

ప్రథమ ముద్రణ జూలై 1959

సర్వహక్కులు ప్రకాశకులవే

ముద్రణ :

సీతాగమ పబ్లికేషన్స్, భీమవరం.

విషయ సూచిక

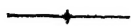
పేజీ

114.	రనస్కూలస్ బల్వాప్సస్	343
115.	రఘేనియా	345
116.	రూ ఆం.	347
117.	రొడోడెండ్రస్	350
118.	రస్టాక్స్ రొడెండ్రస్	353
119.	రూమెక్స్	364
120.	రూటా	367
121.	సెబీనా	369
122.	శాంబకస్ నిగ్రా	372
123.	సాంగునేరియా	375
124.	సికేట్ కర్నాటం	383
125.	సెలెనియం	890
126.	సెపియో	395
127.	సిలికా	411
128.	స్పిజీలియా	423
129.	స్పాంజియా టోప్టా	427
130.	స్టేన్నం మెటాలికం	435
131.	ప్రెఫిసాగియా	438
132.	ప్రైమోనియం	445
133.	సల్ఫర్	455
134.	సల్ఫ్యూరిక్-యాసిడ్	475
135.	సింథేటం	479
136.	సిఫిలిస్	481
137.	సేరెంట్యూలా-క్యూబెన్సిస్	486

138.	టేరెంట్యూటా హెస్పెరియా	491
139.	టెరెబింతినా	494
140.	తూజా	499
141.	ట్యూబర్ కులినం	510
142.	టెలిరియస్	520
143.	వేరియోలినం	525
144.	వెర్మాటం ఆల్బం	528
145.	జింకం మెటాలికం	537

ఆంధ్రప్రదేశ్ హోమియోపతి బోర్డు సభ్యుల

అభిప్రాయములు

ప్రియ మిత్రులు శ్రీ పేర్నిజు గార్హి,

మీరు వ్రాసిన కార్డు, పంపిన పుస్తకము అందినవి. ఇందుకు చాల కృతజ్ఞుడను.

నేను ఆ పుస్తకము (విద్యార్థుల సారూప్యోపదేశము దీపిక) ఆమూలాగ్రముగా చదివితని. మందులయొక్క ప్రధాన లక్షణము లన్నియు అతి సమగ్రతతోను, క్లుప్తముగాను, మనస్సుకు హత్తునట్లు వ్రాయుటచే ప్రతి ఔషధముయొక్క సూచకలక్షణములు సుఖపుగా గ్రహింపవగును. ప్రశ్నోత్తరముల రచన విద్యార్థుల కెంతైన ఉపకరించును. వైద్యమును చేయుచు వైద్యానుభవము మెండుగా గలవారు రచించిన యీ పుస్తకప్రచురణకు నా సుస్వాగతము. గ్రంథాభివృద్ధికి నా ఆశీస్సులు.

33, కచేరీ రోడ్
మైలపూర్, మద్రాస్
30-3-1959

డా. టి. వెంకటసుబ్బారావు

H. L. M. S. (Cal)

సభ్యులు

ఆంధ్రప్రదేశ్ హోమియోపతి బోర్డు.

ప్రియమిత్రులు డా. పేర్రాజు గార్హి.

సకాలములో మీ పుస్తకము (విద్యార్థుల సారూప్యపథలక్షణ దీపిక) నందుకొంటిని. పనితొందరలో వెంటనే జవాబు వ్రాయలేక పోయినందుకు చింతిల్లుచున్నాను. ప్రశ్నోత్తర రూపములోనున్న మీ “విద్యార్థుల హోమియోపతి మెటీరియామెడికా” ఆమూల్యాగ్రముగా చదివాను.

అది మిక్కిలి ఉత్తమ గ్రంథమని తెలుపుటకు సంతసించుచున్నాను. సారూప్యవైద్యుల రిజిస్ట్రేషను కొరకు జరుగనున్న పరీక్షల పాఠ్య ప్రణాళికకు పూర్తిగా సరిపడి సమగ్రముగా నున్నది. పరీక్షలకు హాజరగువారికి, సారూప్యవైద్యము చేయువారికి గుది పరప్రసాదము. ఈ విధముగా యీ పుస్తకమును రూపొందించి మీరు హోమియోపతి వైద్యవిధానానికి గొప్ప సేవ చేసినవారయ్యారు.

విజయవాడ - 2 }
1-4-1959 }

యస్. చంద్రమౌళి M. B., B. S.,
ఆంధ్రప్రదేశ్ హోమియోపతిబోర్డు సభ్యుడు.

ప్రియమైన డా. పేర్రాజు,

నేను “విద్యార్థుల సారూప్యపథలక్షణ దీపిక”ను ఆమూల్యాగ్రముగా చదివితిని. అందు మంచి భోగట్టాయు, ఉపయోగపడు పెక్కు హంశములు ఉన్నవని తెలుపుటకు సంతసించుచున్నాను.

స్వతంత్రముగా హోమియోపతి వైద్యవిధానము చదువువారికి చాల ఉపకరించునని నేను చెప్పగలను.

యమ్. గుర్రాజు

ఆంధ్రహోమియో మెడికల్ కాలేజి ప్రెసిపిటల్,
ఆంధ్ర ప్రదేశ్ హోమియోపతి బోర్డు సభ్యుడు.

పత్రికా సమీక్ష

విద్యాస్థల సారూప్యవధ లక్షణ దీపిక' రచయిత శ్రీతోతపి పేరాజు "పూడెంట్లు హోమియో పబ్లిషింగు హాలు" భీమవరం (ప॥ గో॥ జిల్లా) వారిచే ప్రచురింపబడినది. మూల్యము రు. 4/- సభ్యులకు రు. 3-50. (శ్రీ) పేరాజుగారు ప్రాచీన భారతీయ సాంప్రదాయ ప్రకారము గురు శిష్య సంవాదరూపంలో వ్యావహారిక భాషలో పాఠకులకు సూటిగా అర్థమయ్యేటట్లు ఈ గ్రంథమును వ్రాశారు.

మెడికల్ బోర్డువారు తమ పాఠ్య ప్రణాళికలో నిర్ణయించిన 'కెంటు' 'నేమ్' గార్ల మెటీరియా మెడికాల నాధారము చేసుకొని తమ ముప్పది వత్సరాల వైద్యానుభవమును జోడించి హోమియో వైద్యుల పరీక్షలను దృష్టియందుంచుకొని సంగ్రహ రూపంలో రచయిత యీ గ్రంథమును వ్రాశాడు. ఆంధ్ర హోమియో వైద్యులు, అభిమానులు సంపూర్ణ సహకారం దాప్తరు గారి కృషికి తప్పక లభింపగలదనుటలో ఎట్టి సందేహమును లేదు.

విజయవాడ }
3-5-1959 }

"క ర్మ"
వి శా లాం.ద్ర.

మనవి

ఈ గ్రంథములు చదివిన వారలు, మిత్రులు, సారూప్య అభిమానులు, పలు తావులతోగల యితరులు పెక్కుమందినుంచి యీ గ్రంథమును స్లాఫిండుచు ఎల్లరకు అవగాహన అగునట్లు శ్రమతో యీ గ్రంథమును రచించిన రచయితలను అభినందించుచు ప్రచురణార్థము మాకు లేఖలను పంపుచున్నారు. స్థలవిస్తర భీతిచే ప్రస్తుతం అన్నిటిని ప్రచురింపజాలనందుకు క్షమింప ప్రార్థన.

ఇట్లు,
ప బ్లి షర్సు.

అంకితము

మిత్రులు, అస్మదీయ శ్రేయోభిలాషులు, సారూప్య శాస్త్రాభిమానులు,

ఈ గ్రంథములు వ్రాసి ప్రచురించుటకు నన్ను అన్నివిధముల

ప్రోత్సహించి సాయపడిన సర్వాత్మరం వాస్తవ్యులు

శ్రీ గెడ్డాడ అప్పారావు B. A., B. L., గార్హి

ఈ గ్రంథమును వాత్సల్యపూర్వకముగా

సమర్పించుకొనుచున్నాను.

పిద్యార్థుల సారాప్యాపథ లక్షణ దీపిక

114. రనన్కులస్ బల్బోసస్

(Ranunculus Bulbosus)

1. మానవశరీరంపై “రనన్కులస్ బల్బోసస్” యొక్క సాధారణ ప్రయోజనమేమి ?

కండరములత్వచలనపై నను, హృదయకుహరకండరములపై నను చర్మముపై నను దీని ప్రభావము మెండు.

ఒళ్ళినొప్పలు, తీపు, కదిలితే హెచ్చుతాయి. హృదయకండరములందు నొప్పి విడచి విడచి వస్తుంది. ఆల్కహాల్ సేవించడంచే కలిగే దుర్గుణాలకు పనిచేస్తుంది. ఎక్సెల్సీ. జలోదరం, శరీరం అదుర్లు.

2. “రనన్కులస్” యొక్క మానసికలక్షణములేమి ?

హెచ్చరిక నసిస్తుంది. నిరాశ, నిస్సృహ, నిరుత్సాహం, మరణించాలనే కోరిక. దెయ్యాలపేరుచెప్పితే హడలు; చాలకోపదారి. కయ్యానికి కాలుదువ్వుతాడు. మనస్సు కంగారు. నుదురులోను కఫాల భాగంలోను నొప్పి.

3. “రనన్కులస్” కు కంటిసంబంధమగు బాధలేవి ?

కండ్లుమంటలు; కళ్ళుబిగబడుతాయి. సాయంకాలం ప్రభానంగా కుడికంట్లో పొట్లు. కుడికంటి క్రిందికి వుండు మంట, ఒరుపు. కంటిపై న కమిలిన ఊదారంగుగల మొలకలు. గర్భవతులకు వస్తువులో సగముమాత్రమే కనపించు (Hemioptia) లక్షణమును నివారిస్తుంది. పగటిపూట అంధత్వం. కంటిముందుమబ్బుగా ఉంటుంది. చూపుసరిగా ఆనదు.

4. చర్మముపై 'రనస్క్యలస్' ప్రభావమేమి ?

నాడులపోడునా చిన్న మొటిమలు; గజ్జిగురుపులు. బుగ్గలులా లేచే చిడుము దీనితో తగ్గుతాయి. బొటాణిగింజులలా రసితో కూడిన బుగ్గచిడుము, మంట, సున్నితమగు చురుకులుతో నల్లగానో లేక కమిలిన ఊదారంగుగానో ఉంటాయి. చెతులందు నీటిబుగ్గలవంటి మొలకలు.

అనికాయలు : తాకితే బాధ; భగ్గుమని మండిపోతాయి. అరచేతులు, వేళ్ళచివరిభాగాలు పగులుతాయి. అరికాళ్ళల్లో మొలకలు, అనికాయలు (ఏంటి-క్రాడ్). ఇందలి కురుపులు నీటిబుగ్గల్లా లేస్తాయి.

5. 'రనస్క్యలస్'లో ఛాతీకి సంబంధించిన లక్షణములేమి ?

ఛాతీయొక్క నిలువుఠెముక (Sternum)లో పోటు, తీపు; కమక గొట్టినట్లు ఆటు పోటు. ఛాతీయొక్క పంజరపుఠెముకలందు (రిబ్బు) వాటిమధ్యన, రెండుడొక్కలలోను పోట్లు, పచ్చి, సలుపు.

రెండుభుజములమధ్యనా పోట్లు, ఛాతీయొక్క అన్ని భాగములందు పోట్లు; తీపు. కదలినా గాలిపీల్చినా బాధలు హెచ్చుతాయి. ఊపిరినొప్పికి దీనిమగుమందు (బై). ఛాతీయందు వాతనొప్పులు. పొట్టకొక్కే తే పచ్చిగా ఉంటుంది. అమిత గావేషి చేసి వల్లగాలికి ఆరు బయట ఉండడంచే ఊపిరినొప్పి. ఊరికత్తి పై పొరవాయడం (Pleurasy) విషపడితం (Pneumonia) నచ్చినప్పుడు వాడవలసినమందు.

6. పావుపుటలో 'రనస్క్యలస్'యొక్క ప్రభావ నైస్సకలక్షణములను వాయుము.

శరీరమంతా అడుగు. శరీరం కవకకొట్టివస్తూ నొప్పలు, కోపంచే కంపం, వణకు, మంట, పోట్లు. అరచేతులలో కాలినబొబ్బల్లా పొటక రింపులు. మంట, పోటు, దురదతో బుగ్గలవంటి కురుపులు (కేంథా డిస్, రూస్‌టాక్సు).

ఛాతీతీపు. నొప్పి; గూటిఎముకలమధ్య నొప్పలు. కదిలినా మెదిలినా భరించరాని చుంకులు, పోట్లు. ఊపిరినొప్పి. తేమగాలి లోను, కదిలినా, వంగినా ఛాతీ గోను పోట్లు

తేమగాలిలోను, సీతగానికి ఊపిరిశీత్యలవాపు. చాతీయందలి ఎముకల్లా సున్నితమగు సూడిపోట్లలా నొప్పు విడచి, విడచి వ్రాయి. కదిలినా, ఊపిరిపీల్చినా, వంగినా భరించరాని బాధ. ఎక్కెళ్ళుముఖ్యం గా త్రాగినతర్వాత వస్తాయి.

కుడికంటిపోట్లు. సిరస్సు పెరిగిపోతున్నట్లు భావన.

నుదురులోను, నడినెత్తిని పోటు, నొప్పి. పగలు చూపుతనదు.

కంటిముందు మబ్బుగాఉన్నట్లు భావన.

అరికాళ్ళలో ఆవికాయలు, మొటిమలు.

గురక.

115. రతేనియా (Ratanhia)

1. “రతేనియా” సాధారణముగా కలుగజేయు లక్షణములేమి ?

దీనికి ఆననసంబంధమగు లక్షణములు ప్రాధాన్యమైనవి. ఈ విషయములో యీమందు నిరూపింపబడి ప్రసిద్ధికెక్కినది.

పశ్యసలుపు, పోటు, తీపు. అపరమితముగా ఎక్కిళ్ళు. చను మొనలు పగుళ్ళు (గ్రఫైటిస్) నుసిపురుగు.

2. 'రచేనియా' కుదర్చగల ఆసనసంబంధమగు వ్యాధులేవి ?

మలబద్ధం. ఎంతో కష్టంపై గట్టిమలం వెడుతుంది. మూల వ్యాధి (పైలు) ముందుకు తోనుకొనివచ్చి చాలసేపు అనగా గంటల తరబడి ఆసనంమంట, పోటు (సల్ఫర్). పేగులు మాంధ్యంగా ఉంటాయి. విరోచనానంతరం ఆసనంలో గాఢముక్కులతో కోస్తున్నట్లు, గుచ్చుకుంటున్నట్లు బాధ, పోటు. విరోచనానంతరం కోయుచున్నట్లు ఆటుపోటు. పలచని విరోచనమైనా మంటే.

ఆసనం పగుళ్ళు; ఆసనకండరంలో బాధ. బాలింతల చను కొనలుపగిలి బీటలుతీస్తాయి. నులిపురుగు, నుసిపురుగు. ఆసనందురద; ఆసనంనుండి ఊటకారుతుంది.

3. 'రచేనియా' కుదర్చగల దంతవ్యాధులేవి ?

గర్భవతులకు తొలిమాసములలో భరించలేని దంతశూల; పడుకుంటే ఉద్రేకము, అందుచే లేచి పచాల్లుచెయ్యాలి ఉపశాంతికొరకు.

4. "రచేనియా"కుగల ప్రధాననై సర్గికలక్షణములను 15 పంక్తులు మించకుండా వ్రాయుము.

అసనం అతిసున్నితం. ఆసనకండరం అతిసున్నితమే (లెకాసిస్). ఆసనంచుట్టునాబీటలు, పగుళ్ళు. విరోచనానంతరం భరించరానిపోటు. (ఇగ్నీషియా, తూజా, ఏసిడ్-నిట్టు).

మలబద్ధం : విరోచనం అతికష్టంపై గట్టిగాఅవుతుంది. మూల వ్యాధి మొలకలు ఆసనంనుండి బయటకువచ్చి గంటలతరబడి ఆటు,

పోటు; ఆసనంలో మంటలు. విరోచనమయ్యాక ఆసనంలో కోస్తున్నట్లు బాధ, పోటు. బాలింతల చను మొసలు పగుళ్ళు, బీటలు. చూలింతలకు తొలినెలల్లా విపరీతమగు పంటిపోట్లు. పడుకోనివ్వదు. ఉపశాంతినిమిత్తం లేచి పచార్లు చేయవలసినదే. విరోచనసమయంలో బిగబడితే తలసగిలేటట్లు తలనొప్పి. విపరీతమగు ఎక్కిళ్ళు. తిండితిన్నాక ఎక్కిళ్ళు.

నుసిపురుగులు, క్రిమిలు. ఆసనం నుంచి ఊటకాబుతుంది. దుర్గంధం వేయు విరోచనాలు-మంట. మెదడు నుదురుద్వారా ముందుకు పడిపోతున్నట్లు భావన.

గర్భవతులు పడుకున్నా, రాత్రిసమయాన్ని, వేడివలనా, అన్నం తిన్నాకను, విరోచనమయ్యాకను బాధలు హెచ్చుతాయి. పచార్లు చేయడంవల్ల, సీతలంచేత, స్నానంవల్ల, వేడినీటితో కడుగుటవలనా ఉపశాంతి.

116. రూఅం (Rheum)

1. “రూఅం” యొక్క సాధారణ నైస కమేమి ?

ఇది పిల్లలమందు. పిల్లలకు పులుపువాసన వేయు విరోచనాలు. పళ్ళు రావడం కష్టమవుతుంది. పిల్లలశరీరమంతా పుల్లనివాసన. పిల్లలకు పళ్ళు మొలిచేకాలంలోను, పాలుకుడిచేటప్పుడు ఉపయోగపడుతుంది.

2. ఏ ఏ పిల్లలవ్యాధులకు ‘రూఅం’ మందు ? నిరూపించుము.

పిల్లలకు పళ్ళు వచ్చేసమయాన్న, పాలుత్రాగేటప్పుడు ఉపయోగపడే ప్రధానమగుమందు. శిశువు పుల్లనివాసనకొడుతాడు.

శరీరమంతా అదేవాసన; స్నానంచేయించినా, తలఅంటినాకూడా ఆవాసనపోదు. (హిపార్క్-మెగ్నీషియా-కార్నబ్బ). విరోచనం బూడిద వర్షంగా ఆమంతో నిండిఉంటుంది. విరోచనం పలుచగాను, జిగురు గాను అవుతుంది. విరోచినానికిముందు కడుపులో నులినొప్పి. విరోచనమయాక ఆసనంతీపు. విరోచినానికిముందు మూత్రానుమానం; పోస్తే పూర్తిగా అవదు. పులుసువిరోచినాలు, కడుపునొప్పి; దానితో గిలగిల్లాడిపోతారు.

రాత్రిళ్లు నిద్దరపోరు, ఒక పేవమ్మ, పోరు, ఆరాటం. ఇది, అది కావాలని మారామం. పోరు పెట్టడం (సారినం). కాని తానుమక్కువతో ఆడుకునే ఆటవస్తువులన్నా అయిష్టమే (సినా, టైఫిషగి)యా).

తలంతా ఒక పేవమ్మ. ఈచమట్లు, పడుకున్నా, మేలుకున్నా పోస్తాయి. కదిలినా కదలకపోయినా తలవెంట చమట్లు కారుతాయి, దీనితో వెంట్రుకలన్నియూ తడిసిపోతాయి. ముఖంపై ముఖ్యంగా ముక్కుచుట్టినా, నోరుచుట్టినా చల్లనిచమట్లు పోస్తాయి. శిశువు సర్వదా చమటలతో తడిసిఉంటుంది. ఆచమట్లు పులుపువాసన వేస్తే వెయ్యవచ్చు లేదా లేకపోవచ్చు. (కార్నేరియా-కార్నబ్బ). పళ్లుచాల కష్టంపై మొలుస్తాయి. శిశువుకు స్థిమితంఉండదు. చికాకు, కోపం, మంకుతనం, ముఖం పాలిపోయి ఉంటుంది. శరీరం పులుపువాసన (క్రిసోట్-కెమోమిల్లా) తినడానికి యివీ-అవీ కావాలంటుంది. ఏదిచ్చినా తినదు. కోపం.

శూల : ఏమాత్రం బట్టతోలిగినా, చెయ్యి - కాలుపై గుడ్డ చెదరినా కడుపులో నులినొప్పి, పులుపువిరోచినాలు. విరోచనమైనా నులినొప్పితగ్గదు. నొప్పులు శిశువును నిలబెడితే హెచ్చుతాయి. బొడ్డు

చుట్టునానొప్పి, విరోచినాలు. పశుపురంగు విరోచినాలు; విరోచనం నిలువడం లే ఆకురంగుగా మారుతుంది (ఆర్డైంటంనిట్టు) విరోచనసమయంలో చలి వణకు. శరీరంయొక్క పైభాగమున చమట్లు. పిల్లలకు పళ్ళు మొలిచేకాలంలో అయే పులుపువిరోచనాలకు, బాలవినూచి (Cholera infantum)కి అద్యుతమగును.

3. “రూఅం” యొక్క ప్రధాన నై సర్గికలక్షణములను వ్రాయుము ?

కదిలితే కీళ్ళు అన్నీ నొప్పలు.

కీళ్ళయందు, కండరాల్లోను బుడగలు లేస్తున్నట్లు ఉంటుంది.

పడుకున్న వెంపు మొద్దుబారి స్పర్శజ్ఞానం పోతుంది.

గాఢనిద్ర భంగమైనట్లు శరీరమంతయూ బరువు. వొళ్ళు విరుపులు, బద్ధకం, బలహీనత.

శిశువులు పాలుకుడిచేసమయాన్ని, పళ్ళు మొలిచేకాలంలోను వచ్చే ఋగ్మతలకు నిరుపమానమగును.

నోరు చుట్టునా, ముక్కుకొననూ, అరచేతుల్లోను గడ్డంమీద. చల్లని చిరుచమట్లు.

తెల్లవాద్లు నిద్దరపోరు, ఏడ్పు. అటు, యిటు కొట్టకుంటారు. పులుపువిరోచినాలు; విరోచినానికిముందు మలినొప్పి; అయాక ఆసన; తీపు. కడుపులో పోట్లు; పోరు; మెలికెలుతెరిగిపోతారు; చేతుల్లో ఉండరు. గుడ్డతోలిగిస్తే భరించరానిపోట్లు. విరోచనం అయేటప్పుడు కుదుపు, చలి. నిద్దరలో శ్వాస గుట్టుతో ఉంటుంది.

కాలి బొటన వేలి కణుపులో ఆమవాతం (Gout),

117 రోడోడెండ్రన్ (Rhododendron)

1. “రోడోడెండ్రన్” తుగల ప్రధాన నై సర్గికసూచకలక్షణమేమి?

దీని ప్రధానసూచకలక్షణములు దీని ఉద్రేక ఉపశమనములే. తేమ తుఫానుగాలిలో ఉద్రేకించుట దీని నై సర్గికము. ముఖ్యంగా ఉరుములు, మెరుపులతో కూడిన తుఫానుగాలి. యీ గాలివలన ముందుగా యిందలి వ్యాధిలక్షణములన్నియు ప్రకటిస్తాయి. తుఫానన్నా ముఖ్యంగా ఉరుములన్నా సరముల దౌర్బల్యంవలన భీతిగలవారికి పని చేస్తుంది. తుఫాను లేక గాలివానపట్టక కొంచెం ప్రపశమిస్తుంది వ్యాధి. స్థిమితంగావుంటే ప్రద్రేకించడం కాస్త యిటు అటు పచాల్లుచేస్తే ప్రపశమించడం దీనికి మరొక సూచకలక్షణం (రూస్ టాక్సు). దీని నొప్పులు వేళ్ళుపారి శల్యగతమైవుంటాయి. ఎముకలపై భాగం, దంతాలు, ముంజేతి ఎముకలు, కాలి ఎముకలు, నాభ్యు, కండరాలు స్వాధీనం తప్పి బాధగావుంటాయి.

2. తేమగాలిచే ఉద్రేకంకలిగే లక్షణంగల అరడజను మందులను పేర్కొనుము.

(1) డల్ కమరా. (2) నేట్రంసల్సు. (3) రోడోడెండ్రన్. (4) రూస్ టాక్సు. (5) నక్సుమోశాప్టా. (6) కాలేరియాఫాస్. (మంచుపడేరోజుల్లో అని చెప్పకోవాలి).

3. “రోడోడెండ్రన్” యొక్క కీళ్లనొప్పుల స్వభావమేమి?

సాధారణంగా నొప్పులు ఒకకీలునుండి మరొకకీలుకు మారుతుంటాయి. ఈ నొప్పులు స్థిమితంగా ఉన్నప్పుడు, గాలివానకుముందు, తేమగాలివలనా ప్రద్రేకించి, కదలడంవలనా, వెప్టకలిగేటట్లు కట్టిఉంచడంచేత ఉపశమిస్తాయి. అవయవాలయందు, సిరస్సులోను నొప్పులు.

కీళ్ళవాపు, పోటు, తీపు, కీళ్ళుబిగుసుకొనివుంటాయి. మెడ, నడుం బిగుసుగుబొయి కమకళొట్టినట్లుబాధ. కదలికవలన కాస్త పువళాం తిస్తుంది. భారమితివలె తుఫానుగాలికి నొప్పులుపొచ్చడం అనంతరం తగ్గడం. కుడితట్టుబాధలుపొచ్చు. కాళ్ళు ఒకదానిపై మరొకటి అడ్డంగావేస్తేనేగాని నిద్రపట్టదు. ఇవొక దీని ప్రత్యేకలక్షణం.

5. బీర్జములపై “రోడోడెండ్రన్”కు ప్రత్యేకతకలదు; దానిని విశదీకరింపుము.

బీర్జములువాచి నలగనొట్టినట్లు, బిగలాగుచున్నట్లుబాధ. ఈ నొప్పిబాధ పొట్టలోకి తొడల్లోకి పొడుస్తుంది; ముట్టుకొనివ్వదు. సాధారణంగా యీనొప్పులు వాతంవలన వస్తాయి. చల్లగాఉన్న తడి రాళ్ళపైకూర్చుండుటచేత, తేమప్రదేశాల్లా తిరగడంచేత. అండాలు వాచి ఆటు, పోటు పెడుతాయి. సాధారణంగా కుడిబీర్జంవాస్తుంది. పిల్లల వరిబీజానికి బాగాపనిచేస్తుంది. వృషణాలపై చర్మందురద, వులారం.

6. ‘రోడోడెండ్రన్’వలె బీర్జాచువాపుకలిగించే కొన్నిమందులనువ్రాస్తూ. హేతువులను పేర్కొనుము.

ఆరంమెటాలికం; క్లి మేటన్; పల్పుటిల్లా; ఆర్జంటంమెట్; స్వాంజియా.

సిఫిలిస్ చే కలిగే అండాలవాపుకు “ఆరంమెటాలికం”

గనేరియా జీర్ణించడంవల్ల కలిగేఅండాలవాపుకు ‘క్లి మేటన్’.

ఈ కారణానికి ‘పల్పు’కూడా పనిచేస్తుంది.

తేమలోతిరగడంచే వాతంచేసి బీర్జాలువాసే “రోడోడెండ్రన్”

7. ఉరుములు, మెరుపులు గాలిలోని విద్యుత్ప్రకృతంవలన కలిగేవ్యాధి లక్షణాలకు వాడనగుమందులను వ్రాయుము.

ఫోస్ఫరస్; సేట్రంకాబ్బు; సై లీషియా; రొడోడెండ్రన్; సోరినం .

8. “రొడోడెండ్రన్” యొక్క స్వాభావిక లక్షణములేవి ?

పురుములు, మెరుపులు అంటే భయం; మెరుపులతో కూడిన తుఫాను వచ్చేముందు వ్యాధి ప్రదేశిస్తుంది. తుఫాను వచ్చాకా కొద్దిగా బాధలు వుపశమిస్తాయి.

కీళ్ళ వాతం, కీళ్ళ నొప్పులు, కీళ్ళ వాపు, నొప్పులు వస్తే రాలు తరచు ఒక కీలునుండి మరొక కీలుకు మారుతాయి. రాత్రిళ్లు కదలక కూర్చుంటేను; తుఫాను గాలిలోను, తేమవలనా నొప్పులు, వ్యాధి లక్షణాలు ప్రకృతిస్తాయి. కాళ్ళు ఒకదానిపై మరొకటి అడ్డంగా వేస్తే నే గాని నిద్రపట్టదు, నిద్రపోడు.

కుడికాలు బొటన వ్రేలికణుపు-వాపు-అమవాతం. పిచ్చిలు వాచి ముఖ్యంగా కుడివృషణం వాచి రాయివలె అయి ఆటు, పోటు. అవయవాలపై చిరుచమట్లు. విశ్రాంతి సమయంలో నీర్నం నిస్సత్తువచే పడు కున్న వెంపు మొద్దుబారుతుంది.

పన్ను యిగుళ్లను హరింపచేస్తుంది. పళ్ళ పోటు, నలుపు.

చల్లని నీరు త్రాగితే పొట్టలో పొట్టు. సీతలంచేత, పళ్లు భుజించుట చేత అతిసారవిరోచినాలు.

పిల్లల పరిబీజం తగ్గుతుంది.

నెలసరిలో జ్వరం (బెల్లు, గ్రిఫై టిస్, ఫోస్ఫరస్, సెపియా.)

118. రస్టాక్సికొడెండ్రన్ (Rhus Toxicodendron)

1. రస్టాక్సుయొక్క యొక్క సాధారణనై సరికములేమి ?

వానలో తడవడంవలనా, తేమలోతిరగడంచేత, బాగాచమట్లు పట్టినప్పుడు చమటలు ఆరకుండా తడిస్తే వచ్చే దుగ్మతలకు, బాధలకు లేక వున్న బాధలు ప్రకృతిపించే స్వభావంవున్నప్పుడు, కుదుర్చుట దీని నై సరికం. తేమగాలిచే వుండేచడం, వుష్టంచే వుపశమించడం దీని ప్రత్యేకత. సాధారణంగా ఒళ్ళునొప్పులు, శరీరమంతయు కుళ్ళపొడిచి నట్లు ఆటు, పొటు, తీపు. కండరాలలోపీకుడు; ఆరాటం; దొర్లడం; స్తిమితంలేకపోవడం ఇవన్నియు కదలుటచేత తగ్గుతాయి.

“రస్” యొక్క ప్రధానకేంద్రం కీళ్లతడవలు. మితిమీరిన బరువులెత్తడంవలననూ, వానలో తడవడంచేతనూ, తేమలోతిరగడం వలననూ, చలిగాలి సోకడంచేతనూ కీళ్ళతడవలు బిగుసుగుష్టాయికొయ్య బారుతాయి. కదిలేటప్పుడు నొప్పిగావున్నా కదిలినకొద్దీ కీళ్ళుసాగి నొప్పులు తగ్గుతాయి. నడకచే నొప్పులు తగ్గినా విస్తారం నడిస్తే “రస్” రోగి అలసిపోతాడు. మాపసికంగాగాని శారీరకంగాగాని ఏమాత్రం మితిమీరి కృషిచేసినా అలసిపోయే స్వభావం యీ మందుది.

కీళ్ళవాతం, నొప్పులు - కండరాలు, కీళ్ళతడవలు బిగుసుకు పోవడం; శల్యగతపోట్లు, ఒళ్ళు ముద్దలాఅయి ఆటు, పొటు, తీపు. ఇవన్నియు చలిసోకి చమట్లు అణగారుటచే ప్రకృతిస్తాయి యీ మందులో, నాలుక పొడారి నాలుక అగ్రంలో అంటే చివరకొనయందు త్రికోణాకారంలో ఎట్టగా వుంటుంది. ఇది “రస్టాక్సు” ను సూచించే ప్రముఖ లక్షణం. ఈ లక్షణసూచనతో పెక్కు దుగ్మతలను ‘రస్టాక్సు’ తో నివారించవచ్చు.

ఇందలి ప్రధాన నైసర్గిక లక్షణాలు. దీని ఉద్దేశిక ఉపశమనాలు తరచు కదలుచుండుటచే ఈ రోగి ఉపశమనం పొందుతాడు. తేమచేత, స్థిమితంగా వుండడంచేత యిందలి వ్యాధి లక్షణములన్నియు ప్రకోపిస్తాయి.

2. 'రస్టాక్సు'కు గల మానసిక లక్షణాలేమి ?

అస్పష్టమగు మాటలు. అసందర్భమగు వాగుడు, ప్రశ్నకు నిదానించకుండా తోందరగా జవాబిస్తాడు. మానసిక ఆందోళన. రాత్రిళ్ళు అమిత భయం. సాధారణంగా దీని వ్యాధులన్నియు రాత్రి కాలంలో వస్తాయి. సంధిపేలావన రాత్రిళ్ళు హెచ్చు. జీవితమంటే రోత. ఆత్మహత్యను గూర్చి యోచన. ఎందులోనైనా మునిగి చచ్చి పోవాలని చూస్తాడు. కాని చావంటే విపరీతమైన భయం. చావాలని నిశ్చయించుకుంటాడు. కాని చచ్చేటందుకు ధైర్యం చాలదు. ఆరాటం, ఆందోళన, ముక్కుమీదుంటుంది కోపం. విశ్రాంతి ఉండదు. కంగారు, నరాల దుర్బలత్వం.

3. ఆందోళన స్వభావముగా గల మూడు మందులను వ్రాసి వాటిని పోల్చి వ్రాయుము.

(1) ఆర్సినిక్ ఆల్బు (2) ఎకనైట్ (3) రస్టాక్సు

'ఎకనైట్'కు తీవ్రమగు వాపు జ్వరాల ప్రధమావస్థలో ఆందోళన ఉంటుంది. 'ఆర్సినిక్'కు సన్నిపాతం జ్వరంలాటి లోజరల్లో రెండవ వారంలో వుంటుంది ఆందోళన, ఆరాటం. 'ఆర్సినిక్'కు వున్నంత నిస్త్రాణగాని 'ఎకనైట్'లో వున్నంత వుద్దేశంగాని 'రస్టాక్సు'కు ఉండదు. "రస్టాక్సు"లో ఆందోళన, దొర్లడం, ఆరాటం, శరీర మందలి నొప్పుల మూలంగా వుంటుంది. 'ఆర్సినిక్, రస్' టయిఫాయిడ్

జ్వరాలలో ఆరాట ఆందోళనకు పనిచేస్తాయి. 'ఎక్స్ నైట్' ఎన్నడూ సాయంపంకాదు సన్నిపాతంలో.

కాని యీ మూడింటికి ఆందోళన, ఆరాటం ప్రముఖలక్షణాలు.

4. 'రస్టాక్సు' ఎట్టి జ్వరాలను సూచిస్తుంది? నివారిస్తుంది?

చలిజ్వరాలను కుదురుస్తుంది; విడుపు జ్వరాలను నివారిస్తుంది. విషపడితం, కీళ్ళజ్వరాలను సమూలంగా పోజేస్తుంది. లోజ్వరాలలోను, విడువకుండా చాలరోజులుండే యితరజ్వరాల్లోను ముఖ్యంగా సన్నిపాతజ్వరాల్లోను దీనిని సూచించే గుణాలుంటే జ్వరాన్ని అణిచేస్తుంది.

5. చలిజ్వరాల్లో పాడనగు దీని ప్రధాన సూచకలక్షణములేమి?

చలిలో విపరీతంగా దగ్గువుండడం దీనిని సూచించే ప్రముఖ లక్షణం. చలిజ్వరాల్లో (చైనా, సల్ఫర్, బై), సబడిల్లా) చలి ఏదో ఒకకాలిలోనో తోడలోనో ప్రారంభిస్తుంది. దాహంవుండదు. ముఖానికి చురుట్లుపోస్తాయి.

6. సన్నిపాతజ్వరం (Typhoid) లో "రస్టాక్సు" సూచించే లక్షణాలను తెల్పుము.

రోగిస్వభావికంగా నెమ్మదిగాఉంటాడు; సంధికూడ చాలసాత్వికంగాఉంటుంది. కొన్ని సమయాల్లో పారిపోవాలని, పక్కమీదనుండి దుమకాలనేభావం. మానసికంగాను భౌతికంగాను ఆందోళన, ఆరాటం. పక్కపై యిటుఅటు ఒక్కతీరునే దొర్లుతాడు. దోరాటం. ఒకసారి ఒక వెంపుతిరిగి పడుకుంటాడు. అంతలోనే రెండో వెంపుతిరుగుతాడు. మరుక్షణంలో లేచి కూర్చుంటాడు. మరల పక్కపై ఒకరుగుతాడు. ఈలా అంతే లేని ఆందోళనతో స్థిమితంలేకుండా తిరుగుతాడు.

ఈలాపక్కపై తిరుగుటవలన ఉపశాంతి. ప్రతివిషయంలోను నిర్లక్ష్యమే. తనకు ఒరులువిషంపెడుతారనే మనోభావం. ఈహేతువుచే ఒకరిచ్చే మందుగాని; ఆహారపానీయాలుగాని తీసుకొన నిరాకరిస్తాడు. నీరసంచే నింపాదిగామాట్లాడుతాడు. నుదురుకు ఒకబల్లకట్టినట్లు సిరోభారం. నీరన్నుకు రక్తధాటి. ముక్కువెంట రక్తంపడి తలనొప్పితగుతుంది. సరిగా నిద్రపట్టదు. పొలంలోతిరుగుతున్నట్లు, నదిలోయాడుతున్నట్లు, పర్వతం ఎక్కుచున్నట్లు తరచు కలలువస్తాయి.

సన్నిపాతజ్వరాల్లో ఊపిరితిత్తులుచెడి విషపడిశం (Pneumonia) వస్తుంది. దగ్గు, ఆయాసంతో తుప్పలాటికళ్ళివడుతుంది. నాలుకచివర త్రికోణాకారంలో ఎఱ్ఱగాఉంటుంది. ఒకప్పుడు బూడిదరంగు లేక ఆకు వచ్చుచాయలో భరించలేని వాసనతోకూడిన విరోచనాలు. తెలియ కుండా అవుతాయనిద్రలో.

ఒళ్ళు విపరీతంగానొప్పులు. నడుం పగలగొట్టుచున్నట్లుపోటు, శరీరం ఎఱ్ఱగాఉండి సలసలకాగుతూఉంటుంది; అక్కడక్కడ ఎఱ్ఱని మచ్చలు పడ్డంకూడకలదు. అమితంగా వులుపువాసనకొట్టే చమట్లు. ఎడమవైపున స్నేహం సమీపంలో కడుపుఉబ్బరం. ఎడమతట్టుఛాతీ చిరుఎముకల్లోను, ఛాతీఅంతటనూ శ్లేష్మంచేరడంచేలయ్యే శబ్దాలు వినుపిస్తాయి. పొడిదగ్గుప్రారంభించి క్రమంగా దగ్గుహెచ్చి కళ్ళితో రక్తంపడుతుంది.

7. ఒళ్లునొప్పులు, దానిచే దోరాటం, స్థిమితంలేకపోవడం - లక్షణాలు గల అరడజనుమందులువ్రాసి, వాటినిగురించి విశదీకరింపుము.

(1) ఆర్నికా (2) బేప్టీషియా (3) ఫైటాలక్కా (4) రూప్టాక్సు
(5) రూటా (6) స్టఫిసాగ్రియా (7) చైనా.

ఆర్మికా : దేనిపై పడుకున్నా గట్టిగారాయిలాఉంటుంది. ఒళ్ళు నొచ్చేటట్లు పనిచేయడంచేతనూ, ఎత్తునుండి పడిపోవుటచేతనూశక్తికి మించిన భారమగు బరువులు మోయుటచేతనూ ఒళ్ళుపచ్చిపుండులా వుండి తక్కువతికోసం యిటు, అటు దొడ్లుతాడు.

బేస్టిషియా : బల్లపై పడుకున్నట్లు తలుస్తాడు; ఒళ్ళునొప్పలు తీరేటందుకు యిటు-అటు దొరలుచూ స్థలంమారుస్తాడు. ఇది సన్ని పాతంలో ఉపయోగపడేమందు.

ఫైటాలక్కా : కండరాలన్నీ పచ్చిపుండులాఉంటాయి; తీపు నొప్పి, మూలగకుండా తిరుగలేదు. పళ్ళుకొరుకుతాడు. గొంతుగ పచ్చి, నొప్పి.

రూప్టాక్సు : ఒళ్ళునొప్పలు కష్టంచేస్తే తగ్గుతాయి. కదలినా నడచినా నొప్పి ఉపశమిస్తుంది. ప్రథమంలోలేచి నడిచేటప్పుడు కీళ్ళు బిగిసివుండుటచేనొప్పి. నడచినకొలదీ కీళ్ళబిగువునల్ని నొప్పలుతగ్గు తాయి. సాధారణంగా తేమలోతిరుగుటచేత, చమటలు పోసినప్పుడు చల్లగాలి తగులుటచేత, తగనిబరువులెత్తుటచేత ఒళ్ళుభారంచేస్తుంది.

రూటా : పడుకున్న భాగంయావత్తూ ఆటు-పోటు.

స్ట్రెఫిసాగ్రియా : బలంలేనట్లు, శరీరంయావత్తు కవకగొట్టినట్లు పచ్చిగాఉంటుంది.

చైనా : శరీరమంతా పచ్చిపుండు, కీళ్ళలోను, ఎముకల్లాను బెణికినట్లు పోట్లు. వెన్ను, తుంట్లు, మోకాళ్ళు, పట్టుతప్పినట్లుబాధ. వెన్ను, తుంట్లు, మోకాళ్ళు పట్టుతప్పినట్లుబాధ. ఈబాధలన్నియు సాధారణంగా ధాతునష్టంచే కలుగుతాయి.

8. నడుంనొప్పిలో 'రొష్టాక్సు' సూచించే లక్షణములేమి ?

కూర్చునిలేచేటప్పుడు నడుంపట్టు; కొయ్యలా బిగుసుకుపోతుంది. బాధ, సలుపు ముఖ్యంగా ఉదయం లేచేటప్పుడుంటుంది. నడుస్తున్నకొద్దీ నడుంపట్టు క్రమంగాతగ్గి నొప్పిఉపశమిస్తుంది.

9. చర్మవ్యాధులలో 'రొష్టాక్సు' వాడవలసిన లక్షణములేమి ?

“రొష్టాక్సు” యొక్క చర్మవ్యాధులు గుల్లల్లాఉబ్బిఉంటాయి. కారకపుపుండ్లకు (Herpes Zoster) చాల ఎన్నదగినమందు. నీటిబుగ్గల్లా లేచేగజ్జి; అమితదురద. ఎంతగోకినా వుపశాంతివుండదు. కాలియందు మండేపుండ్లు; శరీరంయొక్క క్రిందిభాగములందు అమితంగా గజ్జికురువులు. శరీరమంతా దురద, వులారం. ఒకప్పుడు యీదురద రోగిభరించగలిగినంత వేడినీటిని దురదగలచోటపోస్తే శవనగావుండి దురద తాత్కాలికంగా తగ్గుతుంది. రసితోకూడిన కురువులు; నీతగాలిచే వచ్చే చలిపోకులు.

10. విషసర్పి (Erysepelas)లో “రొష్టాక్సు” ప్తానమేమి ?

పెద్ద నీటిబుగ్గల్లా ముఖంపై విషసర్పిప్రారంభించి వాపు, జ్వరం. నొక్కితేగుంటలుపడుతుంది. కంది కమిలివుంటుంది. ముఖాన్ని అడ్డంగా ఎడమవైపు ప్రారంభించి కుడివెంపుకు ప్రాప్తింతుంది. దురద, మంట, జిల, జ్వరంతీవ్రంగావచ్చి సంధివేలాపన (ఏపిస్లో కుడినుండి ఎడమకు ప్రాప్తింతుంది),

11. “రొష్టాక్సు” కుగల సిరోలక్షణములేమి ?

మెదడు వదులుగావున్నట్టుభావన. సిరస్సు ముఖ్యంగా నుదురు బిగబట్టి బరువుగా వుంటుంది. (ఎకనైట్, బెల్లు, బ్రెయోనియా, మెర్క్యురీ) సిరస్సునందలి కండరములువచ్చి, తీవు. నుదురుకు బల్ల

కట్టినట్లు భారంగానున్నట్లుభావం. వృద్ధులకు తలక్రిస్సు, తల బరువు. సరస్సుకు వెనుకభాగం ముచికలగుంటలో పోటు, నొప్పి; తలను వెనుకకువంచితే ఉపశమిస్తుంది (బెల్లు) సరస్సుకు రక్తపోటు.

తలమాద చుండు. బిగిసిపోవుచున్నట్లు తలలోనొప్పి. పుట్టెమాద; తలమాద; రసి, పక్కలుకట్టి బాధగాడంటుంది. వెంట్రుకలు తినెయ్యబడతాయి. తల రసి. వాసన, దురద. రాత్రిళ్లు దురదచే నిద్రపోదు (కాలేరియా, గ్రిఫైటిస్, లైకో, స్టాఫిసాసియా).

12. 'రసాక్కు'లోని కంటిలక్షణములను వ్రాయుము.

తేమగాలిలో నుండుటచే కళ్లువాస్తాయి. వెలుతురు చూడలేదు. కంటివెంట రసికాబుతుంది. రెప్పలువాచి కళ్ళు మూతపడి ఉంటాయి. రెప్పలు బలవంతంపై తెరిస్తే పచ్చనిద్రవం స్రవిస్తుంది. అమితమగు కళ్ళకారకం, కండ్లకలక, కళ్ళు ఎఱ్ఱగా నివ్వలాడంటాయి. రెప్పలు నీటిబుగ్గలావాస్తాయి. పైరెప్పలు లేవవు. పైరెప్పలకుపాక్షిక వాతం. వుదయం కండ్లుంటుకొని విడిపోవు. అపరమితంగా రసి పునులు. క్రిందిరెప్పలందు మొటిమలు (Styes). కండ్లనొట్లు, మంటలు.

13. చెవి-ముక్కు 'రఘాక్కు'లో వీటికి సంబంధించిన లక్షణాలేమి?

చెవిపోటు, చెవి పై భాగం వాపు, పొక్కులు. చెవిక్రిందిగ్రింధి వాస్తుంది. రొంపవట్టినప్పుడల్లా ముక్కు దిబ్బడేస్తుంది. ముక్కుపోతాల్లా బరువు, మంట, ముక్కువాస్తుంది. ముక్కుకొన ఎర్రబడుతుంది, నిగారింపు, నొప్పి. ముక్కులో కుడిపుడ, వాపు. ముక్కునుండి రక్తం పడితే తలనొప్పి ఉండుతుంది.

14. 'రఘాక్కు' కుదర్చగల గుండెబిట్టు లక్షణాలేమి?

శక్తికిమించినపని చేయడంచే ఆయాసం, గుండెదడ. గుండె వ్యాధుల్లో 'రస్తాకు' వాడడానికి ఎడమభుజంనుండి చేతిపొడుగునా తిమ్మెరగా ఉండాల్సి; ఇది ప్రముఖలక్షణం. స్థిమితంగా కూర్చుంటే గుండెల్లో నీర్సంగుండంటుంది. నాడి నిండుగా వుష్టేగాండదు. ఒడు దుడుగ్గాఉంటుంది. నాడి సున్నితంగా కొట్టుకుంటుంది. కొన్ని వేళ్లలో వక్రంగాను, విడిచి విడిచి కొట్టుకుంటుంది. ఈలా వివిధరీతులుగానాడి ఉండి ఎడమచెయ్యి తిమ్మెర పోటు.

15. గుండెజబ్బులలో ఎడమచెయ్యి తిమ్మెరగావుండే మందులేవి ?

“ఎఫ్ఎన్ఎ” గుండెజబ్బులో వేళ్ళయందు జల.

“కాల్మియా” ఎడమచెయ్యి తిమ్మెర, గుండెనొప్పి, కీళ్ళనొప్పులు వైపుతలతోను, మర్దనాలతోను అణచిపెట్టుటచే గుండెచెడును.

కాక్టస్-గ్రాండి : గుండె తాడుతో బిగగట్టినట్లుండి ఎడమ చెయ్యి తిమ్మెరగా వుంటుంది.

పల్నటిల్లా - మోచేతిలో తిమ్మెర.

వక్రియా - రెసిమోసా : అన్ని మందులకు వ్యతిరేకంగా ఉండడమే యిందలిచిత్రిం; అన్ని మందుల్లాను ఎడమచెయ్యి తిమ్మెరగా వుంటే యిందు గుండెజబ్బులలో కుడిచెయ్యి, కుడిభాగం యావత్తు తిమ్మెరగా వుంటుంది.

16. బెణుకులలో 'రస్తాకు' వాడవలసిన రక్షణాలేమి ?

కీళ్లలోని తంతులువాచి కీళ్ళుస్వాధీనం తప్పినప్పుడు 'రస్తాకు' లోనికొయ్యూ; వేడికావడంపెట్టాలి.

కష్టమగు బరువులు మోయడంచేత, నడిచేటప్పుడు సీలమండ తిగుగబడి వాపు, పోటు, ఆటుకు వాడాలి. బరువుపనులు శక్తికిమించిన

పనులు చేయడంచే కలిగే అన్ని నొప్పలకు దివ్యంగా పనిచేస్తుంది. 'రస్టాక్కు' అమితకష్టమగు పనులు చేయుటచే పక్షవాతం వచ్చినప్పుడు కూడ దివ్యమగుమందు.

బెలుకునొప్పలలో 'రస్టాక్కు' తాత్కాలికపు ప్రవళాంతిని మాత్రమేచేకూర్చి పూర్తినివారణ చేయలేనప్పుడు 'కాలేరియాకార్బు' యివ్వాలి.

17. దవుడ లక్షణాలకు వేనికి "రస్టాక్కు" పనిచేస్తుంది ?

నవలినపుడల్లా దవుడలో "కర-కర" మనేశబ్దమౌతుంది. తరచు దవుడఎముకయొక్క మూలబంధము బాగుతుంది.

18 శ్వాసకోశాలందలి ఏలక్షణాలకు "రస్టాక్కు" వాడాలి ?

"ఇన్ ఫ్ల్యుయంజా"కు ఎన్నదగుమందు. శరీరమంతా శల్యగత నొప్పలు, రొంప, తుమ్ములు, పొడిదగు. వృద్ధులను విడిచిపెట్టనిశ్వాస కోశాలనుండి దగు. సన్నిపాతంలోవచ్చే న్యుమోనియా.

19. రాచకురుపుల్లో "రస్టాక్కు" వాడనగు లక్షణాలేమి ?

పుండు ఎత్తిగా కందగడ్డలా వాచివుంటుంది. చీముపడుతూ వుండేస్థితి. అమితమగుబాధ, పోటు, మంట. నిశ్చిత్తన, నిస్త్రాణ, విపలక్షణాలలోవాడే మందులో ఇదొకటి.

20. 'రస్టాక్కు'యొక్క ఉద్రేక ఉపశమనాలను వ్రాయుము.

ఉద్రేకం : స్థిమితంగావున్నప్పుడు, కూర్చుని లేచేటప్పుడు తడవడంవలననూ, ముఖ్యంగా చమటపట్టినప్పుడు తడవడంచేత, సీతాకాలం, రాత్రివేళ. అర్ధరాత్రి చాటాకా, తుఫానుగాలి, వానవలనను, తేమగాలివలననూ అన్ని బాధలు హెచ్చుతాయి.

ఉపశమనం : నడవడంచేత, కదలుటచేత, గట్టిస్థలంపై పరుండుటచేత (నడుంనొప్పి) వేడిచేత, పొడిగాలిలోను, వేడిపదార్థాలవలనా, బాధగలభాగం ఆడించడంచేత బాధలన్నియు ప్రపశమిస్తాయి.

21. అర పుటకు మించకుండా “రస్టాక్సు కొడెండ్రన్” యొక్క సహజ లక్షణములను వ్రాయుము.

వాతనొప్పులచే బాధపడే తత్వానికి వాడాలి. తడవడంచే ముఖ్యంగా పనిచేయుటచే శరీరంవేడక్కివున్నప్పుడు తడవడంచేపచ్చే అన్నివ్యాధులకు వాడొచ్చు.

కూర్చుండుటచే ప్రదేకించి నడవడంచే ప్రపశమించే స్థితిగల వ్యాధులన్నిటికీ పనిచేస్తుంది.

బరువులు, భారాలు ఎత్తడంచేత పట్టుపట్టినప్పుడు, శక్తికిమించి అలసి పనిచేయడంచే కలిగే శరీరబాధలకు, తేమలోతిరగడంచేత, తేమ ప్రదేశంలో పడుకొనుటచేత శరీరంముద్దయి నొప్పులు బాధలువచ్చి నప్పుడు; నదిలోను, సరస్సులోను మండువేసవిలో చాలసేపున్నానం చేయడం, ఈడడంచే కలిగే వ్యాధులకు, బెణుకు నొప్పులలావుండే నొప్పులకు, శల్యగతపోట్లకు, తేమగాలిలో తిరగడంవల్ల ఒళ్లునొప్పులు, కీళ్ళనొప్పులు, అర్ధరాత్రివేళవచ్చే బాధలు, వుదయం లేవలేకపోవడం. లేచేటప్పుడు కీళ్ళుబిగుసుకుపోయి బాధలు; నడిస్తే తగ్గడం స్వభావం.

ఆరాటం, గాబరా, స్థిమితంగా పరుండలేడు. ప్రపశాంతికొరకు పక్కపై యిటు-అటు ఒకటేదొర్లడం.

భుజాలమధ్య గుటకవేసేటప్పుడు బాధ. నడుం బిగుసుకుపోయి బాధ. కదిలినా, గట్టిగావున్న చోట పడుకున్నా బాధ కాస్త తగ్గుతుంది.

చలిగాలికి దగ్గు. కప్పుకున్నప్పుడు ఏమాత్రం దుచ్చుటితోలగినా దగ్గు.

కండరాల నొప్పి, తీపు; ఎడమపైపు నయేబీబా; గుండెజబ్బులలో ఎడమచేయ్యి నొప్పి తిమ్మెర.

విషంపెట్టి చంపుతారని భావించి భయపడుతాడు.

తలనొప్పి, మెదడు కదలుచున్నట్లు, ఆడుచున్నట్లు భావం.

నుదురునొప్పి. తలలో మెలిపెట్టినట్లు బాధ, పోటు.

రాత్రి సరిగా నిద్రపట్టదు. కష్టపడి కృషిచేస్తున్నట్లు, వర్షతం ఎక్కినట్లు, ఈమతున్నట్లు కలలు.

నాలుకఎండి ఎఱ్ఱగా కందివుంటుంది. నాలుకచివరిభాగంఎఱ్ఱగా త్రిభుజాకారంగా వుంటుంది.

చలిజ్వరం : చలికిముందుగా పొడిదగ్గు. సన్నిపాతజ్వరంలో న్యూమోనియా; అతిసారం.

పక్షవాతం — వాతంచే పడిపోయిన భాగాలలో తిమ్మెరలు.

వివరర్పి : ముఖంపై ఎడమనైపు ప్రారంభించి అడ్డంగా కుడికి పాకుతుంది.

‘రప్తాక్సులో’ కూర్చున్నా, విశ్రాంతిగావున్నా; బాధలన్నియు వుదేరికించి, కవలినకొద్దీ వుసశమించడం దీని ప్రముఖ నైసర్గికలక్షణం.

ఉద్రేకం : తేమనలనా, వర్షంనలనా, అర్ధరాత్రితరువాత, చమటలుపట్టినప్పుడు తడవడంచేత, స్థిమితంగా వున్నప్పుడు, బాధలన్నియు వుద్రేకిస్తాయి.

ఉపశమనం : వెచ్చని పొడిగాలిలోను, వేడిపదార్థాలచేత, బాధగల భాగాలను తరచు కడుపుటచేత, కదలికవలనా లక్షణము లన్నియు వుపశమిస్తాయి.

ఈరోగికి చల్లనిపాలు, తీపిపదార్థాలు కావాలంటాడు. మాంసం అహితవు.

119. రూమెక్సు (Rumex)

1. ముఖ్యంగా ఏ మూడు అవయవాలమీద ఎట్లు “రూమెక్సు” పని చేస్తుంది ?

శ్వాసకోశాలమీద, ప్రేగులమీద, చర్మంపైనను ప్రధానంగా పనిచేస్తుంది.

శ్వాసకోశములు : విరామంలేని విపరీతమగు పొడిదగ్గు, ఏమాత్రం చలిగాలిపీల్చినా దగ్గు హెచ్చుతుంది. అందుచే చలిగాలి లోనికి పోకుండా రోగిని కప్పకుంటాడు వుపశమనం విమిత్తం.

ప్రేగులు : ప్రదయంవేళ అంటే తెల్లవారడానికిపూర్వం 5 గంటలనుండి తెల్లవారి 9 గంటలవరకు బూడిదరంగు అతిసారవిరోచి నాలు.

చర్మం : ఏమాత్రం బట్టతోలిగినా, వుడుపులుతీసినా, శరీరమంతటా విపరీతమగు దురద.

2. ‘రూమెక్సు’ ఊపిరితిత్తులను ఎట్లు చెరచును ?

ఏమాత్రం చలిగాలిని పీల్చినా విపరీతంగా పొడిదగ్గు; ఎడ తెరిపె ఉండదు (హిపర్ రస్టెక్సు). రోగిని కప్పకుంటాడు చలిగాలిపోక

కుండా. చలిగాలి పీల్చినప్పుడల్లా గొంతులో దుమ్ము లేక ఈకడన్నట్లు నున. దానితో విరామంలేని పొడిదగ్గు. ఒకప్పుడు గొంతుగ పచ్చి గాను, లీపుగాను వుంటుంది.

ఎడమఛాతీ దిగువభాగంలో అంటే ఎడమ చంటికి దిగువగా ఛాతీలోనికి నూదిపోట్లు పొడుస్తాయి. దీనితోదగ్గు.

3. చలిగాలి పీల్చడంచే దగ్గువచ్చే లక్షణంగల మూడు మందులేవి ?
రుమేక్కు; పోస్పరస్; స్పాంజియా.

4. “రుమేక్కు”కుకల ప్రధానలక్షణాలేవి ?

ఏమాత్రం చలిగాలిపడదు. సాయంసమయంలో గొంతు బొంగుకు. స్వరం బేధిస్తుంది; యిది చలిగాలిసోకితే వస్తుంది. జ్వరం ఉండదుగాని సాయంకాలం విపరీతమగుగొంప, తుమ్ములు, ముక్కు వెంట నీరు ఓడుతూఉంటుంది. గొంతుగలోనున; విరామంలేని విసి గించే పొడిదగ్గు. గాలిమార్పుచేత, గదినుండి కదలడంవలన, విపరీత మగు పొడిదగ్గు. రాత్రిపరుండి, ముఖ్యంగా ఎడమచైపున పరుండి ఏమాత్రం చలిగాలిపీల్చినా విరామంలేని దగ్గు. తలంతా దుప్పటికప్పు కుంటే దుప్పటిలోపలిగాలి వేడెక్కి దగ్గుడవశమిస్తుంది. కల్లివడదు. రాత్రి 11 గంటలు దీనిదగ్గుసమయం సాధారణంగా. ఎడమ ఊపిరి తిత్తిక్రిందిభాగంలో నూదిపోట్లు, దగ్గు. గొంతులో వుండవున్నట్లు భావన. గుటగవేస్తే క్రిందకుదిగబారి తిరిగి పైకివస్తున్నట్లుంటుంది. దగ్గుడంచే స్వరపేటి, గొంతుగనొప్పి, పచ్చి, క్షయవ్యాధిలంత్యస్థితిలో ఉపశాంతికి దివ్యమగుమందు. దగ్గుతుంటే తెలియకుండా మూత్రం పోతుంది. (కాష్టికం). తెల్లవారగట్ల 5 నుండి 9 వరకు అతిగా విరోచ నాలు (ఎలోయి, నేట్రింసల్ఫు, పొడోఫిల్లం, సల్ఫర్). బాధ అణు

మాత్రంకూడ ఉండదు. పెద్దపెద్ద విరోచినాలు దుర్వాసనతో నీళ్ళలా వుదయంవేళ అవుతాయి.

చర్మం : శరీరం పలుతావుల్లో చలిగాలి సోకడంచే విపరీతమగు దురదలు; వేడిచే వ్రపశమిస్తాయి. 'దుస్తులుతీసేసినా, వంటిపై బట్టలేక పోయినా; చలిగాలిసోకినా ఒకటేదురదలు. వేడిగావుంటే దురదలు తగ్గుతాయి.

5. క్షయయొక్క అంత్యావస్థలో ఉపశాంతికి ఉపకరించే మందులేవి?

'రూమెక్సు' 'పల్నెటిల్లా' 'సెగ' 'ఆర్సు' 'నక్సువామికా' కట్టకడపటిగా 'ఔరంట్యులాక్యు బేన్సిన్' దీనితో బాధ అంతగా లేకుండా రోగి ప్రాణాలు విడుస్తాడు.

120. రూటా (Ruta)

1. "రూటా"యొక్క సాధారణ సూచికలక్షణములను వ్రాయుము.

ఎముకలకు, ఎముకలపైనుండు పెరియాస్టియం అనే పొరకు. దెబ్బలు, ఘాతకాలు సంభవించినప్పుడు వాడే దివ్యోవధం. బెణుకులకు, ఎముకలు విరుగుటకు, కీళ్ళుతప్పుకొనుటకు లేక కీలు జారుటకు ఇది పెట్టిందిపేరు.

శరీరమంతా చిరుకొట్టినట్లుబాధ. పక్షంవల్ల, 'దెబ్బలుతినడం వల్ల, గుద్దులువల్ల. చేతులు, కాళ్ళు, కీళ్ళు పైరాశరీరమంతటా నొప్పులుపున్నప్పుడు వాడవలసినమందు. గుణం కనుపించేవరకూ తరచుగా వాడాలి. స్థిమితంఉండదు. బెణుకుటచే కుంటుతాడు. ఛాతీకి దెబ్బ తగులుటచే క్షయవ్యాధివస్తే "రూటా" నివారిస్తుంది.

ఎక్కువగా రాత్రిళ్ళు దీపంజగ్గర చదువుటచేత, అమితంగా కుట్టుపని చేయుటచేత కళ్ళు మసగలు, కొంతదూరంలో ఉన్న వస్తువు ఆనకపోవడం. కండ్లనుండి నీరుకారి కంటినరాలు, కండరాలు పీకుతాయి; తలనొప్పికూడా రావచ్చును. ఈలాటిస్థితిలో “రూటా” దివ్యంగా పనిచేస్తుంది.

చైతన్యశక్తి లోపంవలన మలబద్ధకం. బాలింతలు మలవిసర్జనకు ఏమాత్రం ప్రయత్నించినా ఆసనకండరం బలహీనంగా ఉండడంచే ఆసనం బుడగలా క్రిందకు తోసుకొనివస్తుంది. మూత్రకోశం నిండుగా ఉన్నట్లు మూత్రాన్నిమానం; మూత్రవిసర్జనచేసినా అనుమానంపోదు. మూత్రం ఆపుకోలేదు.

అరచేతులో సమతలమైన (బల్లవపు) పులిపిరికాయలు (నేట్రం కాఫ్ఫీ, నేట్రం-మూర్, చెయ్యి వెనుకతట్టు డబ్బుమేరా).

నడ్డినొప్పి : వీపుపై పడుకుంటే తగ్గుతుంది.

మణికట్టు బెసికినట్లు బాధగా ఉండి బిగుసుగుపోతుంది. తేమగాలి తగిలితే బాధ ప్రకోపిస్తుంది.

గునపం, పార, సుత్తి, సమ్మెట - యీ మొదలగు పనిముట్లు ఉపయోగించే శ్రామికుల అరచేతుల్లో కాయలులేచినప్పుడు దివ్యమగుమందు.

రూటాయొక్క ప్రత్యేకకేంద్రాలు కళ్ళు, మణికట్టు (Wrist)

ఏడోమాసంలో సంభవించే గర్భస్రావానికి మంచిమందు.

2. కంటితో తదేకంగా పనిచేయుటచే కలిగే కంటివ్యాధులను నివారించే నాలుగుమందులేవి ?

ఆర్జెంటంనిట్టు, నేట్రం-మూర్, అనాస్టోడియం, రూటా.

3. “షియాటికా” వ్యాధిలో “రూటా”ను వాడనగు లక్షణాలేమి ?

నడ్డితో నొప్పి ప్రారంభించి తోడలగుండా పిక్కలకు ప్రాకు తుంది. చీల్చేస్తేన్నట్లుంటాయి నొప్పులు. వగలు అంతగా బాధపడం దదు. కాని రాత్రి పడుకోడం తడవుగా బాధలుపెచ్చుతాయి. తెల్ల వాళ్లు ఒక్కమోస్తరుగా ఉంటుంది బాధ.

4. “రూటా”కుగల కంటిలక్షణములేమి ?

కంటితో మితిమీరి పనిచేయుటచే కంటి కండరములు పీకు తాయి. కంటితో తడేకదీక్షతో పనిచేయుటచే తలపోటు, తలనొప్పి. చూడాలంటే కండ్లపోట్లు. చిన్నలిపి చదవాలన్నా నున్నితంగా కుట్టా లన్నా కంటిపోటు.

కంటికి అమితమగు శ్రమయిచ్చి పనిచేయుటచే కళ్ళెరుపు, పోటు కారకం. నిదానించి చూడలేదు. కంటితో పనిచేయడంవల్ల కళ్ళు నివ్వల్లా మండుతాయి. కంటికి మితిమీరిన శ్రమ యివ్వడంచే కంటి కండరాలు, నరములుచేడి అనేకమగు కంటివ్యాధులు వస్తాయి. వాటి అన్నిటిని నివారించుటకు ‘రూటా’యే శరణ్యం.

5. బెణుకులకు “రూటా” మంచిది; ఎట్లో నిరూపించుము.

నడ్డినొప్పి; తుంటియందలి వెన్నుపూస కవికినట్లుపోటు. కీళ్ళ యందలి తడవనాళ్ళు కుదించుకొని బలహీనంగా ఉంటాయి. మేడలు, మిడ్డెలు, ఎక్కినా దిగినా మోకాళ్ళు పట్టుపడుతాయి. మణికట్టు, నీల మండ బెణకడంచే పట్టుతప్పిపోయి ఉంటాయి. నీలమండ బెణకడంచేత లేక ఆకీలు స్థానంతప్పడంచేత — ఆటు, పోటు, వాపు. కాలు క్రింద మోపలేకుండా ఉన్నప్పుడు ‘రూటా’ వాడాలి. బెణకినతక్షణం కలిగే వాపు, ధనారింపుకు ‘ఆర్ని కా’ వాడాలి. తరువాత రద్దాకన్నస్తీ చాల

వరకు పోవచ్చును. కాని నరాలందు బెణకడంచే కుదవలు ఏర్పడి నప్పుడు 'రూటా' వాడాలి.

'రూటా' బెణుకులకు దివ్యమగుమందు. బరువులుమోసి అలసి నప్పుడు ఆర్నికా, రష్ట్రాకు, కాలేరియా అగత్యం.

121. సెబీనా (Sabina).

1. ప్రత్యేకంగా ఏకోళాలపై 'సెబీనా' పనిచేస్తుంది? దీనిని సూచించే సాధారణ నై సర్గికలక్షణాలేమి ?

ఇది ప్రత్యేకంగా మూత్రపిండాలమీద, గర్భాశయంపైన, ఆస నకండరం, ఆసనంమీద, కీళ్ళవాపులందు. ముఖ్యంగా మణికట్టు వాపు లపై సమా పనిచేస్తుంది.

కీళ్ళవాపులు రక్తస్రావం వేడివలన ఉద్భవిస్తే నే పనిచేస్తుంది.

వెన్నునుండి మర్మావయవంలోనికి, క్రిందనుంచి పైకిపోటు.

పొడవడం దీనిప్రత్యేకసూచకలక్షణం. వ్యాధి ఏలాటిదైననూ యీ లక్షణముంటే "సెబీనా" వాడాలి. ఇందులో ఈపోట్లతో రక్తం స్రవించడం మరో ప్రత్యేకలక్షణం.

2. మూడవమాసంలో గర్భస్రావం కలుగజేసే ప్రధానమగు రెండు మందులను వ్రాయుము ? వాటిని పోల్చుము.

(1) బెల్లడోనా (2) సబీనా.

మూడోమాసంలో గర్భస్రావంకలిగే సూచనలు పొడగట్టి నప్పుడు "సెబీనా" స్ఫురణకురావాలి. తుంటినుండి స్త్రీ మర్మావయ వంలోనికి, యోనిలోనుండి గర్భాశయంలోనికి అంటే క్రిందినుండి పైకి

పోట్లుపోడిచే లక్షణం. గమనించి “సెబీనా” వాడితే గర్భసావం కాకుండా నిలిచిపోయి, గర్భాశయానికి బలంచేకూరి నవమూసముల అనంతరం సుఖంగా ప్రసవిస్తుంది.

‘బెల్లడోనా’ నొప్పులు క్రిందికిదిగదీసేవిగాఉండి ప్రథమంగా ఒకకుడుపవచ్చి తరువాత క్రమంగా ఎట్టని నిగారింపుగల రక్తంమిక్కుటంగా పోతుంది. తాకినా, కుదిపినా, కదిపినా రోగి అతిసున్నితంగా ఉండడంచే భరించలేదు. ‘బెల్లలా’ నొప్పులు అధోముఖంగానేకాక అన్ని వెంపులకు పోట్లలా పొడుస్తాయి. ఈపోట్లు మెగుపుల్లా క్షణంలో వచ్చి క్షణంలో పోతాయి.

4. ‘సెబీనా’ నివారణచేయు శ్రీలకువచ్చు వ్యాధిలక్షణములేమి ?

నెలసరి సకాలానికి ముందుగావచ్చి చాలకాలంవరకు వివరీతంగాపోతుంది. ఈసాగ్రపం హఠాత్తుగావచ్చి కదిలినా మెదిలినా మెచ్చుతుంది (సికేల్). స్రావం నల్లగాను (స్లెక్లెమన్) మరొకప్పుడు కుదవలుగాను (క్రోకస్) అవుతుంది. ఋతుసమయంలో ప్రసవవేదన లాటి శోల. నొప్పులు వెన్నునుండి మర్మావయవంలోకి పొడుస్తాయి. ఈలాటి లక్షణాలున్నప్పుడు, నెలసరిలోను, గర్భసాగ్రవానికి, ప్రసవ సమయంలోను “సెబీనా” వాడాలి.

గర్భకుహరంలో కంతులుండి రక్తస్రావమవుతుంటే ‘సెబీనా’ పనిచేస్తుంది. ముట్టుఎండిపోయేకాలంలో వివరీతంగా ఎట్టని రక్తము కుదవలతోకూడి స్రవిస్తుంటే ‘సెబీనా’ వాడితే ఏబాధయులేకుండా క్రమంగా ముట్లు ఉడుగుతాయి. గర్భాశయం నిస్సత్తువగాఉండడం దీని నైసర్గికం. నెలసరి అయినతరువాత రక్తపూరితమగు కుసుమ వాసనతోకూడి స్రవిస్తుంది.

స్త్రీల శగవ్యాధి నివారణకు ఈమందుతో డ్యుతుంది. యోని లోను, ఆసనములోను మొలిచే పులిపిరికాయలను నివారిస్తుంది.

మూడోమాసంలో గర్భం స్రవించేనూచనలున్నప్పుడు 'సెబీనా'యిస్తే గర్భవిచ్ఛత్తును అరికడుతుంది (సిపియా), ఋతుకాలాలకు మధ్య మైలలగుమా అమితంగా సంభోగవాంఛ ఉన్నప్పుడు "సెబీనా" మంచి ఉపకారి.

మావిపడక ప్రసవానంతరం వచ్చేవిపరీతనోష్ణలకు పనిచేస్తుంది.

4. 'సెబీనా' వలెనే గర్భాశయంనుండి రక్తస్రావం కలుగజేసే నాలుగు మందులను పేర్కొని వాటి తారతమ్యములను తెల్పుము.

(1) ఇసికాక్ (2) మిలిఫోలియం (3) సికేల్ (4) ఫోస్ఫరస్.

ఇసికాక్ : సెబీనావలెనే ఎఱ్ఱటిరక్తం విస్తారంగా విమ్మట గొట్టంతోగొట్టినట్లు అవుతుంది. ఇందులో దీని ప్రత్యేకలక్షణంఅగు వికారం, నిస్త్రాణ వుంటుంది. పోయినరక్తానికి మించినశోష, నిస్త్రాణ కలుగజేస్తుంది.

మిలిఫోలియం : ఎఱ్ఱని రక్తం విస్తారం స్రవిస్తుంది. రోజురోజు రక్తం విడువకుండా బొట్టుబొట్టుగా ధారాపాతంగా అవుతుంది.

సికేల్ : "సెబీనా"ను పోలివుంటుంది. ఒకవేళ యిది యివ్వవలసిన లక్షణాలుంటే ఎక్కువగా వాడరాదు. గర్భవేదనల ఇందు దిగదీస్తే నొప్పులతో పెద్దపెద్ద కుదవలు లోపలనుండి తోసుకురావడం వుంటుంది. విస్తారంగా నీటిలాటి రక్తం స్రవిస్తుంది. దీని వైసర్గిక లక్షణాలుగు ఒళ్ళుమంటలు, శరీరం తాకుటకు చల్లగావున్న గుడ్డకప్పు కోకపోవడం గమనించాలి. నెలసరికి మధ్యలో బట్టలపుచు సంభోగ వాంఛగాఉంటుంది. గర్భప్రవానంతరం గర్భాశయం, అండాశయాలు

వాస్తాయి. అమిత దురదతో కూడిన పులిపిరికాయలు. వీటిపై పని చేస్తుంది సెబీనా.

మణికట్టు. కాలివేళ్ళకీళ్ళు వాచి అమితపోటుకు, సలుపుకు పనిచేస్తుంది.

కదలుటచేత, వేడిగాలిచేత, వేడిగదిలోను ప్రకోపించి చల్లని ఆరుబయట గాలిసోకితే ఉపశమిస్తాయి దీనిలక్షణాలన్నీ.

122. శాంబకస్ నిగ్రా (Sambucus Nigra)

1. “శాంబకస్ నిగ్రా” అనగానేమి ?

‘యూరోపియన్ యెర్బర్’ అంటారు దీన్ని మామూలుగా. దీనిపువ్వులు తాజాఆకులు సమపాళ్లు కలిపి ద్రావకంతయారుచేస్తారు.

2. “శాంబకస్” యొక్క ప్రధానసూచకలక్షణమేమి ?

ముక్కుపోకాల్లో ఒకవిధమగు మొలకలులేస్తాయి. వీటిని “స్నఫుల్స్” (Snuffles) అంటారు. సాధారణంగా యివి నాసికారంధ్రాలకు అడ్డుతగిలి శ్వాసకు అవరోధం కలిగిస్తాయి. అందుచే శ్వాస నోటితో పీల్చవలసివస్తుంది. ఈలా శ్వాసకు అవరోధం కలిగించు ‘స్నఫుల్స్’ వ్యాధిని నివారించుటలో యిది నిరుపమానమైనది.

నిద్రాసమయంలో శరీరం పొడారి వెచ్చగా ఉంటుంది. నిద్ర లేస్తే విపరీతమగు చమటలు పోయడం ‘శాంబకస్’ యొక్క ప్రముఖ నైసర్గికలక్షణం. అనేక రుగ్మతల్లో యీలక్షణం ‘శాంబకస్’ ను నిరూపిస్తుంది.

3. శ్వాసకోశాలపై “శాంబకస్” ప్రభావమేమి ?

పిల్లలకు పొడిపడిశం; శిశువులకు 'న్నపుల్సు'వ్యాధి. స్వరపేట
యందలి యాడ్పులకు ముక్కుదిబ్బడవడి శ్వాసఆడకుండుటకు దివ్య
మగుమందు 'శాంబకన్'. శిశువు పాలుత్రాగేటప్పుడు నోటితో గాలి
పీలుస్తాడు. ఒకప్పుడు పాలుపీల్చుకోలేక ఉక్కిరిబిక్కిరవుతారు.

ఆయాసం : పిల్లలు ఉక్కిరిబిక్కిరై ఉలిక్కిపడి లేస్తారునిద్ర
నుండి. హఠాత్తుగా దగ్గువచ్చి ఊపి రందక శరీరమంతా నలుపెక్కి
బిగునుగుపోయి బిడ్డ మృత్యుముఖాన్నపున్నట్లు కొనూపిరితోవుంటాడు.
గాలి పీల్చుకొనుటకు బాధపడుతాడు. ఈలా బాధ పడిపడి కొంచెం
తగ్గుతోందనగా నిద్రపోతాడు. తిరిగి కొంతసేపటికి యీలాగే దగ్గుతో
లేస్తాడు ఊపిరాడక. దగ్గుతెర యీలా తెరలుతెరలుగా వస్తుంది.
పిల్లవాడు శ్వాసతీసుకుంటాడుగాని గాలి వదల్లేడు. నిద్రతో వ్యాధి
ప్రకోపిస్తుంది.

కింకవాయువు (Croup). చివరిఅవస్థలో ఊపిరాడక ఉక్కిరి
బిక్కిరి అయ్యేసమయంలో వాడాలి.

అర్ధరాత్రివేళ పిల్లలువచ్చు, ఊపిరాడనిదగ్గు. ఆదగ్గు కొక్కిన
దగ్గులాఉంటుంది. శ్వాస వదిలేటప్పుడు పిల్లలు బాధపడుతారు. ఈలా
ఉంటూ జ్వరంరావడంకద్దు. ఈచెప్పిన లక్షణాలన్నటిని 'శాంబకన్'
నివారిస్తుంది.

4. వింతగా చమటవట్టే లక్షణంగల కొన్నిమందులను సూచింపుము.

శాంబకన్; నిద్రలో శరీరం వెచ్చగా పొడిగా ఉండడం. మెళు
కువ రావడంతడవుగా వివరీతమగు చమటవట్టడం దీనికి ప్రధానమగు
అసాధారణలక్షణం.

కోనియం : నిద్రపోడానికి కన్నుమూయడం తడవుగా చమట్లు పడుతాయి.

తూబా : ఇందులోని చిత్రమేమిటంటే ఎప్పుడైనా కప్పుకుంటే చమటలు పోస్తాయి. ఇందులో గుడ్డకప్పుకోనిభాగాలలో చమటలు పోస్తాయి.

బెల్లడోనా : కప్పుకున్న భాగాల్లోమాత్రం చమటలుపోస్తాయి.

పల్పటిల్లా : పాక్షికచమటలు (ఒకవైపునమాత్రమేచమట.)

5. “శాంబకన్” కుగల ప్రధానలక్షణములేమి ?

ఆరాటం, విచారం, దిగులు, బెంగ వీటిచేకలిశే మానసికప్రదిక్తాలకు. అట్టి ప్రదిక్తాలచే సంభవించే దుష్ఫలితాలకు “శాంబకన్” పనిచేస్తుంది.

ముక్కులో కొయ్యకండలకు, ముక్కుదిబ్బడపడి శ్వాసఆడకుండుటకు, శ్వాస బాగా ఆడకపోవడంచే బిడ్డ సరిగా తల్లిదగ్గరపాలు కుడుచుకోలేకపోవుటకు, శ్వాస లోనికిపీల్చుకున్నంతతేలికగా శ్వాస విడిచిపెట్టలేకపోవుటకు పనిచేస్తుంది. కింకవాయువులో ఊపిరిఆడ నప్పుడు ‘శాంబకన్’ స్వస్థత చేకూరుస్తుంది.

దగ్గు : అర్ధరాత్రివేళ పిల్లలవద్దు, ఊపిరాడకుండా దగ్గు, శరీరమంతా నలుపెక్కి, కళ్ళు అరమోడ్చుచెంది చాల ఆడసర్దా కలుగజేస్తుంది. ఈలాటి పిల్లల ఉబ్బసంలో “శాంబకన్” పెట్టిగదిపేరు.

కళ్ళు మూస్తే యేవో కనుపిస్తాయి. భయం, కాళ్ళు చేతులు చల్లగావుంటాయి. అల్పచమానం కొద్దిగా అవుతుంది. నిద్రలో శరీరం వెచ్చగావుండి కళ్ళు తెరవడం తడవుగా చమట్లు పడుతాయి.

‘శంబుకస్’ రోగి బొడ్డుగా లావుగా కండకలిగి ఉంటాడుగాని తగినకారణంలేకుండా అకస్మాత్తుగా చిక్కిపోతాడు. కాళ్ళు, పాదాలు, మోకాళ్లు వాస్తాయి.

అర్ధరాత్రివేళ, శరీరంపై బట్టి లేవప్పుడు, పడుకున్న సమయాన్న చల్లని పానీయాలచేతనూ యిందలి వ్యాధిలక్షణాలు ప్రకటిస్తాయి. లేచి కదలడంవల్లనూ, చలిగాలిసోకకుండా కప్పుకొనుటవల్లనూ, నొక్కుకొనుటచేత బాధలు ఉపశమిస్తాయి.

‘ఆర్పిక్’ వాడడంచే కలిగే వ్యాధులను నివారిస్తుంది.

ఝుడుసుకొనుటచే కలిగే దుస్థిగాలకు ‘ఓపియం’ వాడిన తరువాత ‘శంబుకస్’ వాడాలి.

123. సాంగునేరియా (Sanguinaria)

1. సాంగునేరియా సాధారణంగా చేసేపని యేమి ?

ఇది లోనికీతీసుకున్నా పైకివ్రాసినా ప్రధమంగా ఒరువును కలుగజేస్తుంది. ఇది తగిలినంతమేరా ఒరుస్తుంది. ఒరువును కలుగజేయుటచే మానసికంగా ఆరాటంసంభవిస్తుంది. చెవులుబిరిసి వాస్తాయి. ముక్కుబిరిసి రొంఠపడుతుంది. నరాలు చైతన్యంచందడంచే చలి, కుదుపు కలుగుతాయి. సిరస్సుకు విస్తారం రక్తప్రసరణఅయితలనొప్పి. రక్తస్రావాలు ప్రారంభిస్తాయి. అమర్శుచలు బిరిసి పచ్చిగా మండుతుంటాయి.

ఇది కుడినైపువ్యాధులకు ముఖ్యంగా పనిచేస్తుంది. కుడిభుజం వాతనొప్పిచే లేవదు.

2. 'సాంగునేరియా'చే సంభవించే మానసిక లక్షణములేమి ?

మెదడుచేడి ఆరాటం బయలుదేరుతుంది. ఈఆరాటం సాంగు నేరియా వ్యాధులన్నిటిలోను ఉంటుంది. ఇది ప్రత్యేకమగు లక్షణం కాదు; దీనికి సంబంధించిన వ్యాధులన్నిటిలోను అంతర్వ్యాపినిలో ఆరాటంఉంటుంది. తలనొప్పి; జఠరవ్యాధులలోను, గుండెవ్యాధుల్లోను, శ్వాసకోశవ్యాధులలోను, ఈవిధంగా దీనికి సంబంధించిన ప్రతివ్యాధిలోనూ యీ మానసిక ఆరాటం గోచరిస్తుంది. కోపంగాను, కునికి పాట్లు పడుతూను ఉంటాడుయీరోగి.

3. సాంగునేరియా సారూప్యప్రభావముకల కేంద్రములేమి ?

- (అ) మెదడు-ప్రకోపించుటచే ఆరాటం, ముక్తాపిఠనం సంభవిస్తాయి.
- (ఆ) కుడితట్టు తలనొప్పివస్తుంది.
- (ఇ) ముక్కు పడిశంపట్టి ముక్కులో మొటిమలు మొలుస్తాయి.
- (ఈ) శ్వాసకోశాలలో అనేకమగు వ్యాధులను కలుగజేస్తుంది.
- (ఉ) కుడిచెయ్యికిలు వాతంచే పడిపోతుంది.
- (ఊ) స్త్రీలకు ముట్లుఉడిగేకాలంలో వొంటివెంట శరీరము - పొడలు కలుగజేస్తుంది.

4. "సాంగునేరియా"చే సంభవించు తలనొప్పి ఎట్లుండును ?

నిర్నితకాలంలో అనగా ఏడురోజులలోగాని, మూడురోజులకు ఒకసారిగాని దీని తలనొప్పివస్తుంది. ఉదయం లేవడంతో ప్రారంభిస్తుంది. తలవెనుక ముచికలగుంటలో తలనొప్పి ప్రారంభించి క్రమేణా పైకిపైకి చివరకు కుడి కంటిపై కేంద్రీకృతమౌతుంది. కొందరికి కుడి పార్శ్వయావత్తూ నొప్పిగాఉంటుంది. తలవగిలేటట్లు నొప్పి, చలి,

కుదుపు, వికారం. తినినఅన్నం పశువుగా వాంతి అవుతుంది. రోగి పడు కొనిఉండి నిద్రపోతే ఈతలనొప్పి వుపశమిస్తుంది. స్త్రీలకు ముట్లుఉడిగి పోయేకాలంలో వచ్చే తలనొప్పలకు మంచిమందు.

5. 'సాంగునేరియా' కలుగజేసే చెవిసంబంధమగు బాధలేవి ?

పై చెవి ఎఱ్ఱగావాస్తుంది. చెవిలో ఒకటేధ్వనులు, హోరుగా వుంటుంది. తాకనివ్వడు. అకస్మాత్తుగా ఏదైనా చప్పుడైతే చెవిలో పోటుపోడిచినట్లుంటుంది.

రైలులోనో కార్లోనోవుండి అది అతివేగంగా పోతుంటే తానా వేగానికి జోగుచున్నట్లు భావం. రోగి తనయందుకలిగే యీలాటి చలనభావాన్ని తట్టుకోలేక ఎవరినైనా ఆపులను తన్ను అదిమిపట్టుకో మంటాడు. ఆచలనభావం పోవడానికి. ఈలక్షణం సాధారణంగా ముట్లు ఎండిపోయేకాలంలో కొండరిస్త్రీలకు వుంటుంది.

6. రోగిని అదిమిపట్టుకోవాలనే కోరిక లక్షణంగాగల మందులేవి ?

జల్పిమియం: రోగియొక్క హృద్రోగాలలో తన్ను అదిమిపట్టు కోవాలని వాంఛిస్తాడు. శరీరమంతాచలి. వణకు, కంపం. అస్థితిలో తన్ను గట్టిగా అదిమిపట్టుకోమంటాడు.

లేకిస్ : మన్యం జ్వరాలలో చలి వణికించేస్తూన్నప్పుడు "లేక సిస్" రోగి తన్ను అదిమిపట్టుకోమంటాడు.

'సాంగునేరియా'లో మానసిక ప్రకోపంచే బోనిదలనభావంతో తన్ను అదిమిపట్టుకోమంటాడు.

7. "సాంగునేరియా"కుగల సానిటాలక్షణములేమి ?

ఆఘ్రాణశక్తినునిశితంగా వుంటుంది అందుచే వాసన ఏమాత్రం భరించలేదు. అమితంగానెఱ్ఱివాసనల వలన సొమ్మిక్కిల్లి పోతాడు.

ముక్కులో ఒరుపుచుంటుంది. ఒరుపుకలిగించే సాగ్రం. రొంప, పడిశం. ముక్కులో నూకలకూడువంటి చిన్ని మొటిమలు వేస్తాయి. (Polypi) వాటినుంచి సునాయాసంగా రక్తం స్రవిస్తూఉంటుంది.

8. తలనొప్పి అనేవ్యాధికి ప్రధానంగా వాడనగు అయిదు మందులను తెలుపుచూ వాటి సూచికలక్షణములందలి తారతమ్యములను వ్రాయుము.

(1) బెల్లడోనా (2) మెలిలోటన్ (3) గ్లోనైన్ (4) సాంగ్యు నేరియా (5) ఐరిస్.

బెల్లడోనాలో ముఖ్యంగా కుడివైపు అదురుచున్నట్లు, 'సాంగ్యు నేరియా' పలెనే విపరీతమగునొప్పిఉంటుంది ఇందు ముఖ్యంగా విస్తారం రక్తం సిరస్సుకు తన్నడంచే కలుగుతుంది. కాళ్ళుచల్లగానుండి సిరస్సు కాబూడంటుంది. 'సాంగ్యు నేరియా'లో ముఖ్యంగా తలనొప్పి జతరవ్యత్యస్థంచే కలుగుతుంది. బెల్లులో పడుకుంటే తలనొప్పి ఉదేకిస్తుంది. లేచి జార్లబడి కూర్చోవాలి. 'సాంగ్యు నేరియాలో' పడుకోవాలి; అప్పుడుగాని రోగికి స్వస్థతఉండదు. నొప్పిముచ్చికలగుంటలో ప్రారంభమై పైకివచ్చి కుడికంటిపై న స్థానంవరపుకోడం 'బెల్లు'లో అంతగాఉండదు. 'బెల్లుడోనా'లో కణతలు అదిరేటట్లు కొట్టుకుంటాయి. అలక్షణమే 'బెల్లు'ను ప్రధానంగా సూచిస్తుంది.

మెలిలోటన్ : అమితంగా సిరస్సుకు రక్తం స్రవింపించడంచే విపరీతమగు తలనొప్పి. దీనిచే మనస్థిమితంచెడుతుంది. తలను బద్దల కొట్టుచున్నట్లు, లోని మెదడు నుదురుగుండా పొడుచుకువస్తున్నట్లు రోగికి భావన.

గ్లోనైన్ : లోకూడ సిరస్సుకు రక్తపోటుచే విపరీతమైన తలనొప్పి. తలను వెనక్కువంచితే ఉదేకించి, ముందుకువంచితే తగ్గు

తుంది తలనొప్పి. విపరీతంగా గుండె కొట్టుకుంటుంది. కొందరి స్త్రీలకు ఈలాటి తలనొప్పితో గర్భాశయం ముందుకు జారుతుంది. కొన్ని సమయాల్లో విస్తారం మూత్రంపోస్తే తలనొప్పి తగ్గుతుంది.

విజ్ఞాన : ఇందు తలనొప్పి నియమంగా శలవరోజు ఆదివారం నాడు వస్తుందిముఖ్యంగా. ప్రసాధ్యాయులు, విద్యార్థులు, ప్రాధికర్షు ఈతలనొప్పితోపాలు కళ్ళుమసగలు కమ్మటం, చూపు సరిగా ఆనక పోవడం వుంటుంది. పుల్లని తెమడవాంతి అవుతుంది. దానితో తలనొప్పి తగ్గడం ప్రారంభించి క్రమంగా పూర్తిగా పోతుంది.

సాంఘ్యనేరియా : తలనొప్పితో నిద్రలేస్తాడురోగి. ముచికల గుంటలో ప్రారంభమై ముందు కుడికంటిపై కేంద్రీకరిస్తుంది నొప్పి.

9. ముట్లు ఎండిపోయేకాలంలో 'సాంఘ్యనేరియా' ఎట్లు ఉపయోగపడును ?

ముట్లు ఉడిగేసమయంలో ఎక్కువగా రక్తబట్టలవుతుంటే ముఖ్యంగా 'సాంఘ్యనేరియా' చేసే మేలు మరువరానిది. మైల ఎట్టిగా కుదపకుదపట్లా వెడుతూ అతిగా వాసవవేస్తుంది. ఈలా రక్తస్రావం అవుతూ దీని ప్రత్యేకలక్షణాలతో కూడిన తలనొప్పిఉండడం గమనించాలి. ముఖంకంది వెచ్చగా శగలువస్తున్నట్లుంటుంది. సాయం కాలం చెక్కిళ్ళు ఎట్టిగా గుండ్రంగా కందిఉంటాయి. "సాంఘ్యనేరియాలో" యిదొక ప్రముఖలక్షణం. చమటలుపట్టి ముఖం కండడం తగ్గి రోగి సామ్యసిలిపోతుంది.

వంటివెంట శగలు, పొగలు; దీనితోకునుమ; అరచేతులు, పాదాలు మండిపోతాయి; కప్పుకున్న బట్టలు విసిరిపారేస్తుంది. భరించలేకుండగా స్థనాలు వాస్తాయి ఒకప్పుడు.

10. సాధారణంగా ముక్లెండిపోయేకాలంలో సూచింపబడే నాలుగు మందులేవి ?

(1) సాంగ్యునేరియా (2) గ్లోబైన్ (3) ఎమిల్జిన్
(4) లెకసిన్.

11. క్షయవ్యాధిలో “సాంగ్యునేరియా” గుర్తింపనగు లక్షణాలేమి?

రోగి ప్రతిరోజు సాయంకాలం క్షయసంబంధమగు జ్వరంతో బాధపడుతుంటాడు. ఈజ్వరం మిట్టమధ్యాహ్నం దాటాక 2 లేక 4 గంటలకు సోకుతుంది. బుగ్గలు ఎరుపెక్కుతాయి. సాధారణంగాపొడి దగ్గుతో ప్రారంభమవుతుంది. గొంతుగలో నుసగాను ఏవియోప్రాకు చున్నట్లుండి దగ్గుస్తుంది. ఛాతీ పై భాగం మంట; నిండుగాఉన్నట్లుంటుంది. కుడి ఊపిరితిత్తి అంటే చంటిదగ్గర నూచిపోట్లుంటాయి. ఊపిరి తిత్తివ్యాధులలో దీనివిధానవ్యాధికేంద్రం కుడి ఊపిరితిత్తి.

ఛాతీయందలి కండరాలు పచ్చిగాఉంటాయి. అమితంగా ఆయాసం. శ్మం దుర్వాసనగా ఉంటుంది. ఆవాసన రోగే భరించలేక పోతాడు. ఈలాటిస్థితిలో “సాంగ్యునేరియా” చేయగల సహాయం నిరుపమానం. క్షయజ్వరాన్ని తగ్గిస్తుంది. వ్యాధికేంద్రానికి రక్త ప్రసరణను తగ్గించి వ్యాధిని క్రమంగా నివారిస్తుంది. కొన్ని మాసాలు శ్రద్ధచేస్తే మరణించేరోగిని ఆరోగ్యవంతుణ్ణిగా చేస్తుంది “సాంగ్యునేరియా”.

12. న్యూమోనియావ్యాధిలో “సాంగ్యునేరియా” సూచికలక్షణాలేమి ?

దీని నైసర్గికమగు దగ్గు, శగలు, పొగలు, చెక్కిళ్ళు ఎరువెక్కిడంకాక, కళ్ళి తువ్వరంగులో దగ్గుతో వెనుతుంది. భరించరాని

ఆయాసం. కాళ్ళు—నేతులు అగిడిమంటలుగా ఉంటాయి; ఒకప్పుడు యీలాఉండే గుండె నిలిచిపోతుంది. గుండె నీర్పంగావుండి నాడి నిస్సత్తువుగా, వక్రంగా చలిస్తుంది. నిస్త్రాణ, సోషవస్తాయి. ఒళ్ళు చలువలుకమ్ముతాయి. వికారంతో రోగి విపరీతంగా బాధపడుతాడు.

13. “సాంగ్యునేరియా”లో శ్వాసకోశాలకు సంబంధించిన సాధారణ లక్షణములేవి ?

గాంతుగలోనున, పొడిదగ్గు; రొమ్ముమధ్య ప్రాకుచున్నట్లు స్పర్శభావం. దానితోదగ్గు. దగ్గుతో లేచికూర్చోవాలి. అపాను వాయువులుగాని. తేలినువులుగాని వెడితే దగ్గు పువళమిస్తుందికొంచెం. రోగికి అసహ్యంగా వాసనవేసేకళ్ళి దగ్గినపుడల్లా పడుతుంది.

కుడిఛాతీమధ్యభాగంలో అంటే చనుమొనవద్ద చురుకు, పోటు. ఛాతీలోమంట, ఛాతీలో పచ్చిగావుంటుంది. శరీరంయావత్తూశగలు-పొగలు. బుగ్గలు ఎఱ్ఱగాకందివుంటాయి. కుడిభుజంనొప్పి; చెయ్యి లేవదు.

‘న్యూమోనియా’లో క్లిష్టస్థితిలో పువకరిస్తుంది. ‘ఫోసర్ఫస్’ వాడాకా రోగం కుదరక పుద్రుక్తపరిస్థితికి దారితీస్తే అప్పుడిది పువయోగపడుతుంది. దీని నైసర్గికలక్షణాలు ముఖ్యంగా శరీరం శగలు కమ్మడం, చెక్కెళ్ళు ఎఱ్ఱబారడం, న్యూమోనియా నిలదొక్కుకొని దగ్గు, దుర్వాసనతోకూడిన కళ్ళివుండి రోగిక్షయవ్యాధికి లోనగు చున్నాడేమో అనుపించేస్థితిలో ‘సాంగ్యునేరియా’ వాడితే అద్భుతంగా పనిచేస్తుంది. లక్షణాలనుబట్టి ఈస్థితిలో ‘కాలీఆయోడేటం’ ‘ప్లేనం’ ‘కార్బోవెజ్జి’కూడాపువయోగపడుతాయి. ‘సాంగ్యునేరియా’తోపాటు.

14. అమత్వవలపై ‘సాంగ్యునేరియా’యొక్క ప్రాభావమేమి ?

అమితంగా ఒరువును కలిగించే స్వభావం దీనికికలదు. అమత్వ చలన్నియు ప్రధమంగా చవలేక పొడారివుంటాయి. దీనికితోడువచ్చి గోవుండి భగ్గున మండుతుంటాయి. నాటిపైనున్న పొర ఊడిపోయిందా అన్నట్లు. పడితేభారాల్లో దీని నైజగుణంయిది. మాట బొంగురు పోతుంది. గొంతుగవించినట్లు పచ్చిగాఉండి పులమారుచున్నట్లుంటుంది. ఈగొంతులక్షణాలుగల కింకవాయువునకు దివ్యమగుమందు.

15. చర్మంపై “సాంగునేరియా” లక్షణములేమి ;

ముతస్సావం సరిగాపోక ముఖముపై మొటిమలులేచిన యవతులకు యిదిమంచిమందు. ఇది యిచ్చుటచే ముఖంపై మొటిమలు పోవుటేకాకుండా నెలసరికొకసారిమస్తిలికొస్తుంది.

అరచేతులు, అరికాళ్ళు బీటలుతీసి వెచ్చగాఉంటాయి. సాదాలు దళసరెక్కి వేడి మంటలుగా ఉంటాయి.

16. ఎట్టికీళ్ళనొప్పలకు “సాంగునేరియా” పనిచేస్తుంది ?

నొప్పులు తరచు ఒకచోటనుండి మరొకచోటకు మారుతుంటాయి. కండరాలు బిగబడుతాయి. ముఖ్యంగా నడుం మెడబిగునుగుపోయి నొప్పిగాఉంటాయి. దీని ప్రత్యేకవ్యాధికేంద్రం కుడిభుజం దానిగ్రింధి. దానిచుట్టునా ఉన్నకండరం రాత్రిపూట భరించరాని బాధ. చెయ్యి ఎత్తలేదు. ఇది యిల్లా కుడిభుజంమీద పనిచేస్తే ఇదే వ్యాధికి ఎడంభుజంమీద పనిచేసేది “ఫెర్రింగ్”.

17. పదునైదుపంక్తులకు మించకుండా “సాంగునేరియా” యొక్క ప్రధానలక్షణములను క్లుప్తముగా వ్రాయుము.

ఉదయంపూట తలవెనుకభాగంలో నొప్పిప్రారంభించి తల అంతటా వ్యాపించి కుడికంటి పైభాగంలో స్థిరపడుతుంది.

కుడిపార్శ్వం నొప్పి : తలనొప్పిలో వాంది, వికారం ఉంటాయి. చీకటిగదిలో విశ్రాంతిగా ప్రంచాలంటాడురోగి.

రోగిసహితం భరించలేని మర్వారసవేయు కల్గిదగ్గు. కుడి ఊపిరితిత్తి చుట్టూ భాగం దీని వ్యాధికేంద్రం.

చెక్కెల్లు సంబంధంగా ఎరుపెక్కి వుండడం యిందలి ప్రత్యేక సూచకలక్షణం. కుడిభుజంనొప్పి; చెయ్యి ఎత్తలేని పరిస్థితి. రాత్రిళ్ళు విపరీతమగు బాధ.

దీని వ్యాధిలక్షణాలు కుడిపార్శ్వం కే సంబంధించి వుంటాయి. కుడిపార్శ్వంనొప్పి, కుడిచెయ్యిలేదను. కుడిఊపిరితిత్తులలో వ్యాధినొప్పి.

నెలసరి బొబ్బట్టి యువతులయుఖంపై లేచు మొటిమలకు పని చేస్తుంది.

క్షయవ్యాధిలో ఎక్కువ ప్రపంచానికి కలుగజేస్తుంది. ప్రథమా వర్ణలో క్షయను నివారిస్తుందికూడాను.

చెవిలోహోను - ధ్వనికి పనిచేస్తుంది. పువ్వులవాసనకు శోష పోతాడు.

ఉద్రేకం : ఆర్తవకాలంలో రాత్రివేళ వెలుతురు ధ్వనులచే రోగలక్షణాలు హెచ్చుతాయి.

ఉపశమనం : నిద్ర, మూత్రవిరజ్జన, చీకట్లో తేల్చులు.

124. నికేల్ కర్నాటం (Secale Cornutum)

1. 'నికేల్'కు వాడుకపేరేమి ?

'ఎర్లాట్' అనేపేరుతో ఇంగ్లీషునామములు వాడుతారు,

2. 'సికేల్' యొక్క ప్రధాన స్వభావిక నైసర్గిక లక్షణములేవి ?

రక్తం కొద్దికొద్దిగా చాలకాలం స్రవిస్తుంది. నెలసరి ఒక నెల నుండి మరొక నెలసరిదాకా అవుతూనే వుంటుంది. ఈ రోగులు కండలు నామమాత్రం కలిగి సన్నంగా, దుర్బలంగా ఉంటారు. ఈ రోగి యొక్క శరీరం చల్లగా ఉన్నా కప్పుకోవాలనే కోరిక లేకపోతుంది; ఇది దీని స్వాభావిక నైసర్గిక లక్షణం. లోనవేడి పైన చల్లదనం. అంటే శరీరమంతా చల్లగా ఉన్నా వ్యాధిగ్రస్త భాగము వేడిగా వుండి మండడం మరో అసాధారణ నైసర్గిక లక్షణం. పాక్షిక వాతాస్థ్లో తిమ్మెల్లు, చీమలు పోకుచున్నట్లు వుంటుంది. వ్యాధిస్థానంలో జిలగాను, ఏదో పాకుతున్నట్లు వుంటుంది. వేళ్ళలో రక్తస్పర్శణ లేక కమిలి, నల్లబడి క్రమంగా మాంసం క్షీణించి మృతమవుతుంది; దీన్నే గేంగ్రిన్ అంటారు.

దీని నైసర్గిక లక్షణాలతో కూడిన కలరా వ్యాధిలో పనిచేస్తుంది.

3. 'సికేల్' యొక్క రక్తస్రావ లక్షణములను వివరింపుము ?

ఇందు నల్లని రక్త సరంతరం స్రవిస్తూ వుంటుంది, వాపు, బాధ అంతగా వుండదు. ముక్కు నుండియు, గొంతు గనుండియు, ఊపిరితిత్తుల నుండియు, మూత్రకోశం నుండియు, ఆనంగుండాను పైన వుదహరించినవిధంగా రక్తం స్రవించేటప్పుడు "సికేల్" పనిచేస్తుంది. మూత్రం సిరావంగుగా వుంటుంది. గడ్డికోశం దానికండరాన బహిష్కరింపబడి వుంటాయి. రక్తం చాలకాలం స్రవిస్తుంది. ఒక నెల సరియిండి పిడువ కుండా నానం రెండు నెలసరిదాకా అవుతూనే వుంటుంది కొంత మంది దుర్బల స్త్రీలు. బహిష్కరింపబడిన తొడిమల నై. బాగుగానే స్రవిస్తుంది కాని నల్లగా, పల్చగా వుంటుంది. ఈలా రెండువారాలు అయినతరువాత చిక్కసనాన కొద్దికొద్దిగా రెండో నెలదాకా అవుతూనే వుంటుంది. ఈలాటి రక్తస్రావల్లోకిల, చివరమటలు వుంటాయి.

ఏమాత్రంకందినా రక్తస్రావం ప్రకృతిస్తుంది. 'సికేల్' రోగి సర్వదా వేళ్ళను ఎడముగా వ్రంచుకుంటుంది ఒకదాని కొకటి.

4. ప్రసవసమయంలో 'సికేల్' సూచకలక్షణములేవి ?

డా. హెచ్. ఎస్. గురస్సేగారు అంటారు. "దుర్బాస్త్రిలకు బిడ్డనొచ్చిన సరిగారాక బలహీనంగావున్నా, వచ్చేనొప్పులు నిలచి పోయినా, చనియగొనొప్పులురాక రోగి నలిగిపోతున్నా "సికేల్"ను 200 పౌండ్లవరకు ద్రావకంలోయిస్తే చాలావనిచేస్తుంది.

నొప్పులు నున్నితంగా, బలహీనంగా అంతులేకుండా వుంటున్నప్పుడు నొప్పులు క్రమంగా నృద్ధిగాక శిశువును గెంటలేనప్పుడు గర్భాశయకండరాలయందలి నరాలు దుర్బామై శిశువును బైటకు గెంటుటకు తగుబలంలేనప్పుడు "సికేల్" వున్నాస్తుంది. రోగిపొట్టలో వెలితిగా ఖాళీగా వున్నట్లు వర్ణించవీలలేదు ఆరాటం. ప్రసవానికి ముందు, బాలింతసమయమందు ప్థనాలుఎగిరిపోయి పాలుపడవు;పడినా క్రమంగా తగ్గిపోతాయి.

5. 'సికేల్' రోగికివచ్చే యీడ్పులు, మానసికలక్షణములు ఎట్లుండును?

కాలిపక్కలలో కొంకర్లు, తొడలలోను, పాదాలలోను, అడుర్లు, విరువులు; చేతులు కొంకర్లుపోతాయి. ఈడ్పులు యీడ్పులకు ముఖంలో ప్రారంభిస్తాయి. ఈరోగి ముఖ్యంగా వేళ్ళు ఒకదాని కొకటి ఎడముగా పెట్టుకుంటుంది; ఇదో ముఖ్యసూచకలక్షణం 'సికేల్'కు.

ఇందులో రోగి అతివృద్ధీకంగా వుంటుంది. తదేకదీక్షతో భయంకరింగా చూస్తుంది ఎకటచాది. సిగ్గు-భిదీయాలను, మానాభి మానాలను విడచిపెట్టిస్తుంది రోగి. బట్టలు విడచేసి దిగింబరిగా

వుంటుంది. మానవో వేగము పెట్టుకొని చీలుచూడానికి ప్రయత్నిస్తుంది. లజ్జాభావంపూర్తిగా నశిస్తుంది.

ఈడ్చులు. కొంకర్లు, మనోలక్షణాలు అన్ని సామాన్యమైనంత కాలం ఉదృతంగావుంటాయి. రక్తస్రావం మధ్యలో వస్తుంది. నూతికాకంపం. ముఖ్యంగా ఇందలి ఈడ్చులలో ప్రేళ్లను సహంగా ఉంచుకోడం యీమందును నూచించుచు పానీయము. కుప్పిలో 'సికేల్'కు వ్యతిరేకంగా కొంకర్లు చేతివేళ్ళు అకచేతులలోనికి బిగబట్టడంతో పాఠం భిస్తాయి. పిడికిలి బిగించివుంటుంది "కుప్పిలో".

6. ఎట్టి కంటిలక్షణములు "సికేల్" సూచికములు ?

అన్ని అవయవాల్లాగే కంటిగుడ్డు బలహీనతచే నత్తునకోల్పోయి దృష్టిమాంద్యంగా వుంటుంది. వృద్ధులకువచ్చు మేహపటలాల (Cataracts)కు వాడనగుమందు.

7. ప్రేగుల సంబంధమగు ఏలక్షణాలకు "సికేల్"ను అపేక్షిస్తాము ?

చాలకాలంగా నీళ్ళవిరోచనాలు అవుతుంటాయి. ఆవిరోచనాలు అమితంగా కానడంచే నీర్నం, నిస్సత్తువులు కలుగుతాయి. సాధారణంగా విరోచనాలు, రక్తస్రావం ఒకేసారి రోగిని భాధిస్తాయి. విరోచనం రక్తపూరితంగా ఎఱ్ఱని నీళ్ళలాగ లేక అమితచ్ఛాయగల నీళ్ళగా అవుతాయి.

కలరా : రోగి బిగుసుగురోదేస్థితిలో పనిచేస్తుంది. ముఖం ముడుచుకుపోయి కళతప్పిపోతుంది. ఒంటిపై చీమలుపాకుతున్నట్లుంటుంది. ఒళ్ళునల్లగా మంచులావుంటుంది; కాని ఏమాత్రం ఓషికవున్నా బట్టకప్పి తే లాగిపారేర్చాడు; యిదొకచిహ్నం.

కొంకర్లు ఈడ్పులు వున్నప్పుడు “కుస్రం”తో అది అదుపులోనికి రాకపోతే “సికేల్” వాడితే ఈడ్పులుపోయి రోగి తెప్పిల్లుతాడు.

కొంకర్లు : ఈడ్పులు : విస్త్రీణంగా అయోమయంగావుంటాడు. చెముడు వినుపించదు. ఒళ్ళు (శిస్తా; సిద్ది); మగత; చర్మం బిట్టుతపి ముడుచుకొనివుంటుంది. నాలుక ఊదాగావుండి కళ్ళగుంటలువడుతాయి. భరించరాని వాసనతో తెలియకుండా విరోచనాలు. కొంచెం, కొంచెంగా మలంలవుతుంది. శరీరమంతా మెలిదిరిగి కొంకర్లు పోతుంది. ముఖం ముడుచుకొని కోక్కుపోతుంది. మూత్రం ఎంత బిగబట్టినా అవదు; కాని మూత్రం వస్తుందాని అనుమానం. రోగి కప్పుగోదానికి యిష్టపడు. శరీరం చలువలు కమ్మతాయి. మాట సరిగా వినుపించదు. తినినఅన్నం అరగక వమనంచేసుకుంటాడు. ఒకటే ఓకరింపు. ఈలక్షణాలతో కొంకర్లు ప్రారంభిస్తాయి.

8. ‘గేంగ్రిన్’ అనేవ్యాధితో ‘సికేల్’ సూచకలక్షణాలేమి ?

చర్మం ఒడిలి బిగలాక్కుని మృదుత్వంచెడి బిగిసిపోయి పెళుసుగా వుంటుంది. చిరుచుట్లు. నల్లనిరసితోకూడిన బొబ్బలు లేస్తాయి. చల్లని పైపూతలు రోగికి వుపశాంతిని యిస్తాయి. అగిడిమంటలు. వేళ్ళు, గోళ్ళు నల్లగావుంటాయి. క్రమంగా మాంసమంతా హరించిపోయి పుల్లల్లా అవుతాయి.

9. ఎట్టిచర్మవ్యాధికి సికేల్ను మందుగా వాడాలి ?

చర్మం పొడిఆరి, ఒడిలి. ముడుచుకుపోయి చూట్టానికి అనారోగ్యంగాను, అసహ్యంగాను వుంటుంది. సాధారణంగా చర్మంచల్లగా కవిలిపోయి ఊదాగావుంటుంది. కొందరిలో ఊదారంగుమచ్చలు, పొడలు, ఒడిలిన చర్మముపై కనుపిస్తాయి. ముఖంగా రక్త ప్రసరణ

తక్కువగావుండే అరచేతులవెనుక, అరికాళ్ళలోను, తొడలలోను ఊదాగావుంటుంది. ఈతావులలో తిమ్మెర, చిలావుండి ఒడిలిక్కిణిస్తాయి వ్యాధిగ్రస్తమైనవోళ్లు. కాళ్లు-చేతులయందు జిల, తిమ్మెర, చీమలు, నల్లులు పాకుతున్నట్లుండడం. చర్మంకింద ఏవో జంతువులు పాకు చున్నట్లు భావిస్తాడు. ముఖ్యంగా వేళ్లు మొద్దుబారి, బండలై పుర్ణ జ్ఞానంనశించి శుభ్రత్యావస్థలో వుంటాయి. కాలివేళ్ళు ముఖ్యంగా వృద్ధులలో నన్నబడి నలుపెక్కి సిథిలావస్థలో వుంటాయి. చర్మం మంటలు; రోగికిమాత్రం వేడిగావుండి తాకడానికి చల్లగావుంటాయి నల్లరక్తవాళాలువుచ్చి, చిట్టి, పుంజైనప్పుడు (Vericose Ulcers) సికేల్ అచ్చునంగా పనిచేస్తుంది (లిప్పీ).

ఆకుపచ్చ రసితోకూడిన బాధపెట్టు చిన్నకురుపులకు “సికేల్” వాడాలి.

10. “సికేల్” యొక్క ప్రభావలక్షణములను పదునైదు పంక్తులతో వ్రాయుము.

సన్నగా, దుర్బలంగా, రోగిష్టిస్వభావంగల స్త్రీలకువచ్చువ్యాధులకు వాడేమందు సికేల్. రక్తం స్రవించేతత్వం. ఏమాత్రం దెబ్బతగిలినా వారాలపాటు రక్తం స్రవిస్తుంది. స్త్రీల మక్కేంఝీయం పటుత్వంతగి తేరచుకొనివుండిపోయి రక్తం సాఫీగా కొద్దికొద్దిగా రోజుల తరబడి స్రవిస్తూవుంటుంది.

ఆకుపచ్చగాను, బూడిద వర్ణంగాను దుర్వాసనతోకూడిన కునుమవ్యాధిని నివారిస్తుంది.

విస్తారం విరోచినాలు అప్రతూకూడా విపరీతమగు ఆకలి. అతి సారవిరోచినాలు-వాసన-బాధ ఏమాత్రంవుండదు. కాని తెలియకుండా పెద్దవిగా అప్రతూవుంటాయి.

వయస్సుచుల్లినవారు నిద్రలో మూత్రంపోసేవ్యాధిని “సికేల్” అరికడుతుంది.

ఒళ్ళు ఆపాదమస్తకం మంటలు. నిప్పుకణాలు పడుతున్నట్లు భగ్గునమండుతుంది. చల్లగావున్నా లోపలితాపంచే కప్పకొడు. కలరా, గేంగ్రిన్ మొదలగువ్యాధులలో యిది సూచకలక్షణం. రక్తం తో కూడినబుగ్గులుపుట్టడం కాలినట్లు బొబ్బలు లేవడం ‘సికేల్’ స్వభావం.

కలరావ్యాధిలో కాళ్ళుచేతులు చల్లబడి రోగి కృంగిపోయే స్థితిలో పనిచేస్తుంది.

మూడవమాసంలో కలిగే గర్భప్రావాన్ని నివారిస్తుంది.

చీమలు. జైరెలు పాక్కినట్లు జిలగాను, తిమ్మెరగాను వుంటుంది శరీరమంతా.

ఎక్కళ్ళు, కాళ్ళు-చేతులు కొంకల్లు దీనితో బుగ్గుతాయి.

ఇందులో రోగి తనవేళ్ళను ఒకదానికి మరొకటి తగలకుండా ఉంచుతాడు—యీమందు కిదొకవిచిత్రలక్షణం. ఒళ్ళు చీతుకపోడిచి నట్లు నొప్పిగాను, జిలగాను ఉంటుంది.

యువసుకుంటే కొంకల్లువస్తాయి ‘సికేల్’లో.

వ్యాధి లక్షణాలన్నియూ వెచ్చగా కప్పకోవలెచేత, ఋతు సమయంలోను, ప్రావాలవలన మెచ్చతాయి. చల్లని ఆకుబయట గాలికి కప్పకోకుండా ఉండడంచేత, మర్దనాలవలనా, కాళ్ళు-చేతులు సాచి ఉంచడంవలనా, వమనమయాక, చన్నీళ్ళన్నానంచేత ఉపశమిస్తాయిబాధలన్నీ.

125. సెలెనియం (Selenium)

1. “సెలెనియం” యొక్క ప్రధాన సూచకలక్షణమేమి ?

శరీరం యావత్తూ నిర్బింగాను, నిస్సత్తువతోను ఉండుట దీని ప్రధానముగా సూచకలక్షణం. మానసికంగాను, శారీరకంగాను అమిత నీర్సం. నాధారణంగా దీర్ఘజ్వరాలకు లోనైనవ్వడు, అమిత సంభోగం చేత, ముష్టిమైథనం వలెనా దురభ్యాసాలకు లోనుగావడంచేత, అమితముగా సూర్యతాపంచేత లేక విఘ్నం ఎండలో తిరగడంవల్ల అమిత నీర్సం కలుగుతుంది. పడగాలిచే నీర్సం, శోషవచ్చినవ్వడు “సెలెనియం” చేసేపని అమితం.

2. ప్రధానంగా శరీరమండలి ఏమండలు (System)పై సెలెనియం పనిచేస్తుంది ?

ఇది ప్రధానంగా నాడీమండలంపై పనిచేస్తుంది. కాబట్టి నరాలకు సంబంధించిన వ్యాధులనివారణకు ముఖ్యముగామందు. శరీరం యావత్తూ యీభాగం ఆభాగం అనకుండా నీర్సం, నిస్సత్తువ కలుగజేస్తుంది. ఏమాత్రం పనిచేసినా అలసిపోతాడు. రాత్రికాస్త ఆలశ్యంగా కూర్చున్నా లేక మానసిక ఆరోచనను కొద్దిగాచేసినా అలసిపోతాడు. మరునాడు పగలల్లా మానసికంగాగాని భౌతికంగాగాని ఏమాత్రంకూడా పనిచేయలేడు. ఈరోగులు ముఖ్యంగా ఏమాత్రం ఎండవేడిమికికూడా తాళలేరు. ఒకవ్వడు ఇట్టే శోషవస్తుంది నీరసం వల్ల. అలసి సర్వనా పడుకొని నిద్రపోవాలని ప్రయత్నించి. కాని నిద్రపోతే బాధలన్నియం ముఖ్యంగా తగ్గవలసిన నీర్సంతోషహా మెచ్చుతాయి. నరాల దుర్బలత్వంలే ఏమాత్రంకూడా మానసికకృషిచేయలేడు. వీర్యశూలంలే అమితనీర్సం, నిస్సత్తువ కలుగుతుంది.

3. “సత్యనియమము” పుగల మానసికలక్షణములేమి ?

అమితముగు విచారం. ఏదో ఒకమత్తుపాసీయం సేవించాలని ఉండే తీరనివాంఛను అణచుకోలేడు. పరిశ్రమలలో జరిగేదానియందు నిష్కల్యం. మనస్సు గాబరాగాను, హెచ్చరిక అణచుమాత్రంలేకుండాను స్థబ్ధంగా ఉంటుంది. పనిచేసేసమయంలోమరపు. కాని నిద్రాపోతుంటే కలలాస్తాయి; ఆకలలలో మరచిపోయినవన్నీయు స్ఫురణకొస్తాయి. ఇదోచిత్రం ‘సత్యనియమము’లో మాటలుకలిపి చెప్పడంలో బాగారావు; పుచ్చారణబాగుండదు. తాను విన్నది చదివినదీ సరిగా అర్థంచేసుకోలేడు లేక అన్వయించుకోలేడు. తన వ్యాపారాన్ని సమర్థతతో నిర్వహించుకోలేడు. వ్యాపారం చేయడానికి సమర్థతత్వంలేకుండా ఉంటుంది. బుద్ధితో ఏమాత్రం కృషిచేసినా అలసిపోతాడు. మనస్సు సంభోగంపై మరల్చడమేగాని పుంసత్వమంతగావుండదు. సంభోగానంతరం మానసికబాధలన్నియు పోగొట్టెస్తాయి.

4. “సత్యనియమము”లో నీరస్యము సంబంధించిన లక్షణాలులేమి ?

పడుకొని లేచినప్పుడు, కూర్చుని నిలబడినప్పుడు ఒళ్ళుతిరుగుతుంది. మధ్యాహ్నం భోజనానంతరం విశ్రాంతి, వాంఛి; వీటితో సామ్యసిద్ధిపోతాడు. వాసన ఏమాత్రంపోకైనా సహించలేడు. ఏమాత్రం ఘాటువాసనతగిలినా తలనొప్పివస్తుంది. టీ, లిమనీడు-బొత్తిగా గిట్టవు. అవి తీసుకుంటే తలనొప్పి. ఏదమకంటేలో కుట్టుచున్నట్లు పోటుగావుండి ఆకన్న అమరుతుంది; ఈలా ముఖ్యంగా ఎండలోతిరగడంచే కదులుతుంది. అమితముగు బెంగ, దిగులు; ఈమానసిక ఆందోళనతో తెల్లని మూత్రం విస్తారంగా అవుతుంది. నీరస్యం విస్తృతమైన కుమలిపోతుంటాడు ‘సత్యనియమము’ రోగి.

5. 'సెలెనియం' మొక్క మలబద్ధంకీరువేమి ?

ప్రేగులకు చలనశక్తి నసిస్తుంది. అందుచే మలంకదలక ఎక్కడి కక్కడే స్తంభించిపోతుంది. మలముపోనుండు స్వాభావికద్రవం పూర్తిగా ఎండిపోయి మలం గట్టిపడుతుంది. కాబట్టి విరోచనం కావడానికి ఏదైనా సాధనచేసువలసివస్తుంది. అదన్నీగాక మలమంతా ఒక్కచోటనే చేరిపోవుటచే పెద్దదై, ఆసనకండరంకు చలనశక్తిలోపించుటవలన, విసర్జన కావడం కష్టసాధ్యమవుతుంది. ఒకమోతాదు "సెలెనియం" వాడితే ప్రేగులకు ముఖ్యంగా ఆసనకండరానికి వైతన్యం కలిగి క్రమంగా మలవిసర్జన తేలికవుతుంది (ఓషియం, ప్లంబం, ఎల్యూమినా, బ్రయోనియా).

6. "సెలెనియం" ఎట్టివద్రాలక్షణములను కలిగించకలదు ?

రోగి మార్గముగా పుష్టిపోతాడు. కోడికురుకు. కొద్దికాటి అల్లికికి కూడ నిద్ర మెరుకువస్తుంది.

ఇంకా చిత్రముకట్టిఉంది; ప్రతిరోజూ ఉదయం నడిగా ఒకే సమయమితరమయ్యాక మెళుకువవస్తుంది 'సెలెనియం' రోగికి. మెళుకువ రావడం తడవుగా న్యాధిలక్షణాలన్నీ హెచ్చుతాయి. సాధారణంగా అర్ధరాత్రివరకు నిద్రపట్టదు.

7. "సెలెనియం"కు చర్మసంబంధమగు లక్షణములేమి ?

కీళ్ళనుకల రోమ, వేళ్ళనుకల రోమ, ముఖ్యంగా మకమి సీలరోమ విపరీతమగుచుండును. తక్కింపై అక్కడక్కడ ఇంతోకాకిన దురద వెంట్రోమ ఉండిపోతాయి తెలవెనకై లేకాక గుబుబొనులు, కంటిరెప్పల వెంట్రోమ, మూసాయి, గెడ్డం ఇంకా యితరతావు

లందలి వెంట్రుకలు ఊడిపోతాయి నవాయువ్యాధి జీర్ణించి అరచేతులలోగజ్జి; ఆగజ్జి జిల, మరద.

మంత్రంలాటి గజ్జిబైలుదేరి రసి కావతు దురదగా ఉంటుంది.

8. కాలేయవ్యాధులలో "సెలెనియం"ను సూచించు లక్షణాలేవి ?

కాలేయం పెద్దదై ఆకలి, అన్నహితవు క్షీణిస్తుంది. ముఖ్యంగా ఉదయంవేళ ఎంతమాత్రం ఆకలికూడవుండదు. నాలుకపై తెల్లని పాచికడుతుంది. కుడిచోక్కలో, కాలేయంలో నన్నని నూదిపోట్లు. కాలేయం అతిమన్నితంగావుంటుంది. కాలేయముండేతావున పొట్టపై నున్నితమగు పొక్కులులేస్తాయి; ఈలక్షణం 'సెలెనియం'కుతప్ప ఏ యితరమందు యింతవరకు కలుగజేయలేదు.

9. గొంతుగకు సంబంధమగు 'సెలెనియం' లక్షణములేవి ?

గాయకులుమాత్రం జీరరాకుండ వుండడానికి బాగుగా ఉపయోగిస్తారు. ప్రారంభంలోమాత్రం జీరరాకుండం, పాడినకొద్దీ గొంతు బొంకుకోవడం ఈరెంటిని నివారిస్తుంది "సెలెనియం". గొంతుగలో కథంచేడంచే తరచు తరచు గొంతుగ భ్రాంజించుకోవలసినఆగత్యం కలుగుతూఉంటుంది. గొంతుగక్షయకు వాడనగుమందు 'సెలెనియం'

10. గొంతువాధలను నివారణచేయడంలో 'సెలెనియం' తో పోటీకి నిలిచే మందులేవి ?

ఆకంప్రైఫిలినం, స్పాంజియా, కాప్టికం, కార్బోవెజ్, ఫోస్ఫరస్.

11. పురుష జననేంద్రియములపై 'సెలెనియం' ప్రభావమేమి ?

పురుష జననావయవం అతినిస్సత్తువుగావుంటుంది. వాంఛకీ లోపముండదుగాని పురుషునిగానికి లేవనముండదు; లేవనండిన్నా

సంభోగం అసంతృప్తిగాను, అసంపూర్ణంగాను వుంటుంది. తరచు శుక్ల వస్త్రం. అమితంగా మూత్రం పోసేసమయాన్ని తెల్లగా పాలవలె కుదుపల్లా “ప్రాప్టిటిక్” ద్రవం పోతుంది. ఉదయంపూట లేవనం వుంటుందిగాని సంభోగేచ్ఛ ఉండదు. లేవనం వచ్చిందిగదాలని సంభోగింపబోతే పురుషాంగం ముడుచుకుపోతుంది. మర్మావయవము దురదగా ఉండి చిరుచమట్లు పొస్తాయి.

12. ‘సేతేనియం’ యొక్క లక్షణములనుగూర్చి వ్యవస్థాపితముగా వన్నెండు పంక్తులలో వ్రాయుదు.

స్వల్పమగు మానసిక, శారీరక పరిశ్రమలచే రోగి అలసి పోతాడు. ఈ స్థితి యింద్రియ స్కలనమువలన, టయిఫాయిడ్ మొదలగు దీర్ఘతరుణ వ్యాధులవలన లేక విపరీతంగా ఎండలో తిరుగుట చేతను కలుగవచ్చును.

ముఖం చేతులు, తొడలు, పాదాలు శుష్కిస్తాయి. వ్యాపారంలో చాల మరపు; అట్లు మరచిపోయిన హంశాలన్నీ కలలలో జ్ఞప్తికి వస్తాయి.

ఇందులో వెంట్రుకలు ఊడిపోవడం ఒక లక్షణం. ఈ వెంట్రుకలూడ్డం ఒక్క తలవేకాకుండా కనురెప్పలవి, కనుబొమల మీదవి, మీసాలు, గెడ్డం వగైరాలుకూడ ఊడిపోతాయి.

జలుబు రొంప వట్టి విరోచనాలు అవడంతో అంత్యమవుతుంది. విరోచనం పెద్దదిగాను, గట్టిగాను ఉండడంచే ఆసనకండరం బలహీనమై తగిన శక్తి లేక మలవిసర్జన చేయలేదు. కనుక ఏదైనా సాధన చేయవలసి వస్తుంది మలం బయటకు పోవడానికి.

శ్రీ వాంఛకు లోటుండదు; కాని సంబోధించడానికి పుంసత్వం లోపిస్తుంది. గాయకులు పాడేముందు గొంతుగలో జీర రావడానికి కూడ 'సెలేనియం' పనిచేస్తుంది. గొంతుగలో కఫంచే తరచు ఖాండ్రించవలసి వస్తుంది. చేతులు ఉలారం, అరచేతులలో అమితంగా దురద; యివి గనేరియా జీర్ణించుటచే కలిగేవి. 'చై నా' దీనికి వైరుధ్యం. అందుచే 'సెలేనియం' వాడిన తర్వాత 'చై నా' యిస్తే అనవు సరంగా బాధలు వస్తాయి. ఎడమ కంటిలో నూచిపోట్లలా వుంటాయి పొట్లు. సూర్యతాపం వలన గాలి దుమారంచేత టీ, లెమనీడ్లు త్రాగడం వలనా రోగలక్షణాలు ప్రకౌశిస్తాయి.

నోటిలోనికి చల్లనిగాలి పీల్చుటచేత, చల్లనినీరు త్రాగడంచేత ఉపశమిస్తాయి యిందలి బాధలు.

126. సె పి యా (Sepia) .

(ఏంటిపోరిక్ - ఏంటిసైనోటిక్)

1. ఎట్టి రోగులకు "సెపియా" వాడనగును ?

సన్నగా బక్కపలుచగా పొడుగుగానుండి పిరుదలు ఎండియున్న శ్రీలకు దీనిని వాడాలి. పొడుగాటి శ్రీలకు సెపియా; పొడుగాటి పురుషులకు ఫోస్ఫోస్.

పొడుగ్గా, సన్నగా, బక్కపలుచగా భుజాలనుండి క్రిందివరకు ఒకే విధంగా సన్నగావుంటారు. 'సెపియా' రోగులు.

2. రక్తంపై 'సెపియా' ప్రభావమేమి ?

తాపము, వేడి, శరణు శుంటిలో ప్రారంభించి క్రమంగా శరీరమంతయు వ్యాపించి సిరస్సుపైకి కేంద్రీకరిస్తుంది. దీనితో ఆరాటం,

నిస్సత్తువ వచ్చి, తుదకు చమటలు పోయడంతో అంత్యమువ్రతుంది. ఒళ్ళంతా ధనానింపు. ముఖ్యంగా కాలేయం వుండేతావున, గర్భ కోశంలోను, తుంటియందు యీ ధనానింపు అమితంగా గోచరిస్తుంది.

నెలసరి నిలచిపోవడంచేతనో, ఉష్ణోగ్రతగల చోట ఉండడం వల్లనో లేక దెబ్బతిగిలి ముక్కు అదరడంచేతనో ముక్కునెంట్ రక్తం పడుతుంది.

చేతులు వేడిగాను కాస్త చల్లగాను వుంటాయి. కాని పాదాలు వేడెక్కితే చేతులు చల్లపడుతాయి ఈ వింతలక్షణం సెషియాను నూచించే ప్రముఖ లక్షణం (ఫేరింగ్టన్).

3. "సెషియా" రోగియొక్క మానసిక స్వభావమును స్పష్టముగా విశదీకరింపుము.

రోగి నిరుత్సాహముగా వుంటుంది. విచారము, ఇట్టై; ఏడుస్తుంది. చాల నిర్లక్ష్యం. సంసార విషయాలు పట్టించుకోదు. తన కుటుంబాన్ని, పిల్లలనుకూడా చూచుకోదు అతి నిర్లక్ష్యం; ఏది ఎట్లా పోతే నాకెందు కనుకుంటుంది. చాలనుట్టుకు యీ మందు ప్రియ స్వభావాన్ని నాశనంచేసి అనురాగాన్ని గూపుమాపేస్తుంది. ప్రేమ ఉంటుందిగాని అనురాగం వ్యంగ్యమవుతుంది. అనురాగం ప్రేమ యొక్క ఫలితం. ప్రేమిస్తేనే అనురాగం ఉదయిస్తుంది. ప్రేమయొక్క వైతన్యమే అనురాగం. రోగిని 'యిదేమిటమ్మా' అంటే 'భర్తను ప్రేమించాలని నాకు తెలుసు; కాని యిదేమి ఖర్చుమో నాకు ఆ విషయం మనస్సుకే పట్టడం లేదు' అంటుంది. ప్రేమ అనురాగంగా రూపొందడంలేదు. జీవితానికి సంతోషమే నశించిపోతుంది. సంఘంలో ఉండడం అంటే బాధ; ఒంటరిగా వుండడానికి భయం. తన కోప

మంతా తాను ప్రేమించేవారిపై ప్రేమకంటుంది. తన భావాలకు ఎవరు వ్యతిరేకం చెప్పినా సహించలేదు. ప్రతిఘటిస్తే తనకు ఉన్న మంచి అభిప్రాయాన్ని మార్చుకుంటుంది.

మరపు ఎక్కువ, నిస్సహాయతను తెచ్చిపెట్టుంది. దానిపై నిస్పృహ. తన వ్యాపారంలో శ్రద్ధ సలిస్తుంది. అత్యాస, మితిమీరిన లోభత్వం. (లైకోపోడియం).

4. "సెపియా" యొక్క సహజ సూచకలక్షణముల అరింటిని తెల్పుము?

1. ఉదరకుహరంలో సూన్యంగా ఏమియు లేనట్లుంటుంది. దానితో నీర్నం, నిస్సత్తువ. అన్ని కోశాలలోను ధనానింపు. శరీరం చల్లగా ఉంటుంది.

2. పసిమిరన్నే వర్చుస్సు. చెక్కిళ్ళ పై భాగంనుంచి అడ్డంగా ముక్కుపైనుండి సోమిచార - శోభిలా ముఖంపై అడ్డంగా బైలు చేరుతుంది.

3. జనకేంద్రియం క్రిందకు దిగలాగుతున్నట్లుండి అవి నిండుగా నున్నట్లు భావం.

4. అతి వేగంగా నడచినా పనిచేసినా వ్యాధి లక్షణాలు తగ్గుతాయి.

5. కగ - మెట్ట పాత్రాల్లో ఏ చా చా లేక ఉంటుంది. వ్యాధి బాధ నిర్మయం పై వేషం ఉవశిస్తుంది.

6. అన్నింటికీటప్పుడు, తిన్నాకా ఉదయం వేళ, సూర్యాస్తమయాలన్ని స్థిమితంగా మార్పుచెప్పుకు వ్యాధిలక్షణాలు చెచ్చుతాయి.

5. శోభిమచ్చలాటి పచ్చగా, చూడిదరంగుగానున్న మచ్చలు పోయేటందుకు వాచనగు మందులేమి?

సెపియా; ట్రైకోపోడియం; సక్సచామిక; సల్ఫర్.

6. తామరలకు సాధారణంగా వాడేమందులేవి ?

సెపియా, కాల్తేరియాకార్బు, బరియాటాకార్బు, టెల్యూరినం.

7. 'సెపియా'తో రోగక్షణములేమి ?

హార్మిక్రెన్సా (Hemicrania), సాధారణంగా ఎడమకంటిపై భాగాన్న సిరస్సునొప్పి. ధనారంపు ఆనొప్పి వాంతితో తగ్గుతుంది. కదిలినా వెలుగులోనున్నా, చప్పుడైనా, ఉదములతో కూడిన గాలి వానావచ్చినా ఉద్రేకించి, చీకటిగదిలో గాఢంగా నిద్రపోతే వుపశమిస్తుంది ఆతలనొప్పిబాధ (బై). బెల్లడోనా).

నడినెత్తిని చల్లగావున్నట్లుంటుంది (విరాట్రంజిత్తు). ఒక్కొక్కప్పుడు తలనొప్పి ప్రళయంగావచ్చి తలకు కంపంపుట్టిస్తుంది, రోగి ఎంబ్ర్యోయిజ్నించినా తలకంపించుట అదుపుపోకరాదు (నేమ్).

8. హార్మిక్రెన్సాతో 'సెపియా'తో పోల్చదగు మందులేవి ?

“సేంగ్యునేరియా” : కుడిహార్మిక్రెన్సా నొప్పి. ముచికలగుంటలో పుట్టి కుడికంటిపై కేంద్రీకరిస్తుందినొప్పి. ఈనొప్పి సూర్యోదయంతో పుట్టి, సూర్యునితో పెరిగి, సూర్యాస్తమయంతో తగ్గుతుంది.

‘అయిరిస్’ దృష్టి మసగతో పార్సరంభించి పుల్లని వాంతితో నివారణమవుతుంది తలనొప్పి.

‘వల్నెటిల్లా’ అన్నివిధాలా ‘సెపియా’ కునకలు, కానియందులో నొప్పి ఒకచోట నిలకడగావుండదు.

నక్కనామికా' ఇది ప్రధానంగా పురుషులకు పనిచేస్తుంది. తలలో మేకు కొట్టినట్లుంటుంది నొప్పి. మరోవిషయం - నక్క'లో నొప్పి ఇక్కడా అక్కడా అనకుండా తలయాకత్తూ ఒకేలా వుంటుంది.

ఆత్మ : ఏమిమకంపై వుంటుంది; భగారంపుగావుంటుండే నొప్పి. నిస్తా'డా, ఆరాటం, తలకుదన్నీళ్ళుకొట్టుటచే తాత్కాలికంగా పోవ శాంతి.

భోస్సరస్ : నిద్రలో తలనొప్పితగ్గుతుంది. కాని వడిగావడిస్తే నొప్పి హెచ్చుతుంది.

9. ఏవిధమగు కంపితక్షణములను 'సెపియా' కలిగిస్తుంది ?

గర్భాగ్రయ ఋగ్మతంలో కూరపుంస్తుప్రలు ఆనవు; మేహనట లాలు (Cymenon). కంటివెంట నిరంతరం నీరుకాచే 'ట్రోకోమా' అనే కంటివ్యాధి, కంటిమారలందు పొలునులు లేవడం. కంటిరెప్పలలో రేణువులలా మొలకలా లేవడం, రెప్పలపై మొటమలు లేవడం; కనురెప్పలు బలహీనమై వాలిపోవడం, కళ్ళు అంటుకోవడం; యీ మొదలగు కంటి వ్యాధులను కలుగజేస్తుంది "సెపియా". ఈ బాధలన్నియు ఉడయం, సాయంకాలం, వేడిగాలివలనా ప్రకోపించి, మధ్యాహ్నం చల్లని నీళ్ళతో కండ్లను కడుక్కుంటే బాధలు ఉపశమిస్తాయి.

10. "సెపియా" క గల సాసితాలక్షణములేమి ?

యక్కవాది ఒక పక్షి. కండ్లలో పుండ్లు వుంటాయి. (ఎల్మానినా, లైకో సిడి-పెక్) అయినగా ప్రనించేవడికం (కీప్టి) రెడిస్తే గొమ్మసిట్టాడు. తువాత పడుతుంది అవరమిశంకంగా పంప.

అభూతిగత్యంతరము. వాచకతేలియును. ముక్కునుండి రక్తంపడుతుంది. వలెమి అనువచ్చుచాయగల వక్కులు ముక్కునుండివస్తాయి.

11. 'సెమియా' నిలన ఉన్నదింటే ఉడకనంబుండునుగని వ్యామలెవి ?

పుల్లగాను. చేడుగాను తేన్నులాచ్చి అన్నం వాంతిచేసుకుంటారు. కడుపు నూన్యంగావున్నట్లు, బొట్టలో ఏమియులేనట్లుఉంటుంది. ఈనూన్యతఏమియిననా తెల్లదు.

ఉడయంపేళ వాలవంటిదిను వడుగుంకావడం 'సెమియా'కు నైన న్నికలక్షణం. వేవిధ్యు.

అమితంగా వికారం. కడుపులో వికారమును ఆరాటం. కాలేయంవాచి ఉబురుతుంది. కాలేయమున్న తాళులోనొప్పి; ఉబ్బిబాధగా వుంటుంది. ఏకకపాములు పుట్టకుండా "సెమియా" అరికడుతుంది. కాలికంగా అతిసారవిరోచినాలు. విరోచనం బంకలాను, ముద్దలాను అవుతుంది.

విరోచినాలు, మలబద్ధం ఒకటివిడచి మరొకటి. విరోచనం కాకుండా కొన్నిరోజులుంటారు. కూర్చుని పాణింపోయేటంతగా లిగబట్టి ప్రియత్నిస్తాడు; ఆప్రియత్నంలో తుదకు చనుట్లుకూడ పోస్తాయి; కాని మలంమాత్రం ఉడికినదను. ఎంతకష్టపడి ప్రయత్నించినా. గత్యంతరంతక వేళ్ళు ఆడనంతపోనిచ్చి తంటాలుపడితే కొద్దిపాటిమలం వస్తేవస్తుంది. లెరువాత గాసేపటికి గిన్నెడంతకగురుగా ముద్దగాపడుతుందిమలం. ఆమలం పచ్చగానుండి ముక్కుపగిలిపోయే దుర్వాసనవేస్తుంది.

ఈలా విరోచనమైనప్పుడే ఆనంద నిండుగా ఉన్నట్లుంటుంది. ఈలా నిండుగావుండడం 'సెపియా'ను మరోనైపునగుం.

పిఱ్ఱలమధ్య బిగిపు. ఆనందగుండా రసి నగ్నిస్తుంది.

ఏమితిన్నా ఉప్పుగా వుండడమే; ఎంతటిన్నా కడుపువెల్లిగా ఉండడమే.

'సెపియా' రోగికి పాలువడవ్వు. పాలుకాగ్గిలే వ్యాధి ఘనీభ విస్తుంది (నేమ్).

12. అన్నివిధాలా "సల్ఫర్" "సెపియా"ను చూసి ఉంటుందని డా. షేరింగ్టన్ అంటారు. అదెట్లో విశదీకరింపుము.

మాంద్యంగావుండి మందు సనిశ్చయశక్తితో రోగిలోవైరస్యం కలిగించడానికి యీరెండున్నూ ప్రపకపిస్తాయి.

రెంటిలోను కాశేయంవాస్తుంది. మూలశంఖ. మలబద్దం; పగలు 11 గంటలకు ఆకలిపడడం. పుల్లగాను, చేమగాను త్రేన్పులు; కాస్తతిం పీ కడుపునిండిపోవడం. ఇవన్నియూ యీరెంటికిపున్నలక్షణాలు.

కాని ఒకటేభేదము "సల్ఫర్"లో 11 గంటలకు ఆకలివుతే "సెపియా"లో అదేరమయంలో వెల్లిగను, కాశీగాను పున్నట్లుంటుంది. ఈలా 'సెపియా' 'సల్ఫర్'లు ఒకేరీతిగా వ్రాటాయి.

13. కడుపులో సూన్యంగా వెల్లిగా ఉన్నట్లుండే రక్షణంగల కొన్ని మందుల గుర్తింపు లక్షణాలతో వ్రాయుము

భోగ్యుని - లో వెల్లిగావుండేభావం తనదంతో తగ్గుతుంది.

ఇస్మీషియా - లో రోగి బలము నెట్టూర్తులు విడుస్తుంది. ఏమి తిన్నా, ఎంతతిన్నా పొట్టలోని నూన్యభావంపోదు.

ఒకెండర్ - కడుపులో వెల్లిగాను, గాబరాగాను వుండి చని పోతానేమో అనుపిస్తుంది రోగికి, అన్నంతిన్నా తగ్గును. తిన్నదిఅనుగక మర్నాదు అడీర్చివిరోచనాలవుతాయి.

తైవాపోడియం - లో ముఖ్యంగా సాయంకాలం 4-8 గంటల మధ్య పొట్టలో వెల్లిగానున్నట్లుండి తిన్నాగాని ఒకప్పుడు తగ్గును.

కాలీకాక్పు - అన్నం తినకపూర్వం వుంటుంది వెల్లితిగావున్నట్లు తినినాగాని తగ్గునుసరికదా హెచ్చుతుందికూడాను యీభావం.

కాక్యులన్ - ఈనీర్సం పొట్టలోపుట్టి ఛాతీలోనికి పోతుంది. ఇది రాత్రి నిద్రపోనిహేతువుచే కలుగుతుంది. లేక ప్రకోపిస్తుంది ఈ లక్షణం.

సెలినియం : వెల్లిగావున్నట్లుభావం తిన్నా వుంటుంది. ఎక్కువగా ఛాతీలో నీర్సంగావుంటుందో నోరు తియ్యగావుంటుందీనిలో.

సారసహిల్లా - కడుపులో ప్రేగుడు అరవడంతో వుంటుంది వెల్లిగావున్నట్లుండేభావం.

కార్బోనిమిక్స్ - కేరీగుండలి భావపులు విస్తారంవులుచే వెల్లిగావుంటుంది. ఆరాం.

వక్టియా - రెహమానా - 43 చాల అమృతంగా పనిచేస్తుంది యీలాటి నూన్యభావాలకు. ఇందులో దడ, వణకు పొట్టలోపుట్టి ఒళ్ళంతా దడగావుంటుంది.

14. ఎట్టి మూత్రవ్యాధులను “సెపియా” నివారిస్తుంది ?

బిడ్డరాతిని పడుకోడంతడవుగా తెలియకుండా పక్కలో మూత్రం విడుస్తుంది. దగ్గినా, తుమ్మినా, నవ్వినా, పరధ్యావ్నముగావున్నా, తలుపుచప్పుడైనా, జోడుచప్పుడైనా తెలియకుండా మూత్రంపోతుంది. తరచుమూత్రం పుబ్బుకొనివస్తుంది. మూత్రం తెల్లగా పాలఘాయలో మండుతూ వెడుతుంది. దాన్ని ఒకసిన్నెలో నిలువచేస్తే గిన్నె అడుగున తెల్లని మట్టివంటి పదార్థం పేరుకొని ఎంతకడిగినాపోదు. మూత్రానికి హటాత్తుగా వెళ్ళవలసిరావటం. మూత్రం విసర్జించేటప్పుడు మూత్రవాహినిలో కత్తితోకోస్తున్నట్లుండడం, శరీరంయూవత్తూ కంపించడం “సెపియా”కు మూత్రాలక్షణాలు. ఏటన్నిటికీ కారణం మూత్రకోశంయొక్క బలహీనత.

15. రాత్రి తొలినిద్రలో మూత్రం బట్టల్లో పోయడమనే లక్షణం “కాస్టికం” తో పోల్చి వ్రాయుము.

రెంటికికూడ తొలినిద్రలో పక్కలో మూత్రంపోయటపుంది. సాధారణంగా ‘కాస్టికం’ మొగపిల్లలకు వయోవృద్ధులకు పుష్కలకు పుష్కలమయ్యే పదార్థం. కాస్టికంలో పగలు రాత్రి అనే నియమం లేకుండా తెలియకుండా మూత్రంపోతుంది. మూత్రవిసర్జనానికి సహాయపడే నాడీకేంద్రము పాక్షికవాతముచేత, నీతగాలిచేత కాస్టికంలో యీ మూత్రస్యాధి కలుగుతుంది. సెపియాలో మూత్రకోశం దుర్బలపడి తటస్థిస్తుంది.

16. స్త్రీలలో “సెపియా” ఏవే వ్యాధులను కలుగజేస్తుంది.

మూడవమాసంలో గర్భస్థావరం లభిస్తుంది. 5 లేక 7వ మాసాలలో విస్తారం కలిగిన ప్రసవించడం 'సెసియా' అని పిలువబడుతుంది. ప్రసవనంద్రియములన్నియు చాల బలహీనంగావుంటాయి. ప్రసవసంతరం; మూచిపడదు.

ప్రసవముల యిరువదియందునాకూడా పరస్పరలయిష్టత వుంటుంది. ఓరిక ప్రసవిస్తుంది. కంభోగానంతరం అలసిపోతుంది. కొన్ని రాత్రిళ్ళు విద్రవప్రసవము; పట్టినా కలలతో కలతవిడగావుంటుంది. నిద్రలో కండరాలు అదుపు; అవయవాలలో యీడ్పులు. గర్భకోశం యావత్తూ పచ్చిగావుండి కుసుకు సరివిస్తుంది. మైల ఒకప్పుడు కొద్దిగాను మరొకప్పుడు ఎక్కువగాను ఋతుసమయంలో అవుట సహజం (కెంటు). సున్నితమగు యువకులలో భరించలేనంత ఋతుకుల. సాధారణంగా పిల్లలు చాలుతాగడంతగాక బహిష్టులవుతారు. అట్లు బహిష్టుకాక పోయినా, ఒకవేళ పుట్టిన శిశువు మరణించి వెంటనే బహిష్టుకాక పోయినా "సెసియా" యిస్తే సక్రిమంగా నెలసరి అవుతుంది. (చాలు శిశువుకు యిస్తూనే బహిష్టు అవుతుంది-కాల్క్రియా-కా)

పిండశయం యావత్తూ బయటకు వచ్చేస్తుందా అన్నట్లు దిగదీసే పోల్లుంటాయి గర్భకోశంలో.

సడుం మంటలో గర్భాశయం, యోని కండరాలలో పలుత్వం తగ్గి ముందుకు జారుతాయి. గర్భాశయ ముఖద్వారంలో మంట పొడుస్తున్నట్లు పోల్లు. నెలసరి ముందుగా అవుతుంది కాని మైల మాత్రం నామమాత్రంగా అవుతుంది. (ఆలశ్యంగాను, కొద్దిగాను నెలసరి అయితే- డల్ కమెరా, ఫోస్ఫరస్, పల్సు, సల్ఫర్" కుసుకు తెల్ల

గానాలవలె ఉంటుంది. పక్షులు మాత్రం అవుతుంది. (రాత్రి మూలం వంటిది) కుసుమ అధికం గాను, వానవతో కూడి నీళ్ళలా అవుతుంది “నెపియా” లో.

నీరసంగా ఉండటం గర్భాశయంలోని అన్ని మద్రావయవాలు బయటపడి పోతాయేమో అన్నంత దిగలాగే భావం ఉండడంచే వానిని అడుపు చేదామని కాళ్ళు బాసింపట్టు వేసుకొని ఉగ్గబెట్టుకు కూర్చుండుట “నెపియా” యొక్క ప్రధాన నైస్థిక లక్షణాలు. గర్భ కోశం పెద్దదిగా గట్టిగా ఉంటుంది.

17. “మ్యూరెక్సు, నెపియా” లకు గలసంబంధాంశములను వ్రాయుము

“మ్యూరెక్సు” కు “నెపియా” వలెనే గర్భాశయమందలి అవయవములన్నియు క్రిందకు దిగజారిపోవుచున్నట్లు భావముఉండి కాళ్ళు బాసింపట్టు వేసుకొని కూర్చుండుటే కాక ఋతు సరి విస్తారముగా వెడలుబడు వెడలు సమయమందు మితిమీరిన సంభోగేచ్ఛయున్నా ఉంటుంది.

18. పురుషావయవములందు “నెపియా” వాడనగు లక్షణాలేవి ?

పురుష మూత్రనాహిని నుండి శ్లేష్మని పాలవంటి లేక పశువు ఆకుపచ్చ మిశ్రమరంగుల దుర్వాసతో కూడిన స్పృహము వెలువడునప్పుడు “నెపియా” వాడాలి. మేహతెలుపు (gleet) ఎట్టి బాధలు లేకయే రాత్రికాలమందు మూత్రం విడుదలవుతుంది. కలగు పశువు వర్ణము; మూత్రవిడుదల సమయమందు ఏమాత్రము బలం ఉండదు. ఉదయం లేచేసరికి మూత్రనాహిని చివర ప్రాంతముచే లతుక్కుపోయి ఉంటుంది. ఇట్లు తరచు వీర్యస్కలనముచేతను, పురుషావయవము బల

హీనమగుటచేతను, చిరకాలమునుంచి శగవ్యాధి జీర్ణించి మేహతైలు పువిస్తారముగా అగుటచేతను కలుగవచ్చును; ఇట్టి వ్యాధిని “సెపియా” నివారిస్తుంది. గ్లీటు (gleet) స్రావం చిరకాలం నుండి ఉండి రోగి లావుగా ఉబగా ఉండి మంటను కలుగజేస్తే “కేప్సికం” మందు. పురుషుల సపుంసకత్వానికి స్త్రీల వంశ్యత్వానికి “సెపియా” వాడాలి.

19. కుసుమ వ్యాధిలో “సెపియా” వాడవలసిన సమయమేది ?

వసిమి, ఆకుపచ్చ మిశ్రమ ఛాయలో కొద్దివాసనతో కుసుమ వెడలచున్నప్పుడు, గర్భగోళమునుండి యోనిద్వారా అవయవములు దిగజారుచున్నట్లు భావము ఉండి నడుము నలుపుగా నున్నప్పుడు “సెపియా” ఉపయోగపడుతుంది. గర్భాశయంలో మంటతోగూడి పోట్లు.

20. “సెపియా” వాడవలసిన నడుము దాదలెట్టిది ?

నడుం వట్టిఉండదు. నడుం చాల బలహీనంగా ఉంటుంది. నడుమునుండి తుంటి కొనవరకు పోట్లు; సాధారణంగా కూర్చుని ఉండుటచే ఎచ్చి అమితంగా పనిచేయుటచే తగ్గుతుంది. “సెపియా” కు ఒక వింతలక్షణం ఉంది- రోగి ఎంత బక్కచిక్కి నీర్సంగుణాన్ని ఎంత పనైనా చకచకా చేస్తుంది, నడవడంకూడా అంతే; అప్పుడు ఉన్న బాధలన్నీ కనుపించకుండా పోతాయి. మరోవిషయం - నొప్పిని అదిమి నొక్కితే తగ్గుతుంది; అందుచే నడుంనొప్పికి రోగి ఒక పెద్ద పుస్తకం కుర్చీకి క్రీడుగావుంచి నడుమ దానిని అణచిపెట్టి కూర్చుంటే నడుము నొప్పి తగ్గుతుంది. వంగితే నడుంనొప్పి విపరీతంగా వుంటుంది.

రెండు భుజాల మధ్యనా చల్లగా వుంటుంది. (రెండు భుజాల మధ్య మంటకు ‘ఓ’ యోనియా, లైకో’).

20. పోలవరం అవతలి వనంబునందును పట్టదాభయము "సెపియా" వని చేస్తుంది :

నామంకలం నదున్నట్లును అరికాళ్ళు నివ్వున్న; కాళ్ళు పాదాలున్నట్లుగా వుంటాయి. ఇంకలి చీతం కాళ్ళు చల్లగావుంటే చేతులు వెచ్చగా వుంటాయి; చేతులు చల్లబడితే కాళ్ళు కేసెన్-లాంటివుంటే పాదాలు చల్లగా నుంచులా వుంటాయి. లేదా చీత్తరం నుంచులు పోత్రేళ్ళ నుంచుల్లో బిగుస్తుంది. ఈ చేతులు భరించలేని వానల వేస్తాయి. అరికాళ్ళు వేడిమంట, రాక్కి విక్రాలు పడేనుక వాతాయి. క్రాలో, రట్టాపు, నల్పుర్, పిరాట్రం- ౬).

21. "సెపియా"ను గురించి అక్షరములెట్టివి :

నిద్రలో వివేకితంగా కలలుకొన్నాను; పీనిచే భయం, ఆరాటం, గుండెదడచే ఎడమచైపు తిరిగి పడుకోలేదు. నిద్రలో గుండెదడ, శరీరం యావత్తు దడ వణక, గుండెదెబ్బ అదుక. గుండెయొక్క చలనధ్వని ప్రేళ్ళ కొనలయందుకూడ ప్రతిఫలిస్తుంది. పగటిపూట మగత, రాత్రి మనుకు పట్టుకపోవడం. నిద్రలో గట్టిగామాల్లాడుతాడు సెపియాలాగి.

పురాణ మన్వ జ్వరాలలో ఆ జ్వరం అనాచి పెట్టుబడినప్పుడు "సెపియా" యిస్తే 'నేను ఉన్నా' నంటు చలిజ్వరం బతుకుకొస్తుంది. ముఖ్యంగా సరియగు మందు వాడక దాని గమనం - అంటే చలి, జ్వరం. చేతులు అంతురించే క్రమాన్ని గమనించి మంచివ్వక తాత్కాలికంగా పోయివ్వడంచే ఆ వ్యాధి కలుగావులగం అయి తిలకోకలు కరుపించడం. అప్పుడు 'సెపియా' వాడాలి. 'సెపియా'లో వలి, జ్వరం, చేతులు ఒక క్రమంలో ఉండవు.

22. ముందుంచే పరిష్కారాలక్రమం భృంగముగ నప్పుడు వాడనగు మందులను నూచించుము.

కాశ్యపాచార్య వ్యాఖ్య: పృథ్వీ; సెపియా; భూకార్.

24. "సెపియా" "సెపియా" ప్రత్యయమునకు ముందు విట్టో నిబంధించినది.

మనస్సు విరామముగా ఉంచుట అలావుంటే నేట్రం - మూర్ లో పతన వలన విచ్ఛిన్నంతో భయంగా ఉంది. 'సెపియా' లో పాడ దాదాసారణను వివరాత్మక శబ్దమైనా ప్రతిక్షిప్తమవుతుంది. తలుపు శబ్ద మైనా, తోడున్నంతలా ప్రతిక్షిప్తమవుతుంది కాని. నిద్రలో కండ్లూ అమలకాయి. ఏదో వస్తువు అవుతున్నదని తరచు నిద్రనుంచి లేస్తుంది. ఏదో తనకు విలువైనదని మనోభావం. ఏమాత్రం అలికిడి యింట్లోయినా కలుగుతుంది. ఇట్లాటి మనోలక్షణాల "సెపియా" ను సరి ప్రతిబింబించే యిది దానికి ప్రత్యాయము మగు ముందు.

25. పితాచ పృథ్వీ "సెపియా" కుదురుస్తుంది.

దగ్గు పొట్టలోనుంచి వస్తున్నట్టుంటుంది. దగ్గులో ఉప్పుని కల్గి పడుతుంది; దగ్గునందుకు పొట్టలో నూచిపొట్టలా పొరుస్తాయి. కోరింత దగ్గులో పసరు వాంతులవుతాయి. ఛాతీ చచ్చిగా, తీపుగావుంటి అదిమి పట్టిన తిగుతుంది. గొంతుకలో చున. పొడిదగ్గు; దగ్గుగా దగ్గుగా గొంతుక బొంగును పోతుంది. ఛాతీయొక్క యందు ఎముకపై బసవు పెట్టివట్టుగా వుంటుంది. ఛాతీ బసవు.

26. ప్రైవేటుకార్ "సెపియా" వాడుకనామం గలదని తెలుసు.

కూర్చున్నా, కూర్చుని తేచినా నొప్పి మనభవిష్యుంది. విస్తారం కట్టించి పగలేచినా, చూచుకు నడచినా నొప్పి లగ్గుతుంది. శాంతి కొరకు పక్కనుంది తేచి నడచాలి చూచక.

27. చూచు వ్యాధులలో "సెపియా" వ్యాధి. ఇది అక్షణములను నిర్ణయము.

చెప్పించి కావలసినది కావలసినది సున్నితముగా స్త్రీలకు వాడేమందు (వల్లు). ముఖ్యముగా వాడేమందు స్త్రీలకు వచ్చే వ్యాధులకు పనిచేస్తుంది. అంతలో విచిత్రముగా విస్తరించి, శోష వస్తుంది. పక్షులు తో పోల్చి ఉంటాయి. ఒకటిపై తనవంత చేసి వుండకూ. అమితంగా ఉన్నా సాయంసమయంలో ఉద్దేశించి వేడినా. అమితంగా పని చేయడం చేత తగ్గుతాయి "సెపియా" బాధలు.

28. కంటిరెప్పలు లేవకుండా పనిచేయే అక్షణముల చూచు చుందులను వ్రాయుము.

1. సెపియా 2. కాన్జీకం 3. జల్మియం.

29. అరవులకు మించకుండా "సెపియా" వలన కలిగే సావరణ అక్షణములను వివరింపుము.

గర్భవతులకు, బాలింతలకు, ముఖ్యంగా వోజులలో స్త్రీలకు వుట్టే పెక్కు వ్యాధులకు 'సెపియా' వివ్యాపకము.

చాకలి పనిచేయు స్త్రీలకు వచ్చు పెక్కు వ్యాధులను నివారిస్తుంది. తలుపని తలంపుగా అంతలోనే శోషవచ్చి కృంగిపోతున్నట్లు నిస్తాని. ఈ లక్షణం సాధారణంగా స్త్రీలకు ముఖ్యంగా కాంబో ఉంటుంది. నూత్నంగా సామ్యసిల్లి పోతారు. విడిసినా, అమిత వేగి వల్లగాని, అమిత తేరువల్లగాని, స్వారి చేయుచుచోని, ఒకసారిచేగాని బాధలు ఉద్దేశిస్తాయి.

అమితంగా సౌఖ్యం పొందే కొంత స్వరణలో జరాటం. ముఖం పైభా తలపై నా తగలు పోగలు.

మిలిలేని విచారము, ఏడుపు.

ఆయానం : కూర్చున్నా నిద్ర లేచినా ఉదేయించి వేగంగా నడచుటచే ఉదయిస్తుంది.

అధోమతిగా విగ్రహరూపే గొప్పలు; అందుచే కాళ్ళు బానిస పట్టు వేసుకు కూర్చుంటుంది రోగి.

గొప్పకు సారంలో నిండుగా ఉన్నట్లుంటుంది. ఆనవలకు లోనికి బాధనున్నట్లు బిడ్డ. ఆనవలలో బిడ బంధియో లేక రోగిలో బిడవో ఉన్నట్లుంటుంది. ఆనవలనుండి ఒకవిధమున సావము వెలుగుతుంది. ముట్టుగిళే ఆనవలలో స్త్రీల వంటి వెంట తేగలు, పొగలు. ఉదర కుహరంలో నూతనంగా ఏమియులేనట్లు బాధ. పచ్చని ముఖం; ముఖ మునకు అర్థంగా ముక్కుచుడ్డుగా శోభిలాటి పొడ చారలా వుంటుంది. పొడగుడ్డులు, తావర.

ఒంటరిగా వుండడానికి భీతి. తాను ప్రేమించేవాడన్నా, సంసార మన్నా, వ్యాపారమన్నా నిర్లక్ష్యం. తొలి నిద్రలో ఆడపిల్లలు పక్కలో మూత్రంపోస్తే వాడేమందు.

ఎడమసార్వం నొప్పి.

దీర్ఘకాలంగావున్న మేహతైలుప్ర (Gleet). వేవిళ్ళు, మల బద్ధం యీ వ్యాధులను విచారిస్తుంది. పాలు పడవు; త్రాగితే వ్యాధి లక్షణాలు ఘనీభవిస్తాయి. కాళ్ళు, మడమ, మోకాళ్ళు బిగుసుకొని వుంటాయి.

ఒక్క మోతాదు కొన్ని వారాలపాటు గుణకరంగా పని చేస్తుంది.

సాయంకాలం, తేమచేత, అమిత సంభోగంవలనా, కూర్చున్నా పాలు త్రాగినా బాధలు హెచ్చి పక్కవేడికి, మిట్టమధ్యాహ్నం కష్ట పడి పనిచేసినా బాధలు వుపశమిస్తాయి.

127. సిలికా (Silica)

1. సిలికా అవగాహన :

ఇది భార్యలకు అవగాహనలో నిశ్చయం. వ్యవస్థలను అయితే ఇలా గృహీతములనుండిగాని. కేవలం. శుభ్రతను ఇవ్వే కేసులను నుండిగాని తెలుసుకోవలసివస్తుంది.

ఇది సామాన్యకాంత్ర ప్రకారము కేసులను పోషించినది. హాని వల్ల పరిహారములు కలిపి "స్వీట్స్" అనే గ్రంథమును బ్రెజిల్ రాజ్యాన్ని బహిష్కరించిన కారణమున "ప్రెజిల్" తోలి హానిములు ఇవ్వబడినవి.

సిలికా ముడిస్థితిలో నిష్కల్ప పదార్థము. కాని దీనిని వర్షనా (Potentise) చేయగా చేయగా అందలి గుణ వ్యత్యయ తత్వములను కూడ మార్చగల అమోఘమగు మందుగా మారుతుంది.

2. కరీరముగలి యే భాగములనుండి ఇది గోచరించును ! దీని రసాయన కాస్త్రానుగుణ్యముగా మానవకరీరమందు దీని విద్యుత్త ధర్మమేమి ? *Rj*

ఇది కేశములు, నఖములు (నోట్స్) చర్మము, అస్తికల ఉపరి భాగము, సరతంతులు, అస్తికలందు కేసు నూత్రముగాను నీ సిలికా గృహీతము ప్రస్తుతుంది.

ఈ అవగాహనములు చీమకాని స్థితిలో ప్రకృతిలోని మలిస పదార్థమును ఒక కేంద్రమునకు చేర్చి (కుదుపు) అందుండి పోనాల్చుటకు సామర్థ్యముగల. వాపుల ప్రధమావస్థలో 'ఫెర్రం ఫాస్' 'కాలి మ్' యిచ్చవలెను ఇవి యిచ్చినను వాపులు అణగారకున్నచో

సక్షణం 'సిలికా' వాడవలెను. శరీరముందు వలయుంతగా ఈ లవణమున్నచో రసి స్వసాధ్యము. నే వెలుపడి పుండును మాన్పును. 'సిలికా' లోపించినచో రసిహోమితు మందగించును. రసి ఎన్నాళ్ళకైనను కట్టువడక పుండుమానదు. ఎంత ఎక్కువగా ఈ లవణలోపమున్నంత దీర్ఘకాలముగా రసి కానరాదు. పుండు ఎప్పుటికిన్ని మానక వాపు, పోటు సాగుచుండును.

3. 'సిలికా'కు గల సాధారణ లక్షణములేమి? ముప్పాపు పుడుకు మింగివేయడ వాచ్యము.

ఇది సోడిక్, సైఫోటిక్ తత్వములతో పనిచేయు చాల లోతైన దివ్యావధము. యీ రోగులు సాధారణంగా నరముల దుర్బలత్వము కలవారు. వీరికి ముక్కుపై శోషమాంకును, పిచోడెంది తీవ్రతనున్న రోతడెందు స్వాభావికము. వీరు అతిసున్నిత స్వభావులు. కొద్దిపాటి శబ్దమునుకూడ భరించలేని దుర్బలులు. తీవ్రపదార్థములు పక్షమై ధాతువులుగా మారక సుష్కించెదరు. పిల్లలు తిండి లోపముచేకాక తగు జీర్ణశక్తిలేక చిక్కి నీరసముగా నుండును. నరముల దుర్బలత్వము వలన కొద్దిపాటి కృషికికూడ అలసిపోతాడు. ఏమాత్రం అలికిడైనను నిద్రాభంగం. శ్లిమితములేక ఏదో ఒక అవయవము ఆడించు స్వభావము కలిగియుండును. ఆరాటము, చెప్పినమాట విను స్వభావము కలిగి హృదయకార్యముచే శోషపోవుదురు. కొద్దిపాటి మానసిక పరిశ్రమకూడ చేయలేను. ముఖ్యంగా వ్రాసినా, చదివినా చాల నీరసం. చాల కష్టంగా పుంబుంది. ఏమాత్రం ఆలోచన చేయలేదు. ఆత్మవిశ్వాసం కొంచెంకూడ ఉండదు. చిస్పహా, నిరుత్సాహం, సాధారణంగా వాచి పుండు కావడం, నమస్కరం నీము స్రవించడం స్వభావం, వేడి క్షీణించి చల్లగా వైశస్యహీనంగా పుంటారు. రోగి

తృనువడినా తనం చేడకను. నర్వదా బట్ట వస్తూకొని ఉండాలి. ముఖ్యంగా తలకు ఏదో ఒకటి చుట్టబెట్టుకోవాలి; లేకుంటే నరాల చొర్యంతోనే చలిగాలి పోలి ఉండొగ్గించే ముతుంది. చమటలను అణచి పెట్టడంతో కలిగే పెక్కు వ్యాధులకు తగ్గిస్తుంది. తిరిగి చమటలను బహిష్కరించని అంతర్వాక్కులకు నివారీస్తుంది. పాదాలకు విపరీతమగు వాచనకల చుట్టు పడుతాయి. తలకు, కాళ్లకు విపరీతంగా చమటలు వస్తున్న మీ తొక ప్రత్యేకలక్షణం. పాదాల పచ్చగా వుండి కాలు తీగి కాలుపెట్టలేకుండా ఉంటుంది.

మరియు : చనవకంనరం బలహీనంగా వుండుటచే మలాన్ని బహిష్కరించే ముత్యం గట్టిమలల కొంత బలవంతుల వచ్చాక దాన్ని గెంచునే పాటవత్వం ఆ కందరానికి లేక మలం బయటపడక తిరిగి లోపలికి పోయింది. ఎంత ముక్కినా చమటలు పట్టడమేగాని మలం బయటకు పోషిపడదు. ముత్యసావానికి ముందు, వెనుకలు మలబద్ధం.

తల దుర్బలత్వంచే తిరుగుతుంది. శిరస్సు పెరుక ముచికల గుంటలో తలనొప్పి ప్రాచంభమై వైనుండి మాడపట్టుకెక్కి క్రమంగా పుడికంటి పై దాగుతో ప్లావరమేర్పరచుకుంటుంది (ఎడమ-పైజీలియా) మెడనరాలు. వెన్నుపూసలాగుతాయి. తల తిరిప్పుచే రోగి ప్రక్కలకు చూలుతాడు. పల్నాటిల్లాలోవలె పైకి ఊర్ధ్వముఖంగా చూస్తే తల నొప్పి హెచ్చుతుంది. శరీరం చాల అనారోగ్యంగా వుంటుంది. ఏ మాత్రం చర్మం దేనినా చీము పడుతుంది. శరీరకోశాల్లో ఏ అన్య పదార్థం ప్రక్కా బహిష్కరించే శక్తి ఉంది. చీము బయట పుచ్చుకొని లోపల చిన్నకుసోకే చీము పట్టించి బైటకు గెంకేస్తుంది. పన్ను వీకేటవండు కొంతభాగం నిలుపుకోకే “సెలికా” యొక్క విరిగిపోయి నిలుపుకున్న భాగం వచ్చేస్తుంది.

అక్షరగ్రంథముల (పాఠ్య గ్రంథములు). ఈవిధి తిరుప్పావ్యధి ఒకటి విడచి మరొకటి రాక్షసపుటవలెను 'సిలికా' వని నిబంధమానం.

విన్నప చాలు మన: / సున్నా వేగవలెను రక్షించుచున్నది

కాలి నోళ్ళు, పోళ్ళు నోళ్ళు నొక్కినా వుంటాయి. సాదాలు ఏమాత్రం రక్షించి రక్షించుచున్నది. నాలుక ముందు భాగంలో రోమం పుష్పి వావం. రోమంపైనుండి వెళ్ళింది.

అమల అమల కాలం, పంపి రక్షించి అమల. వేదోపాసం శరీర మంతా పుష్పించుచున్నది. కాలం వాస్తవం మాత్రం చల్లగావుండాలి; దీనిని పక్షపు (పక్షపక్షం).

రాత్రి నిద్రలో నున్నప్పుడుగానే తన. కలు - యిటు తిరిగి మళ్ళీ వెళ్ళి యథాతథంగా పుష్పించుచు. (హెచ్. సి. ఏలెన్). కలలలో చచ్చినవాళ్ళు. నాలుక కనుపిస్తాయి. గుండు నూదులు కలు - అటు పేరున్న కాలంపైనుండి చేస్తుంది (జహార్). రాత్రి నోళ్ళు శామితులను వచ్చే వ్యాధులకు దివ్యమగు మందు. కురుపులు పుట్ట కుండా పనిచేస్తుందని కేరింగ్స్ గారు చెబుతారు. "పల్లవు" "సిలికా" కాలికం (Chronic). దీని సహచరి 'తూకా' శరీరాంతర్గతంలోనికి పోయి చాలకాలం పనిచేస్తుంది. "సిలికా" అమావాస్యకు, చలి గాలికి, ఆరబయల కడలించుచేత వ్యాధి ప్రకృతిని గదిలో దుప్పటి పుష్పం చే ఉవశమస్తాయి రోగలక్షణాలు.

1. సిలికా వాదనకు విస్తరించుచు.

సిలికాలో శిశువు పంపిని చిక్కి ఎంపిపోతుంటాడు. తిండి లోపంవల్లకాక కిక్కురింపుచు కేరిరానికి అత్తుకొనక, తలమాత్రం పెట్టడిగా వుంటుంది. ముందస్తు మూసుకుపోయి త్పరితంగా

పడదు. పొట్టమాత్రం బానలా మూకుడు బోస్లించినట్లుంటుంది. ఊదరపొట్ట, ఊచకాళ్ళు, కాడచేతులు, తోళ్లు వేలాడే పిరువలు, గుంటకళ్ళు, ముడతలుపడ్డచర్మం; పిట్టరూపు; 'సిలికా' బిడ్డమాట్లాడికి రోతగా ఉంటుంది. కండలు, ఎముకలు ఎదుగుబాడుగులులేక నీర్సంగా 'యూదురో గోడో' అంటూ నడువశక్తిలేక చతికిలబడి ఉంటుంది. తల, మెడ, ముఖ చమలులుపట్టి వాసనగావుంటాయి. ముఖం బిడ్డు కాకుతూవుండి కీళ్ళలోని నరతంతులువుబ్బి, వాచి, బొడిపిలుగా వుంటాయికీళ్ళు. ముఖ్యంగా మోకాలుబొడిపి గుబ్బలావుంటుంది. చిక్కముక్కలో చెనాలంటే యంతకంటే అనకరమగుచిశువు ఏ యితరమందులోను కనుపడదు. పిట్టరూపు పిల్లలకు సిలికా పెట్టింది పేరు. కాల్కేరియాకాడ్మలో కీ శువులు చమలులు కాకుతున్నా కొన్నిక్క అడ్డంబలసి ఊబగావుంటారు.

9. టీకాయలు వేయవలెనో కలిగేదుర్గతికాలను ఎదుర్కొనుటలో సీ సలహామేమి ?

నరాల దుర్బలత్వానికి టీకాయలవల్లవచ్చే, దుర్గుణాల నివారణకు "తూజాకు" సిలికా సహచరి (Complimentary). టీకాలువేయుటకుముందు 'సల్ఫర్' యిస్తే టీకాలమచ్చలు మినహా యితరదుర్గుణాలేవియు వుండవు. పారిస్ పట్టణంలో దుర్గుణాలేవి వుట్టకుండా ఒక మోతాదు "సల్ఫర్" వేసి టీకాలు వేయిస్తారు.

విషసర్పి (Erysipelas) కొంకర్లు లేక అతిసారం టీకాలువేశాక వస్తే 'సిలికా' నివారిస్తుంది. ఇక్కితిలో 'తూజా' సహకారిగా పని చేస్తుంది. ఒక్క తెలియని జ్వరంగాని, మితిమీరిన అతిసారవిరోచినాలుగాని, టీకాలువేశాక వస్తే 'తూజా' నిరుపమానంగా పనిచేస్తుంది. సుఖాదికం కుండల్లా టీకాలువేశాక ఒళ్ళంతా పొప్పలుపాటకరిస్తే

‘సిరికా’ నాడాలి. “మెలొంగివం” కూడా టీకాలు వేయడంచే కలిగే దుర్ఘటాలకు వివృతమగుచుండు. టీకాలు వేయడంవల్ల కలిగే దుర్ఘటాలు “హూహా” వల్ల వివారణకాగల హంశాన్ని పాతకుల హృదయఫలకంపై సిలాక్షరాల్లా నిలిచిపోవుటకు ఒక స్వీయానుభవాన్ని వివరిస్తూ. ఈ మధ్యనే ఒక “యస్-యి” వైల్డేవువ్యోగి గత ఆరుమాసాలనుండియు అతిసార విరోచినాలుతో బాధపడుతూ శల్యావస్థిస్తుడై నాతో సలహా చేయడానికి వచ్చాడు. సుమారు శిర సంవయస్సు. కళ్ళగుంటలు వడ్డాయి. ముఖం చోక్కుపోయింది. ఎముకలు, చర్మంమాత్రం వున్నాయి. కూడావచ్చినమామగారు పట్టుకుంటేనేగాని లేవలేనిస్థితి. రెండుమాసాలపాటు వైల్డే ఆసుపత్రిలోవున్నా తగినంతగుణంలేదు. ఏమియిచ్చినా విరోచినాలు తగ్గకపోవడం చూచి స్థానికంగావున్న కింగుబార్డి హాస్పిటలుకు పరిశ్రుద్ధం పంపారు. వారు సఖశిఖవర్యంతో పరిశ్రుచేసి, వ్యాధేదియులేనట్లు స్థిరపరచి యింటికి పంపేశారు.

కడుపులో ‘గయిగుయి’లు. పేగులలో తరంగాలలా వుదయం వేళ విరోచనంకాకపూర్వం కదలిక, అరపులు విస్తారంగావుండేవి. ఒకప్పుడు విరోచనానికి దొడ్లోకి వెళ్ళుటకుకూడ తడవులేకుండా అయ్యేది. ‘ఎలోసు’ ‘నేట్రంసల్లు’. లక్షణాలప్రకారం మండిస్తే పనిజరుగలేదు. రోగియొక్క మేనమామ క్షయవ్యాధివలన చనిపోయాడనివిని ఒక మోతాదు “య్యుబ్ కులినం”కూడ యిచ్చారు. రెండురోజులు అసలే విరోచనంలేదు. మూడోరోజు తెల్లవారగట్లనుండి గొట్టాలతోకొట్టి నట్లు ఒకటేవిరోచినాలు. అందుచే రోగిస్పృహతపి పడిపోతే కబురు పందానేనెళ్ళారు. అయిదవమాసం గర్భవతియగు అభినిభార్య తలుపు చాటున నిలునబడి కంటతడి పెడుతూ ‘చెవితేవినకుండా ఊగుబాగుండ లేదంటూ టీకాలు వేయించుకున్నాను, ఆమాయటోలు వేయించు కున్న మూర్ఖులనుంచే యి విరోచినాలు నట్టుకున్నాయి నిడువ

కుండా" అంది. ఆమోట వివరానే "దొంగిలొక్కామోంగ" అనుకుని ఏనుగును ఎక్కినంత చంతోషపడ్డాడు. 'అమ్మా దిగులు పడకండి; అసలు విషయం యింతకాలం దాచిపెట్టేశారు. శేపు యిక విరోధినాలు కావు. ఏమియు కంగారుపడకండి; అని హామీయిచ్చి మామగారిని వెంటబెట్టుకొని, డిస్కన్సరీకివచ్చి 'తూజా' 200 లలో 21 పొట్లాలు యిచ్చి ఒకదాన్ని వెంటనే వెయ్యచున్నాను. నీళ్ళవిరోచనం తిరిగి అయితే రెండవది వేయచున్నామని సంపించా. చూడండి మరునాడు ఆకుయింబంబొందిన సంతోషం యంతా అంతాకాదు. లాభంలేదను కున్నారోగి పరిశోజులు తిరక్కుండా వుద్యోగంలోచేరాడు. టీకాలు వేయడంచే కలిగే దుష్టణాలను తగ్గించడంలో 'తూజా'యొక్క ప్రతిభను నిరూపించడానికి యిది అద్భుతమగుకేను. ఇట్లాగా సిలికాకూడ నిరుపమానంగా పనిచేస్తుంది.

గి. ఏ మానసికలక్షణాలకు 'సిలికా' వాదాది ?

సరాల దౌర్బల్యంతోపాటు మనస్సుకూడా దౌర్బల్యంగాను నీరసంగాను వుంటుంది. ఏకృషిలోనైనా సూసరే దుర్బలత్వం; అధైర్యం పిరికితనం, భయం, ఆత్మ విశ్వాసనూన్యత. ఏకార్యాన్నీకూడ జయ ప్రదంగా నిర్వహించలేమునే అధైర్యం 'సిలికా'కుగల ప్రత్యేకలక్షణ మానసికలక్షణం. తనప్రియత్నంలో భంగపాటుకలుగుతుందనే మనో దౌర్బల్యం; కానిపనిని ప్రారంభించాడా జయప్రదంగా ముగిస్తాడు.

కొన్నిసంవత్సరాలుగా చదువుచూ పరీక్షలు పరీక్షిస్తుంటే భయం; కాని వుత్తీర్ణత మాత్రం ప్రథమశ్రేణిలోనే. ఆత్మవిశ్వాసం ఏమాత్రముకూడ వుండదు. 'సిలికా' కోగికి. అసలుపనిని ప్రారంభించడానికేభయం. నలుగురిలోకి రావడానికి భయం, పరీక్షలంటే భయం.

‘పల్సు’ను స్ఫురణకు తెచ్చే నెమ్మది, అణకువ, వినయం, మాట్లాడితే ఏదనడం ‘సిలికా’కు కూడా వుంటాయి. ఇది ‘పల్సు’కు కాలికం (Chronic) సహజమగు సహచారి.

విద్యార్థులు, ఉపాధ్యాయులు, న్యాయవాదులు మొదలగు మానసికశక్తిని చేసే వాళ్ళు మందబుద్ధి, మాంద్యతాకలిగితే ‘సిలికా’ నివారిస్తుంది.

విద్యార్థులు పరిక్షలకని రేయింబవలు చదువుతారు నిద్రపోతారు లేకుండా. అందుపై రోగి ఆరోగ్యం అన్ని విధాలా చెడుతుంది. అట్టివారికి ‘సిలికా’ మానసికబలాన్ని చేకూరుస్తుంది (కెంబు).

నిశ్చయ, జీవితమంటే వినుగు (కేరీ). ‘సిలికా’ రోగిధ్వనిని ఏమాత్రంకూడ సహించలేదు.

4. ‘సిలికా’ పనిచేసే చర్మవ్యాధులేవి :

శరీరంలో ఏభాగంలోనైనా నాసరే వాచి చీముపడితే “సిలికా” దివ్యమైననుండు. చీమును వెలువరించి వుండును మానుపుతుంది. దీనికిది సహజగుణం. సాధారణంగా “హీపర్”, “కాల్క్యురియాసల్సు” వాడేసిటి దాటాకా అనగా వట్టిన చీమును పోనార్చి వుండును తగ్గించుటకు ‘సిలికా’ను వాడాలి. శరీరంపై ప్రతిపిరికాయలు, మొటిమలు, పొక్కులు, వ్రేణాలు; వీటికి నిరుపమానమగునుండు. వాదాలకు విపరీతంగా వాసన వేయు చమటలుపట్టుట ‘సిలికా’కు మరొక ప్రముఖలక్షణం. చమటలు పట్టేటప్పుడు కాళ్ళనుతడిపితే చమటలు అణగారి చలి కుదుపువచ్చి భయంకరమగు పెక్కువ్యాధులకు దారితీస్తుంది. ‘సిలికా’ అణగిపెట్టబడిన చమటలు పైకితెచ్చి వ్యాధిని పోగొట్టడమే కాకుండా శాశ్వతంగా చమటలనుకూడ నివారిస్తుంది. చర్మంలోని

నరాలు ప్రకృతిపించడంచే శరీరమందలి ఏభాగాన్ని ముట్టుకున్నా నొప్పి వల్ల ఏడుస్తాడు రోగి.

8. పాదాలకు వాసనతోకూడిన చమటలను పుట్టించే మందులేవి?

బరియాటా కార్బు, గ్రీఫయిటిన్, సోరినం, సెనెక్యూలా, సిలికా.

9. ఏలాటి తలనొప్పిని “సిలికా” తగ్గిస్తుంది?

తలనొప్పి వెనుకభాగం ముచికల గుంటలో ఉదయంవేళ ప్రారంభమై నుదిటికి వ్యాపించి రాత్రి అయ్యేసరికల్లా భయించరానంత నొప్పి అవుతుంది. అలికిడి ధ్వనికూడా ఉండేకించి వెళ్తుంటే ఉపశమిస్తుంది.

తల వెనుకనుంచి కుడిభాగంలోకి నొప్పి పొడుస్తుంది. మాడ పట్టున బరువు పెట్టినట్లునిపిస్తుంది. నడినెత్తిబరువు వారానికొక రోజున వచ్చే తలనొప్పలకు పనిచేస్తుంది. (లైకో, జల్పిమియం, శాంక్యూనేరియా సల్ఫర్.)

10. “సిలికా” వాడితే తగ్గే కంటివ్యాధులేవి?

కంటి రెప్పలపై మొటిమలు, కంటి రెప్పలు వాలిపోతాయి. వెలుతురును చూడనివ్వని ప్రతి కంటి వ్యాధిని తగ్గిస్తుంది. కండ్లలో నలుకలు పడి భాధగానున్నప్పుడు “సిలికా” దివ్యమగు మందు. నలుకలైటకు వచ్చుటకు; విపరీతంగా కన్నీరుకారే వ్యాధుల నివారణలో కూడ సైలీషియా, సాటిలేనిది.

11. “సిలికా” నివారించే చెవి రుగ్మతలేవి?

చెవినుండి చాలాకాలంగా చిక్కని దుర్వాసనగల చీముకారుటకు, చెవుల వినికిడిశక్తి లోపించుటకు, చెముడునకు, చెవిలోపుట్టే

వివిధ శస్త్రాలకు వాడాలి. ముక్కు బరువు, పెదవి పైభాగంలో మొటి మలుకుండ్ చెలివెంట చీముకాసునుంటే “సిలికా” వాడాలి.

12. నాసికావ్యాధులలో “సిలికా” వాడే స్థితులేవి ?

ముక్కులో గట్టి పక్కులు, కుచి, వాసన తెలియవు. ముక్కు వెంట రక్తము, రసి. ముక్కుఎముకలు సిథిలమై చిన్న చిన్న ముక్కులు గావూడి పడిపోవును. ముక్కులో భాగము ఒరిసి ముక్కు శోణాలలో చిన్న చిన్న కురుపులు వేయును. విపరీతమగు దురద ఉలారము, ముక్కు ఎంకి పక్కులుకట్టి ఒదిసిఉండును. ముక్కుచివర ఎర్రగాకంది దురదగా నుండును.

13. ఏ ఏ నోటిలక్షణాలకు “సిలికా” వాడాలి ?

రాత్రిలందు భరించరాని పళ్లపోటు, సలుపు, వేడివల్లగాని, నీతలోపచారాల వల్లగాని ఆపోటు తగ్గదు. సాధారణంగా తేమ ప్రదేశాలలో నుండుటచే కాళ్ళు తడిసి పళ్లపోటు వస్తుంది. ఇగుళ్ళు ఉబ్బి, వాచి పంటి కునుళ్ళయందు పుళ్ళు పడును. పళ్ళు పీకునపుడు ముక్కు విరిగి మిగిలిపోవుటచే వచ్చు బాధలకు దివ్యోషధము. తేషించిన పంటి భాగమును పైకి వచ్చివేయుటకు ‘సిలికా’ 1000 పౌండుస్కోయిచ్చిన 4 లేక 5 రోజులలో ఆముక్కు సహజముగా తప్పక వచ్చివేయును. ఇది నా స్వీయానుభవము. నా అనుభవముతో ఇట్లు విచారింపబడిన విషయము నొకదానిని సాతకుల మనస్సుకు పట్టుటకు యీ క్రింద నుదహరించు చున్నాను.

60 సం॥ల వయస్సుగల పింఛను తీసికొనిన తహసిల్దారుగాగు పళ్ళపోటును, సలుపును భరించలేక నైద్యునిచే ఆపన్ను తీయించుచుండగా అది సగములో విరిగిపోయినది. మరునాటికి దవడంతావాచి

భరించరాని ఆట, పోటు. దానికి పెస్సెలిన్ యింజక్షన్లు, యింకా ఎన్నో యితరమందులూ యిచ్చినాగాని బాధ తగ్గలేదు. 'ఎక్కువ' తీసి శస్త్రచికిత్స చేయాలన్నారు వైద్యులు. కాని ఆయన మధుమేహ వోగి అవటంచే శస్త్రచికిత్స అంటే భయం. నాకు కబురుపంపగా పెళ్ళి 1000 పొక్సెన్స్‌లో 'సిలికా' ఒక్క మోతాదును ఇవ్వగా ఆ రాత్రికే ఒళ్ళు తెలియని నిద్రపట్టి తెల్లవా రేసరికి పరు పాటారినట్లు వాపు, ధనా రింపు తగ్గి సరిగా అయిదవరోజున మిగిలిన పంటిముక్క సహజముగా బైట పడిపోయినది. 'సిలికా' సిథిలమైన ఎముకముక్కలను వెలువ రించుటకు చూపించు చక్కని ఉదాహరణ.

పళ్ళపై పింగాణీనల మెరుపుగల పదార్థము సిథిలముగుటను నివారించును.

నాలుకవాచి పెద్దపై నోరంతయు ఆక్రమించి ఆటు, పోటుగా నుండి రాత్రీ కాలములో క్షుద్రేకించి వేడిచే ఉపశమించు పరిస్థితిలో 'సిలికా' వాడాలి.

గొంతుగ, మెడలోని గ్రంథులు వాచి బాధగానున్నచో 'సిలికా' దివ్యమగు మందు. గొంతుగలోని టాన్సిల్సు వాచి చీము పట్టినప్పుడు యిది పనిచేయును. చీమును పోగొట్టి, వాళ్ళను, బాధను తగ్గించిన తరువాత 'కాల్సేరియా సల్ఫు' ను యిచ్చిన వుండును పోనాదును.

14. "సిలికా"కుగల జీవరంజనములేమి ?

పెచ్చని ఆహారమన్నచో అహితప్ర; చల్లని ఆహారపానీయముల సాగిలమించును. చల్లని అయిస్‌క్రీము, మంచునీళ్ళు తరచు సేవించాలనే నాంధ్ర నిజ్జీచే రోగికి చాలా ఉపశాంతి కలుగుతుంది. చే, పదార్థ

ములు తినినచో ముఖమునకు. తలకు, విపరీతముగ చమటలు పట్టును. సిలికార్లోగికి పాలు వడవు. (సెపియా) మలబద్ధము. కొంతవరకు మలము కైటకువచ్చి మరల లోనికి పోవును.

15. స్త్రీలకువచ్చు నిష్పవాధులకు “సిలికా” వాడాలి ?

శరీరమంతయు చల్లగానుండును పాదములకు వాసవజేయు చమటపట్టుటతో కూడి సంభవించు అన్నివిధములగు ఋతు దోషములను నివారించును. మలబద్ధము. ఒరుపు. మంట కలుగజేయు పాలవంటి కనును, కునున శ్రవిస్తున్నప్పుడు నాభిదగ్గర కోయుచున్నట్లు పోట్లు

స్థనాలలో కాళ్ళనుండి గట్టి కునువలు కట్టుటను తగ్గించును. కొమ్ములలో కురుపుప్రక్షేప మాచన కనుపించినప్పుడు వాడాలి. చన్నీళ్ళలో తిరుగుటచే మైల నిలచిపోవును. చనుకుదురు. చీముపట్టకుండా నివారించును.

16. శ్వాసకోశములకుపట్టు పట్టిలక్షణాలకు “సిలికా” వాడాలి ?

న్యూకూనియాలో కళ్ళి తెగివడు అవస్థలో పనిచేయును. క్షయ వ్యాధిలో రాత్రిలందు చమటలు పట్టుటకు, విషజ్వరము వచ్చుటకు పనిచేయును. రాళ్ళుకొట్టుట వృత్తిగాకలవారికి వచ్చు ఊపిరితిత్తుల వ్యాధులకు నివ్యమగు మందు. పగటివేళ మూత్రము ఆకుపచ్చని నుర్వాసనగల కళ్ళి నిస్తారంగావడును. కొంప పట్టి ఉబ్బునపు దగ్గు అంకురించినవారికి యీ మందును వాడాలి.

17. కాకిచిమ్మల (Epilepsy) లో “సిలికా” తగ్గించే లక్షణాలేవి ?

బడ సుఖపక్షపురాత్రి సమయంలోవచ్చే కాకిచిమ్మలకు, అది వచ్చు నూచన గుండెలడిగుడన ప్రారంభమై గొంతుగలోలివచ్చును. ముఖముగా అమ వాక్యనాటిరాత్రి ఉదేయముగానుండును.

18. కరటరబాదయవంజలంబలి పిలక్షణములను 'సిలికా' నివారించ గలదు ?

ఎముకయొక్క పై భాగమునాచి సలుపుగానుండును. పాదములందు మొలకలు. కాలివేలిగోళ్ళు లోనికి ముడుచుకొని గొడ్డిగా చుండును. ఉరికాళ్ళు మన్నితముగానుండి నడువలేరు. నిద్రపోయిన వెంటనే చదుబలు పట్టును.

19. "సిలికా"కుగల ఉద్రేక ఉపశమనములేమి ?

చలిగాలిచేతను, తేమలోనుండుటచేతను, వ్యాధిలక్షణములూ ఉద్రేకించును. వేడిచేతను, ఉష్ణమువల్లను ఉపశమించును.

128. స్పిజీలియా (Spigelia)

1. "స్పిజీలియా" యొక్క సాధారణ ప్రయోజనమేమి ?

కన్ను, గుండె - వీటి చలనమునకు సంబంధించిన కండరముల పై నను, అందలి సరములపై నను వీనికి ప్రత్యేకప్రభావముకలదు. వీటికి సంబంధించిన వాతనొప్పులకు పనిచేయును. ప్రత్యేకంగా రక్తలోపంవల్ల కలిగే నీర్ప. నిస్సత్తువులచే బాధపడేవారియందు ఉపకరిస్తుంది. మేహవాతతత్వంకలవారికి, క్రిములచే బాధపడేవిడ్డలకు ఉపకరిస్తుంది.

2. "స్పిజీలియా" యొక్క మానసికలక్షణములేమి ?

మందనూతి, జ్ఞాపకశక్తిలోనించుట. ఏపనిచేయటకు యిష్టముండదు. ఆరాటం, కాకరా, భానిలగుచ్చినబెంగ, విచారం, దిగుబు,

అత్తమాత్యాభాసము. వాడియగు కొనలుగల మేకులు, నూదులు అంచేదయం. పరిమిచెడుటచే నొచ్చునిమాటచెప్పినా కోపం.

3. "స్పృశ్యేతిహ"కుగల సాధారణ అలక్షణముచేమి ?

ఇది హృద్యోగముపై పనిచేసే ప్రధానమందులలో ఒకటి. గుండెదడ. గుండె ఉన్నతంగా కొడుతుంది; దానితో ఛాతీఅంతయు అదిరిపోతుంది. గుండె కొట్టుకునేధ్వని రోగి కేకాక దగ్గరనున్నవారికి కూడ వినుపిస్తుంది. విపరీతిమగు యీలాటిగుండెదడకేకాకుండా గుండె కాయలోని ద్వారములు (Nerves) చెడినప్పుడుకూడ పనిచేస్తుంది. కదిలినా, మెదిలినా గుండెదడ ప్రకృతిపిస్తుంది.

తలనొప్పి : తల వెనుకభాగంలో ప్రారంభించి ఎడమకంటిపైకి కేంద్రీకరిస్తుంది. తలనొప్పి హెచ్చడం, తగ్గడం సూర్యగమనానికి సంబంధించి ఉంటుంది. నొప్పిగలవైపు కంటినుండి నీళ్ళుకారుతాయి. వడిశంపట్టి, పండి, గొంతుగలో కఫంచేరితే మింగేస్తాడు. మెల్లచూపు. కళ్ళపోటు; ఈపోటు అన్ని నెంపులకు పొడుస్తుంది. కళ్ళు అదురుతాయి. కుడితట్టునేగాని రోగి పరుండలేడు; నడుముకింద వదై నా ఎత్తుసెట్టు కోవాలి. సిరస్సు ఎత్తుమీదకుంటేనేగాని రోగికి స్వస్థతఉండదు. కణ తలు ఒణుకుతాయి, అదురుతాయి, బొడ్డుచుట్టునా పొట్టుపొడుస్తాయి (డన్ హమ్). పిల్లలు క్రిములతో బాధపడేటప్పుడు పనిచేస్తుంది. క్రిమి వాతం; అసనం దురద, ఉలారం.

నత్తి - మాట్లాడే ప్రారంభంలో అక్షరం మూడు నాలుగు పర్యాయములు ఉచ్చరిస్తే సోని మాట తెలిసిపోయిరాదు. చలి ఛాతీలో ప్రారంభించడం దీనికోలక్షణం. విస్తారం బొగచుట్టలను కాల్చడంచే వచ్చేపండ్ల పోటును వివాహిస్తుంది. లక్షణాలన్నీ కదలినా, ఏ

మాత్రం గొడవగాడన్నా, తేనుగాడన్నా, కళ్ళుకదిలినా, తీపితిన్నా, అర్థరాత్రికి ముందుభాగంలోను, చల్లనిపానీయాలచేత హెచ్చుతాయి. కుడితట్టు పడున్నా. తలను ఎత్తుగానుంచినను (ఆహ్లా, కాల్మీయా, స్వాంతియా) ఉష్ణపదార్థాలచేతను, ఎత్తనుండి దిగునకు దిగేటప్పుడూ దానినియూ ఉపశమిస్తాయి.

4. ఏలాటి తలనొప్పికి “స్వీటీలియా” వావాలి ?

పార్శ్వపునొప్పి ; ఇది ముచికలగుంటలో ప్రారంభించి ముందుకు పాకి ఎడమతన్నుపై కేంద్రీకరిస్తుంది. (కుడి : సాంగునేరియా, సిలికా) కదిలినా, ఏమాత్రం శక్తిమైనా తలనొప్పి హెచ్చుతుంది. సూర్యగమనంతోహెచ్చి క్రమంగా సూర్యుడు పడమటకు దిగుతుంటే తగ్గుతుంది (నేట్రమూ; పెబే). ఏపార్శ్వంలో తలనొప్పో ఆనైపు కంటినుండి నీరుకాకుతుంది. అధోముఖంగాచూస్తే కళ్ళుతిగుతాయి. (ఉర్ధ్వముఖంగాచూస్తే కళ్ళుతిరగడం - పలుపు).

5. ఏలాటి కంటిపోట్లకు “స్వీటీలియా” వావాలి ?

కంటినరాలలో మోలంతోపొడుస్తున్నట్లు పోటు. ఈపోటు కంట్లోనుంచి వెనుకతట్టుకు పొడుస్తున్నట్లుంటుంది. కనుగుడ్డు బైటకు పడిపోతున్నట్లూ, కనుగుడ్డు అదివుండేసందుకంటే పెద్దదై పోయినట్లుంటుంది భావన. కళ్ళు చల్లగావున్నట్లనుపిస్తుంది (తూజా).

6. ముఖంలోపోట్లు లక్షణంగాగల మందులేవి ? వాటిలక్షణాలేమి ?

స్వీటీలియా, కొల్చికం, ఆహ్లా, ప్లేటిసం, కెమోమిల్లా, కేప్పికం, నెర్బేసికం.

“స్వీటీలియా” : విషరీతంగా పోట్లు, మంట, వాపు, తీపు; ముఖ్యంగా ఎడమపార్శ్వం.

“శాస్త్రీయం” : ప్రపంచమునుబాధ. పాత్రీక వాతమా అనుపిస్తుంది.

“అర్హ” : ఎట్టగాకండి వేడిగావుంటుంది. పోటు ఒకవెంపు నుండి వేరొకవెంపుకు పోతున్నట్లుంటుంది. భయం, ఆరాటం, మరణభీతి.

“స్థానికం” : క్రిమంగా నొక్కివేసినట్లుబాధ, తిమ్మిరి, వ్యాధి గలచోటనొక్కి వ్రాయాలి. అమితగర్వం.

కేష్టికం : చార్లలా తీర్చినట్లుండి నొప్పి, మంట. పైననొక్కితే భరించలేదు. ఊబకాయాలు.

కెమామిల్లా : ఒకటేవినుగు; పోట్లు వేడివలన హెచ్చుతాయి. భరించలేనిబాధ, కోపం.

7. హృదయవ్యాధులలో స్వీడిలియా లక్షణములేమి !

ఛాతీయొక్క ఎడమభాగంలో నున్నతమగు నూడిపోట్లు. అవి మెడలోకి, చేతిలోనికి వ్యాపిస్తాయి, కదిల్తే పగిలిపోతాయి. నాడి రెబ్బకు, గుండెరెబ్బకు సమన్వయముండదు. ఛాతీపై చేయివేసి నిదానించిన నున్నతముగా తట్టినట్లు స్పృశించును. గుండెపై పొరవారి నొప్పిగానున్నప్పుడు దివ్యమగుమందు. గుండెయొక్క వక్రగమనము నకు పనిచేయును. అన్నివిధములగు గుండెనొప్పులకు నిరుపమానముగా పనిచేయును.

ఆయాసము, ఊపిరాడక ప్రక్రియిబిక్కిరగుదురు. ముఖ్యంగా నడచినా, కదలినా, భజములుచేతులు పైకిఎత్తినా ప్రద్రోకించును. కుడితట్టునమాత్రమే పడుకోగలుగుతారు. ముందుకు ఏమాత్రంవం గినా కెరటంకొట్టినట్లు గుండెకొట్టును. అమితమగు గుండెదడ. మనిషే ఆదిరిపోయేటట్లుంటుంది గుండెదడ. గుండె కొట్టుకునేచప్పుడు ధోగికే

కాకుండా పైవారికికూడా వినపిస్తుంది. ఇల్లాటి పెక్కువిధములగు గుండెవ్యాధులకిది నిరుపమానముగు ఔషధము.

8. క్రిములకు “స్పిజీరియా” సూచకలక్షణములేమి ?

కళ్ళు ఆదురును. ముఖం పాలిపోయి తల అడుగుతుంది. కళ్ళచుట్టునా నీలిఛాయ నలయములేర్పడును. బొడ్డుదగ్గర పొట్టి, వికారం. ఒకస్థానము శోష వచ్చినట్లుంటుంది. ఆసనములో మరద, ఉలారం. పాముచున్నట్లు భావం.

129. స్పాంజియా టోస్టా (Spongia Tosta)

1. “స్పాంజియా” ఏ ప్రధాన రేంద్రాలపై పనిచేస్తుంది ?

‘స్పాంజియా’ ప్రధానంగా గ్రంథులపై నను, అమత్వచలపై నను పనిచేయును. గ్రంథులు వాచుట; అమత్వచలన్నియు ముఖ్యంగా స్వరపేటి, సప్తపథియందలి అమత్వచలు వాచి వచ్చిగా నుండును.

2. మూడు మాటల్లో ‘స్పాంజియా’ సూచకలక్షణములను వ్రాయుము.

ఆరాటము, భయము, ఆయాసము.

అమిత ఆరాటము; మరణ భీతి, ఆయాసము, గుండెదడ. గుండె నిస్సత్తవ. ఇది గుండెవ్యాధులను నివారించు ముఖ్యముగు మందులలో నొకటి.

3. ‘స్పాంజియా’ ఎందులకి భయమెట్టిది ?

మరణభీతి, భావినిగూర్చిన భయము, ఆందోళన. ఏదో ప్రళయము సంభవించనున్నదని భయం. రాత్రి నిద్రలో ఉక్కిరిబిక్కిరై

భయంతో కనిగారుగా లేస్తాడు. కాళ్ళెర్రవరకు ఏమియ్యకూడ తెలియదు. నిదానంపై పరిసరాల్గును గుర్తిస్తాడు.

4. రాత్రి భయంతో లేచే లక్షణం గల అరదజను మందులను పేర్కొనుము.

1. ఆర్పిచ్, టైకోఫాడియం, సెంబుకస్, లెకసిన్, ఫోస్ఫరస్, కార్బొవెజ్జి - స్పాంజియా.

5. 'స్పాంజియా' అన్నివిధములా "ఎకనైట్"ను పోలియుండును అన్నారు డా. కెంటు. అదెట్లో స్పష్టపరచుము.

'స్పాంజియా' నలెనే 'ఎకనైట్'కు కూడ గుండెపై ప్రాభవము కలదు. గుండెకు ఉద్రేకమును కలిగించును. ఆరాటము, భయము, ఆహారాభవ, మరణభీతి; యీలాటి లక్షణాలన్నీ విపరీతంగా 'ఎకనైట్'కు కూడ ఉన్నాయి. కాని దీనికి విపరీతమగు జ్వరం ఉండడం అన్ని మందులనుండి ప్రత్యేకిస్తుంది. 'స్పాంజియా' లోజ్వరం చెప్పుకోతగినంత ఉండదు; ఉన్నా స్వల్పం. "స్పాంజియా" ఎకనైట్ కంటే అంతర్గతమునకుపోయి పనిచేయు మందు. ఒకప్పుడు అవయవా లలోకూడ మూర్ఛ తేగలిగినంత లోతుగా పోతుంది. 'ఎకనైట్' లక్షణాలు తుఫానులావచ్చి నిలకడగా వుండక వెంటనే తగ్గిపోతాయి. తరుణముగా మాత్రమే పనిచేయును.

ఈ రెండున్నూ కింక వాయువు (Croup)లో ఒకేవిధంగా నూచిస్తాయి. కాని స్పాంజియాలో 'క్రూపు' చాలాలోతుగాను, క్రమంగాను అంకురించి కొన్నిరోజులకుగాని దాని భీకరస్వరూపము వెల్లడి గాదు. 'ఎకనైట్'లో బిడ్డకు ఈ వేగ సీతగాలి సోకితే రాత్రి పడుకోవడం తడవుగా ఒప్పు తెలియకుండాపోయి చేతుల్లో వుండక, విపరీతంగా

‘కింకవాయువు’ వచ్చేస్తుంది. చాల భయానకంగా ఉంటుంది. ఒక్క ముక్కలో చెప్పాలంటే ‘ఎకనైట్’ తాటాకు మంటలా అంతలోనే విపరీతంగా వచ్చి మళ్ళా కొద్దిసేపటిలోనే అణిగిపోతుంది. ‘ఎకనైట్’ వాడకంతో కింకవాయువు సంపూర్ణంగా పోకపోతే “స్వాంజీయా” నివారిస్తుంది. ఈలా కేంటియండు లక్షణాలు చాలవరకు పోలి వుంటాయి.

6. గ్రంధులన్నిటి ఏట్లున్నప్పుడు ‘స్వాంజీయా’ వాడాలి ?

‘స్వాంజీయా’లో గ్రంధులు అన్ని బాధలకు కేంద్రమవుతాయి. అవి క్రమంగా వాచి గట్టిగా రాళ్ళలా అవుతాయి. గుండె, థైరాయిడ్, వృషణాలు మొదలగు ప్రధానగ్రంధులేగాక అన్నిగ్రంధులూ కూడ చెడుతాయి. గుండెజబ్బులలో కండ్లు ముందుకు పొటకరించు కొని గవజలు వాస్తాయి. వృషణాలు వాస్తాయి. శరగ జీర్ణించడంచే ‘ఆర్కయిటిస్’ అనే బీర్జాలవాపు సంభవిస్తుంది. సీత గాలిచే చాల భాగం గ్రంధులువాచి గట్టిగా రాళ్ళలా వున్నప్పుడు ‘స్వాంజీయా’ గుర్తుండాలి.

7. కింకవాయువుతో ప్రధానంగా వనిచేసే నాలుగు మందులను పేర్కొనుచు అవి వాడనగు వ్యాధిక్రిమమును వివరింపుము.

1. ఎకనైట్ 2. స్వాంజీయా 3. హిపార్సల్లు 4. ఫోస్ఫరస్.

“కింకవాయువు”లో ప్రధమంగా ఆలోచించవలసినది ‘ఎకనైట్’ ఎడ్డక. సీతగాలిపోక, రాత్రియే గురక, ఆయానం చూడ మొదలగు కింకవాయువు లక్షణములుంటే విపరీతమగు జ్వరం, త్రుళ్ళిపోటు, భయం ఉన్నచో “ఎకనైట్”కు మించిన మందులేదు. ‘ఎకనైట్’ 30 గ్రేకుల 200 హిచెన్స్లో కొద్దిగానే మోతాదులు యిచ్చిన యితర

మందులతో నిమిత్తములేకయే చాలవరకు నివారణగును. ఏకారణం చేతనైనను వ్యాధి తగ్గక ఖుసీభవించి తరచు దగ్గు, ఊపిరాడకుండుట, నిద్రనుండి లేచిన ప్రకృపించుచున్నచో వెంటనే “స్పాంజియా” వాడాలి. దగ్గునప్పుడు సంపప్రకృతలాది వ్యవస్థలు ‘స్పాంజియా’కు గుర్తింపు లక్షణము. ‘స్పాంజియా’ 200 పౌండులను ఒక 1/2 కప్పు నీటిలో 5 లేక 6 చుక్కలు పోసి ప్రతి 15 నిమిషములకు దగ్గు వడి తగ్గేటంత వరకు ఇచ్చుచుండవలెను. తరువాత దగ్గువచ్చు వేళను యితర లక్షణములను గమనించి మందు యిచ్చు వ్యవధిని హెచ్చింప వలెను. “హీపర్” పలుచబడినను యింకనూ దాని లక్షణములున్నచో ‘హీపర్-సల్ఫు’ను వాడవలెను. ‘హీపర్’ అర్ధరాత్రి దాటినవెను కను, ప్రాతః కాలమునను హెచ్చుగానుండును. వీనితో వ్యాధి పూర్తిగా నివారణ కాగలదు. దాని ఇంకనూ ప్రతి సాయంకాలము దాని లక్షణములు కనుపించుచున్నచో ‘ఫోస్ఫరస్’ యిచ్చిన నిస్సేషముగా నివారణయగును. ఈ వ్యాధి సోకినవెంటనే చికిత్సను ప్రారంభించవలెను.

8. హృద్రోగములలో “స్పాంజియా” వాడనగు సమయమేది ?

హృద్రోగములలో యీ మందుయొక్క సూచకలక్షణములున్నచో ఎట్టి భీకరవ్యాధి అయినను మలుపుగా నివారణయగును. హృద్రోగములకు “స్పాంజియా” నిరసమానమైనది. గుండెయందలి ద్వారములు (Valves) వాల్వులు చెడుటవల్ల వచ్చు హృదయరోగములను ‘స్పాంజియా’ నివారిస్తుంది. ఊపిరాడక ఉక్కిరిచిక్కిరి నిద్రనుండి ప్రతిక్రియ కలుగునట్లుగా లేనట్లు, ఊపిరాడక బాధపడుతాడు. ఆరాటం, ఆదర్శం, ఆందోళన, అశాంతి. పీటకీతోడు వ్రక్కిరిచిక్కిరి చేసే దగ్గు. రోగిని పనుకోనివ్వదు వ్యాధి. పడుకుంటే తలను చాల

ఎత్తుగావుంచి పడుకోవాలి 'స్వామియా' రోగి. మరో చిత్రమేమిటంటే ఏదైనా ఒక రోగి వ్యాధి లక్షణాలు మోస్తుంటే (కాకాసీన్) హృద్రోగాలలో వచ్చే దగ్గుకు దివ్యమగు మందు 'స్వామియా'. 'నాజా' కంటే కూడా శాశ్వతముగా నివారిస్తుంది.

9. "గయటీర్"లో 'స్వామియా' సూచిత లక్షణములేవి ?

మైరాయిడు గ్రంథి మిక్కిలి పెద్దదై గట్టిగా గడ్డమునకు తాను పోలిపోవును. ఒకప్పుడు ఆ గ్రంథి శ్వాసగొట్టమును నొక్కుటచే రోగి తొక్కిరాడక ఉక్కిరిబిక్కిరి యగును. కొంతరికి చంద్రగతి జనుననించి గ్రంథియొక్క వృద్ధిక్షయములు జరుగును. "స్వామియా" యొనను లేక మరి యే యితర మందువైనను యీ వ్యాధికి వాడవలసి వచ్చి నప్పుడు బహుళపక్షముతో అనగా పూర్ణిమ వెళ్ళిన విదియ రదియ లతో ప్రారంభించుట మంచిది. "గయటీర్" వ్యాధి చికిత్సను బహుళ పక్షంతో చేయడం మంచిది.

10. వీర్జములవాపుకు "స్వామియా" వాడవలసిన లక్షణాలేవి ?

వీర్జములు వాచి పెద్దవై గట్టిగా ఉంటాయి. ఇరు ప్రక్కలనూ వుండే వీర్యనాళాలు ఉబ్బి భరించరాని బాధపెడుతాయి; గట్టిగా పినుకుతున్నట్లు, గట్టిగా మెలిపెట్టి తిప్పుతున్నట్లు ఉండడం బాధ యొక్క స్వాభావికం. కదలినా, మెదలినా క్రియకు బట్ట తగిలినా భరించలేని బాధ. ఒకప్పుడు తగిలిన శగవ్యాధి జీర్ణించి యీలా బాధ వుంటే దాన్ని ఆర్కయిటిన్ అంటారు. ఆవ్యాధికి యిది వాడవలసిన మందు.

11. స్వరపేటి (గొంటుగ) నొప్పికి "స్వామియా" వాడనగు లక్షణాలేవి ?

గొందరిలో పొడి నీతగాలిలో తిరుగుటచే స్వరపేటి వాచి బొంగురుపోతుంది. ఒకప్పుడు మాట రావడంకూడా కష్టంగావుంటుంది. గొంతు చాల తీపుగాను, వచ్చిగాను వుంటుంది. గొంతుగ బొంగురు పోయి 'క్యాపు'లాటి దగ్గు. గొంతుగ పొడిఆరి బిగుసుకొని బాధగా వుంటుంది. మాట్లాడడం కష్టమై మాట బొంగురుగా వుండి ఒకప్పుడు చాల హీనస్వరంలోనికి దిగుతుంది. స్వరపేటి మంట. స్వరపేటి సంబంధమగు క్షయవ్యాధి, తీపి పదార్థములు తినుటచే గొంతు నొప్పి ఎక్కువవుతుంది.

12. "స్పాంజియా" కుగిల దగ్గులక్షణములేవి ?

పొడిదగ్గు బొంగురుగా కుక్క మొరిగినట్లుంటుంది. ముఖ్యంగా రంపం కోతవంటి ధ్వనిగల దగ్గు రావడం 'స్పాంజియా'కు నూచక లక్షణం.

ఇందు దగ్గు సాయంసమయాన్ని. అర్ధరాత్రికి ముందు, మాట్లాడినా, నవ్వినా, పడుకున్నా, వేడిగానున్న గదిలో వున్నా హెచ్చుతుంది.

వెచ్చని పదార్థములు తిన్నా, లేక త్రాగినా దగ్గు పువళమిస్తుంది. ఆయాసం తగ్గడానికి రోగి వంగి కూర్చుంటాడు. ఎడమ ఊపిరి తిత్తియొక్క పైభాగం దీని వ్యాధి కేంద్రం.

హృద్రోగ సంబంధమగు దగ్గును దివ్యవగు మందులలో ఒకటి. రోగి నిద్రనుండి ఉలికిపా, కంఠాదుగా వస్తాడు; ఆశ్చర్యగాను బుద్ధి శక్తిగాని వుంటాడు. కలలాటి స్థితులైన. అదృశ్యంగా నివాసిస్తుంది 'స్పాంజియా'. ఇట్టి దీర్ఘవ్యాధులలో కూడ యిది జనించేస్తుంది. (1000 పోజుస్కిలో యి.వారిలి - నేమ్).

13. "స్వాంతియా" యొక్క సహజసాధారణలక్షణములేమి ?

ఇది ఊపిరిగొట్టంపై న, గుండె వ్యాధులలోను, గ్రంథుల సంబంధమైన వ్యాధులలోను ప్రధానంగా వనిచేస్తుంది.

కింక వాయువు సంబంధమగు దగ్గులలో, దగ్గు రంపం కోతవంటి వ్యవస్థలతోపుంటే వాడే దివ్యమగు మందు. ముఖ్యంగా నిద్రనుండి బాధతోను, దగ్గుతోను లేస్తాడు. తీవ్రవస్తువులు తినుటచే గొంతుగ నొప్పి, గొంతు బొంగుకు; తరచు గొంతు ఖాండించాలి. గయిటీర్: థైరాయిడ్ గ్రంథి గెడ్డంవరకు వస్తుంది ముందుకు. పొడిదగ్గు, గొంతుగ ఆరి విర్రబిగునుగున్నట్లుంటుంది.

గుండెల్లో నొప్పి; గుండె వాల్చులు చెడి వచ్చే గుండెజబ్బులకు నిరుపమానమగు మందు.

వృషణములు వాటికి యిరుప్రక్కలనూ ఉన్న వీర్యనాళికలు వాచి బాధగా వుంటాయి. కదిలినా, బట్ట తగిలినా బాధ. గనేరియా జీర్ణించడంచే కలిగే "ఆర్కయిటిస్" అనే వృషణాల వాపులకు దివ్యమగు మందు.

నాళికి క్రిందిభాగం యావత్తూ తిమ్మెరగానుండి, అవయవాలు బిగునునుపోతాయి.

గ్రంథులు వాచి దురద. కంటినుండి జగటగానుండు నీరు. దానితో చూపు మందగిస్తుంది. (లిప్సీ).

నెలసరి దిగించి అయి విస్తారంగా అవుతుంది. తరచు ఆపుకోలేని మూత్రానుమానం. సిరస్సుకు రక్తధాటి.

తలక్రింద ఎత్తు తక్కువైనా, నిద్రపోయినా వ్యాధి లక్షణాలు ప్రకృతించడం ఈ 'స్వాంతియా'కు గుర్తింపు లక్షణం.

130. స్టేన్నం మెటాలికం (Stannum Metallicum)

1. “స్టేన్నం మెటాలికం” యొక్క నిరూపణ వివరములు ఏమి కిందవు ?

హానిమన్ మహాశయులు కవించిన ఆది గ్రంథముగు హానిమన్ వస్తుగుణదీపిక యందును, వారి కాలిక వ్యాధుల గ్రంథమందునను శ్రద్ధమముగా దీని విషయములు వివరింపబడినవి.

2. “స్టేన్నం” యొక్క సాధారణ నైసర్గికమేమి ?

“ఛాతీలో అమిత నీరసం” పొట్టలో సూక్ష్మభావం; యీ రెండున్నూ ప్రధాన సూచకలక్షణములు. అపరమితంగా నీరసాన్ని, నిస్త్రాణను కలిగిస్తుంది. నరాల దుర్బలత్వంచే నీరసం, నరాల బాధ. అన్ని విధాలా నీరసాన్ని, నిస్సత్తువను కలుగజేయడం “స్టేన్నం” కు నైజము.

3. “స్టేన్నం-మెటాలికం” కలుగజేసే సాధారణ స్వాభావికలక్షణాలేవి ?

ఛాతీలో నీరసం ఇందలి ప్రధానలక్షణం. మాట్లాడలేనంత నీరసం. కాళ్ళు చేతులు నిస్సత్తువగా వుంటాయి. అమిత నిస్త్రాణచే రోగి కుర్చీలో కూలబడుతాడు. నీరసంచే నిలవునా కూర్చోలేడు. క్రిందికి మెట్లు దిగేటప్పుడు ఆయాసం. అవరోహణకష్టంగా ఉంటుంది. (మెట్లు ఎక్కడం కష్టం - ‘బారేక్కు, కాలేరియా’) మానసికంగాను శారీరకంగాను అమితమగు నీరసం, నిస్సత్తువ. దీనికి నొప్పులు క్రమంగా హెచ్చి క్రమంగా తగ్గుతాయి. (వాస్తోంటే చెయ్యి వణకుతుంది. ఆడవాళ్ళు చీపురు పట్టుకొని ఉండవలసివస్తుంది. (కెంటు).

‘ప్రాప్నం’ లోగి నివాస, విచారంతో ఉండి ఏడ్చే స్వభావం కలవాడుగా వుంటాడు. క్షమితంగా వుంటే వ్యాధి హేచ్చుతుంది. కదిలితే ఉపశాంతిగా వుంటుందిగాని నిశ్చింతనచే బాధపడుతాడు. (లిప్తి) విడుపులేకుండా నర్వదా విసిగించే దగ్గు. హూల - దీనితో ఆకలిగా వుండేభావం. ఉదరంతో నెత్తిగా, సూన్యంగా వున్నట్లు నిశ్చింతింది. హూల - గట్టిగా అనిమిచట్టినా, పొట్టపై ఆచుకు పడుకున్నా తగ్గుతుంది. మలంతో క్రిములు పడుతాయి. నెలనరి కుదించివట్టి మైల అమితముగా అవుతుంది.

కుసుమ నీరసం, నిస్త్రాణ కలిగిస్తుంది.

దగ్గు గుల్లగా కట్టంతో లోపలనుంచి ఎస్తున్నట్లుంటుంది. దగ్గు తెరలు తెరలుగా వస్తుంది. క్లేష్మం విస్తారంగా పడుతుంది. క్లేష్మం తియ్యగాగాని. ఉప్పుగాగాని ఉంటుంది; ముద్దగా పనుపు, ఆకు పచ్చ మిశ్రమ వర్ణంతో వుంటుంది; బొక్కకొప్పుడు పగటిపూట మాత్రం పుల్లగా వుంటుంది ఖఫం. గొంతుగ బొంగుకుగా వుండి దగ్గినకొద్దీ తగ్గుతుంది. తెల్లవారుగట్ల నాలుగు గంటలకునుదుటిపైన, మెడమీద చమట్లు పట్టి లోగి నీరసిస్తాడు.

కుడితట్టు పడుకున్నా, దగ్గినా, నవ్విగా, వేడిపానీయాలను సేవించినా వ్యాధిలక్షణాలు తగ్గుతాయి.

అరికాళ్ళు, అరిచేతులు మంటలు (లెకెసిన్, సల్ఫర్, సేంగ్యు సేరియా)

నాలుకపై పల్చనిపాచి, ఆరోపని ఆకలి; ఎంతరిన్నా తృప్తి వుండదు; వంటవాసనకట్టుదు. వంటయింటి వాసనకు వాంతులవుతాయి. (కోల్పికం). అంబవిశోచినాలు.

ఉదయం 10 గంటలకు చలిజ్వరం. క్షయసంబంధమగు హెక్టిక్ జ్వరం. ఆజ్వరంలో వేళ్ళకొనలు తిమ్మెల్లైక్కుతాయి.

4. దగ్గువ్యాధిలో 'ప్లేన్సు'ను గుర్తింపులక్షణములేమి ?

ఇందు దగ్గుసాధారణంగా కఫంతో కూడివుంటుంది. శ్లేష్మం తియ్యగానో, ఉప్పగానో వుంటుంది (కాలి-హైడ్రోలయిడేటం, సెపియా). ముదురుపశువు, ఆకురంగు లేక రెండున్నా మిశ్రమరంగుగా గాని ఉంటుందిరంగు.

పాడినా, నవ్వినా, కుడివెంపుతిరిగినా దగ్గు హెచ్చుతుంది. ఛాతీ యొక్క ముందు ఎముకలో వెలితిగానున్నట్లుభావం. మొత్తం ఛాతీ అంతా నీర్సంగాను బలహీనంగాను వుంటుంది. తెల్లవారగట్ల మెడకు విస్తారం చమటలుపోస్తాయి. క్షయవ్యాధిలో 'ప్లేసం' వాడ్డం అపాయకరంకాదు. నివారణచేయలేకపోయినా తత్సాంతి కలిగిస్తుంది ప్లేసం.

5. ఛాతీలో నీరసం కలుగజేసేమందులు వాటిలక్షణాలు వ్రాయుము.

కార్బోవెజ్జి, ఫోస్ఫారిక్ ఏసిడ్, స్పాంజియా, సల్ఫర్.

కార్బో-వెజ్ : వుదయం దంతభావనసమయంలో హెచ్చుగా గుండెనీర్సం.

స్పాంజియా : నడిస్తే గుండెలోనీరసం.

ఫోస్ఫారిక్-ఏసిడ్ : ముట్టిమైథనంవల్లనూ, విస్తారంగా ఎదిగి పోయే యువకులకున్నా సంభవించు గుండెనీరసముతగ్గుతుంది.

సల్ఫర్ : ఉదయం అతిసారవిరోచినాలు; విస్తారం చర్మవ్యాధులు; వున్నవారికిగల గుండెనీర్సానికి పనిచేస్తుంది.

6. 'ప్లేన్సు'యొక్క తలనొప్పి స్వభావమేమి ?

నూర్యగతిసనుసరించిన తలనొప్పి; నూర్యోదయంతో ప్రారంభించి మధ్యాహ్నంపరకు క్రమముగా హెచ్చి ప్రాద్దువాలినకొద్దీ

తగ్గుతూ సూర్యాస్తమయంతో పోతుంది. ఒకప్పుడు తలనొప్పిపొద్దుట 10 గంటలకు ప్రారంభించి 30 నిమిషములలో హెచ్చి క్రమంగా తగ్గి పోతుంది. నొప్పి నుదురుపైన యెడమకన్నుపై భాగంలోను వుంటుంది.

7. సూర్యగతిని అనుసరించిన తలనొప్పిగల కొన్ని మందులను చెప్పము.

కార్మియా : క్రమంగా హెచ్చుతగ్గులు వుండవుగాని మిట్ట మధ్యాహ్నంమాత్రం తలనొప్పి హెచ్చుగావుంటుంది.

కేప్టన్ : బిగలాగినట్లు తలనొప్పి. సూర్యగతిని అనుసరించి వుంటుంది.

నేట్రం-మూర్ : ఇది తలనొప్పిని సూర్యగతిననుసరించి రాక పోయినా సూర్యగతిని అనుసరించినచే తలనొప్పిని తగ్గిస్తుంది.

సేంగ్యునేరియా : సూర్యగతిని అనుసరించి వుంటుందికాని, ఇది కుడిపార్శ్వమున వుంటుంది.

8. కాకిచిమ్మలు (Epilepsy)లో “జైస్తం”ను ఎప్పుడువాడాలి :

పేగులలో క్రిములుండుటచేవచ్చు కాకిచిమ్మలకుపనిచేస్తుంది. నోరుతీసి, కడుపులోపోట్లు, ఫిట్టులో బొటనవ్రేళ్ళు అరచేతులలోకి లాక్కొని బిగబట్టడం—కాకిచిమ్మలలో దీనినూచకలక్షణం.

9. “ఫోస్ఫరస్”కు జైస్తంకుగల తారతమ్యమేమి ?

రెంజీకీ సాయంకాలం గొంతు బొంగుగుపోతుంది. ఛాత్రీలో సీర్నం, దగ్గు; కళ్ళవిస్తారంపడుతుంది. క్షయబాహుళ్యరంకూడ అంస రిస్తుంది; కాని ఫోస్ఫరస్కు కళ్ళలో రక్తశీర, ఛాత్రీబిగబట్టివుండడం, ఎడమతట్టుపసుకోలేకపోవడం, చల్లని మంచువంటినీరు త్రాగిగాలని వుండడం అదనంలక్షణాలు.

10. ప్రేమకు ఏమివ్యామలకు ప్రేమనం అవునరము?

నిస్సత్తువునే గర్భాశయం జాగటం, అతినిస్త్రాణతో కూడివుండే కునుమసానానికి, నెలనరిదిగించినచ్చి విస్తారంగా మైలఅగుటకు 'ప్రేమనం' పనిచేస్తుంది.

ఈపైలక్షణాలతో కలిగి అతినీరసంగాను నిస్సత్తువగానువుంటుంది. వుదయంవూట చీరకట్టుకోడానికికూడ త్రాణవుండక అనేక సార్లు కూర్చున్నాకగాని బట్టకట్టు పూర్తికాదు.

11. క్రిములవ్యాధితో 'ప్రేమనం' సూచకలక్షణములేము ?

హానిమనగారి సిద్ధాంతంప్రకారము "ప్రేమనం" ప్రేగులతోని క్రిములకు మత్తునుకలిగిస్తుంది. వెంటనే బేధికిమందిస్తే క్రిములకు స్థాన చలనంకలిగి పడిపోతాయి.

131. పైఫిసాగ్రియా (Staphisagria)

1. పైఫిసాగ్రియాకు వాచకపేరేమి? దీనినెట్లు తయారుచేతురు ?

దీని మామూలుపేరు 'లూక్కు-స్పర్'. ఇది దక్షిణయూరప్ లో దొరుకుతుంది. దీని పండిన పండ్లనుండి దీని మాతృద్రావకమును తయారుచేతురు.

2. పైఫిసాగ్రియా సాధారణముగాజేయు ప్రిధానకృషివీటి ?

ప్రధానంగా ఇది జననేంద్రియములమీదను. మూత్రకోశము పై నను బ్రాప్తేటుగ్రింధిపై నను, చర్మముపై నను, పశ్చపై నను పని చేయు క్రిదోదములు పోరా. పైకొసిన్, సిపిల్స్ లను నివారించగల అంతర్గతమునకుపోయి పనిచేయును. కోపము, పరాభవం, నిందలు

వలన కలిగేదుష్ఫలితాలకు ప్రవహించిస్తుంది ముఖ్యంగా. అమిత సంభోగము, దుష్టసంభోగమువలన కలిగేవ్యాధులను తగ్గిస్తుంది.

3. "పైపిసగ్రియా"కు గల ప్రధాన మూలకలక్షణములను నాలుగు వ్రాయుము.

దీనికి మానసికలక్షణములు ముఖ్యమైనవి. మనస్సులోపుష్టి అభిప్రాయము, దాని ఫలితంగా ఉద్భవించేవ్యాధులు. కోప, కోధాలు అణచిపెట్టుటచేత, లోలోన ఎంతో క్రుశ్చి కృశించుటచేత నిందలు, పరాధవాలు గాఢంగా మనస్సుననెట్టుటచేత కలిగేవ్యాధులకు పని చేస్తుంది.

ముష్టిమైథనం: దానివలనకలిగే పరిణామాలు, అమితసంభోగంచేకలిగే ఋగ్మతలు దీనితోకుదురుతాయి. నిరంతరం కామోద్యోగంతోవుండి శృంగారగాఢలతో కాలక్షేపం చేయడం దీనిలక్షణమే. పిల్లలకు పళ్ళునల్లబడి సిధిలమవుతాయి.

స్త్రీల జననేంద్రియాలు, పళ్ళు, పొట్ట, పుట్టు, నాయాలు అతి సున్నితంగా వుంటాయి.

ఇవి దీని ప్రధాననూచకలక్షణాలు.

4. "పైపిసగ్రియా"కుగల మానసికలక్షణములేమి ?

బిడ్డ చాల చీదరగా, కోపంగా వుంటుంది. ఏవో కావాలని మారామంపెడుతుంది. ఇస్తే విసిరికొట్టిస్తుంది. ఈలాటి బక్కకోపం వ్రడయంపూట విస్తారంగావుంటుంది. మెలిచేపళ్ళు గొడ్డిలుగాఅయి నల్లబడుతాయి. ఇగుళ్ళువాపు, ఊదరబొట్ట.

ముష్టిమైథనంచే యువకులకు మనస్సుచెడి, వృత్సాహంలేక విగులుగాను, బెంగగాను వుంటారు. ఈ మరలవాటు జీవితవికాసాన్ని

చేరుస్తుంది. విచారం. సంఘమంటే బీతి. ఒంటరిగావుండాలంటాడు. సిగ్గు. ఆడవాళ్ళంటే భిషియపడుతాడు. యువకునకు పుత్రాహం అనందం వుండదు.

స్త్రీలుకూడ దురభ్యాసాలకు లోనై పై నవ్రవాసిన మానసికతత్వములో వున్నప్పుడు యీమందువాడాలి. సాధారణంగా ఏళ్ళతరబడిని భర్తయిల్లువిడచివున్నప్పుడు స్త్రీలకు యీలాటిదుష్టతలు కనుపిస్తాయి. కామాన్ని అణచిపెట్టుటచే నరాలు దుర్బలమై అనేకవ్యాధులకు దారి చేర్చుకుంటుంది. యోనిలో దురద, వులారం. అట్టివారికి స్త్రీనివాసిగా యీ కామోద్రేకాన్ని తట్టుకునే మానసికబలాన్ని చేకూరుస్తుంది.

ముఖ్యంగా కోపం, కోరిక మనస్సులో పెట్టుకొని దానితో కృశ్మికృశ్మించడానికి తత్ఫలితంగా అంకురించే వివిధవ్యాధులకు దివ్యమగుమందు. “స్త్రీనివాసియా” పరాధవం. నింద మనస్సున పెట్టుకొని మానసికంగాను శారీరకముగాను అనేకవ్యాధులకు లోనై నప్పుడు స్త్రీనివాసియా స్ఫురణకురావాలి. విచారం, దిగులు, మనోవ్యాధులత, చిరవరలు, ఏకాంతంగావుండడం ఈలాటి దుష్టతలు కోపం మనస్సులో పెట్టుకొనుటచే అంకురిస్తాయి. ‘స్త్రీనివాసియా’ మూలకారణాన్ని నివారించి మనస్సుకు తగుబలం చేకూరుస్తుంది. ఆలాటివాటిని ధైర్యంతో ఎదుర్కోగల మానసికశక్తిని గుస్తుంది. ఏమాత్రంమాటకైనా ‘స్త్రీనివాసియా’ రోగి నొచ్చుకుంటాడు.

మానవత్వానికిమూలం మనస్సు. కావున మానసికలక్షణాలే సారూప్యచికిత్సావిధానానికిమూలం. అట్టి అమూల్యమానసికచిక్తాలను చిత్రించేటప్పుడు పాతకుని మనస్సుకు ఔషధంయొక్క మానసిక లక్షణాలు హత్తుకునేట్లు చూడాలి గ్రంథకర్త. ‘స్త్రీనివాసియా’ రోగిని మందనిచెప్పతూ ఆరోగ్యాన్ని వివరితంగా వర్ణించారు. ముఖ్యంగా

కోసాన్ని బయటపెట్టక అణచిపెట్టుకోడంచే సంభవించే దుష్ఫలితాలకు 'ప్రైఫిసగ్రియా' మందని పాఠకులు గుర్తించాలి. సంసారంలో మాటామాటావచ్చి అదే మనస్సులో పెట్టుకొని భార్యాభర్తలకుకలిగే విభేదాలను, కోరికలను దీనితో అరికట్టి సంసారాన్ని కుదురుపరచి అన్యోన్య ప్రేమాశిశయాలతో సంసారయాత్ర చేసేటట్లు చేసినవి నా ముప్పదిసంవత్సరాల అనుభవంలో ఎన్నో ఉన్నాయి. 'ప్రైఫిసగ్రియా' కుగల మానిసికలక్షణం సహాయంతో. ఈమధ్యనే 'ప్రైఫిసగ్రియా' యిస్తే నివారించబడిన ఒక యువతియొక్క ఉన్మాదస్థితిని చెబుతాను పాఠకులమనస్సుకు పట్టేందుకు.

బ్యాంకువజంబుగా పనిచేసే ఒక గృహస్తు ఒకనాటి సాయం కాలం తనభార్యను యీడేరినకుమార్తెను వెంటబెట్టుకొని తనకుమార్తెయొక్క మానసికస్థితినిగురించి నాతో సలహాచేసేందుకు వచ్చాడు మిత్రుల ప్రోద్బలంమీద. కుమార్తెకు యిరువదిరెండువత్సరాలు; వివాహంకాలేదు. విద్యావతి. సన్నగా పొడుగ్గాఉంది. పచ్చనిశరీరఛాయ, సర్వాంగమందరి. చూస్తే రోగిఅని ఎవరూఅనుకోలేదు. వెలితివం వెల్లడవుతోంది. నాకేసిచూచి విరుగబడి నవ్వింది ప్రధమంగా. వివరీతమైన దాహం. తండ్రి అదమాయస్తే రెచ్చిపోయింది. తల్లి కంట తడిపెడుతూ పిల్లస్థితి ఏకరువుపెట్టింది. అసలు చాల బుద్ధివంతురాలనియు, విషయవిధేయతలు కలదనియు, చాల మర్యాద, అణకువతో వర్తించేదనియు చెప్పిందితల్లి. పదిరోజులక్రితం పక్కింటికెడితే ఒక ముసలామె "అమ్మాయి ఈడాచ్చినపిల్లవు మా అబ్బాయిలువుండగా నీ పిల్లా రాకూడదు" అంది. అంతటితో పిల్లఘోరణి మారిపోయింది. అన్నానికీరాదు; ఏమీ పట్టించుకోదు. తమ్ముళ్ళను చెల్లిళ్ళను నీడుతుంది, కొడుకుతుంది; ఎన్నడులేంది పుస్తకాలు చించి విసిరేస్తుంది. ఇదేమిటంటే కేకలు. రాత్రిళ్ళు నిద్రపోదు. తల్లి అన్నా తండ్రి అన్నా

కోపం. కూతురుస్థితికి తల్లితండ్రిలు బెంగపెట్టుకున్నారు. వివాహ వ్యయత్నంచేస్తుండగా పిల్లమనస్సు యిరీతిగా చెడిపోయినందుకు ఆ దంపతులిద్దరు బెంగటిల్లి విచారంతో ఈపిల్లస్థితి వేగంగా బాగుపడేటట్లు చూడాలని ప్రార్థించుచున్నారు. ఒక్కవారంకోసం పాఠశాలలో పిల్లయధాస్థితికొస్తుందని చెబుతూ 2 మోతాదులు “ప్రెస్క్రిప్షన్” ఇచ్చి ఒకటి ఆరాత్రి, రెండవది మరునాటి పుడయం వేసి ఏలా వున్నదీ మరునాటి సాయంకాలం తెలుపమని చెప్పి పంపేను. అమ్మాయికి యింత స్వల్ప వ్యవధిలో స్వస్థత చేకూరినందులకు నన్ను అభినందనస్తూ తనభార్య పొందిన ఆనందాన్ని వివరిస్తూ ప్రత్యేకంగా మరునాడు పంపించారు. తిరువతిలో స్వామిసాన్నిధ్యంలో జరుగబోయే ఆ అమ్మాయి వివాహానికి ఆహ్వానిస్తూ యీపాత్యసంపుటి ప్రార్థనగానే నాకు శుభలేఖ వచ్చింది. ముసలమృతలన కలిగిన అవమానం మనస్సున పట్టి యీస్థితికలిగింది. ఆపిల్లకు. అవమానంచే వివరీతపరిణామాలు సంభవిస్తే ‘ప్రెస్క్రిప్షన్’ నిరుపమానంగా పనిచేస్తుంది.

రె. పిల్లలకువచ్చు ఏవ వ్యాధులకు ‘ప్రెస్క్రిప్షన్’ పనిచేస్తుంది ?

ఉదరపొట్టు; ఒక్కకోపం; ఇది అది కావాలని మారామం; ఇస్తే విసిరికొట్టేయ్యడం; కడుపునొప్పి; తిన్నా తాగినా భాధ ఉండే కించడం. యీలక్షణాలుంటే యిది దివ్యోషధం పిల్లలకు. పొట్టుపట్టు చెడి వ్రేల్లాడుతున్నట్లుభావం. అందుచే జ్ఞానమొచ్చినపిల్లాడయితే పొట్టుపడిపోతుండేమోఅని చేత్తో పట్టుకుంటాడు. ఇట్టిపిల్లలకుఎన్నడూ సరిగా పాలపళ్ళు పొటకరించుకురావు. పళ్ళు రావడంతడవుగాముక్కలుగావిరిగి గొడ్డిగాఅయి నలుపెక్కుతాయి చూడ్డానికి. ఇగుళ్ళుగట్టి పడక అసహ్యంగా మెత్తగావుండి రక్తంకారుతాయి; సున్నితంగా వుండి బాధగావుంటాయి.

6. ఏలాటి మాత్రలక్షణాలకు “వై. ఫి. సా. గి. యా” యివ్వాలి ?

ఈమం. : గుగల మూత్రలక్షణాలలో ఒక వింతవుంది. మాత్ర విసర్జనచేయని సమయంలో మాత్రవాహినిలో చుంట్లు. మాత్రా విసర్జిస్తుంటే మంటవుండదు. ఇది ఆసాధారణలక్షణం; అసహజలక్షణం. వృద్ధులకు మాత్రా తరచుగా బొట్టుబొట్టుగా వెళ్ళడంకద్దు. ఈవ్యాధికిమందు పెట్టించిపేరు.

7. ‘వై. ఫి. సా. గి. యా’ ఏమి చర్మవ్యాధులను కలిగిస్తుంది ?

ఎండుగజ్జికి, రసికాకే కురువులకుకూడ పనిచేస్తుంది. రసికాకే గజ్జికి రసి తగిలినంతమేర ఒరిసి దురదపెట్టి పొక్కులు లేచినప్పుడు వాడాలి. ఇందలి చిత్రం ఒకటి; దురదపెట్టినచోట గోకితే అచ్చట దురద తగ్గి మరొకచోటకు మారుతుంది దురద. గజ్జిపైన అట్ట కట్టి నట్లు కనుపించి ఆ అట్టను కాస్తతప్పిస్తే దానికింద విపరీతంగా చీము ఉంటుంది. తలపైన, ప్రక్కన, చెవులపైన, చెవులచుట్టునా గజ్జి, రసి, దురద. ముఖ్యంగా కంటిరెప్పలయందు లేచే మొటిమలకు “వై. ఫి. సా. గి. యా” నిరుపమానమైన మందు.

పురిపిరికాయలు, కాలీపువ్వులో వుండే మొలకలవంటి మొలకలు శరీరంపై లేచే తత్వాలకు సాటిలేని మందు.

8. “వై. ఫి. సా. గి. యా” కుదిర్చే కంటివ్యాధులేవి ?

కనురెప్పలు దురద, “వై. ఫి. సా. గి. యా” మొటిమలు; చిన్నచిన్న మొలకలు అంకురించి వుండు అవుతాయి. ఒకచోట మాని మరొకచోట మొలుస్తాయి. కాలికమగు బ్లెఫరిటిస్ అను వ్యాధిని తగ్గిస్తుంది.

9. “వైఖిసగ్రియా” నివారించే ఉదర వ్యాధులేవి ?

పొట్టసళ్ళి క్రిందకు వేలాడుచున్నట్లు భావన. ఉదర సంబంధముగు కండరముల నిస్సత్తువే యీ భావనకు హేతువు. మత్తు పదార్థాలంటే మక్కువెక్కువ. పొగచుట్టలు ఎక్కువగా కాలాల్పంటాడు. ఏమాత్రం తిన్నా, త్రాగినా కడుపులో పోట్లు.

10. “సైఖిసగ్రియా”కు గల సాధారణ లక్షణాలేమి ?

ముష్టిమైధునం. అమిత సంభోగంచే కలిగే మానసిక లక్షణములకు అనగా నిరుత్సాహము, భీతి, భయము, ఆరాటము ఈ మొదలగు లక్షణములకు దివ్యంగా ఉపకరిస్తుంది.

చాల సున్నితమనమ్ముడు; ఏమాత్రం మాటకై నా నొచ్చుకుంటాడు. కోపము, గర్వము, అనూయ ఏటిచే కలిగే వ్యాధులకు వాడాలి. నుదురుయందు ఒక గుండ్రని చెండు వున్నట్లు మనోభావము. వాడిగల కత్తి మొదలగు ఆయుధములచే గలిగే నరుకులకు, శస్త్రచికిత్సలయందలి కుట్టు, చోట్లకు పనిచేస్తుంది. పరాభవం, కోపం. అసంతృప్తి; ఇట్టి మానసిక ఉదృక్తమును మనస్సులో పెట్టుకొని మధనపడుటచే కలిగే వ్యాధులకు యిది మందు.

కంటిరెప్పలపై మొటిమలు ఒకటి మానితే మరొకటి పొటకరిస్తుంది. గర్భవతులకు, ఋతుమతులకు పంటి పోటు; ఆహార పానీయాలు తగిలితే పోటును భరించడం కష్టం. పళ్ళకొనలు సిద్ధిలమైనలు పెక్కుతాయి; కొందరికి విరిగిపోతాయి. పొగచుట్ట త్రాగడమంటే ప్రీతిక్కువ. కడుపు నిండుగావున్నా ఆకలే. మూత్రం ఉబ్బుకొస్తుంది; కాని గంటల తరబడి కూర్చోవాలి మూత్ర విసర్జనానికి. మూత్ర విసర్జన చేయని సమయంలో మూత్రవాహినిలో మంట. ముష్టిమైధునం, నిరంతరం సంభోగ సంబంధముగు ఆలోచనలే.

దగ్గు పొగలు మాత్రం భోజనానంతరం మాత్రం వస్తుంది. పగలు మగత, కునికిపాట్లు; రాత్రి తెల్లవాళ్లు మేలుకొని వుండడమే. గజ్జి, పురిపిరపకాయలు.

132. ప్రైమోనియం (Stramonium)

1. “ప్రైమోనియం” అననేమి ?

దీన్ని మామూలుగా “థారన్ ఏపిల్” అంటారు, ‘దత్తూరా’ అని పిలుస్తారు. మన పొంతియులు. పాడుదొడ్లలోను, గయాలి భూములలోను, చెత్తలమీద మొలుస్తుంది యీచెట్టు. తాజా మొక్క సమూలంగా తీసి ద్రావకం తీస్తారు.

2. “ప్రైమోనియం” యొక్క సాధారణ ప్రయోజనమేమి ?

ప్రధానంగా ప్రైమోనియం జ్ఞానేంద్రియములపై ప్రసరించి (1) సంధి (2) వివేకమును మనోభావాలు (3) తరుణ ఉన్మాదాలు కలిగిస్తుంది.

3. సంధిలో “ప్రైమోనియం”ను సూచించు లక్షణాలేమి ?

“ప్రైమోనియం” సంధి భూకంపంలా ప్రళయంగా వస్తుంది. జ్వరం వివేకం; సంధి: మిశ్రిమిరిన ఉదేగం; దాష్టన్యం; ముఖం భీకరంగాను భయావహంగాను వుంటుంది. రెప్పచేయకుండా గుడ్లు మిటకరించుకొని ఏదో ఒక వస్తువుకేసో, ఎదుటనున్న మనిషిపైపో తడేక దృష్టితో చూస్తాడు. ముఖం కంఠ శేగురుముద్ద అవుతుంది. ఒళ్ళు సలసలా కాసిపోతూ “పెళ్లు”మని జ్వరం. పిరన్ను కాలిపోతుంది. కాళ్ళూ మాత్రం వల్లగా వుంటాయి. ఇంత భీకరసంధి మరే యితర

మందులోను కనుపించదు. భయంకర దృశ్యం, భీతావహముగు చేష్టలు.

హద్దులేని దోరాటం, మితిమీరిన పేలాపన. వర్ణించడానికి ఏటలేకుండా వివిధ విధాల నవ్వులు, కేరింతాలు, ఏడుపులు, అంతలోనే పాటలు, దీనాలాపాలు, స్మృతసలు, ప్రమాణాలు, ప్రక్కనున్న వారిపై ఉమ్మివేయడం; పిటినన్నిటిని మించినది అతివాగుడు పేలాపన.

రోగి పై విధంగా అరుస్తూ ప్రక్కమీద వివిధరీతులుగా మెలితిరిగిపోతాడు. సంధియొక్క ఉద్రుతాన్ననుసరించి అడ్డంగాను, నిలువుగాను తిరిగిపోతాడు. ఒకప్పుడు బంతిలా చుట్టబెట్టుకు పోతాడు. చూచే వాళ్ళకు ఒకవిధంగా జాలి, మరోవిధంగా భయాందోళనలు కలుగ చేస్తూ ఒళ్ళు హాసం చేసుకుంటాడు రోగి. ఒకప్పుడు కాళ్ళు-చేతులు విగతం తాడు, అంతలో తలగడ అది చేటట్లు తలఎత్తి కుదేస్తాడు. రోగికి గజదృష్టిలా వస్తువులన్నీ పెద్దవిగాను, నిలువుగా ఉన్నట్లు గోచరిస్తాయి. కొందరికి ద్వయదృష్టి; అంటే ఒకేవస్తువు రెండుగా కనుపించడం. నోరంతా వచ్చి పుండులా పుంబుంది; కొంతసేపటికి నాలుక బిర్రబిగుసుకు పోతుంది. కొందరికి నాలుకకు పాక్షికవాతం వచ్చి కదలిక మెదలిక ఉండదు.

విరోచనమైతే బట్టలో నల్లగా కుళ్ళువాసనతో అవుతుంది. సాధారణంగా మలమూత్రాలు బంధిస్తాయి. కంటిపాపలు కదలక స్థితిస్తాయి. చూపు, వినికిడి తగ్గిపోతాయి. క్రిమంగా మాట వడి గోయి స్నానం చేసినట్లు చమట్లు పట్టేస్తాయి. నాడి లాక్కుపోతుంది. సకాలంలో “ప్రైమానియం” యివ్వకపోతే మృత్యుదేవత రోగి జీవితాన్ని ముగింపు చేస్తుంది.

‘ప్రైమోనియం’లో భీకరమగు అతివాగుడు బలవత్తరమగు గుర్తింపులక్షణం (నేమ్).

4. సంధిలో ముద్దుగా వాడనగు మూడు మందులను తెలుపుచు వాటిని పోల్చి వ్రాయుము.

1. బెల్లజోనా 2. హయాస్కస్ 3. ప్రైమోనియం

‘హయాస్కస్’లో రోగి మగతగా వుంటాడు. ఒకప్పుడు సంధి యెక్కువగా ఉన్నా అంతలోనే ఉదృతం తగ్గుతుంది. సంధి ఒకేలా ఉండక హెచ్చుతగ్గులుగా ఉంటుంది. విస్తారంగా వుండేది మగత.

‘బెల్లజోనా’లో రక్తం విస్తారం సిరస్సుకు పొడవడంచే చాల ఉదుర్రంగా వుంటుంది సంధి. కణతలు ఉబ్బి అదురుతుంటాయి. సిరస్సు కాలిపోతూ కాళ్ళు-చేతులు చల్లగా వుంటాయి.

“ప్రైమోనియం”లో తల అదిరిపోతూవుంటుంది. సంధి భీకరం ఎక్కువ. ఇందులో రోగి వాగేటట్లు మరేయితర మందులోను వాగడు. వివరీతమగు పేలాపన - వాగుడు. రోగి వివిధరీతులుగా మెలితిరిగి పోతాడు.

“హయాస్కస్” రోగికి కొంకర్లు ఉంటాయి. సంధిలో ఇవి అవి గిల్లుతాడు. సంధి లేనప్పుడు మగతలో వడివుంటాడు. కదలిక, మెదలికా ఉండదు.

‘బెల్లు’లో రోగికి కళ్ళుమూస్తే భయానక దృశ్యాలు గోచరించడంచే భయంచే వక్కలోనుండి లేచిపోవడానికి ప్రయత్నిస్తాడు. ముఖ్యంగా నిద్రనుంచి లేచాక వక్కమీదనుండి దూకడానికి ప్రయత్నిస్తాడు.

రోగి పారిపోవాలని ప్రయత్నించడం ఈ మూడు మందులకూ కూడ వుంది.

‘హయోస్యమన్’లో కొద్ది జ్వరం; సంధి అంతమాత్రంగానే వుంటుంది.

“ప్రైమోనియం”లో జ్వరం ఎక్కువగావుండి సంధి కూడ విపరీతమే.

“బెల్లు”లో జ్వరం విపరీతం, సంధికూడ ఎక్కువే.

సంధి విషయంలో ‘బెల్లు’ ‘హయోస్యమన్’ ‘ప్రైమోనియం’ లకు ఉదృతంలో మధ్యస్థంగా ఉంటుంది. జ్వరతీవ్రంలో ‘బెల్లడొనా’ది ప్రధమస్థానం.

(ప్రతిమూలనుంచీ ఏనో వస్తువులు లేస్తోన్నట్లు కనుపిస్తాయి. అనేకరకములగు జంతువులు, అడవి మృగాలు, విషజంతువులు లేచి నట్లు కనుపించి రోగికి భయం వేస్తుంది. రోగి పిల్లవాడైతే ప్రక్కన వున్న తల్లినిఛూస్తూ “అమ్మా” అని భయంతో “కెవ్వున” కేక వేస్తాడు. కళ్ళు తెరచిపెట్టుకుంటాయి; పాపలుమాత్రం అడవు. రోగికి వెల్తురుండాలి. ‘వెలుగుపిచ్చ’ రోగి వెలుగులో ఉండాలంటాడు.

‘ప్రైమోనియం’ రోగి దెయ్యాలను, భూతాలను, దేవతలను దేవతాకన్యలను, వివిధరకాల జంతువులను, చచ్చిపోయినవాళ్ళను, పితృదేవతలను చూస్తాడు తన భావంలో. ఇది నిజంకాదని తెలుసు కాని చీకట్లో యదార్థమని భావిస్తాడు.

గి. ఉన్నాడంటే ‘ప్రైమోనియం’కు ప్రధాన సూచక లక్షణములేమి ?

భయానక చేష్టలు; తిరివాగుడు; నవ్వుతాడు, అడుతాడు; నాట్యం చేస్తాడు; పాడుతాడు; అఖరుకు ఏడుస్తాడు కూడాను. తిడు

తాడు, కొడుతాడు; అందుబాట్లో ఉంటే కరుస్తాడు. బట్టలు చించుకుంటాడు; వారికితే ఎదుటివాళ్ళవికూడా చింపేస్తాడు.

మదపిచ్చు : బట్టవిప్పి జననేంద్రియం చూపిస్తుంది; మానాభిమానాలు, మానవత్వం మంటకలిసిపోతాయి కోగికి.

ఉన్మాదం ఉండేకవునశాంతులతో వుంటుంది. ఒకమారు వుండే కంటే చేసినచేష్టలు రెండోమారు వుండే గమయంలో చేసేచేష్టలకు సంబంధం వుండదు. ఒకప్పుడు విచారం; ఒకప్పుడు మదగిరూపం దాల్చి ఘాతక కృత్యాలకు దిగుతాడు. చూడ్డానికి “బెల్లడోనా” కోగిలా వుంటాడు. కాని కోగి చరిత్ర సరిపడదు. ఉద్యతంలో ‘బెల్లు ఒకసారి వుపశాంతి చేసినా రెండవదాని వచ్చినప్పుడిస్తే పనిచేయదు.

ఒకప్పుడు మత పిచ్చు; మరొకప్పుడు మదపిచ్చు.

7. “ప్రేమోనియం”కుగల మానసిక ఉత్పేక్షణలేమి ?

తాను చాల ఆజానుబాహుల్లని, స్థూలకాయుల్లని, బలవంతుల్లని ఉత్పేక్షభావం. తనభుజమే చాలపెద్దదని, భుజశక్తి అపారమని భావం. ఒకప్పుడు అందరిమీదా రెట్టింపుమనిషినని, అందరివలెకాక తనకు మూడుకాళ్ళున్నాయని విపరీత ఉత్పేక్షభావం ఉంటుంది.

8. వింతభావాలుగల ఆరుమందులనువ్రాసి వాటి వింతలక్షణములను కూడ వ్రాయుము.

(1) తనతోపాటు తన పరువుపై ఎవరోఉన్నట్లు భావం - “బెల్లొలియం”.

(2) తాను మరణించినట్లు తనకు బంధువులు దమానాదినంస్కారము చేయుటకు ప్రయత్నిస్తున్నారనేభావం - “బెకెసిన్”.

(3) తనకరీరభాగాలు గాఢతయారని, అవిపరిలిపోతాయేమోనని భావం - "తూజా".

(4) తాను గర్భవతినిని కొద్దిరోజులలో పురుషాస్తుంది అనే భావం - విరాట్రాం-ఆల్బు.

(5) తాను చాల చిన్న పిల్లననేభావం - 'సిక్యూటా-వి'.

(6) తాను ముక్కముక్కలై పక్కపై విదజల్లబడినట్లు, భావించి వాటిని పోగుచేసుకునేందుకు ప్రయత్నం - 'బాప్టిషియా'.

'ప్రైమోనియం'లో తాను పొడుగువాటివాణ్ణి అందరికన్నా పెట్టింపుమనిషిని అనేభావం.

9. ప్రైమోనియంకుగల వింతలైనరికలక్షణములేమి ?

(అ) పెక్కు వ్యాధులలో బాధలేమియు ఉండవు.

(ఆ) ప్రైమోనియంహతష్టకుండగానే అవయవాలు కొంకర్లుపోతాయి.

(ఇ) కాంతివంతమగు వెలుతురు, మెరిసే వస్తువులు (అద్దం-మొదలైనవి). చూస్తే మళ్ళాకొంకర్లువస్తాయి (బెల్లు).

(ఈ) ఒళ్ళంతాబిగునుకొని వుంటుంది (సిక్యూటా, కుప్రం, ఓపియం).

(ఉ) మితిమీరిన సరాల వుద్రేకం.

(ఊ) చాలపొడుగైనవాణ్ణి - పెద్దమనిషిని అనేభావం.

(ఋ) ఎక్కువ వెలుతురులో ప్రవేశాంతి (చీకటికావాలి-కోనియం, పోస్ఫ, సేంగ్యు).

(ౠ) నిద్రవల్ల వ్యాధిలక్షణాలు ప్రకటిస్తాయి.

(ౡ) మెరిసే వస్తువులుచూస్తే వుద్రేకం.

(గ్రా) తాకితే వుండేకం.

(ఎ) నీరంజనయం. వ్యవసాయదారులయందు అహితవు.

10. విచ్చుచున్న కరిస్తేవచ్చే 'ప్రైమోనియం' అనే వ్యాధిలో పై మోనియం వాడవలసిన లక్షణాలేమి ?

నీటిపారుదల లేక ప్రవాహంయొక్క శబ్దం చెవినిపడితే భయం. ఆమె, ఆరాటం కలుగుతాయి. నీరు త్రాగేటప్పుడు పులమారు తుంది. కోటివెంట రక్తయక్తమగు నుచ్చలు (ఆరు; సికేల్).

మరిసేవస్తువుకంటబడితే విపరీతంగా వాగుడు, సంధి, కొంకర్లు సంభవిస్తాయి. గొంతు విగుమగుపోతున్నట్లు ఈడ్పులు - కేకలు వెయ్యడం.

11. పిల్లలకు 'ప్రైమోనియం' వాడడగు లక్షణాలేమి ?

పొంగు, ఆటలమ్మ, మనూచికం - మొదలగు చర్మగతఅంటు కోగాలలో చర్మంపై పొక్కులు సరిగా తేలకపోతే వుష్టంతగిలి ముఖం ఎరుపెక్కి స్థిమితంలేక యిటు-అటు దొర్లాడడం సహజం. నిద్రనుంచి లేచి ఝడునుకున్నవాళ్ళలా ఆడుతుంది. ఎవరినీ గుర్తుపట్టలేదు. కాళ్ళు-చేతులు కొంకర్లుపోతాయి. ఈస్టిలింగ్ 'ప్రైమోనియం' పొక్కులను తేల్చి వుద్రుతం తగ్గించి రోగిని తెరిపికి తెస్తుంది.

12. విషసర్పి (Erysipelas) కి "ప్రైమోనియం" వాడనగు స్థితి ఏమి?

విషసర్పిలో మెదడుచెడినచో 'ప్రైమోనియం' వాడాలి. లక్షణములన్నీ "రూస్టాక్స్"ను పోలివుంటాయి. మెదడుకు, సంబంధించిన లక్షణాలుమాత్రం అదనంగా వుంటాయి. సంధి, ఆరాటం, ఝడునుకున్నట్లు అరుపు - ఇవి 'ప్రైమోనియం'కు అదనం. ఒకవిష

యంవుంది - 'స్వైమోనియం'లో జ్వరంవుండదు; పున్నా తెఖలో నిదికాదు (జ్ఞాపకముంచుకోవలసిన విషయం).

13. స్వైమోనియం వాడదగు మదపిచ్చ లక్షణాలేమి ?

“స్వైమోనియం” నిస్సందేహంగా మదపిచ్చును రెచ్చగొడుతుంది. స్వాభావికంగా స్త్రీకి సిగ్గు, లజ్జ, విషయం వుంటుంది. కాని ఈరోగి నేడు శృంగారగాధలు వెల్లడించడం, శృంగారగీతాలు పెద్ద మనుష్యులమెట సిగ్గువిడచిపాడ్డం, తరచు పురుషసంపర్కంకోసం వుబలాటం చూపడం వగైరాచేష్టలతో విపరీతమాకును ప్రదర్శిస్తుంది. లజ్జాధయాలుపోతాయి. “కామాతురాణాం నభయం, నలజ్జ” అన్న విషయం ఈరోగిలో దృఢపడుతుంది. ‘స్వైమోనియం’రోగిలో సాధారణంగా ఈలాటి విపరీతసరిణామాలు నెలసరికిముందుగా ప్రదర్శిస్తాయి. ఈలాటిస్త్రీలలో ‘స్వైమోనియం’ అమోఘంగా పని చేస్తుంది.

నెలసరి విస్తారంగావురుతుంది. ఇట్టిమదపతులు గొడ్డువాసన వేస్తూవుంటారు. సాధారణంగా చిత్తకార్తిలో మృగాలుమదమెక్కి గుచ్చాళించేవాసన కొడుతుంటారు ఈస్త్రీలు.

14. ‘స్వైమోనియం’ (దక్షురా) విషానికి సాధారణ విరుగుదేమి ?

నిమ్మరసం తరచు యిస్తుండడమే.

15. ఉబ్బసదగ్గులో “స్వైమోనియం” వాడదగు అవస్థలేమి ?

నరాల దుర్బలత్వంచే అంకురించే పుబ్బసానికి వాడాలి. మాటాత్తుగా మాటపడిపోతుంది. ఊపిరాడదు, ముఖంకంచి నల్లబడుతుంది. చాతీ అడ్డంగా బిగబడుతుంది. రోగి శ్వాస ఆడక గిజగిజ కొట్టుకుంటాడు. ఈఅవస్థలో ‘స్వైమోనియం’ రోగికి అమృతతుల్లం.

16. మూర్ఛాప్రవృత్తునలో "ప్రైమోనియం" గుర్తింపు లక్షణమేమి ?

మూత్రం అణగిపోతుంది (Suppression) ముఖ్యంగా సన్నిపాత జ్వరాలలో మూత్రం అణగినప్పుడు అమోఘంగా పనిచేస్తుంది.

17. ప్రైమోనియం సాధారణంగా కలుగజేసే లక్షణములేమి ?

భయంకరమగు సంధి; విపరీతమగు పేలాపన. ముఖ్యంగా ఉష్ణాదంలో విపరీతమైన వాగుడు, కేకలు. భయంకరమగు ఉద్రేకము. ఇవి 'ప్రైమోనియం'లో ప్రధాన లక్షణాలు.

వెలుతురును, సహచరిని వాంఛిస్తాడు రోగి, ఒంటరిగా వుండ లేడు. చీకటంటే భయం. భీతావహమగు మనోభావాలు. ముఖం ఎఱ్ఱగా కంది కాళ్ళు-చేతులు చల్లగావుంటాయి. నత్తి; కష్టంగాగాని మాట తెమిలిరాదు. తలగడనుండి తల ఎత్తడం తడవుగా వమన మవుతుంది. స్పృహ తప్పకుండా కొంకర్లు. నీటిమెరుపుగాని, అద్దం మెరుపుగాని కంటబడితే కొంకర్లు మళ్ళీ వస్తాయి. చాల వ్యాధుల్లో బాధ ఏమియు వుండదు. ఇది దీని సహజలక్షణం, మత్తుగా వుంటాడు గాని నిద్ర పట్టదు. (సావాలు (మూత్రం, వగైరాలు) వెలువడవు. గుట్టుపడుతూ సోషిస్తాడు. అవయవాలు అదురుతాయి. చర్మవ్యాధులు అణగారి పోవడంచే సంభవించే దుర్లభాలకు మంచి మందు. 'ప్రైమోనియం' ఇస్తే వ్యాధి చర్మగతమై రోగి కోలుకుంటాడు. పాలు అమితంగా స్రవిస్తాయి. ఎడమ తుంటిలో కురుపువేసి అమితంగా బాధపెడు తుంది. 'ద్యయదృష్టి' ఒకటే వస్తువు రెండుగా ఆనడం. విపరీతంగా ఎక్కి చీల్చిస్తాయి. నోరు పొడానుకుపోయినా నీరు త్రాగే వాంఛవుండదు. (వల్లన). నడినెత్తిని. మంచికల గుంటలోని ధనానివు. వస్తువులు పెద్దదిగా కనువిస్తాయి. (దృఢదృష్టి). వస్తువులన్నీ నల్లగా అస్తాయి. జడ్డుచములు. మిక్కిలి వెలుతురున్న దీపం దగ్గర. వెచ్చనిగదిలో,

సంఘముధ్య పుంతు కాస్త ప్రవశమనం. వంటరిగావున్నా, చీకటిలో
వున్నా, మెరిసే వస్తువులు చూసినా, ప్రవాహధ్వని విన్నా, నిద్ర
పోయి లేచినా. ఎవరేనా తాకినా వ్యాధి లక్షణాలు హెచ్చుతాయి

“నడినెత్తిని ధనారింపు” అనే “ప్రైమోనియం”కు గల లక్ష
ణాన్ని విద్యార్థుల మనస్సుకు పట్టేటందుకు స్వీయానుభవ మొకటి
వివరిస్తాను.

స్థానికంగా పోలీసుక్విక్ పాతశాలలో చదువుచున్న 22 సం॥
వయస్సుగల యువకుడు గత 6 మాసాలనుండి పున్న నడినెత్తిని గల
నొప్పి-బాధకు నా సలహా నిమిత్తం వచ్చాడు. 15 రోజులకు పైగా
కె. జి. ఆసుపత్రిలో వున్నాడు. కాని ప్రయోజనం సూన్యం. అనేక
మంది వైద్యులచే లెక్కలేనన్ని యింజక్షన్లను చేయించుకున్నాడు.
మామూలు గచ్చాకు, పుచ్చాకు వైద్యాలు పూర్తిచేసేడు. ఏదియు
ప్రయోజనకారి కాకపోయింది. ఒక వైద్యుడు ఇది కళ్ళవ్యాధి అని
భ్రమించి రు. 30/-లు ఖర్చుపెట్టించి కళ్ళద్దాలు కొనిపించాడు. కాని
యువకుడు చదువు దగ్గమైపోయినందుకు బెంగపెట్టాడు. ఎల్లాగయినా
నివారించమని లేకుంటే తన జీవితం నిరర్థకమని అనేకవిధాల ప్రాణేయ
పడి బ్రతిమాలాడు నన్ను. అతను ప్రభుత్వ భృతితో విద్యాభ్యాసం
చేస్తున్న హరిజన యువకుడు. వాని వ్యాధిచరిత్ర అంతయు పాసు
కున్నాను. నిద్రనుంచి లేచేసరికి హెచ్చుతుందని చెప్పటచే ‘లెకెస్’
యిచ్చాను; ఉపకరించలేదు. వారం రోజులు గడిచాక మాటల సంద
ర్భములో తనకు ‘తామర’ పున్నట్లు పైన మందురాస్తే అది పోయి
నట్లు అది పోయిన 15 రోజుల నడినెత్తి బాధ వారనించినట్లు
చెప్పగా ‘ప్రైమోనియం’ 200 పోలీసుక్విక్ లో 2 నోతాకులు యిచ్చి
రాత్రి ఒకటి మరునాటి ఉదయం ఒకటి వేసుకోమన్నాను. తిరిగి నెల
రోజులదాకా ఆ ధనారింపు బాధ లేదు. మొదటి నెల వారం వచ్చి

నది. "ప్రైమోనియం" నే 1000 పౌండ్స్ లో యివ్వగా తరువాత 15 రోజులకు తామర పూర్వంలా పైకి పొటకరించింది. ఆ తామరకు వదై నా యివ్వమంటే వారం వారం వేసుకోమని పాల పంచదార యిచ్చాను. ఆ మాసాలు పోయాక తలనొప్పి, తామరకూడా పోయాయని చెప్పి ఎంతో సంతోషపడ్డాడు.

133. సల్ఫర్ (Sulphur)

(మకుటాయమానమగు వంటిసోరిక్)

1. "సల్ఫర్" చేయు సాధారణకార్యమేమి ?

హనిమాను మహాశయలు నిర్వచించిన వంటిసోరిక్ మందు లలో అగ్రగణ్యమైనది. ఇది పలువిధములుగా పనిచేయును. దీని ప్రభావము అన్ని అవయవములందు ప్రసరించును. ప్రభాసముగా చర్మముపై దీనిప్రభావము మెండు. వేడి, మంట, చీరద; ఇవిప్రభావముగా కలుగులక్షణములు. ఈరోగి వేడిని యేమాత్రముకూడ భరించలేడు. పరుపు వేడివలన వ్యాధిలక్షణములన్నియు ప్రకోపిస్తాయి.

శరీరమందలి ప్రతి అవయవముపై నను, శోశముపై నను ఇది పని చేయును. కాలికముగా సిరలకు ఉద్దిక్తత కలిగించును. స్పృహయు లన్నియు పరుపును, మంటను పుట్టించును. వాటి ముఖద్వారము లన్నియు ఎఱ్ఱగానుండును. జీర్ణశక్తిని పోగొట్టును. కాలికవ్యాధులకిది నిరసమానమగును. చర్మవ్యాధులను అణగారచేయుటకు ఫలితముగావచ్చు పెక్కు భయంకరవ్యాధులకు పెట్టింది పేరు. అట్టివ్యాధులను తిరిగి చర్మగతముచేసి ఆంతరంగిక పాఠశుద్ధ్యతను చేకూర్చును. నీరంటుకీట్టు; భీతి. వంటివెంట శగలు, పొగలు. చర్మముపై వెంట్రు

కలు బిరుగిగావుంటాయి. సవరంధ్రముల ముఖద్వారములు ఎఱ్ఱగా దొండపండులా ఉంటాయి. సరిగా పగలు 11 గంటలకు పొట్టలోపించుకుపోతున్నట్లుంటుంది. కోడికునుకు, పిల్లికునుకు 'సల్ఫరు'కు ప్రత్యేక నై సర్గికలక్షణం. నిలబడివుండలేదు. నిలబడివుండుటకు చాలకష్టపడుతాడు. 'సల్ఫర్' రోగులు కంపుకొడుతూ చూచుటకు మురికిపడుతూ అసహ్యంగావుంటారు. చర్మంపై అంతటా కురుపులో, గజ్జోవుండి బరుక్కుంటూవుంటారు. నీళ్లనుకోడమన్నా, వాళ్ళుకడుక్కోడమన్నా నుతరాం కిట్టదు, అందుకొప్పకొడు. నీళ్ళుపోస్తే పిల్లలై తే ఏడుస్తారు.

తరుణవ్యాధులలో అన్ని లక్షణాలు గమనించి రోగియొక్క వ్యాధికి తగినమందిస్తే అది కించిత్తుకూడ పనిచేయనిచో "సల్ఫర్" ఇస్తే అవరోధంగాఉన్న "సోరా" అనేదాన్ని తొలగించి మందు పని చేసేటట్లు శరీరంలో చైతన్యాన్ని కలిగిస్తుంది.

సావాలన్నీ దుర్వాసన; పెదవులు ఎర్రగా దొండపండులా ఉంటాయి. ఇది 'సల్ఫరు'లో మరోప్రముఖలక్షణం. ముఖంకండి ఉంటుంది.

అవయవాలక్షణత, ఊదరపొట్ట 'సల్ఫరు' నూచకలక్షణం.

కాలికవ్యాధుల ప్రారంభములోను, తరుణవ్యాధుల అంత్యం లోను సాధారణంగా ఉపయోగపడే మేటిమందు 'సల్ఫర్'.

2. "సల్ఫర్" రోగియొక్క స్వరూపలక్షణాలేమి ?

'సల్ఫర్' రోగులు బక్కచిక్కి జింహ్వాచాపల్యం, చపలత్వం కలిగి అగ్నిమాంద్యతతోవుంటారు. సన్నగా, పొడుగ్గా భుజాలువంగి వుంటాయి. చామనఛాయగల వర్షన్ను. ముక్కి-పం. చర్మం యావత్తామురికొడుతూ సమీపిస్తే దుర్వాసనకొడుతారు. మురికిచేతులను

కట్టుబట్టనే తుడుచుకుంటారు. చొక్కాచేతులు జేబురుమాలులా ముఖం తుడుచుకునేందుకు ఉపయోగిస్తారు. దానితోనే జోళ్ళుతుడుస్తారు. శుభ్రతనేది 'సల్ఫర్' రోగికి దూరంగావుంటుంది. నీరు పేరు చెప్పినా, స్నానంచెయ్యమన్నాభయం. కంపుకొడుతున్నా స్నానం చెయ్యడు. పిల్లలుబక్కచిక్కి తెరిపిలేకుండా చిల్లరతిళ్ళు తింటూ మురికి కాదుకుంటూవుంటారు. నీళ్ళుపొయ్యబోతే గోలచేస్తాడు, పోనుకోడు, పొయ్యనియ్యడు. సల్ఫర్ పిల్లాడికి నీళ్ళుపొయ్యడం బ్రహ్మవ్రశయం. వెన్నుపూసలో బలంలేక ఒంగివుంటుంది. 'సల్ఫర్' రోగి వట్టి స్వార్థపరుడు. "నాదైశ్వర్యం, నాదారోగ్యం, నాకుఢనం, నీకుముణం" అనేపద్ధతితో ఉంటాడు; ఎదుటివాళ్ళగొడవ ఏమాత్రము పట్టించుకోడు. ఏమాత్రంవాసన కిట్టదు; అతిసున్నితం; కాని ఆలాటి కంపుకొట్టేవే తింటాడు; ఆరోగిలో యిదోవంతలక్షణం. తనకంపు తన కిష్టమేకాని ఎడరివారికంపుమాత్రంకిట్టదు. "సల్ఫరు" రోగిలా మురికోడుతున్నరోగి మరోమందులో కనుపించడు. "సల్ఫర్" రోగి మురికి బట్టల వేదాంతి అన్నారుపెద్దలు.

3. "సల్ఫరు"కుగల పదునారు నైసర్గికలక్షణములను వ్రాయుము.

(1) అశుభ్రంగా మురికి ఓడుతూవుంటారు.

(2) స్నానం చెయ్యడమంటే కంటకంగా వుంటుంది.

(3) పగలు 11 గంటలకు పొట్టలోదించుకుపోతున్నట్లుంటుంది; కడుపుబోమంట; ఏదైనాతినాలి.

(4) దుర్వాసనకిట్టడుకాని వాసనవేసే వస్తువులే తింటాడు.

(5) సౌవాలన్నీకంపు, ఒరుపు. నవద్వారాలు ఎఱ్ఱగావుంటాయి. పెదవులు లక్కపిడతల్లావుంటాయి ఎఱ్ఱగా.

(6) సా'వాల్సీ స'వింఛేటప్పడు అవి తగిలినచోట మంట, పిత్తపు.

(7) పిల్లిలా మాగన్ను నిద్ర.

(8) సిరస్సుపై వేసి; అరిచేతులు, పాదాలు మంటలు.

(9) చైతన్యశక్తితోపించి రోగలక్షణాలకు సారాశ్రయలక్షణాలు గల మందిస్తే కొంచెంకూడా పనిచేయనప్పడు 'సల్పరు' యిస్తే వ్యాధి సారాశ్రయంగలమందు పనిచేస్తుంది.

(10) గూనివానిలా భుజాలు ఒంచినడుస్తాడు.

(11) దాహం తాగడం ఎక్కువ, అన్నంతినడం తక్కువ.

(12) ఉదయాన్నే నిద్రానందంలేపే అతిసారవిరోచిణాలు.

(13) రాత్రీసమయం వ్యాధిలక్షణాలు ఉదేకిస్తాయి.

(14) చల్లగాలితో వుండాలని, మధురపదార్థాలు తినాలని కోర్కె.

(15) పాలు, మాంసము అంటే అహతపు, ఏవగింపు

(16) ఎక్కడో ఓచోట స్థలంచూచుకొని లేచినిలబడాలి, నిలబడ్డమంటే ప్రాణగండం.

భోజనానంతరం, నిద్రానంతరం, స్నానానంతరం, నిలబడ్డప్పుడూ రోగియొక్క బాధలన్నియు హెచ్చుతాయి.

4. 'సల్పరు'కుగల మానసికలక్షణములేమి !

కోపం ముక్కుమీదుంటుంది. ఒకటేవినుగు. గొణుకోడం. ననుకోడం. మురికివోడే చింపిరిగుడ్డలు వేసుకోడం. మాసిన గడ్డం.

కంప్రగొట్టేబిళ్ళు; ఈఅవకాశాలుగల మెట్టవేదాంతి. వ్యర్థజీవితం మతపిచ్చు; మతసంబంధమగు ఆవేదన, విచారం. చింపిరిగుడ్డలుధరించి మేలైన పట్టుబట్టలుకట్టినట్లు భ్రమిస్తాడు. ముక్తినిగురించిబెంగ. తన మోక్షచాప్తికి దిగులు. “ఇతరులేమైతే నాకెందుకు” అనే స్వార్థజీవి. వట్టి కృతఘ్నుడు. విశ్వాసరహితుడు. ఓమూల కూర్చుని గోళ్ళుగిల్లు కుంటూ ‘భగవంతుణ్ణేవమ స్పృష్టించారు’ అని ఆవ్యంతాలులేని నిద్రపయోగము. నిరర్థకము, నిస్సారము, పరిష్కరించశక్యముకానట్టియు వితండ, వింతజిజ్ఞాసలో మునిగి తేలుంటాడు. పసంటే పరమబద్ధకం; విధాయకమైన పనినికూడ తప్పించుకు తిరుగుతాడు. వస్తువులను చక్కగానర్దుకోక అల్లరిగా పారేస్తాడు. శుభ్రతన్నా, క్రమబద్ధతన్నా అతగాడికి సుతరాంగిట్టదు. నూతన విషయాలను పరిశోధింపగల మేధావి. మనసుకు తట్టినవిషయాన్ని విరామంలేకుండా ఆలోచిస్తూనేవుంటాడు. మనస్సునుండి దాన్నిమళ్ళించడు. వెర్రిఆనందం, అవకతవకతృప్తి, వింతగర్వం. తాను వలచిన కురూపి రంభ. తాను ములిగినకుళ్ళు గుంట గంగానది. తానుకట్టిన చింపిగుడ్డ పట్టుపీతాంబరం. కానుకు గతిలేకపోయినా లక్షాధికారిసనేగర్వం. నీరంటేభీతి. నీల్లోనుకుంటే రొంప. అదైర్యం మనిషి; ఓపికనూన్యం. అంతలో ఏడుస్తాడు. మాట తడబడుతుంది. చెప్పదలచినప్పుడు అవునరమగుమాటలు స్ఫురణకు రావు. మందమతి. జ్ఞాపకశక్తి నసిస్తుంది.

5. ‘సల్ఫర్’కు గల సిరోలక్షణాలేమి ?

కూర్చుంటే తల తిరుగుతుంది. నుదురు బరువు. తలలో వెలితిగా నున్నట్టు భావం. నడినెత్తి ఎల్లప్పుడూ వేడిగానే వుంటుంది. (గ్రైఫైటిస్, నేట్రమూర్). కణతలు నొక్కుతున్నట్లుండి మెదడు బిగలాగుచున్నట్లు భారం. కదిలినా మెదిలినా ఉదయంపూట తల బద్దలు

కొడుతున్నట్లు నొప్పిగా వుంటుంది. వారానికి లేక రెండు వారాలకు ఒకరోజున వచ్చే తలనొప్పికి వాడవలసిన మందు “సల్ఫర్”.

పుర్రె పొడిఆరి కాలిపోతూ వుంటుంది; అమితంగా దురద; గోకితే దురద ఉపశాంతిస్తుంది గాని విపరీతంగా మంట లేస్తుంది. కడిగినా తలకు స్నానం చేసినా పుర్రెపై కురుపులు పొచ్చుతాయి. తల తడిపితే విపరీతమగు మంట వుకుతుంది. వసుపురంగు పక్కు కట్టే కురుపులు పుర్రెపై లేవడంకూడ సహజం. కొందరికి విపరీతమగు చుండుపుట్టి వెంట్రుకలు ఊడిపోతాయి.

6. “సల్ఫర్”యొక్క స్రావముల నైస్సరిక మెట్టిది ?

కళ్ళు, ముక్కు, చెవులు వనైరా నవద్వారములలో దేనినుండి యైనను స్రవించుస్రావము మంట, ఒరుపు కలిగిస్తుంది. మలమూత్రాలు మందుతాయి. ఏ అవయవగుండా స్రావం వెళుతుంటే అచ్చటి అమత్వచలన్నియు ఒరిసి మందుతాయి. ఈ మంట సల్ఫర్ కు ప్రత్యేక లక్షణం.

7. విషసర్పి (Erysipelas) లో ‘సల్ఫరు’ వాడదగు లక్షణాలేమి ?

సాధారణంగా “సల్ఫరు”కు విషసర్పి ముఖముయొక్క కుడి భాగంలో కుడి చెవిచుండు ప్రారంభించి ఆచేవి వాస్తుంది. క్రమంగా ఆ వాపు నెమ్మదిగా పాకుతుంది. వాపు ఊదారంగుగా వుంటుంది. రోగిని ఎంతోమీ స్నానం చేయించినా మురికివాసన కొడుతూనే వుంటాడు. శరీరం ఎండిపోయి ముడుతలుపడి వుంటుంది. ఉదృతమగు జ్వరము, వాపుతో ప్రళయంగా వచ్చే విష సర్పికి “సల్ఫర్” ఉపయోగపడదు. ప్రధమంగా ముఖముయొక్క కుడి నెంపున చెవి సమీపంలో కమిలినట్లు ఎఱ్ఱని బొబ్బ లేస్తుంది. దానికి కొద్దిదూరంలో

మరొకటి లేస్తుంది. తరువాత యింకొకటి, ఈలా అనేకం లేచి అన్నీ ఒకటైపోతాయి ఒక వారం రోజులలో. క్రమంగా విషసర్పి ఉదృతమై రోగి స్పృహతప్పే స్థితిలోకి వస్తాడు. ఆ స్థితిలో 'సల్ఫర్' చేసే పని అవ్యుత్తం. తాపీగా ప్రారంభించి క్రమంగా వృద్ధిచెంది ఉదృత పరిస్థితులకు దారితీస్తుంది విషసర్పి 'సల్ఫర్'లో.

గి. రక్తప్రసరణలో "సల్ఫర్" లేగల మార్పులు ఏమి ?

ఇది సీరల సంబంధమును (Venous Circulation) రక్తప్రసరణపై పనిచేస్తుంది. కొన్ని స్థానిక భాగాలలో రక్తం పేరుకోవడం ఇందలి ప్రముఖ లక్షణాలలో ఒకటి. అందుచే యీమందుకు పుట్టే మంటలు చెప్ప నలవికానివి. నడినెత్తి మంట, కళ్ళు మంట, ముఖం మంట, నాలుక మంట, ఆసనం మంట, మూత్రోవాహిని మంట, మర్మస్థానాలు మంట, కాళ్ళు - చేతులు మంట, చర్మం యావత్తూ మంట, గోకితే మంట. శగలు-పొగలు. పాదాలు మంటగావుండి యీ రోగి చల్లగాలికని ఆ పాదాలు పరుపు తప్పించి వ్రంచుతాడు. ఇందు యిదో నూచకలక్షణం.

సీరస్సుకు రక్తం విస్తారం ప్రసరించినప్పుడు చెవిలో హోరు వుడుతుంది 'సల్ఫర్' రోగిలో. ముఖం కంది ఆకుబయట ఉద్దేకించి వెచ్చని గదిలో వుపశమిస్తుంది. ఇదొక ప్రత్యేక లక్షణం.

ఒంగి వుంటే బాధ ప్రకోపిస్తుంది. 'సల్ఫర్'లో' (ఫెరింగ్స్).

ముఖానికి సీరస్సుకు రక్తం మిక్కిలిగా ప్రసరించడంచే శగలు, పొగలుగా వుంటుంది ముఖం. ఇందలి శగలు (Flushing) హృదయ రమీషంబో ప్రారంభిస్తుంది. ఇది 'సల్ఫర్' లక్షణం. ఈలాటి శగలే ఉదరంలోగాని, తుంటిలోని ప్రారంభిస్తే 'ఫోస్ఫరస్'ను నూచిస్తాయి.

(కెంటు). అకస్మాత్తుగా రక్తం సెరన్నుకు పొడిచి గుండెదడ, ఆయాసం, గాలి తగలకపోతే ఉక్కిరిబిక్కిరి కావడం వుంటే 'సల్ఫరు' తక్షణం వాడాలి. ఈలాటి పరిస్థితి రాత్రికాలంలో సంభవిస్తే, 'సల్ఫరు' వాడుటకు మరీ మంచితరుణం.

9. 'సల్ఫరు'కు వైరుధ్య లక్షణం కలది 'ఆర్సినిక్' అని కెంటు అంటారు. ఆ సంపర్కమేమి ?

శుభ్రతనుగూర్చి చెప్పినప్పుడు డా॥ కెంటు "సల్ఫర్" 'ఆర్సినిక్' కు కేవలం వ్యతిరేకమన్నారు. "సల్ఫరు" రోగి మురికి ఓడుకుంటూ చాల అసహ్యంగా వుంటాడు. "ఆర్సు" రోగి చాల పరిశుభ్రంగా వుంటాడు, "ఆర్సు, సల్ఫర్లు" ఈ రెండు విషయాలలో ఉత్తర ధృవము, దక్షిణ ధృవములలా వుంటారు. 'ఆర్సినిక్' రోగి బట్ట మాయనివ్వడు. దుస్తులు సర్వదా పరిశుభ్రంగా వుండాలి. గదిలోని వస్తువులన్నియు నియమిత స్థానాల్లోనే వుండాలి. చత్తా, చదారం ఏ మాత్రం వుండడం సహించడు. చిత్రపటాలను వరుసక్రమంలో అందంగా వ్రేలాడగడుతాడు. సర్వాన్నీ కూడా అందంగా క్రమబద్ధంగా పరిశుభ్రంగా వుంచుతాడు. అందుకనే 'ఆర్సు' రోగిని "బంగారు పిడి గల చేకట్ట రోగి" "The gold headed cane patient" అని అనుభవజ్ఞులన్నారు. "సల్ఫరు" రోగిని 'మురికి గుడ్డల వేదాంతి' అన్నారు పెద్దలు. (హెజ్టింగు)

10. రోగిలో చైతన్యం రోపించినప్పుడు వాడే మందులు ఏవో విపులీకరించుము.

రోగ నూచకమగు మందు రోగికి పనిచేయనప్పుడు 'సల్ఫర్' రోగికి చైతన్యం చేకూర్చి రోగసారూప్యమగు మందును వాడి రోగ

మును నివారించుటకు సహకరించును. సాధారణంగా కాలిక వ్యాధులలో 'సోరా' అవరోధంగా ఉండి మందుచేయుపనిని నిరోధించును. 'సల్ఫర్' ప్రభావమును 'ఎంటిసోరిక్' మందు అగుటచే ఆసోరాను ససించజేసి అవరోధాన్ని తొలగిస్తుంది. అప్పుడు రోగనారూప్యమును జౌషణమునువాడితే వ్యాధి సంపూర్ణముగా నివారణమవుతుంది. 'సోరా'యొక్క చరిత్రను శాస్త్రాంశాలను ప్రాసేటప్పుడు సాకల్యంగా చర్చిస్తాను.

రోగిలో వైతన్యం కలుగజేయుటకు "కుప్రం, కేప్సికం, ఓపియం, లరానరస్, కార్బోవెజిటాబిలస్, ఏంబ్రాగ్రేసియా, వెలీరియం" అను నవి ఉపయోగకరముగు మందులు. 'కుప్రం' కొంకర్లకు, 'లరానరస్' ఊపిరితిత్తులకు సంబంధించు వ్యాధులలోను. "వెలీరియం, ఏంబ్రాగ్రేసియా"లు నరముల దుర్బలత్వంలోను. 'కార్బోవెజ్టి' ఉదరసంబంధముగు వ్యాధులలో రోగియొక్క కాళ్ళు-చేతులు చల్లబడి కృంగిపోయే సమయాన్ని, మగతగా ఉన్నప్పుడు 'ఓపియం' ఔషధములకు 'కేప్సికం' వాడితే రోగిలో వైతన్యంకలిగి సారూప్యము తప్పక పని చేయును; రోగి క్రమముగా కోలుకొనును.

11. ఆర్తకాలు (ముట్లుఉడిగేకాలు)లో శగలను, హగలను కలగించే కొన్నిమందులను పేర్కొనుము.

"లెకసిస్, సల్ఫర్, ఏసిడ్-సల్ఫు, ఎమిల్-నిట్, కాలి-బిచ్చి, సాంక్యనేరియా".

12. ఉదయం 11 గంటలకు నీరసం, నిస్పృహలను కలిగించుమందు లేవి ?

"ఫోస్ఫరస్, సల్ఫర్, హైడ్రాస్టిస్, ఎసఫటాడియా, జింకం".

13. “సల్పరు” కలుగజేయు జ్వరముల స్వభావమేమి ?

“రక్తంలో మార్పును కలిగించే నూచనలు ‘సల్పరు’లో అంతగా కనుపించవు. అందుచే ప్రధానంగా విషజ్వరాలలోను, సన్నిపాత జ్వరాలలోను యిది వాడవగు నూచనలు కనుపించవు” (ఫేరింప్టన్).

విషజ్వరాలలోను దీర్ఘజ్వరాలలోను ఇది సూచించబడు తుంది. సాధారణంగా జ్వరఉద్వృతంలో ‘ఎకనైట్’ వాడిన తరువాత శేషించిన లక్షణాల నివారణకు ‘సల్పరు’ వాడాలి. ‘ఎకనైట్’ వాడిన తరువాత కూడ ఒళ్ళు వేడిగానుండి శరీరం పొడారి బిరబిరలాడుచున్నప్పుడు, రోగిలోని వైతన్యశక్తి లోపించడంచే ‘సోరా’ అవరోధము వలన రోగియొక్క సారాశ్రయముగు ‘ఎకనైట్’ వాడిననూ చమటలుపట్టక, జ్వరం దిగజారక, జ్వరంవిడవకుండా వుండినప్పుడు క్రమంగా రోగి మగత, కునికిపాట్లకులోనై సన్నిపాత జ్వరంలోనికి దిగేనూచనలున్నప్పుడు ‘సల్పరు’ నివహమానంగా పనిచేస్తుంది. అంటే సన్నిపాత జ్వరంయొక్క ప్రధమావస్థలో ‘సల్పరు’ చేయుపని అద్భుతం. విషజ్వరాలలోకూడా ప్రధమావస్థలో రోగిలక్షణాలు యితరమందులను క్షణమిద్దంగా నిరూపించనప్పుడు ‘సల్పర్’ వాడవచ్చును (కెంటు). ఒక వేళ ‘సల్పర్’ వాడకంలో పొరబడినా సంభవించే ప్రమాదమేదియు లేదు. జ్వర ఉద్రుతాన్ని తగ్గించి చికిత్సప్రారంభించడానికి మంచి అవకాశం చేకూర్చి. వ్యాధియొక్క పునాదికిపోయి చికిత్స సులభ సాధ్యంచేస్తుంది (కెంటు). నూతికాజ్వరంలో మైల, మావి వెడలక చలికుదుపు, విస్తారం జ్వరం, సఖిసఖివర్తంతరం నీటిఆవిరిలా వెచ్చని చమటలువస్తాయి. శరీరంలోనుంచి ఆవిరిస్తోందా అని అనుపిస్తుంది. ఉదరం పచ్చిగావుండి రోగి వెలవెలబోతూ వుంటుంది. ఆస్థితిలో ‘సల్పరు’ యిస్తే రోగపునాదిని పెకలిస్తుంది. అదిగాక పాదాలుమంట,

కడుపులో వెల్లిగావుండి ఆకలిగావుంటుంది. రాత్రి వ్యాధిప్రకోపిస్తుంది. నీరసం, నిస్సత్తువలతో నవనాభూ కృంగిపోతూన్నట్లును పిస్తుంది. ప్రధానంగా వంటినుండి ఆవిరివస్తున్నట్లు శగలు-పొగలు ఒక దానివెంట మరొకటి కెరటాల్లా తెరలు తెరలుగా వస్తూన్నప్పుడు వెంటనే “సల్పర్” వాడాలి (కెంటు).

శస్త్రచికిత్స తర్వాతవచ్చే జ్వరాలలోకూడా సల్పర్ వని చేస్తుంది. ప్రధానంగా ఆవిరిలాటి చమటలు, శగలు వున్నప్పుడు సల్పర్ వాడాలి.

14. సూతికాజ్వరాల్లో ఉపకరించు మందులేవి ? సూచికలక్షణములతో వ్రాయుము.

‘సల్పర్, లైకొపోడియం, పైరోజిన్, ఫెర్రిం, పల్స’.

సల్పర్ : మైల సరిగా వెడలక చలి, కుడుపు, విపరీతమగు జ్వరమువచ్చినప్పుడు, ముఖ్యంగా నీటి ఆవిరిలాటి వెచ్చనిచమట్లుపోసి వంటివెంట విరామంలేకుండా శగలు - పొగలువస్తున్నప్పుడు ‘సల్పర్’ యిస్తే రోగాన్ని వేళ్ళతో పెకలిస్తుంది.

“లైకొపోడియం” : జ్వరము, వెచ్చని చెమట్లుమాత్రమే కాకుండా కుడుపు ఒకదానివెంటమరొకటి పోట్ల, పోట్లలావస్తూన్నప్పుడు ఆ జ్వరాన్ని నివారించు ఏకైకమందు “లైకోపోడియం” ఇదిఆంతర్యము నకుపోయి వ్యాధిమూలాన్నే నివారిస్తుంది.

“పైరోజిన్” : వాళ్ళు తెలియని విపరీతమగు జ్వరం. వాడి గమనానికి ఉష్ణంయొక్క తీవ్రతకు సంబంధంఉండదు. కొద్ది చలి, కొద్దిపాటి కుడుపు ఒకదానితో ఒకటి మిశ్రిమించి విడవకుండా ఉంటాయి. ఆస్థితిలో ‘పైరోజిన్’ వెంటనేవాడాలి.

“ఫ్రెయిం” : శరీరంకంచి ఉదాగా వుంటుంది. ఒక్కో యావత్తు చల్లని చుట్టుపడుతాయి. చలి, కుదుపు విడచి విడచి వస్తాయి. చలి సమయంలో దాహముంటుంది. మరే యితర అవస్థలోను దాహముండును. చలిలో ముఖంకంచి జేగురుముద్గలా వుంటుంది. ఈ లక్షణాలు ఒక్క ‘ఫ్రెయిం’కుతప్ప ఏయితర ఔషధానికిలేవు. అట్టిస్థితిలో ‘ఫ్రెయిం’ శరణ్యం.

“పల్మోటిల్లా” : శరీరంయొక్క ఒకవెంపు వెచ్చన రెండవ వెంపు చల్లన. రోగి ఏడుపుగొట్టు. జ్వరంతో గజ-గజ వణికిపోతుంది. సరాల ఉద్రిక్తత. ఆరాటం. ఈలాటిస్థితిలో ‘పల్మోటిల్లా’ విషజ్వరం అంకురించుకుండా నివారిస్తుంది.

15. విషవడీకం (Pneumonia)లో “సల్ఫర్” వాడనగు స్థితిని నిర్ణయముగా వర్ణింపుము.

ప్రథమావస్థలో “బ్రెయోనియా, ఎకనైట్”లు వాడినా న్యూమోనియావ్యాధి తగ్గక ద్వితీయావస్థ అనగా క్లేమ్మం అంకురించేస్థితి (హెప్టైజేషన్) ప్రారంభంలో వ్యాధిప్రదేశం కొద్దిపాటిగావుండి ఎక్కువకాలంనుంచి బాధకరంగా నున్నప్పుడు “సల్ఫర్” దివ్యంగావని చేస్తుంది ప్రధమంగా.

ద్వితీయంగా ‘సల్ఫర్’ డబుల్ న్యూమోనియాలో ఊపిరితిత్తుల అధిక భాగం వ్యాధిగ్రస్తమై ఊపిరితిత్తులలో క్లేమ్మం విస్తారం చేరి రోగం ఘనీభవిస్తూ ఏమందిచ్చినా వ్యాధిగమనాన్ని అరికట్టలేనిస్థితిలో రోగి మృత్యుద్వారానికి పురోగమిస్తూ అకస్మాత్తుగా ఒకరాత్రి 2 లేక 3 గంటల మధ్య రోగి నిస్సత్తువతో కృంగిపోతూ చెదవులు ఎండి, లోనికి దిగలాక్కుపోయి ఒక్కో చలువలుగమ్మి రోగి ఆరాటపడే స్థితిలో

ఒక్క మోతాదు 'ఆర్పినికం - ఆల్బం' యివ్వకపోతే రోగి మరణించడం తథ్యం. గుర్తుంచుకోవలసిన విషయం. "ఆర్పినిక్" తాత్కాలికంగా రోగిని అప్పటి స్థితినుండి రక్షిస్తుంది. వాపును సమూలంగా 'ఆన్స్' నివారించలేదు. రోగికి తాత్కాలికంగా రోగాన్ని ఢీకొనే చైతన్యశక్తిని యిస్తుంది. రోగికి చైతన్యం, కావలసినవేడియిచ్చి మనోఘోర్యాన్ని, జీవశక్తిని యిస్తుంది. కాని యిదివాడిన 24 గంటలలో రోగానికి సరిపడినమందు వాడకున్నచో రోగి మరణిస్తాడు. ఈలాటి సమయాల్లో తాత్కాలిక ఔషధంపై ఆధారపడి జాప్యంచేయదగదు. రోగి తెప్పరిల్లి చైతన్యవంతుడైనప్పుడు వెంటనే 'ఆన్స్'ను అనుసరించే 'సల్పర్' వాడాలి. ఇదిరోగిని రక్షిస్తుంది. 24 గంటలలో తనకు స్వస్థత చేకూరుతోందని రోగిఅంటాడు (ఫోస్ఫరస్) ఈలా పైరెండు స్త్రీప్రతిభలుయందు న్యూమోనియావ్యాధిలో 'సల్పర్' అమోఘమగు మందు.

16. 'సల్పర్' వాడడంలో తీసుకొనవలసిన జాగ్రత్తలేమి ?

'పైలీషియాను'వలెనే "సల్పర్"నుకూడ ప్రధానావయవములు ముఖ్యంగా ఊపిరితిత్తులు చెడినప్పుడువాడుట అపాయకరము. బాగా ముదిరిపోయిన క్షయవ్యాధిలో దీనిని వాడకూడదు, చాల అపాయకరము. క్షయయొక్క అంత్యావస్థలో ఉదయంవేళ అయ్యే అతిసార విరోచినాలను సల్పర్నిచ్చి నిలుపుదలచేయకూడదు. రాత్రిపూట క్షయరోగికిపోసేచమటలు. తాపం 'సల్పర్' నూచకములైనను ఎన్నటికీ ఆలక్షణములను "సల్పర్"తో తగ్గించవలెననిచకు (వాస్తవంగా సల్పర్ను నూచించులక్షణాలుండవు).

17. క్షయవ్యాధిలో 'సల్పర్' నూచింపబడు సమయమేది ?

శ్వాసకోశములలో క్షయ అంకురించిన ప్రథమావస్థయందు మాత్రము “సల్ఫురు” సూచకలక్షణములుండవచ్చును.

శరీరం కాలిపోతూవుంటుంది. గాలి ఎంత సీతలంగా వున్నా కిటికీలను తెరచివుంచాలి. తరచు వంటినుండి శగలు, పొగలు లేస్తాయి. కడుపులో వెల్లిగావుంటుంది. నడినెత్తి వెచ్చగావుంటుంది. పాదాలు మాత్రం చల్లగావుంటాయి. ఏమాత్రం ఎత్తు ప్రదేశము ఎక్కినా గుండె కొట్టుకుంటుంది. ఆయాసం, రొమ్ము సమీపంనుంచి వెనుక తట్టుకు పోటు, బాధ. ఇట్టి లక్షణాలుగల ప్రథమావస్థలో పెద్ద పొటెన్సీలో ఒకటి రెండు మోతాదులు “సల్ఫురు” యిచ్చి తరువాత పరిణామాలను నిరీక్షించాలి. చాల సందర్భాలలో వ్యాధి నివారణ అవుతుంది. కాని ప్రతివారికి నివారణ కాగల సమ్యక్మతేదు. ‘సల్ఫురు’ ను క్షయయొక్క ప్రథమావస్థలోనైనా తరచు వాడరాదు. వాడితే దేన్ని నివారించాలని, ప్రయత్నించామో అది ఘనీభవించి దుష్పరిణామాలకు దారితీస్తుంది.

18. ఉదయం అతిసార విరోచనాలను కలుగజేసే మందులను వ్రాసి వాటి సూచక లక్షణములను వ్రాయుము.

“సల్ఫుర్, బ్రియోనియా, నేట్రం-రల్ఫు, రుమేక్సు, ఫోడో ఫిల్లం, ఫోస్ఫరస్, డయాస్కోరియా.

సల్ఫుర్ : రోగిని విరోచనమే ప్రక్కనుండి లేవదీస్తుంది. విరోచనం రీతి తరచు మారుతూంటుంది. (పల్కు)

బ్రియోనియా : రోగి లేచి కదిల్తే విరోచనాలు ప్రారంభిస్తాయి.

నేడ్రం సల్పు : ఉదయం లేచి పచార్లుచేస్తే విరోచనాలు ప్రారంభిస్తాయి. విరోచనంతో గాలికూడ పోతుంది.

రుమేషు : 'సల్పు' లానే ప్రక్కనుండి లేవగొడుతుంది. విరోచనానుమానం. ఇందు సాధారణంగా రోంప, పడిశం తగ్గిన తరువాత వస్తాయి విరోచనాలు. దీని నై సన్నికమగు దగ్గు వుండడం గమనించాలి.

హోదోఫ్లం : రంగు మార్పులో 'సల్పు' మలాన్ని పోలి వుంటుంది. ఉదయం పక్కనుంచి లేవకముందే ఉబ్బుకొస్తుంది. అనుమానం. ఇందులో విరోచనాలు రోజంతా అవుతాయి. ఇందలి విరోచనాలు 'సల్పు' లా ఉదయాన్ని మాత్రమే కాకుండా మిట్టి మధ్యాహ్నం ఎక్కువగా అవడం కద్దు.

ఫోస్ఫరస్ : ఉదయాన్నే అవుతాయి. కాని విరోచనాలు యే మాత్రం బాధలేకుండా అవుతాయి.

డయాస్క్రియా : ఉదయాన్నే అవుతాయి విరోచనాలు. దీనికి నులినొప్పి విస్తారంగా వుంటుంది.

19. పురుష మర్మాంగములో సల్పరు ఎట్టి మార్పులను చేయును ?

రోగి వలరకముల జతర బాధలతో తీసుకుంటూ నీరసంగాను, నిస్సత్వంగాను వుంటాడు. కొన్ని సమయాలలో శోషవచ్చినట్లుంటుంది. వంటినుండి శిగలు వస్తుంటాయి. నడినెత్తి కాలిపోతూ పాదాలు మాత్రం సల్లుకావుంటాయి. రాత్రి సమయంలో తెలియకుండా యింద్రయ శక్తిలనం అయి ముకునాటి వుదడల చాలా సరిపడుతాడు. వీర్యం చాల పల చుడి కీరులా వుంటుంది. వీర్యంలోని పటుత్వం పూర్తిగా నశిస్తుంది. వీర్యనికుండవలసిన లక్షణాలేమియు వుండవు;

నామమాత్రంగా నీకులావుంటుంది. పురుషాంగం విగ్ని తగ్గి ముకుళించుకొని వుంటుంది; వృషణాలు పట్టుచెడి వేలాడిపోతుంటాయి. పురుషాంగం చల్లగావుండి తేవనం అంతగా వుండదు. సంభోగప్రయత్నం జరుగుతుండగానే వీర్యస్కలన మయిపోతుంది. నడుం పట్టుచెడి నొప్పిగా వుంటుంది. రోగి లేచి నిలుపుగా నిలబడలేడు. రోగిలో ఉత్సాహం లేక దిగులుగా వుంటాడు.

20. కంటిలక్షణాలు చెవి 'సల్పర్'ను సూచిస్తాయి ?

వైత్యం ఎప్పుడు చేసినా కళ్ళబాధతో అంత్యమవుతుంది. కళ్ళనుండి రసి, పునులు కావతాయి. రెప్పలు వాచి మొద్దెక్కుతాయి. రెప్పలు కంటిలోనికి గాని, బైటకుగాని విరుచుకొని వుంటాయి రెప్పలపై వెంట్రుకలు ఉండిపోతాయి. కంటిముందు నల్లని ఈగలు ఎగురుతున్నట్లు అనుపిస్తుంది. కళ్ళు ఆమితమగు మంట, బరువు, నూర్యకాంతిని ఏమాత్రం చూడలేరు. వెలుతురు గిట్టదు. యువతులకు వచ్చు కంటి మసకలకు, హ్రస్వదృష్టికి పనిచేస్తుంది. దీపపు కాంతి చుట్టూనా రంగు వలయాలు; కళ్ళు పడగనివ్వడు.

21. 'సల్పర్'కు గల నాసికా లక్షణములేమి ?

'తరచుపొడిపడిశభారంతో' బాధపడుతాడు. ముక్కువెంట నిర్నిమిత్తింగా రక్తంపడుతుంది. ముక్కుఆరి పక్కులుకడుతాయి. ముక్కులు దిబ్బడవేస్తాయి. ముక్కులు దురద, బరువు, మంట. పండిన పడిశవాననకొడుతూవుంటుంది ముక్కుముందర. వాననతెలియదు; ముక్కుపై ఎండుగజ్జి.

22. "సల్పర్" నివారణచేయు చెవి ఋగృతలేమి ?

చెవిలోహోరు చెముడు. చెవి దురద, బరువు. చెవినుండి చీము. ఎడమచెవి పోటు, ఎరువు. చెవిలో రకరకాల ధ్వనులు

పుడుతూ క్రమంగా విసికిడిజ్ఞానం ససిస్తుంది. సల్ఫరులో వ్యాధులు మధ్యచెవికి సంబంధించి వుంటాయి.

23. నోరు, గొంతుగలతోకలుగు ఏలక్షణాలు 'సల్ఫరు' సూచికములు?

పళ్ళు కడులుంటాయి. పనుకుదుశ్శయందలికండ సిథిలమై రక్తం స్రవిస్తూమంటగావుంటుంది. నాలుక, నోరు దుర్వాసన. బాటిం తల నాలుకపూతకిది దివ్యోవధము. పెదమలు ఎఱ్ఱగా దొండపండులా ఉంటాయి. రక్తంచిమ్ముతూ ప్రత్యేకం ఏదో ఒకపంటినుండి అదుగు వుడుతుంది. నాలుక తెల్లగానుండి కొన, అంచులు ఎఱ్ఱగావుంటాయి. గొంతుకలో వెంట్రుకవున్నట్లు భావం; దానిచే యేమియుతోచకుండా పోతుంది.

24. ఉదరవ్యాధులలో "సల్ఫరు"ను సూచించు లక్షణాలేమి ?

ఉదయం నోరుచేదు; వాసనలతోకూడిన తేల్చిన్నులు. కొద్దిగా తిన్నా కడుపునిండినట్లుంటుంది. ఉదయం 11 గంటలకు కడుపులో వెలితిగావున్నట్లుంటుంది. ఆకలిగాఉండి ఆసమయంలో ఏదైనా తిన వలసివస్తుంది. తీపియందు హితవు; తింటే పడదు. పులితేన్నులు, గుండెలోమంట. రాత్రిళ్ళు ఆకలేస్తుంది; లేచివీమైనాతినాలి; లేకుంటే నిద్రపట్టదు. అతిదాహం. ఆహారంయచి ఉప్పుగావుంటుంది. (కార్బో-నెడ్; చైనా; సిపియా) కడుపులోమంట, లోని అవయవాలుపచ్చిగా, తీపుగా వుంటాయి. కడుపులో జీవజంతువేదో కడులుతున్నట్లుంటుంది (కోక్సన్, సెబడిల్లా, తూజా).

25. "సల్ఫరు"కుగల అతిసార లక్షణములేమి ?

ఉదయాన్ని బాధలేకుండా నిరోచినాలు అవుతాయి. పక్కనుండి లేవడానికికూడ వ్యవధివు ఉదు. (యమేక్కు, బాధతో ఉదయం

విరోచినాలు-ఎలోన్). తరచు విరోచినంరంగు మారుతూవుంటుంది. అట్టివిరోచినాలు. భుజించిన ఆహారం అరగక విరోచనం తుక్కు తుక్కులా అవుతుంది. రోగిని చక్కనుండి విరోచనమే లేవదీస్తుంది. రోగికి చాలసేపటివరకూ మలంవాసన కొడుతూనేవుంటుంది. ఆసనం పచ్చిగా, ఒరిసి వుంటుంది.

26. “సల్ఫరు”చే కుంఠపడు మూత్రలక్షణములేమి ?

తరచు మూత్రం ఉబ్బుకొనివస్తుంది. మూత్రవిసర్జన సమయంలో మూత్రవాహినీలో మంట, ఒరుపు.

27. ‘సల్ఫర్’ యందలి ప్రధానమగు చర్మవ్యాధులేమి ?

“సల్ఫరు”కు చర్మవ్యాధులు, అంతర్గత ఋగ్మతలు సాధారణంగా ఒకటివిడచి మరొకటి అంకురించుచుండును. అన్ని చర్మవ్యాధులు కడగినచో ప్రకృతిపించును. కురుపును ఎంతెక్కువగా గోకితే అంతయెక్కువగా దురద, మంట హెచ్చుతాయి. చర్మము గరిగా, పెళుసుగావుండి, ఆల్లమ్మపొక్కులవంటి గుండ్రని చిడుముపుడుతుంది. చర్మముయొక్క ముడతలలో ఒరిసి పచ్చిగావుంటుంది. “సల్ఫరు”రోగి యొక్క చర్మము త్వరితముగా చీముపట్టి రసికాచుచుండును. నూది గుచ్చుకొన్నను పుండులా తయారవుతుంది (హిపర్-సల్ఫు).

28. ఒకపుటకు మించకుండా “సల్ఫరు” యొక్క ప్రధానలక్షణము లను వ్రాయుము.

ఇది ఏంటిసోరిక్ మందులలో అగ్రగణ్యమైనది. పిక్కు సోరా వ్యాధులను నివారించగల అత్యుత్తమమగుమందు. ఒక్క-చిక్కెనెరికి ఓడుతూ, వాసనకొట్టుకుండావున్న చర్మవ్యాధులతో నిరంతరం బాధపడేవారికి వాడనగు లోతైనమందు.

నఖసిఖపర్యంతం చిడుము, దురద, తెరిపిలేకుండా బరకాలి; బరికిలేమంట. ఒళ్ళుమంటలు స్థానికంగాను, యావత్తుశరీరానికికూడ వుంటాయి. ముఖ్యంగా పాదాలుమంటచే పైకి చల్లతనానికి పక్క తప్పించిపెట్టాలి. నవరంధ్రాలు ఎత్తుగా రక్తం చిమ్ముతున్నట్లుంటాయి.

నీరసంగాను, నిస్సత్తువగాను వుంటాడు. నంటినుండి శగలు, పొగలు లేస్తాయి. వగలు 11 గంటలకు చమట్లు, నిస్త్రాణ, కడుపులో వెలితిగాఉన్నట్లు గాబారా-ఆకలి. ఆకడుపులోదడ, ఆసమయంలో తింటేనేగాని తగ్గదు. పిల్లలు స్నానమంటే ఏడుస్తారు. శరీరం తోమ నివ్వరు. కొన్ని స్థానికభాగాలలో రక్తం పేరుకొనుట యిందలిప్రత్యేక లక్షణం. గుండెలోనొప్పి వెనుకకు పీపులోకి పొడుస్తుంది.

చిడుము, కురుపులు, గజ్జి యీ మొదలగు చర్మవ్యాధులు మందుల పై పూతలవలన అణచిపెట్టుటచే కలిగే అనర్థకాలకు, వ్యాధులకు దివ్యమగుమందు. అట్టివారికి 'సల్ఫురు' యిస్తే వ్యాధిచర్మగతమై ఆంతరంగికముగా ఆరోగ్యం చేకూరుతుంది.

దీని ప్రావాలన్నియు ఒరుపు, మంటకలుగజేస్తాయి. ముఖ్యంగా రాతివేళ. ఊపిరాడక ఉక్కిరిబిక్కిరై తలుపులు, కిటికీలు తెరచి ఉంచు తాడు చల్లగాలి నిమిత్తం.

తెల్లారకుండగానే విరోచినాలు పక్కనుండి లేపుతాయి. బాధ ఏమాత్రంకూడవుండదు. పేగులు నిస్సత్తువుచే తమలోచేరినమలాన్ని నిలుపుకొనుటకు శక్తిహీనమై విసర్జననిమిత్తము తొందరచేస్తాయి.

నడినెత్తినివేడి, పాదాలుచల్లన, తరచు శరీరంనుండి శగలు లేవడం.

ఈరోగి నిలబడివుండలేడు; నిలబడ్డానికి చాలకష్టపడుతాడు. అతిజాగ్రత్తగావించిన సాయుష్యవధం పనిచేయనచ్చును "సల్ఫురు"

వాడాలి. రోగిలో వైతన్యాన్ని కలుగజేసి మందులు పనిచేయుటకుగల అవరోధాలను నివారిస్తుంది. రోగి నివారణకు సహకరిస్తుంది.

నెలసరి త్వరితముగాను, ఎక్కువగాను, చాలకాలమునరకు విడువకుండాను నాన్నుడుగా ఆవుతుంది. గతసారి గర్భస్రావంఅయినది మొదలు బట్టఅవడంతగ్గక రోగి కోలుకొనకపోతే “అమావాశ్యనాడు ఒక్క-మోతాదు సల్ఫరుయిస్తే సంపూర్ణారోగ్యం చేకూరుతుంది”. (లిప్సీ)

కురుపులు : తల్లలా శరీరంలో అక్కడక్కడ పలుతావుల్లో బయలుదేరుతాయి. కురుపుమానితే తిరిగి పక్కనే కొత్తకురుపులే స్తుంది. సుఖంకలిగించేకలలు; కూనిరాగాలు తీసుకుంటూ నిద్రానుండి లేస్తాడు. నాలుక తెల్లగాపాచితోవుంటుంది; కొనమాత్రంఎరుపు. ఆకలి అమితం. తిండితినడంతక్కువ, నీళ్ళుత్రాగడం ఎక్కువ. తీపి తిండంహితవు; కాని తింటేపడదు. పాలు. మాంసంఅంటే వెలపరం, అహితవు. కడుపులో పిండమువున్నట్లు కదలిక. అతిసారం. మలబద్ధం; ఒకటివిడచి మరొకటి.

సంభోగానంతరం మూత్ర)వాహినితో మంట, చురుకు. వారానికిగాని, రెండు వారాలకుగాని ఒకసారి వచ్చే తలనొప్పికి వాడాలి. పురుషాంగములు పట్టుతప్పి, పుంసత్వం బిగించేడి చల్లగా ఉంటాయి. వైతన్యం వుండదు. కోడి కునుకు; ఆ కునుకులోకూడ అతి వాగుడు; స్నానం చేసినా, ఉదయం 11 గంటలకు, వేడిగానుండు గదిలోను, పాలు త్రాగుటచేతను వ్యాధి లక్షణాలు మెచ్చుతాయి. కదిలినా, కుడితట్టున పరున్నా, చల్ల నిగాలిలోవున్నా బాధలు తగ్గును.

“కాలేరియా-కార్బు”ను ‘సల్ఫరు’నకు ముందుగా ఎన్నడును వాడరాదు.

సాధారణంగా కాలిక వ్యాధులలో యీ క్రింది వరుసలలో వాడాలి.

“సల్ఫర్, కాల్షియా-కార్బు, లైకోపోడియం”

‘సల్ఫర్. సారసపరిల్లా, సేవియా’.

చింపిరి గుడ్డలు, మాసిన గడ్డం, మురికికారే శరీరం కలిసి దగ్గరకుపోతే పాడుకంపుకొట్టే స్వార్థపరుడు “సల్ఫర్” రోగి. నూతన విషయాలను పరిశోధించగల మేధావి. కాని తనకుగాని, లోకానిగాని ఏ మాత్రంకూడ వుపయోగపడని మెట్టవేదాంతి ‘సల్ఫర్’ రోగి.

134. సల్ఫ్యూరిక్-యాసిడ్ (Sulphuric - Acid)

(ఏంటి - సోరిక్)

1. ‘సల్ఫ్యూరిక్-యాసిడ్’కు గల ప్రధాన సూచక లక్షణములేమి ?

అంతర్గతమగు దీని ప్రధాన సూచకలక్షణము. ఇది స్వకీయ లక్షణము (Subjective symptom). అనగా యీవణకు రోగికిమాత్రమే తెలుస్తుంది, కాని యీ వణకు పై వారికి గోచరించదు. ‘సల్ఫ్యూరిక్-యాసిడ్’లో నరముల నిస్సత్తువచే లోలోపలనే వణకు వుడుతుంది.

2. “సల్ఫ్యూరిక్ - యాసిడ్”చే కలిగే అరడజను భావాలను (Sensations) ను పేర్కొనుము.

(1) పైకి కనుపించని అంతర్గత వణకు, శరీరమందు అన్ని అవయవములు వణకుతున్నట్లు భావము.

(2) మెదడు వదులుగానుండి నుదురులోపల ఇటు - అటు దొరలుచున్నట్లు భావన.

(3) పుర్రెలోనికి ఒక గసిగ దిగగొట్టినట్లు భావన.

(4) ముఖముపై కోడి గుడ్డుబోని తెల్లని సొన పూసినట్లు భావన.

(5) ఉదరం జవజవలాడుచూ వేలలాడుచున్నట్లు భావన.

(6) మలవిసర్జనం తరువాత ఉదరం దించుకుపోతున్నట్లు భావన.

3. పిల్లలకుగల ఎట్టి ఋగ్మతలకు 'సల్ఫ్యూరిక్-యాసిడ్' వాడాలి ?

పిల్లలు చిక్కిపోవుటకు, నాలుక పూతలకు దివ్యమగుమందు. అజీర్ణంచే త్రాగినసాలు, తినిన ఆన్నం అరక్క వులు పెక్కి పుల్లని వాంతులు అవుతాయి. వాంతులు మాత్రమేకాక పిల్లలను ఎంతగా తోమి స్నానము చేయించినను పుల్లని వాసన కొడుతుంటారు. నోరు పూసి, అరుగుదల నశించి పిల్లలు రోజురోజు చిక్కిపోతారు.

4. 'సల్ఫ్యూరిక్-యాసిడ్'కుగల మానసికలక్షణములేమి ?

మానసికంగాను, శరీరకంగాను నీరసం, నిస్సత్తువ, దడ. అందుచే అమితంగా విచారం; విరామంలేని ఏడుపు. ఎంత ఓదార్చినా ఊరుకోరు. చిన్న విషయాలలోకూడ విసుగు, కోపం, త్వరితంగా ఆహారం తీసుకోలేరు; పనిలోకూడ మాంద్యతే. ఇతరులు ఎంత ఉపచారం చేసినా ఈ రోగికి తృప్తి అనేది వుండదు. ఈరోగి నోటిమాట బైట పడేసరికి అట్లా చేసెయ్యాలి, లేకుంటే కోపం. ఈరోగికి జవాబు చెప్పడానికి మనస్కరించదు.

5. సల్ఫ్యూరిక్-యాసిడ్ వాడనగు గొంతులక్షణములేమి ?

గొంతుగయొక్క అమత్వం ఒకరుస్తుంది. గొంతుగలో తెల్లని పొరలా వుంటుంది. చూడ్డానికి గొంతుగలో వెల్ల వేసినట్లుంటుంది.

కొండనాలుక నీటిబుగ్గలా వుంటుంది. గొంతుగలో పాకి పెద్దదైపోయే వుండు. గొంతుగ నొప్పి, గుటకవేస్తే ప్లాగంపోయే బాధ. త్రాగిన వన్నీ ముక్కులోనుండి బైటకొస్తాయి. తరచుగా పులమారుతుంది.

6. సల్ఫ్యూరిక్-యాసిడ్ కు సంబంధించిన ఉదారలక్షణములేమి ?

బ్రాంచి తాగాలని, పళ్ళు తినాలని ఉంటుంది రోగికి. కాఫీ వాసన గిట్టుదు. కాలికంగా గుండెల్లో మంటగా వుంటుంది. పులితేర్చి న్నులు, పుల్లని వాంతులు, ఉదరం చల్లగానుండి బిడిలి వ్రేలాడుతూ వుంటుంది. చల్లని నీరు త్రాగినవెంటనే వమనమవుతుంది. విరోచనాలు అయినవెంటనే నీరసం, నిస్త్రాణ; ఒకటే వణకు. విరోచనం మంట, ఒరుపు. ఆసనమంతా మండుతుంది. ఒరిసి బాధగా వుంటుంది. తిండిలో ఏమాత్రం వ్యత్యాసం వచ్చినా విరోచినాలు అవుతాయి. ముఖ్యంగా కాయలు, చండ్లు తింటే విపరీతంగా విరోచనాలు అవుతాయి.

7. ఏఏ స్త్రీరుగ్గుతలకు “సల్ఫ్యూరిక్-యాసిడ్” పనిచేస్తుంది ?

నిర్ణీతసమయానికి ముందుగానే ఋతువు స్రవించడం ప్రారంభించి అమితంగా అవుతుంది. స్రావం పలుచగా ఎక్కువరంగుగా అవుతుంది. బహిష్టుకు ముందుగాను, తరువాత “నయిటుమేరు” అనగా నిద్రలో కంగారుగా వెర్రికేకలు పెడుతుంది.

కునుమ చాలలా తెల్లగా అవుతుంది. ఆ స్రావం తగిలినచోటల్లా ఒరుస్తుంది. ఒకప్పుడు కోడిగడ్డయొక్క - తెల్లని సొలూడుంటుంది. యోనిలో విషవత్తురద అమితముతో సంతోకూడిన వంధ్యత్వాన్ని నివారిస్తుంది. స్త్రీలకు ముట్లుపుడిగేకాంతలో సంభవించేవ్యాధులకు దివ్యావధము. ఒళ్ళు, కాళ్ళు, పొగాలు రావడం. నీర్సం, నిస్సత్తువ.

ఒకటిపోతున్నట్లుభావం. వేగిరపాటు. నిదానం కొంచెంకూడాలేకుండా ఒడిదుడుకుగా పనులుచెయ్యడం. రక్తస్రావం. మలబద్దం. విరోచనం అయ్యేటప్పుడు కునికిపాటు. ఈలాటి పెక్కులక్షణాలు స్త్రీల ఆర్తవ కాలంలోవుంటే 'సల్ఫ్యూరిక్-యాసిడ్' నిరుపమానమగుచుండు.

3. పది పంక్తులతో 'సల్ఫ్యూరిక్-యాసిడ్' కలుగజేయు సాధారణ లక్షణములను తెల్పుము.

మితిలేని తొందరపాటు. నిదానం లవలేకంకూడావుండదు. అన్ని పనులూ అనుకున్నది తడవుగాకావాలి (ఆర్జంటం-నిట్టు). నోషి నింపాదిగా క్రమంగాపెచ్చి ఆకస్మాత్తుగా ఆంతవిపరీతపునోషియు తగ్గిపోతుంది. ఈలా నోషితరచువస్తుంది (పల్సు). దీనిబాధలు మొద్దు పనిముట్టుతో నొక్కుచున్నట్లుంటుంది. వృద్ధులకు ఏమాత్రం దెబ్బ తగిలినా వుండయి నలుపెక్కి ఏనాటికిమానదు. పిల్లవానిని ఎంతతోమినా పులునువాసవకొడుతూనేవుంటాడు. (హిపార్, మెగ్నీషియాకార్బు, రిహం)

ముఖంపై కోడిగుడ్డుసోనవ్యాప్తే ఆరిపోయినప్పటివలె బిరబిరలాడుతూవుంటుంది. కఫాలంలో మెదడువదులై కదలుచున్నట్లుభావం.

నోటిపూత : పెదవులు, నాలుక, దవుడలు, నోరు యావత్తూ పూస్తాయి. పనులుగుల్లనుండి రక్తస్రావం, పశ్చిమిపరీతంగాబాధ; నోరుదుర్వాసన; ఏమియుతినలేడు. తుదకు జావకూడా త్రాగలేనిస్థితి; గుండెల్లోమంట. పులిత్రేన్సులు, పళ్ళుకూడ పులుపెక్కుతాయి, పైకి కనుపించని ఆంతరంగిక బాగుకు, దడ.

రక్తంపేరుకొని, కదుములుకట్టి నల్లనిమచ్చలవుతాయి. ఆలాటి నల్లమచ్చలను యీమందు మాపేస్తుంది. ఎర్రగాకంది దురదలున్నప్పుడు దీనినివాడాలి. నవద్వారాలనుండి నల్లనిరక్తం స్రవిస్తుంది.

దెబ్బతగులుటచేతగాని, ఎత్తునుండి పడిపోవుటచేతగాని, మెదడుతుగిలేదెబ్బలకు. మస్తిష్కఘాతకాలకు దివ్యమగు మందు. మెడయొక్క కుడివెంపున పెద్దకురుపు తేలుతుంది (కెంటు). ఒళ్ళు చలువలు కమ్ముతాయి. ఒకవంతు 'సల్ఫ్యూరిక్ యాసిడ్'ను 3 వంతులు ఆల్కహాల్ లో కలిపి రోజుకు మూడుసార్లు 15 చుక్కలు వుచ్చుకొన్నచో త్రాగుడుయందు భ్రాంతిపోతుంది (హెర్రింగు).

వ్రాత వ్రాయునప్పుడు వేళ్ళు అమరుతాయి. ఎక్కెళ్ళు. కాఫీవాసన గిట్టదు.

స్త్రీలకు ముట్లుఉడుగుకాలంలో ఒంటినుండి శగలు, పొగలు (ఎమిల్, గ్రిఫైటిస్, సెపియా).

తిననతరువాత, నిద్రపోయేటప్పుడు, ముట్లు ఉడిగిపోయే సమయంలోను, వ్యాధిలక్షణాలు హెచ్చుతాయి.

బాధగలవైపు తిరిగివరున్నప్పుడు, వెచ్చనిపానీయాలు సేవించుట చేతను, చేతులు తలతట్టుపెట్టుటవల్లనూ బాధలుతగ్గుతాయి. దెబ్బలు తగిలినప్పుడు 'ఆర్మికా' వల్లనయంకాకపోతే ఇది పనిచేస్తుంది.

135. సింఘేటం (Symphatum)

1. 'సింఘేటం'నుగూర్చియు దాని సాధారణలక్షణములను గూర్చియు వ్రాయుము.

దీనిని సాధారణంగా 'కంప్రెస్-నిట్ బోన్' అని పిలుస్తారు. దీని ప్రేళ్ళయందు స్ఫటికాకారముగా ఒక పదార్థముండును, అది తెగిన భాగములు త్వరితముగా మాంసం ఉపకరించును. ఉదరములోను,

పే)గులలోను పుట్టెడిపుండ్లను పోనార్చుటకు లోనికి వాడనగును. జరతశూలలు నివారించును. ఆసనము ఉబారముగానుండిన దీనిని పైకి వ్రాయవలయును.

చిరియెముకలు, నాళ్లు, పెద్దఎముకలపై పొరలకు దెబ్బలుతగిలి, విరిగినా, చిట్టినా దీనిని వాడాలి. కేళ్ళలోని బాధలకు బాగుగా పని చేయును. మోకాలులోపుట్టు, తీపు, పోటులను నివారించును.

పెద్దయెముకలనంటిన పుండ్లుపడినప్పుడు. ఎముకలు విరిగి తిరిగి త్వరితముగా అతుకుకొననప్పుడు, శస్త్రచికిత్సలో కాళ్ళుకొట్టివేయుటచే కలుగు పుండుమాననప్పుడు, శల్యగతమగుపుండ్లు, కురుపులు, పెద్దఎముకలందలి ఆటు-పోటునకు బాగుగాపనిచేయును.

2. “సింఘేటం” కంటికి ఎప్పుడు మందు ?

కంటిపై దెబ్బలుతగిలినప్పుడు, కంటిలోవదైనా గుచ్చుకొనినప్పుడు, కంటిపై గుద్దినప్పుడు, ఘాతకములచే కళ్లు అదిరినప్పుడు దీనికి సాటివచ్చుమందులేదు.

కంటిగుడ్డుకు వదైనా దెబ్బతగిలినప్పుడు, అదురుతగిలినప్పుడు, కంటిపై గుద్దినప్పుడు బాగుగాపనిచేయును. పసిపాపలు కేరింతాలు కొట్టునప్పుడు శిశువు తల్లికంటిపై పిడికిడితో గుద్దినప్పుడు నాచి తీపు పుట్టినచో దీనినిమించు మందులేదు (గుడ్డుచుట్టునగల కండరము దెబ్బ తిన్నచో ఆర్నికా).

3. “సింఘేటం” యొక్క సాధారణ నైసర్గికలక్షణములేమి ?

ఎముకలు విరిగినప్పుడు వెంటనే ప్రారంభించివిడువకుండాతరచు వాడనగుమందు (కాల్-రీయా-ఫాస్). విరిగిన ఎముకలు త్వరితముగా అతుకుకొననప్పుడు ఇదిచేయుపని అద్వితీయము. విరిగినఎముకలను

అతుగుటకు, గుచ్చుచున్నట్లుండు ఎముకలయందలి నొప్పులుపోగొట్టుటకు 'కేలన్ను'ను తయారుచేయుటలోను 'సింఘేటం'ను మింగినమందు వేరొకటిలేదు.

ఎముక విరిగినచోట ఆటు, పోటు (స్ట్రాపరికం)కు ఉపకరిస్తుంది. గుడ్డుటవలన కన్ను, కనుగుడ్డులలో కలుగువాపు, ఆటు, పోటులకు పని చేయును.

పెద్దఎముకలను కొట్టివేసినప్పుడు వాడదగుమందు. శల్యగతమగు కురుపులకు పెట్టిందిపేరు. దవుడఎముకవాచి కలిగించునొప్పిని, బాధను, తగ్గించును.

ముచికలగుంటలో బాధ, మోకాలునొప్పి, మన్నితమగు ఎముకలకు, నరములకు, నాడులకు దెబ్బలుతగిలినప్పుడు కలుగు పోటు-ఆటులనుతగ్గించును. ముంగాలి పెద్దఎముకకు దెబ్బతగిలినప్పుడు 'ఆర్నికా' వాడినతరువాత దీని అగత్యముకలుగును.

136. సి ఫి లి నం (Syphilinum)

(Nosode) నో సో డ్.

1. 'సిఫిలినం' యొక్క సాధారణ ప్రభావమేమి ?

సవాయివ్యాధి కారణమగు సవాయివుండుయందలి రసి, చీమునుండి తయారుకాబడిన ఒకమందు. ఇట్లు వ్యాధికారకములనుండి తయారుకాబడిన ఔషధములను 'నోసోడు' అంటారు.

సవాయివ్యాధి సకాలములో నివారణయగుటకు శాస్త్రయుక్తమగు మందుతీసికొనక పైపూతలతోను, పట్టీలతోను, తాత్కాలిక

ఫలితములచిచ్చు సూదిపోట్లతోను వ్యాధిని అణచిపెట్టుటచే చర్మగత మగువ్యాధి అంతర్ముఖమై పెక్కు భయంకరవ్యాధులకు మూలమగు టయేగాక వంశానుక్రమమై బిడ్డ తదనంతరం ఈ పాపఫలితమును అనుభవించు తత్వమును సవాయితత్వము లేక సిఫిలిటిక్ తత్వము అని అంటారు.

ఇట్లు సవాయివ్యాధిని అణచిపెట్టుటచే కలిగే పెక్కు ఋగ్మత లను ముఖ్యంగా గొంతుగ, చర్మములకు సంబంధించు పెక్కు కాలిక వ్యాధులకు పనిచేయు ఔషధరాజము “సిఫిలినం.” ఉదయమున అమిత మగు నిస్త్రాణ, నీరసము, నిస్సత్తువ, ఒకకీలునుండి మరొకకీలుకు తరచుగామారు కీళ్ళవాతము. సూర్యాస్తమయములో ప్రారంభించి తిరిగి సూర్యోదయమయ్యేవరకు ఉండునొప్పలకు ‘సిఫిలినం’ దివ్యమగుమందు దీనిబాధలు క్రమముగా హెచ్చి క్రమముగానే తగ్గును. నోటియందు, ముక్కుయందు, మర్మావయవములందు, చర్మముపైననూ పుండ్లు ఒకదానివెనుక మరొకటిపుట్టే శగగెడ్డలు, వెంట్రుకలూడిపోతాయి. సీతకాలమందు సీతగాలికి, వేసవికాలమందలి వేడికి ప్రకోపించు వ్యాధులను నివారించు మందు ‘సిఫిలినం’.

“సవాయి” వ్యాధిసోకిన రెండు మూడు వారాలలో అంగము పై పొక్కులేచి క్రమముగా విశాలమగు మొత్తవర్పడి దానిపై పుండు కూడ వృద్ధిచెందుతుంది. దీనివలన విపరీతమగు పోటు, బాధ కలిగి దానినుండి క్రమముగా చీము, రసి స్రవిస్తుంది. దీనివలన రోగిపడే బాధ వర్ణనాతీతము. ఈపుండు ఈలాచర్మగతమై యుండునంతకాలము రోగి తత్వములో మార్చేమియుగలుగదు. కాని ఈ సవాయిపుండును పైపూతలతోను, కట్లతోను, ఇంజక్షనులతోను అణగారచేసే యెడల వ్యాధి అంతర్గతమై వేళ్ళుబారి దానివల్పిడిచే అవయవాలు నిర్మూ

లింబబడుతాయి. ఎముకలు, గ్రంధులు, అమత్వచలు, నాళ్లు, నరాలు రక్తం మొదలుగాగల పెక్కు శరీరభాగాల్లో వినాశనకరమగు చెప్పలేనన్ని పరిణామాలకు దారితీస్తుంది. ఈలాటి వ్యాధులను వ్యక్తపరిచే తత్వాలను “సిఫిలిటిక్” తత్వాలు అంటారు. అట్టి తత్వసంభంధమగు వ్యాధులను ఎదుర్కొనగలనుండు “సిఫిలినం”.

2. ‘సిఫిలినం’కుగల మానసిక లక్షణములేమి ?

జ్ఞాపకశక్తి నశిస్తుంది. తనవ్యాధికి పూర్వంజరిగిన విషయాలన్నీ జ్ఞప్తికివస్తాయి, ముఖాలు, పేర్లు, తేదీలు, విషయాలు, స్థలాలు, పుస్తకములపేర్లు, మరచిపోతాడు. జ్ఞాపకముండొడవు. ఏమాత్రం గణితం కూడ కట్టలేడు. తనవ్యాధి కుదరదనేనిరాశ. స్నేహితులయెడల నిర్లక్ష్యం. పనిచేయుటకుకూడ హెచ్చరికగాని, వికాసంగాని ఉండదు. రాత్రిపడుతోందంటే భయం. మాటలు, చేతలు మొరటుగాఉంటాయి. మానవత్వమును కోల్పోయి నవబు, సందర్భాలు లేకుండా తనకు తోచినదానిని చేసేతీరు తాడు.

3. “సిఫిలినం” వాడనగు సిరోలక్షణములేమి ?

విపరీతమగు తలపోటు. ఒక కణతనుండి వేరొక కణతకు, ఒక చెవినుండి వేరొక చెవికి, ఒక కంటినుండి వెనుక ముచ్చిలిగుంటకు పొడిచేపోట్లను నివారిస్తుంది. ‘సిఫిలినం’ తలనొప్పి ఒక కణతనుండి వేరొక కణతకు పొడుస్తూ మధ్యగా నడినత్తికి పొడుస్తూ తల్లక్రిందులుగా ‘T’ అనే అక్షరాన్ని పోలివుంటుంది బాధ. తలనొప్పి సాయం కాలం 4 గంటలకు ప్రారంభించి క్రమముగా అర్ధరాత్రి వేళకు విపరీతంగా హెచ్చి క్రమంగా సూర్యోదయానికి తగ్గుతుంది.

4. “సిఫిలిను” నివారించు కంటి ఋగ్మతలేమి ?

కంటి కండరాలకు పాక్షికవాతం పోడచూపుట యీ మందు కొక లక్షణం. మెల్ల చూపు, ద్వంద్వదృష్టి అంటే ఒకవస్తువు రెండుగా కనుపిస్తుంది. దృష్టినాడి క్షీణిస్తుంది. హాస్యదృష్టి - దగ్గరచూపు. కండ్లకలక, కంటిలో వుండు, ఎడమ కంట్లో కుక్కగొడుగు (Fungus) వంటి మొలకలు. రాత్రికాలం భరించ శక్యంగానంత అమిత బాధ. విపరీతమగు కంటికలక; ఆటు, పోటు; రెప్పలువాపు; కంటివెంట నీరు. వెలుతురును చూడలేరు. ఒక వస్తువుక్రింద మరొక వస్తువు వున్నట్లు గోచరిస్తుంది.

5. ముక్కుకు వచ్చు ఎట్టి ఋగ్మతలకు ‘సిఫిలిను’ వాడాలి ?

ముక్కునుండి వస్తువు లేక ఆకువచ్చని ప్రావం. ఈ ప్రావం భరించరాని వాసన. సవాయివంశ చరిత్రగల పిల్లలయొక్క నాసికా సంబంధమగు ఋగ్మతలకు ముఖ్యముగా పనిచేయును. నాసికా శల్యములు సిధిలమై ముక్కు తప్పడైనప్పుడు వాడనగుమందు. ముక్కులో కొయికండలు, ముక్కులో వుండై ముక్కు సిధిలమగుటకు వాడనగును.

6. “సిఫిలిను” పనిచేయగల ముఖకవళికలేమి?

ముఖములో పోట్లు; ముఖములో ఒకవైపు పాక్షికవాతము. ముఖముపై రాగిరంగు మచ్చలు. మొటిమలు. గడ్డముపై సవాయి పొక్కులు లేస్తాయి. పెదవులువగిలి పుళ్ళు పడుతాయి. పెదవులపై నను, ముక్కు పోణాలపై నను స వాయి సంబంధమగు వుండ్లు లేస్తాయి. ముక్కుయొక్క ఒక భాగం వుండయి తినేస్తుంది.

7. శ్రీల పయే యుగ్మతలకు 'సిఫిలినం' వాడాలి !

గర్భాశయ ముఖద్వారమందు వుండు. యోనిలో వుట్టు కణుపులవంటి మొలకలను నివారించును. పసుపు, ఆకుపచ్చ మిశ్రమ ఛాయలో విపరీతమగు కునుమ వెడలుటకు "సిఫిలినం" అత్యుత్తమమగు మందు. కునుమస్రావము మోకాళ్ళవెంట స్రవిస్తూ కట్టుజట్టలను తడుపునంత అమితముగా నుండును (ఎల్యూమినం). సంభోగ సమయములో పురుషుని వీర్యం స్కరించేటప్పుడు పిండాశయములో విపరీతమగు కోతబాధ. ఋతుసమయానికి పూర్వము గొంతుగ బొంగురు పోతుంది.

8. 'సిఫిలినం' యొక్క ప్రధాననై సర్గిక లక్షణములను వ్రాయుము.

నూర్యాస్తమయంనుంచి నూర్యోదయం వరకు నొప్పులు, బాధలు బాధిస్తాయి. బాధలు క్రమంగా హెచ్చి క్రమంగా తగ్గుతాయి; బాధలు ఒకచోటనుండి వేరొకచోటకు మారుతాయి. రోగలక్షణాలన్ని రాత్రిళ్ళు ప్రకౌపిస్తాయి. కురుపులు, మొటిమలు - రాగిరంగుమచ్చలు - తడిపితే ఊదాగా మారుతాయి.

శరీరం యావత్తూ కృశిస్తుంది. (ఎర్రబాటినం, అయిడీన్). గుండెలలో పోటు వెనుకకు పొడుస్తుంది; ముఖ్యంగా రాత్రి ఉదేకిస్తుంది. జ్ఞాపకశక్తిలోపిస్తుంది. ఊరు పేర్లు, మనిషి పేర్లు, పుస్తకముల పేర్లు జ్ఞప్తికిరావు, గణితమంటే తలనొప్పి, ఉదయం లేచేసరికల్లా నీరసం, నిస్సత్వం. అమితంగా స్రవించే కునుమ - కాళ్ళవెంట స్రవిస్తూ కట్టుగుడ్డలను తడుపుతుంది. తలనొప్పి ఒక కణతమండి రెండోకణతకు పొడుస్తుంది. నొప్పివలన నిద్ర పట్టదు. తల వెంటుకలు ఊడిపోతాయి.

కండ్లకలక, రెప్పల వాపు, నిద్రలో కళ్ళు అంటుకుంటాయి. రాత్రి విపరీతమగు పోటు. చల్లని నీటితో కడిగితే బాధ తగ్గుతుంది.

ద్యయదృష్టి - వస్తువుక్రింద మరొకవస్తువు ఉన్నట్లు కనుపిస్తుంది. పళ్ళు కుదుళ్ళలోని భాగములు సిధిలమవుతాయి. ఏళ్ళ తరబడి మలబద్ధం. ఆసనము దుర్మాంశముతో పూడిపోయినట్లు కుపిస్తుంది. ఎసీమా చేసే సమయంలో, గర్భవేదన సమయంలో పడేటంత బాధపడుతాడు. ఆసనం, ఆహారకండరం చిట్లుతాయి. ఆసనకండరం జారుతుంది.

భుజముల కీళ్ళలో నొప్పులు; చేతులు నిలువుగా ఎత్తలేదు. సయోటికాలో రాత్రి బాధపెచ్చు. కురుపులు, శగగెడ్డలు, ఒకటి తగ్గితే మరొకటి వేస్తాయి. “సి ఫి లి నం” రోగి తరచు చేతులు కడుగుతాడు.

137. టేరెంట్యులా క్యుబెన్సిస్ (Tarantula - Cubensis)

1. “టేరెంట్యులా క్యుబెన్సిస్” అననేమి ?

ఇది “అరబిమిడా” అనగా సాలీడు జాతికి చెందిన ఒక మందు. దీనిని సాధారణముగా “క్యూబాన్” సాలీడు అంటారు. ముదురు బూడిద రంగు వర్ణముగల క్యూబా దేశపు పెద్దరకపు సాలీడు.

2. సారూప్య వైద్యమునందు వాడుకలోగల కొన్ని సాలీడుకు సంబంధించిన మందులను తెలుపుము.

1. టేరెంట్యులా క్యుబెన్సిస్ - రోమములతోనుండు క్యూబా దేశపు సాలీడు.

2. టేరెంట్యులా హెస్పెరియా: ఇది స్పెయిన్ దేశపు సాలీడు. బ్రతికివున్న సాలీడుతోనే యీ మందును తయారుచేయుదురు.

3. మైగేల్ : క్యూబాదేశపు నల్లటి సాలిపురుగు.

4. తెరిడియాన్ : వెస్టు - ఇండినుకు చెందిన నారింజ రంగు సాలిడు.

5. ఆర్కియాక్జైడేమా : మధ్యపరగణాలు ముఖ్యంగా కెంటుక్కి, పెనస్సిలకు చెందిన చాన్లుగల సాలిడు.

6. ఆర్నీసి నెన్షియా : తెల్ల సాలిపురుగు.

3. సాలిపురుగు విషముయొక్క సాధారణ నైసర్గిక లక్షణములను గూర్చి తెలుపుము.

సాలిపురుగు కుడితే సాధారణంగా ఒళ్లు చల్లబడ్డం, బాధలు విడచి, విడచి ఒకేకాలంలో రావడం ఉంటుంది. దీనిపని రెండువిధాలుగా ఉంటుంది. ప్రథమంగా రక్తం వివహరితమవడం, ద్వితీయంగా నరసంబంధమగు నిస్సత్తువ. విస్తారంగా నాడీసంబంధమగు వ్యాధులు సంభవిస్తాయి. ముఖ్యంగా బెబ్బివాతం (Chorea) అనస్కారము (Hysteria) మొదలగు వ్యాధులు అంకురిస్తాయి.

ఆదుర్దా, ఆరాటం, వణకు, ఆందోళన, నరాల నిస్సత్తునా మొదలగు లక్షణాలు ముఖ్యంగా దీని విషంవలన పుడుతాయి. పాఠకుల మనస్సుకు పట్టేందుకు ఒక స్వీయోనుభవమును వాగ్దానించు.

1942 సం॥రం మే నెలలో ఎండమండిపోయే మిక్కిమధ్యాహ్నం 2 గంటలకు ఒక మాహాకారువచ్చి తన పద్ధెనిమిదిమాసాల పిల్లవాని శరీరమంతా ఒణికిపోతోందని, కెండి ఉండి మూతిని వెక్కిరించినట్లు తిప్పేస్తాడని, చేతులో ఉండడంలేదని ఖంగారుగాచెబుతూ ఒక్క మారువచ్చి చూడమని స్పష్టంకొన్నాడు. ఒక గంటక్రితం మే భోజనం చేసి పరుండుటచే బద్ధకంగా ఉండి 5 గంటలోవచ్చిచూస్తాను నీవుపెళ్ళిపో

అనిచెప్పి పడుకున్నాడు. పది నిమిషాలకల్లా వాళ్ళ అబ్బాయివచ్చి శిశువు చిల్లబడిపోతున్నాడు, ఇంట్లో కంగారుపడుతున్నారు, వెంటనే డాక్టరుగారిని తీసుకురమ్మని పంపించారని వాకట్లో నాళొరకుకూర్చున్న తండ్రితోచెప్పాడు. ఆ మామూలుకారు కంగారుపడుతూ నన్ను వెంటనే రమ్మని పూజేయవజ్జాడు. “మీ యింట్లో అంతా నిర్లక్ష్యం. కాగేపాలపై మూతడంచాలని ఎన్నో సార్లు చెప్పాను. పాలలో ఏసాలీడో పడి ఉంటుంద”ని చెబుతూ ఆ మందుపెండలో పడి ఆ మామూలుకారు వెంట రోగినిమాడ్డానికి వెళ్లాను. వెళుతూనే పాలగిన్నె తెమ్మని చూడగా అడుగున తెట్టికట్టుకొని సాలీడు ముద్దలయిఉంది. ఆ మామూలుకారు పిల్లను చంపేశాడు అంటూ ఆడవారిపై విరుచుకుపడ్డాడు. శిశువుకుగల అప్పటి బక్షణాలనుబట్టి “మైగేల్” కి (న పొటెన్స్) ఆ మూతి కొంకర్లు వణుకు పోయేదాకా అరగంట, అరగంటకు అయిదుసార్లు వాడమని యిచ్చాను. క్రమంగా మరునాటి ఉదయానికి శిశువు తేప్పరిల్లింది.

4. “టెరెంట్యులా క్యుబెన్సిస్” చేయు సాధారణ కృషివిమి:

1. అసలైన రాచకురుపును (Carbuncle) పుట్టించును. రాచకురుపుపై దీని ప్రభావము అద్వితీయము.

2. ఇందలి వాపులు నీలిరంగుగానుండి అగిడిమంటలతో భరించరాని పోటుగా వుంటుంది. అమితముగా నిస్త్రాణ.

3. మరణవేదనను నివారిస్తుంది. తుది ఘడియలలో యిది ఒక మోతాదు యిస్తే బాధలేకుండా మరణిస్తాడు.

4. జననేంద్రియములందలి ఉలారమును రూపుమాపుతుంది.

5. గజ్జలయందలి గంధుల వాపుతో కూడిన ‘స్లేగు’ వ్యాధిని నివారిస్తుంది. ఆ వ్యాధి దండయాత్రకాలంలో నివారణ బేషధంగా పని చేస్తుంది.

6. రక్తదోహాలకు, విష ఋగ్మతలకు పెట్టిందిపేరు.

6. రాచకురుపుకో 'పేరెంట్యూలా - క్యుబెన్సిస్' వాడేలక్షణాలేమి ?

అమితముగా నిస్త్రాణ; అతిసార విరోచనాలు. జ్వరం విడచి విడచి వస్తూ సాయంకాలం తీవ్రమౌతున్నప్పుడు దీన్ని వాడాలి. అగిడి మంటలు, పోటు; బాధ భరించరానిదిగానున్నప్పుడు వాడాలి. 'పేరెంట్యూలా - క్యుబెన్సిస్' అప్పుడు యిదిచేయు మేలు అసమానమైనది, మకువరానిది.

6. "పేరెంట్యూలా - క్యుబెన్సిస్" కలుగజేయు సాధారణ లక్షణము లేమి ?

అన్ని విషమస్థితులలోను కలుగు నీరస, నిస్త్రాణలకు వాడనగు అమూల్యమగు మందు. (ఆర్సు, వైరొజిన్, బేప్టీషియా, లెకసిస్, కాలీ ఫాస్) రోగగ్రస్తమగు తావులు నీలివర్ణంలో ఉండి అగిడిమంటలు, భరించరానిపోటు - కుట్టుచున్నట్లుంటాయి పోటు. రాత్రిళ్ళు తరబడి గోరుచుట్టువల్ల పోటు, మంటచే స్థిమితము లేక రోగి యిల్లు కలియ తిరుగుతాడు.

అసలైన రాచపుండు, ముచికలగుంటలోపుట్టి ఆటు, పోటు, అగిడిమంటలతో అల్లాడిపోతూ నీరసం, నిస్త్రాణలతో సామ్యసిల్లి పోతాడు రోగి

గజ్జలలో అడ్డగరలు (Buboes) ఉబ్బి, కమిలి, ఊదావర్ణంలో ఉండి చాల కాలంగా రసిగ్గుడుతూ మానకుండా వుంటాయి. (కార్బో ఏనిమలిస్; లెకసిస్). అగిడిమంటలు భరించరాని బాధ.

మర్మావయవములలో ఉల్కారం (కోటన్-టిగ్; గ్రఫైటిస్; పెట్రోలియం) గింధుల వాపుతోకూడిన 'స్లేగు' రోగి శీఘ్రంగా

నిస్త్రానిణ చెందుతాడు. (ఆర్పు, ఫోస్ఫరస్, ఎగ్స్ మియా, లెకెసిస్, ఓపియం. చూస్-టూపు). మూత్రం బిగబడుతుంది.

అన్నహితపు పోతుంది; కాని ఉదయాన్నే చద్దిఅన్నంతింటాడు. ఎక్స్ క్యూ.

మరణవేదన పాలుగాగుండా నివారించు నిరుపమానమగు నందు. చర్మచే నిర్దురపట్టు. చుట్ట కాలిస్తే ఉపశమనంగా వుంటుంది. వ్యాధిలక్షణాలన్నీ రాత్రివేళ ప్రకృతిపొస్తాయి.

138. టేరెంట్యూలా - హెస్పానియా

(Tarentula Hispania)

1. "టేరెంట్యూలా-హెస్పానియా" అననేమి ?

ఇది స్పెయిన్ దేశమందలి సాలిపురుగు విషము. రోమములుగల పెద్ద విషపూరిత సాలెపురుగు. ఇది ఉష్ణ ప్రాంతమందు ముఖ్యముగా దక్షిణ అమెరికాలో ఇవి విస్తారముగానుండును. జీవముతో గల పురుగును సమూలమునుండి యీ మందును తయారుచేయుదురు. ఇందలి లక్షణములన్నియు ఇది కుట్టుటచే కలుగు లక్షణములనుండి సేకరింపబడినవి.

2. 'టేరెంట్యూలా - హెస్పానికా' కుట్టు విషముచేకలుగు లక్షణము లేమి ?

కుట్టినతావుతో కంది, ఉబ్బి ఊదాగామారి పరిసర గ్రంధులు వాచును. నల్లని పేరిన రక్తము ముక్కునుండి స్రవించును. అట్టి రక్త

సావము బాధలను తగ్గించును; రక్తము సరిస్సుకువి స్తారము పొడుచు చుండుటచే కణతలలో ధనారించును. ముఖముపాలి బూడిదవర్ణముగా నుండును. గుటకవేయుట కష్టమగును. మంట, విదాహం; ఎంత నీరు త్రాగినా తృప్తివుండదు. మలం నల్లగానుండి వాసన గుబాళిస్తుంది. మూత్ర విసర్జన కష్టముగా అగును. నరాల దుర్బలత్వం. అవస్థారం (Hysteria). తరచు చేతులు ఆడిస్తూవుంటుంది. మాధుర్యమగు సంగీతం వివరీతమగు ఉద్రేకహేతువు. అమితంగా ఆరాటం; నిమిత్తంలేని గాబరా.

3. విడచి విడచి వచ్చే మన్యంజ్వరంలో 'చేరెంట్యూలా-హెస్పానికా' ను నిరూపించే లక్షణాలేమి ?

మన్యం జ్వరాలలో అవయవాలకు స్థిమితం వుండదు. ఎముకలతో సహా నొప్పిగా వుంటాయి. కుడుతోన్నట్లు పోట్లు. ఆరాటం, గాబరా. సాధారణంగా జ్వరం సాయంకాలం అంకురించి తెల్లవాల్లు కాచిపోస్తుంది. ఇందలి వింతలక్షణమొకటుంది. చమటలు మాత్రము పొయ్యవు. ఇది దీని ప్రత్యేకత.

4. "చేరెంట్యూలా - హెస్పానికా"ను నిరూపింపనగు అవస్థారలక్షణములేమి ?

నిద్రలో లేచిపోయి నడుస్తుంది; అమితకోపం; రోషం; శృంగార చేష్టలు; మస్కధ బాధలు; సంగీతంచే ఉద్రేకం. అలసటాచ్చి సామ్య సిల్లి క్రింద పడిపోయేవరకు పాడుతుంది. నక్కజిత్తులు, విధ్వంసకాండ. ప్రశ్నకు జవాబుండదు; పలకదు. ఉలకదు. ఉద్రేకంతో పాడుతుంది. నృత్యం చేస్తుంది. తుదకు ఏడుస్తుంది. దెయ్యాలను, భూతాలను, వివజంతువులను, క్రిములను చూస్తుంది. రోగాన్ని నటిస్తుంది. శోష

పోతుంది; సామంత్యసిల్లి పడిపోతుంది. ఎవరూ చూడకపోతే ఆమెకు అవస్థారమేరాదు. ఎవరేనా చూస్తేనే వస్తుంది రోగం. చూచామూ ఆమె కొంకర్లు పోతుంది. రోగులులేని రోగమన్నట్లు నటిస్తారు. రోగం వుందనికూడా భావిస్తారు. ముఖ్యంగా ముదురు ఆకుపచ్చ, ఎరుపు, నలుపురంగులను ఈ రోగులు చూడకూడదు. జుట్టు పీక్కుంటుంది; తల బాదుకొంటుంది. పిచ్చిలో తన్నుతాను బాదుకుంటుంది. తన్ను కాచి యున్న దానదాసీజనాన్ని బాదుతుంది. మిత్రులను, బంధువులను బాదుతుంది, కొడుకుతుంది. విపరీతమగు రాక్షసకృత్యాలు చేయుట యీ మందుకు నైజం, కట్టు బట్టలు చింపుకుంటుంది. ఓదారిస్తే “ఘోలుఘోలు”న ఏడుస్తుంది. తనమాట కాదంటే వస్తుంది తాడి ప్రమాణం కోపం. దానితో ప్రళయతాండవం చేస్తుంది “ఓరెంటులా-హెస్పానికా” శోగి.

5. మలబద్ధంతో “ఓరెంటులా-హెస్పానికా”కు సూచక లక్షణాలేమి?

ఇందు మలబద్ధంలో భయావహకమైన బాధ. వినుగులేకుండా యిటు - అటు కలియత్రొక్కుతాడు. స్థిమితం ఉండదు. ఆందోళన. తలగడపై తలతోబుద్ధతూ ఇటు - అటు దొర్లుతాడు. విరోచనానుమానం వుండదు. ఆసనంలో పోటు, మంట తీపు. పొట్టలో విపరీతమగు పొట్టు. కష్టంమీదగాని మలవిసర్జనకాదు.

6. ఎట్టి హృద్రోగములకు “ఓరెంటులా-హెస్పానియా” వాడాలి?

గుండె దడ, నాడి వక్రిగతిగా వుంటుంది. గుండెలలో దడ, పలుకు, ధ్వనులు వుంటాయి. గుండెలలో అమితంగా ఆరాటం, ఆందోళన; దానితో గుండెదడ. భయంవేసి గుండె నిలచిపోయేట్లు వుంటుంది; రోగికి అంతులేని చల్లగాలి కావాలి. గుండె తిరుగుబడినట్లు, నలిగిపోయినట్లు, పిసుక్కుపోతున్నట్లు ఉంటుంది. గుండెనొప్పి.

7. “చేరెంట్టులా - హెస్పానియా” యొక్క సాధారణనై జలక్షణాలు ఏమి ?

అమితమగు గాఢరా; ఆరాటం; గుండెలలో గాఢరా. రంగులను చూస్తే భయం, సిగ్గుభీషియాలుండవు. పారిపోవాలని వుంటుంది. ఆడాలని, క్రిందకు పైకి గెంతాలని వుంటుంది. సంగీతమంటే వుండేకం.

కాలు, చెయ్యి, నడుం. మెడలను సర్వదా కదుపుతూ వుంటుంది. ఒక్క ఊణంకూడా వాటిని స్థిమితంగా వుంచదు - వుంచలేదు. మాంసం ఊడి పడిపోతోందా అన్నట్లుంటుంది, ఇందలి చుక్కడం చూస్తే. ఆరుబయట వుంటేను, ఒళ్ళు పడితేను బాధలు తగ్గుతాయి. మంటలు దీని ప్రత్యేక స్వాభావికలక్షణం. ఆసనం, పాదాలు, అరికాళ్ళు మంట, గర్భాశయం మంట.

నిద్రలో లేచి నడుస్తాడు. (కాలీ - బో). నక్కజిత్తులు; ఘాతకుడు, శృంగార చేష్టలు, మదనతాపం, మన్మథబాధలు, ఉద్రేకం; పిచ్చిలో భయానక కృత్యాలు. ఉద్రేకంవస్తే ఆటలు, పాటలు, గెంతడం, తుదకు ఏడవడం. రోగమున్నట్లు నటన. ఎవరేనాచూస్తే రోగం వస్తుంది; చూడకపోతే రోగమే వుండదు. అంతానటనే. ఓదారిస్తే ఏడుస్తుంది. తన మాట కాదంటే కోపం. తరచుగా తల అదురుతుంది. వినుగులేకుండా తల అటు - యిటు తిప్పుతుంది.

కుడి కన్ను మసగ, పోటు, దురద. ఇనుక పడ్డట్టు బాధ. కుడి కన్ను, కుడిచేతి, మడిమక్క, గొంతుగ కుడిభాగం రోగగగ్నిస్తమై బాధకరంగా వుంటాయి.

భీతావహమగు మలబద్ధం. మలం ఊడిపడడానికి బ్రహ్మ ప్రళయమవుతుంది. చూత్రంలో సుగంధ వుంటుంది.

స్త్రీ పురుషుల యిరువురకుకూడ అమిత సంభోగేచ్ఛ. అమిత మగు కామోద్రేకం.

నెలసరి త్వరగాను, విస్తారంగాను అవుతుంది. చేతులెత్తితే గుండెలలో భారం. గుండె బాధచే ఎడమతట్టు పడుకోలేడు. భయం వేసినవానివలె గుండె ఆగి ఆగి కొట్టుకుంటుంది. కురుపులు, వ్రణలు, రాచపుట్ల - విప్రమీడ కెండు భజాలమధ్యను పుడుతాయి.

నీరసం. నిర్గుత్తువ. తిమ్మెరలు, ఆరాటం - యివి సర్వదా రోగిని ఆశ్రయించి వుంటాయి.

ఎడమనైపు వైభాగంలోను, కుడినైపు క్రింది భాగంలోను తిమ్మెర్లు (కెంబు). చాడలు కట్టిపెట్టినట్లు బాధ. పోటు; కుడిచెయ్యి, ఎడమకాలుకు పాక్షికవాతం; పట్లు తప్పతాయి.

రాత్రిళ్లు విపరీతంగా దగ్గు. చుట్టకాలిస్తే తగ్గుతుంది. (కెంబు). వేలు ముందుకొనలు అతిసున్నితంగా వుంటాయి (ఏలెన్).

కదిలినా, చప్పువై నా, ఋతుకాలంలోను రోగలక్షణాలు ప్రకాశించి పాడినా, బిళ్ళ మద్దనా చేసినా, చుట్టకాల్చినా లక్షణాలు శాంతిస్తాయి.

ఆర్పు దీనికి సహచరి.

139. తిరిబింతినా (Terebinthina)

1. 'తిరిబింతిన' ప్రయోగమువలన సాధారణముగా కలుగు మార్పు లేమి ?

అమత్స్యచటానుగి అడ్డ ముక్తివలన మూత్రవాహిని నుండి లక్షణమును శ్రవింపజేయును. మూత్రలక్షణములు, పొట్ట ఉబ్బుట

(Tympanites) ముఖ్యంగా గమనించవలసిన మార్పులు. మూత్ర పిండములు వాచి రక్తస్రావముగను. రక్తము నల్లగా దుర్వాసన వేయుచు పొగచూరినట్లు బ్రాంఛిరంగులో వుంటుంది, మూత్రంలో శ్వేతధాతువు (Albumen) పోతుంది. శరీరం నీరుపడుతుంది. మగత, కొన్ని సమయాలలో మూత్రనాహిని మూసుకుపోతుంది. 'కోమా' మగత. చిత్తశుంభం వుండు చలిపోకులు. దీని ప్రభావం ముఖ్యంగా మూత్ర పిండాలపైన, మూత్రకోశాలపైన ఉండును. నాలుక ఎరుపుగా, నునుపుగా మెనుస్తూ వుంటుంది.

2. "పెరినింటినా"కు మూత్రకోశ సంబంధమగు లక్షణములు ఏమి?

మూత్రపిండముల స్తావరము నొప్పి; పిండములలో మంట. మూత్రపిండములనుండి మూత్రకోశమునకు వెడలు నాడులగుండా నొప్పి. మూత్రవిసర్జన కాలంలో మంట. మూత్రము చిగబట్టి వెడలును. మూత్రములో శ్వేతధాతువువలుండును. మూత్రము నల్లగా పొగ చూరినట్లు రక్తముతో కూడియుండును. "కేంథాసిస్, కొపైవా, పైలినియం" లందలి మూత్రమువలెనే ఊదారంగు పుష్పపువ్వానన వేయుచుండును. తేమ ప్రదేశమందు చిరకాలముండుటచే మూత్రావయవములు చెడి, వాచి అందుండి రక్తము చెముచ్చును. ఈ మూత్ర లక్షణములున్నచో ఋగ్మతయొక్క పేరుతో నిమిత్తం లేకుండా యీమందు అద్భుతముగా నివారించును.

3. మూత్రలక్షణములలో 'పెరినింటినా'కు సారూప్యమగు యితర మందులు ఏవి?

"కేంథాసిస్, కేనజిస్ - సతీవా, బెరిబెసిస్" ఈ నాలుగు బోవధములు ఆల్బానినేరియ. శ్వేతధాతువర్జితమునందలి ప్రథమావధలో సనిచేసి శరీరమందలి శ్వేతధాతువును మూత్రముగూడా

అగుటను అర్థమగును. తరువాతదశలో 'మెరుక్కుక్' వాడాలి. ఇందు "కెంఫిస్. కెనెక్స్ - సత్తీనా"ల నలె మూత్రము మందుతుంది. వినర్జన సమయంలో 'జెరిజెక్స్'కు మంట వుండదు

4. రక్తస్రావంతో "పెరిబింటినా" వాడే లక్షణములు ఏమి ?

రక్తస్రావాలను అనుభవేయుటలో నిరుపమానమగు మందు. మూత్రంతో రక్తం కలిగిస్తుంది (Haematuria). ఉమ్మిలో రక్తముపడుతుంది (Haemoptysis). ప్లేగులనుండి రక్తం ప్రవిస్తుంది. ముఖ్యంగా సన్నిపాత జ్వరాల్లో ఆయే రక్తస్రావాన్ని అరికట్టడంలో ఎన్నదగిన మందు. ముఖ్యంగా చాలుక మన్నా, ఎత్తగా, మెరుక్కు ఉండడం గమనించాలి. ఇది యీ మందుకు స్వాభావిక గుర్తింపు లక్షణం (క్రోటాలస్, పైరోజన్). పొట్ట జోలులా వుబ్బి ఉండడం దీనికి మరొక ప్రముఖలక్షణం (Tympanites).

ఈ పై రెండులక్షణాలు సాధారణంగా సన్నిపాత (Typhoid, జ్వరాలలో ఉంటాయి. ఆలా వున్నప్పుడు "పెరిబింటినా" వాడితే అద్భుతంగా పనిచేసి రోగాన్ని మళ్ళిస్తుంది (నేమ్).

5. 'పెరిబింటినా' సంబంధమగు క్రింది లక్షణాలు ఏమి ?

క్రిములకు స్థానభ్రష్టుత్వం కలుగజేస్తుంది. "పెరిబింటినా" రాత్రులందు పిల్లలు ఉల్కిరపడిలేస్తారు. ముక్కు శోగిణాలలో దురదజే వేళ్ళుపెట్టి కలుక్కుంటారు. నిద్రలో వళ్ళు కొరుకుతాడు; తలగడపై ఇటు, అటు వ్రాస్తాడు. పొడిదన్న, క్రిమిసంబంధమగు యిలాటి లక్షణాలుంటే 'పెరిబింటినా'ను వాడినవో క్రిములను పోగొట్టుకునేగాక వాటికి స్థావరమును లేకుండచేసి వీటివలన కలుగు కొంకర్లను. ఈడ్చులను రాకుండజేయును.

పెద్దవారికి నోటి దుర్వాసన, ఆసనం దురద క్రిములవలన కలిగినచో 'తెరిచిందినా' వాడాలి. ఈ లక్షణాలకు మూలముగ క్రిములను పోగొట్టి స్వస్థతను చేకూరుస్తుంది.

6. 'తెరిచిందినా'ను వాచనగు నాలుక లక్షణములు ఏమి ?

నాలుక నునుపుగా మెరుస్తూ ఎఱ్ఱగావుండి, నాలుకపై 'పేపిలీ' అనగా సన్నని మొటిమలవలె అనుపిస్తుంది. (పై రోజన్) అడ్కు-అడ్కు-అడ్కు నాలుకపై పొర ఊడిపోయి బాధ.

7. ఎట్టి ఉచరవ్యాధులకు 'తెరిచిందినా' వాడాలి ?

పొట్ట విపరీతంగా ఉబ్బుతుంది. విరోచనాలు ఆకుపచ్చగా, నీళ్ళలా రక్తంకలిసి దుర్వాసనతో అవుతాయి. గాలి పోయేముందు పొట్టలో పోల్లుగావుండి మలవిసర్జనానంతరము తగ్గుతాయి. క్రిములు:- అన్నిరకముల క్రిములను పోగొట్టుకేకాకుండా ఇక పుట్టుటకు స్తావరం లేకుండా చేస్తుంది. పేగులలోనుండి అయే రక్తస్రావాన్ని తగ్గించుటలో దీన్ని ముందు చెప్పాలి. జలోదరం విరోచనానంతరం నిస్త్రాణ. సోష రావడం కలదు. కలరా విరోచనాలకు, దానిలో అయే రక్తస్రావాలకు నిరుపమానముగ మందు.

8. "తెరిచిందినా"కు గల సాధారణ లక్షణములేమి ?

మూత్రం పోనేటప్పుడు మంట. మూత్రం పొగచూరివట్లు నల్లగాను, ఎర్రగాను, చూడిదరంగుగాను అవుతుంది. నాలుక నున్నగా ఎఱ్ఱగా ప్రకాశవంతముగా ఉంటుంది. నవద్వారాల నుండి రక్తస్రావాలు. ముఖ్యంగా మూత్రపిండాలు, మూత్రాశయం చెడుటవలన సంభవిస్తుంది. మూత్రం ఒకవిధముగ ఊదాపుస్పృ (Violets)

నానన కొనుతుంది. పొట్ట ఆమితంగా ఉబ్బి, నోలులా వుంటుంది. తాకనిప్పుడు కోల్చివేయవలసింది.

విరోధనాలు ఆకుపచ్చగా నీటివలె రక్తమిశ్రితముగా వుంటాయి. ఆకునకు మంట, విరోధనానంతరం కొన్ని రోజుపోతాడు.

క్రిములు : నోరు వాసన; ముక్కు దురద. పొడిదగు. ఈ లక్షణాలున్నప్పుడు క్రిమి నివారణమునకు దివ్యమగు మందు.

మూత్రాంతరం రక్తం. మూత్రాంతరం కాఫీపాడి లాటి గని. మూత్రం పొగచూపివెళ్లుతుంది. శ్వేతధాతు వర్జనమునకు పెట్టింది పేరు. మూత్రకోశం, మూత్రపిండాలు, ప్రేగులు, ఊపిరితిత్తులు, గర్భాశయం ఇవి వాచినప్పుడు అందుండి రక్తము స్రవించినప్పుడు వాదాలి. మూత్రపిండాలు చెడి ఒంటకి నీరుచూపినప్పుడు వాడేమందు 'టెరిబింటినా'. తేలువేలలో నివసించుటచే రక్తయుక్తమగు మూత్రములో వివరీతంగా శ్వేతధాతువు పోతుంది.

మూత్రాంతరం, మూత్రపిండాలు, మూత్రకోశాలలో వివరీతముగా మంట, పోలు.

ప్రేగులలో పుండ్లుపడి. ప్రేగులనుండి రక్తము స్రవిస్తుంది. మూత్రాంతరం మూత్రపక్షం మూత్రం విడచి విడచివెళ్ళుటకు, ఆగి పోవుటకు దివ్యమధం. తరచు మూత్రానుమానం; నిద్రలో మూత్రం విసర్జించడం.

నాలుక పూత, అశుభ్యమగు తేలినువులు. ఛాతీలో ఎదురు ఎముక పొడుగుననూ మంట (ఫోస్ఫరస్).

మన్యం జ్వరం రాకుండా ఆపుతుంది. దీని ద్రావకం ఒకచుక్క ఆముదంలో వేసి పడితే ప్రేగులలోని క్రిములు చచ్చిపడుతాయి. తేమ

వలనా, సీతలంచేత మూత్రం విసర్జించేటప్పుడు ఇందలి బాధలన్నియు ప్రకోపిస్తాయి. కదలినా నడుస్తున్నా ఉపశమిస్తాయి.

140. తూజా (Thuja)

1. తూజా అనగానేమి ?

తూజాను “Tree of life” జీవితవృక్షం అని పిలుస్తారు. తూజా “కోనిధరు” లేక “పైన్సు” అనే కుటుంబానికి చెందింది. గ్రీను దేశములో సుగంధముగల ఈ చెట్టు బెరడును, దేవతావిగ్రహములకు ధూపము వేయుదురు. హిందువులకు “తులసి” చెట్టులా గ్రీను దేశీయులకు “తూజా” చాల పవిత్రమగుచెట్టు. దేవతాకార్యములలో భక్తి పూర్వకముగా దీనిని ఉపయోగింతురు. ఇది చాల అందమగుచెట్టు. సుగంధాన్ని వెదజల్లుతుంది. దీనిద్రావకము హఠాతికర్పూరము, కర్పూరతైలముల వాసన గుబాళిస్తుంది.

హనిమన్ మహాశయులు ‘తూజా’ యొక్క అమోఘలక్షణాలను గ్రహించి లోకమునకు వెల్లడించిన మహోపకారి. శరీరమునుండి జంతువిషమును తొలగించుటకు ‘తూజా’ నిరుపమానమగుమందు. టీకాలు వేయుట చేకలుగు దుర్గుణములకు, శగవ్యాధిజ్వర్ణించుట చేపచ్చు అనర్ధకములకు ‘తూజా’ నిరుపమానమగుమందు. సైకోటికోతత్వములను ఎదుర్కొను మకుటాయమానమగుమందు. ఒక్కొక్కమియాజం కొన్నికొన్నిరకములవ్యాధులకు స్థావరాన్ని కల్పిస్తుంది. శగవ్యాధిని తాత్కాలికపుమందులవలన అణగారజేయుటవలన ఆవ్యాధి ప్రేభ్యుబారి పెక్కు అవయవముల విధులనిర్వహణమునకు అవరోధములు కలుగ

తేయుటచేగాని అవయవముల రూపములోమార్పుతెచ్చిగాని పెక్కు
రుగ్మతలకు తోరపదీయును.

[ఈ గ్రంథకర్త పెక్కుసంవత్సరములనుండి పై తేరియాజ్వరము
వచ్చుటకుగల హేతువునుగూర్చియు, రోగనివారణ విధానమును
గూర్చియు పరిశోధనజరుపుచున్నాడు. పై కోటికొత్తముగలవారు
మాత్రము యీవ్యాధికి గురియగుదురని ఒక నిర్ణయమునకువచ్చిమాన
పులయందలి యీతత్వమును రూపుమాపినచో యీవ్యాధిపోవుననియు
అంకురించుటకూడ జరుగదనియు వీరి అభిప్రాయము. పై తేరియా
ప్రాంతమందు నివసించువారి శరీరములోని యీమియూజమునుపూర్తి
గాతొలగించిన అచ్చటివారు యీవ్యాధిబారినుండి రక్షింపబడుదురు.
ఈతత్వమును తొలగించుటెట్లు? అనునదే ప్రస్తుతమశ్య. దీనినిగూర్చి
యింతవరకు జరిపినపరిశోధననుగూర్చి కేంద్రప్రభుత్వ ఆరోగ్యశాఖకు
ఒకవ్యాసముగా పంపియున్నాడు ప్రస్తుతము ప్రభుత్వవర్యవేత్త
మున కృషిజరుగుచున్నదని తెలుపుచున్నాము. ఈవైద్యవిధానమును
వ్రాయునప్పుడు దీని విషయమును సాకల్యముగా విశదీకరింపబడును.]

2. ఆదిని “తూజా” కనుగొనుట యెట్లు జరిగెనో వ్రాయుము ?

ఒకయువకుడగు విద్యార్థి ఒకనాటిసాయంకాలము హానిమన్
మహాశయులయొద్దకువచ్చి తనకుగల మాత్రీవ్యాధినిగూర్చి సంప్ర
తించెను. మాత్రీముపోయునపుడు మంట; మాత్రీవాహినినుండి
జగటుతోకూడిన స్రావము. మూత్రావయవముయొక్క ముందు
భాగము నీటిబుగ్గనలెవాపు; దురదతోకూడిన నూకలకూడువంటి మొటి
మలు. ఈలక్షణములను పరిసీలించి ఆవిద్యార్థికి శరగవ్యాధితగిలినట్లు
హానిమన్ గారు ఆరోపించిరేగాని ఆవిద్యార్థి మాత్రీము ఆ ఆరోపణ

మును అంగీకరించలేదు. వానికెట్టిమందునూయివ్వక మూడురోజుల తరువాత మరల కనుపించమని విద్యార్థిని పంపివేసిరి. మూడు రోజుల తరువాత విద్యార్థి బాధలన్నియుతగ్గిపోవుటనుగమనించి హానిమన్ మహా శయలు చకితులైరి. ఆవిద్యార్థి తాను కొన్నిరోజులక్రితము ఒక తోటలో తిరుగుచుండగా ఒక అందమగుచెట్టుయొక్క ఆకులు మంచి సువాసనవేయుచుండుటచే వానిని నమిలిమింగితినినియు ఆ తరువాత ఒకటి రెండురోజులకు యీబాధ సంతపించినదనియు తెలిపెను. హాని మన్ గారు ఆ ఆకులను సంగ్రహించి పరిశోధనలను జరిపిరి, అదియే “తూజా”. అప్పుడు దాని అమూల్యమగు వుపయోగము లోకమునకు వెల్లడించిరి.

3. తూజాయొక్క మూలికావిషయములు ఏచ్చట చూడనగును ?

హానిమన్ రచించిన “మెటీరియామెడికాపూర్వారా”లోను, మెట కాఫ్ గారి సారూప్యప్రావింగ్సులోను, ఉత్తరఅమెరికా హోమియో పతి జర్నల్ వాల్యూం 31 లోను తూజాయొక్కసంగ్రహప్రూవింగ్సు చూడనగును.

4. ‘తూజా’ యొక్క నాడీమండల లక్షణములలోని వింతలుఏమి ?

రోగిలో నిర్దిష్టమగు కొన్ని మనోభావాలుంటాయి, ముఖ్యంగా ఒక అపరిచితవ్యక్తి తన ప్రకృతినడన్పట్లు, శరీరము ఆత్మ విడిపోయి నట్లు, తనశరీరం ముఖ్యంగా అవయవాలన్నీ గాజుతో తయారుకాబడి నట్లు ఏమాత్రం అజాగ్రత్తగానున్నా అవి పగిలిపోగలవని, తనపొట్టలో యేదో ఒక జీవజంతువు పడుచున్నదని, తానొకమహాశక్తియొక్క స్వాధీనములోనున్నానని మొదలగు వింత విపరీతభావాలు కలుగు తుంటాయి.

పిచ్చులో స్త్రీలు యెవ్వరినీ తన సమీపానికి రానివ్వరు. తన్ను తాకనివ్వరు. కారణం తాను గాజుతో తయారయిన నేభావమువలన యెవరైనా తాకితే పిచ్చిబోతానని విరిగిపోతానని భీతి (నేమ్). మధుర మగు గానంవింటే కాళ్ళకెంబు వడ, ఏడ్పు.

5. చూడాయెక్క ప్రధానమగు సాధారణ ప్రధానమేమి ?

చర్మముపై నను, మాత్రావయవములపై ననూ దీని ప్రధాన ప్రాధవ్యము గోచరించును. ఇది పీటియందు ప్రకౌవచలనమును కలిగించి అందలి సాగ్రవములలో మార్పును కలిగించును. శరీరముపై మొటిమలు, పులిపిరికాయలు, కాల్షిఫ్లవర్లాటి మొలకలుపుట్టుట సంభవించును.

6. చూడ పనిచేయు ప్రక్రియ స్థావరమేమి ?

శరీరములో జంతువిషము జ్వేంద్వియున్నప్పుడు తూజాచేయు పని నిరుపమానము. వాము. ఎలుక, పిల్లి యీ మొదలగు విషజంతువులు ఏనాడో కాటాడేసి దానిబాధలేవియు కనుపించక వింత విపరీత వ్యాధులచే బాధపడుచున్న రోగి చరిత్రను శ్రద్ధతో గమనించి తూజాను యిచ్చిన ఆ విషప్రాబల్యము క్షీణించి రోగికి స్వస్థత చేకూరును.

టీకాలువేసినతరువాత వచ్చే వ్యాధులకు యిది దివ్యమగు మందు. ముఖ్యంగా టీకాలువేసినతరువాత అయ్యే అతిసార విరోధ నాలకు దీని పువయోగము అత్యంతము.

[గ్రంథికర్త పై లీషియాను వ్రాయునప్పుడు టీకాలువేసిన అనంతరం కలిగిన అతిసారవిరోధినములు తూజాతో ఏవిధముగా సీవా రణచేసినది తమ స్వీయానుభవమున వెల్లడించుచున్నారు.]

7. చా॥ బోనింగుహాజన్ గార్కి తమ రోగియొక్క ప్రిణరక్షణకు సహాయపడిన చూడామొక్క వింతలక్షణమేమి ?

సాధారణముగా ఏరోగికైనను లేక ఏమందుకైనను బట్టకప్పు కుంటే చమటపట్టుట సహజం. కాని 'తూజా' రోగికి బట్టకప్పుకొని భాగములకు చమటపట్టుట సహజం. యిది దీని ప్రత్యేక అలక్షణం.

8. టీకాలువేయుటచే కలుగు దుర్లక్షణాలను నివారించుటకు వాడవలసిన ముఖ్యమగు మందులను వ్రాసి అవి వాడదగిన సమయమును వ్రాయుము.

1. పై లీషియా.

2. తూజా.

టీకాలపొక్కులు లోతుగానుండి, అతిసారవిరోచనములు, దీర్ఘ రీతమగు జ్వరము ఉన్నప్పుడు వాడనగు దివ్యౌషధము "తూజా". దీని యీలక్షణమునకే అనగా గుంటలు లోతుగావడు స్వభావముండుటచే చా॥ బోనింగుహాజన్ గారు మనూచికములో వాడనగుమందుగా నిరూపించిరి. కుండలు పగిలి రసి ఓడునపుడు తూజా ఒకమోక్షాధిమ మనూచికములో రోగికియిచ్చిన గుంటలుపడక మచ్చలు ప్రత్యేక త్వరితముగా మానును.

పై లీషియా : టీకాలువేయుటచేకలుగు పైలక్షణములకు తాక శేషించిన లక్షణములన్నిటికీ పనిచేయును.

[వైద్యవిధానము వ్రాసినప్పుడు టీకాలువేయుటచే కలుగు పెక్కింటి దుర్గతలు వాటిని పై లీషియా తూజా మొదలగు మందుల

చేత ఎన్ని నివారించినవియు పెక్కుమంది వైద్యుల అనుభవములను వివరించుటకు ప్రయత్నించుము.]

9. “నైట్రోజినాయిడ్” ఎన్నిమనగానెమి ? ఈతత్వమునుండియు త్రి కరిగించు చుండులేమి ?

ప్రభుమంగా జర్మనీదేశమందలి నువ్విగ్గ సామాన్యవైద్యులు డా॥ గ్రిమగాల్ మహాశయులుచే యీతత్వము నిరూపింపబడినది. కోశములన్నిటిలోను విస్తామము జలముచేత తత్వము కలవారిని “నైట్రోజినాయిడ్” తత్వమువారని నిర్వచించిరి. అట్టిరోగులు తేమ వలనను, పన్నముచో తడియుటచేతను రోగలక్షణములన్నియు ప్రోకో పించి పెక్కుబాధలకు లోనగుదురు. ఏరికి నీరు యేరూపములోను పడదు. ఇట్టివారిలో కెగరోగము (Gonorrhoea)నకు సంబంధించువిషయము వివరితపరిణామాలాకు త్రోవతీయును అని వీరు సెలవిచ్చి యున్నారు.

“తూజా” నేట్రంసల్పు, ఆస్టియాడయాషినం”లు ప్రధాన మగు నైట్రోజినాయిడ్ తత్వములుకల మందులు.

10. హజారగుల మానిసికలక్షణములేమి ?

ఈరోగికి తొందరవెక్కవ. నిదానమే ఉండదు; తొందరగా మాల్టాడుతాడు; విసురుగా నడుస్తాడు; వినుగు, కోపం తొందరగా వస్తాయి.

తాను గాజుతయారని, చాలపెళుసుగా ఉన్నానని, యీహేతువుచే విరిగిపోతాననుమోలనే భీతిచే కదలడానికి వస్సుకోడు. అందరికంటే తాను రెట్టెంబో. మూడురెట్టె వున్నానని తాను ముక్కలై నలు వెంపులా పడిపోయానని యేదో వింతభ్రాంతిలోపడి ఉంటుంది

గుంటాడు. తాను పగిలిపోతాననే భయమేకాని గాజముక్కలతో మెరుస్తున్నాననే తలంపుఉండదు. తూజా రోగికి అల్పవిషయాలకుకూడ విపరీతంగా కోపంవస్తుంది.

11. చూజాకుగల సరాలబాధ, వింతైన సిరోలక్షణాలు ఏమి?

చిన్నచిన్న ప్రత్యేకభాగాలలో సరాలసంబంధమగు బాధ ఉంటుంది. ఒకమేళ తలలో ముఖ్యంగా కణతలనుండి నుదుటియందు సిరస్సుకు ప్రక్కలను, నడినెత్తిని కొట్టినట్లు బాధ. బల్లెములతో పాడు స్తున్నట్లు విపరీతమగు బాధతో తోచక రోగి పడుకొనిఉంటాడు. సిరస్సులో వాతసంబంధమగు నొప్పులు విపరీతంగా తేమగాలిచే కలుగుతాయి; లేక ఉన్ననొప్పులు హెచ్చుతాయి.

12. శగరోగంలో తూజా వాడవలసిన తరుణమేమి ?

శగరోగంలో స్రావము పలుచగాను, ఆకుపచ్చగాను వెడలు నప్పుడు, మూత్రము వినర్జించునప్పుడు విపరీతమగు మంటఉన్నప్పుడు తూజా ఉపయోగపడును. మూత్రవాహినిగుండా కొద్దిపాటిమూత్రపు చుక్కలు పడినభావము కలుగును. గనేరియా లేక శగ శరీరమందు జీర్ణించిన ద్వితీయ, తృతీయావస్థలలోకూడ పనిచేయును; పులిపిరి కాయలు, మొటిమలు, కాలీఫ్లవర్ లోని మొలకలవంటి మొలకలు బైలు చేరునప్పుడు ఇది నిరుపమానమగుచుండు. ఈమొలకలు సాధారణముగా మర్మావయవములయందు, ఆసనమునందు, పురుషాంగము యొక్క లోపలిభాగములోను, అమత్స్యచలపై నను, ముక్కుపోతముల వెలుపల, కంటిదిగువునా మొలచినచో తూజాను వాడవలెను. పులిపిరికాయలు విత్తులవలె లేక గింజలవలె మొలచును. స్త్రీయొక్కజననావయవము ముఖదాగరమందు కాలీఫ్లవరులోని మొలకలను పోలిన

యొక్క పుట్టుట తీసికె సహజము. కొందరికి యీ మొలకలు తేమగా
 పండి, జగలు. మత్స్యసలతో కూడిన ద్రవముచమచ్చుటకలదు. కొన్ని
 కొన్నిచేతలతో జననావయవములలో పుండ్లుండి పంచలు గట్టిపడి
 విశ్వభాగము పశుపురంగుగానుండుట తూజాకు స్వభావలక్షణము.
 ఇట్టి లోతుగలగుంటలుపడి చీముతో నిండియుండును. జననావయవము
 లుచేతే నవానగల చమటపోయును. తొడల లోభాగము ఎత్తగాబిరిసి
 డిగిలదు. వృషణములువాచి కమకకొట్టినట్లు పోలుగానుండును. ముఖ
 కాంతుగాజిష్టిండుటచే స్త్రీల జననావయవములలో కుక్కగాడుగుల
 పోలి మొలకలు, కాశీష్టవర్ణలోని మొలకలవంటి మొటిమలుపుట్టును.
 చిక్కని ఆకురంగుల కునుమస్రావము; పురుషులయందలి మేహతేలుపు
 (సెక్రెట్)వలె నుండును; ఎన్నటికినీతగ్గదు. శగవ్యాధి నూదినుందుల
 చేతగాని యితరప్రక్రియలవలనగాని అణచిపెట్టబడి వ్యాధి అంతర్ము
 ధ్యైతత్వము మారుటచేపుట్టు అనేకవ్యాధులను తూజా చర్మకలము
 చేత వివారించును. ముఖ్యముగా కీళ్ళనొప్పులు, ప్రోప్టెట్యుగ్రింథి
 వామట మొదలగువ్యాధులకు ముఖ్యహేతువు శగ జీర్ణించి ఆంత
 రంగముగానుండుటయే. రోమములు మృదుత్వముకోల్పోయి చిరు
 పెట్టును. తలకు విస్తారము చుండువట్టును. వెంట్రుకలకొసలుచిట్లును.
 పొడిమలు, కొయ్యగండలు పుట్టును. చెవివాచి చీముకారును. కంటి
 పల్లకు మొటిమలు ఒకటివిడచి వేరొకటి బయలుదేరి బాధగా
 నొందును. పంటి ఉపరిభాగము గట్టిగానున్ననూ మొదళ్ళుగుల్లబారి
 పడిపోతును. నారకపైన, గొంతుగయందు రక్తనాళములువాచి
 పొడిగానుండును. ఉదరమందలి పేగులు అరచుట, కడుపులోపిండము
 తొలగుచున్నట్లుండి కడుపుపై ఏదోఒకభాగం ఎత్తుగాఉన్నట్లు అనుపిం
 చుట సహజము. నల్లని ఉండలను వెలువరించే మలబద్ధము. మల
 బద్ధులలో పెద్దకుదవలుగా మలంపెడలును. గొట్టముతో కొట్టినట్లు

ఉదయమున అతిసారవీరోచనాలు. ఆసనంపగిలి మెలకలు పెరుగుతాయి. స్త్రీల ఎడమఅండాశయంలో బాధ. ఉబ్బరం; గోళ్లుగొడ్డిలుగా వచ్చి చిట్లుతాయి. మొలకలనుండి రక్తం స్రవిస్తుంది. దగ్గు పగలు మాత్రం వస్తుంది. కళ్ళి నిలువవున్న జన్నులావుంటుంది. ఈ మొదలగు పెక్కులక్షణాలతో కూడిన సైకోటికోతత్వమును తూజా రూపుమాపును.

13. చూజారోగికి ఎట్టిచమటలు వట్టును ?

బట్ట కవ్వకొనిన తావున మాత్రము చమటలుపట్టక కవ్వకొనని భాగములకుమాత్రము చమటలు వట్టును. తలకుతప్ప మిగిలిన అన్ని భాగములకు చమటలు వట్టును. (వ్యతిరేకం - సైలీషియా) నిద్రాసమయములో చమటలుపట్టి మేలుకున్న వెంటనే చమటలు నిలచిపోవును. (వ్యతిరేకము - శాంబుకస్) రాత్రి పులుపువాసనవేయు చమటలు వట్టును. మర్దానయవమునకు మాత్రం తేనెవాసనవేయు చమటలువట్టును;

టీకాలు వేసినప్పటినుండియు అయే కాలికవీరోచనములకు పెట్టిందిపేరు. పాత్రకాలమున గొట్టముతో కొట్టినట్లు వాయువుతో కూడిన వీరోచనములకు ముఖ్యమగు మందు. ఉదయం కడుపులో 'గురు-గురు' అనే శబ్దములతో కాఫీ, చద్దిఅన్నము, క్రొవ్వపదార్థములు, ఉల్లి మొదలగునవి సేవించుటచే - అయ్యే నీళ్ళవీరోచనములకు పనిచేయును. ఇట్టి అతిసార వీరోచనములవలన రోగి శల్యగతుడై నిస్త్రాణగా ఉన్న వ్షుడు వాడనగు దివ్యమగుమందు తూజా.

చేతులపై కొమ్మవంటి మొలకలు మొలచుటకు, పులిపిరికాయలు రెండుగా చిట్లుటకు, కాలీష్లవరువంటి మొలకలకు, పొట్టిపై

బూడిదరంగుగల మొటిమలు, పులిపిరికాయలు లేచుటకు, పొట్ట పై లేచు బూడిదరంగు మచ్చలకు, చాతీకిచుట్టునా పళ్ళికలుగా లేచుటకు, బొబ్బలవలె లేచు కండలకు, గుండ్రని మచ్చలుపడుటకు తూజాను వాడాలి. ముఖం చిట్టచివర నుండి నిగిరింపుగాండడం తూజాకుగల ఒక ప్రముఖలక్షణం.

హానిమన్ గారి ప్రధానమగు - ఏంటిసైకొటిక్ మందు. ముఖం జిడ్డుపడుతూ మెరుస్తూఉంటుంది. కఠినమందలి పలుతావులతో పులిపిరికాయలు. వివిధరకములగు కొమ్మువంటి గట్టిమొలకలు, కాలిస్లవరులోని మొలకలనుపోలు మొలకలు గడ్డలు, పళ్ళికలులేచుట దీని వైసరిక చర్మగత లక్షణాలు.

టీకాలువేయటచే సంభవించు దుష్ఫలితాలు ముఖ్యంగా విపరీతమగు జ్వరం, లేక అతిపార విరోచనములు దీనితో తగ్గును. గతేరియా అణచి పెట్టుట చేతను, కగ అసంపూర్తిగా నివారణఅగుటవలనను పుట్టే పెక్కు భయంకరవ్యాధులను నివారించు మేటిమందు. విపరీతమగు నిర్దుష్టభావాలు, కడుపులో జలచరాలు చలిస్తున్నట్లు, తనవ్రక్కన ఎవరో కూర్చున్నట్లు, తాను గాజుతో తయారైనట్లు, అందుచే తనను ఎవరైనా తాకితే విగిరిపోతానేమో అనే భీతితో తనను ఎవ్వరు తాకకుండా జాగ్రత్తపడడం మొదలగు వింత విపరీత భావాలు తూజారోగికి ఉంటాయి. కళ్లుమూస్తే ఒళ్ళు తిరుగుతుంది (లెకేసిస్, తెరిడి). తలలోను, నడుమలోను, నడిగిత్తిని మేకులుకొట్టివట్లు ఉండే తలనొప్పి.

కండ్లకలక, రెప్పలపై మొటిమలు. రాత్రి కండ్లు అంటుకొనుట, రెప్పలపై మొలకలు “ప్లయిస్” ఈ కంటి వ్యాధులకు ‘తూజా’ను వాడాలి. చెవినుండి కాలికమగు చీము, కుగ్గిని మాంసపు నీటివంటి

సాగ్రీవము నెడలును. చెవియందు మొలకలు మొలచి రక్తం కాదును. నాలుకమీద, గొంతుగలోను ఊహ రక్తనాళములు ఉబుకును. పంటి మొదళ్ళు తినివేయబడి గుల్లబారును; తేనీరు త్రాగుటచేపచ్చు పంటి పోటుకు 'తూజా' దివ్యమగు మందు. కడుపులో పిండం తిరుగుచున్నట్లు భావం. పేగులు అరచుటకు, పొట్టలో జలచరములు కొట్టుకొను చున్నట్లుండుటకు 'తూజా'ను వాడాలి. స్త్రీల ఎడమ పిండాశయము నొప్పి. చిక్కగానుండు ఆకురంగు కునుమ - వీనికి 'తూజా' దివ్య మగు మందు.

మలబద్ధం; ఆసనమందు విసరీతమగు బాధచే విరోచన ప్రియ త్నం విరమించుకుంటాడు. మలం వచ్చి వచ్చి వెనుకకు పోతుంది. మూలశంక; ఆసనం వగిలి బాధగా వుంటుంది. ఉదయం అతిసార విరో చనాలు గొట్టంతో కొట్టినట్లు అవుతాయి. విరోచనంతో విస్తారంగా గాలి పోతుంది.

భగం అతిసున్నితంగా వుండుటచే సంభోగానికి ఆటంకం కల్గు తుంది. చర్మం చాల ముడికిగా వుంటుంది. అనేక తావులలో తెల్ల గాను, బూడిదరంగుగాను మచ్చలు పడుతాయి.

కీళ్ళనొప్పలు, ప్రోస్టయిటిస్, నపుంసకత్వం, ఉబ్బసం, పై లే రియా జ్వరం యీ మొదలగు తత్వమునుమార్చి అగత్యమగు వ్యాధు లను నిర్మూలిస్తుంది.

పిప్పిగోళ్ళు; గోళ్ళు పగులుతాయి.

పక్కవేడి; రాత్రిసమయము. తేయాకు, చుట్ట, రాత్రి పగలు కూడ తి గంటలవేళ, తేమచేత వ్యాధిలక్షణాలన్ని హెచ్చుతాయి. మూడవ మాసంలో అయ్యే గర్భస్రావానికి వాడవలసిన మందు.

141. ట్యుబర్ కులినం (Tuber Culinum)

(నో సో క్)

(ఏంటిగోకో, ఏంటిసైకొటికో, ఏంటిసిఫిలిటకో)

1. "ట్యుబర్ కులినం" యొక్క ప్రధానసూచకమేమి ?

తరచు వ్యాధిలక్షణాలు మారుతాయి. వ్యాధి ఒక కేంద్రాన్నించి మరో కేంద్రానికి మారుతుంది. దీని బాధలు ఉబ్బెత్తుగా అకస్మాత్తుగా పొడమూపి అంతలోనే తిరిగి అకస్మాత్తుగా పోతాయి.

మాడ్డుంగా రొంపపడుతుంది. ఏలా పడుతుందో ఎందుకు పడుతుందో, ఎప్పుడు పడుతుందో, ఎక్కడనుంచి వచ్చిపడుతుందో బోధపడదు. చలిగాలి వీచింది తడవుగా రొంపపడుతుంది.

తృప్తితో న్నప్తంగా గోచరించేటట్టు తుప్పించిపోతాడు. (ఎబోటిసం, కాల్క్-కా; కోనియం, అయోడియం, నేట్రం-మూర్)

ఈ పై మూడులక్షణాలు దీని ప్రధానసూచికాలు.

2. ట్యుబర్ కులినం యొక్క సాధారణ మానసిక లక్షణములేమి ?

వ్యాధి నివారణకాదనే అశైర్యం. కాని మృత్యుభయంమాత్రం ఉండదు. ఎంతమాత్రంకూడ మానసికశ్రమకు మనస్సు అంగీకరించదు. సాయంకాలంనుండి అర్ధరాత్రివరకు ఆరాటంగాను, గాబరాగాను ఉంటుంది. జ్వరంలో గాబరా, అతివాగుడు, పేలాపన. రోగికి జీవితమంటే విసుగ్గవుంటుంది.

మనస్సునిలకడగావుండదు. వుద్దేశాలు క్షణక్షణం మారుతుంటాయి. రోగిలక్షణాలలోకూడ నిలకడవుండదు. ఫలంమాపు

జాఫలమూర్పు, వ్యాధిగుణాలతోమాకు సహజం. రాత్రిళ్ళు అంతు లేని ఆలోచనాపరంపరలు. అర్థంపర్థంలేని ఆలోచనలు ఒకదాని తరువాత మరొకటి అంతులేకుండా తట్టుతాయి. అంతా నూతనంగా ఉండాలి; పాతడాక్టరు పనికిరాడు; పున్నపూరునుండి లేచిపోవాలి; పాతవస్తువులను మార్చేయాలి. ఈపూరు ఆపూరు వెళ్ళాలని ఉంటుంది. నిలకడవుండదు. కాని అన్నిటియందూకూడ సమబుద్ధిఉండడం యీమందుకు ప్రత్యేకలక్షణం.

3. ట్యుబర్ కులినంయొక్క విడుపుజ్వరం స్వభావమేమి ?

దీనిజ్వరం మొండి, బండ. తత్వమును మార్చేమందులు కూడా జ్వరాన్ని పూర్తిగా మాన్పలేవు. జ్వరం తిరిగి తిరిగి వస్తూ వుంటుంది. ఇట్లు తరచుతిరగబెట్టే విడుపుజ్వరాలు కుదర్చడంలో ట్యుబర్ కులినంది అగ్రీష్టానం. కొద్దిపాటిగాలిపోకినా, చిన్న మానసిక శ్రమ చేసినా, కాస్త మిశిమిరి భుజించినా జ్వరంతిరుగబెట్టడం విధానం. రాత్రి 7 గంటలకు చలి. కాళ్ళు చేతులు లాగుతాయి స్థిమితంగా పడుకున్నప్పుడు. ఒకప్పుడు సాయంకాలం 9 గంటలకు చలి, దాహం. చలివచ్చుటకుముందు, చలిసమయంలోను డగ్గు. జ్వరంలో వమనము అవుతుంది. అన్నిఅవస్థలలోను దుప్పటి కప్పుకోవాలి. చలిలో శరీరం వేడిగావుంటుంది. తరచు తిరుగబెట్టేజ్వరం. జ్వరం వచ్చేముందు అవయవాలలో వీకడం, లాగడం. కొంతరికి రాత్రి 11 గంటలకు చలివస్తుంది. చలి, కుదుపు; జ్వరం, చమటలు; ఈ అన్ని స్థితులలోను రోగి కప్పుకునేవుంటాడు. ఏమాత్రం దుప్పటితోలగినా యీపై మూడు అవస్థలు చాల ప్రకోపిస్తాయి ట్యుబర్ కులినం రోగికి.

4. దెస్లిలినం లేక ట్యుబర్కులిసిం ఉపయోగించడంతో చా. బర్నెట్టు గారి అభిప్రాయమేమి ?

క్షయ అంకురమున్న రోగులు, మాతాపితలు క్షయచే మరణించిన రోగులు సాధారణంగా జీవశక్తిలోపించి చాల దుర్బలంగా ఉంటారు. వంశపారంపర్యా వచ్చే స్వభావంగల వ్యాధివారినివదలి పెట్టదు. అట్టివారు సర్వదా నిస్సత్తువుతో అలసిపోయివుంటారు. సూక్ష్మంగా వ్యాధికి గురివుతారు. పాటిపోయి నీరసంగా సరాల పటుత్వంతప్పి వుంటారు. ఇట్టిలక్షణాలకు ట్యుబర్కులిసిం ఎన్నదగిన మందు. బర్నెట్టు యిట్టిలక్షణాలుఉన్నప్పుడు ఏఆలోచనా అక్కర లేకుండా పరిపాటిగా యామందువాడేవారు. ఇట్టి తత్వాన్ని వారు (Consumptiveness) క్షయతత్వము అని అన్నారు.

వంశంలో క్షయవ్యాధివుండి, వంశానుక్రమంగా యీ వ్యాధితో బాధపడే కుటుంబానికిజెందిన పిల్లలకు యువకులకు చాలకాలం వ్యవధితో ట్యుబర్కులిసిం 10 ఎమ్. 50 ఎమ్. సి - యమ్. పొటెన్సీలు ప్రతి ఒక పొటెన్సీని రెండుమోతాదులుయిస్తే వారివ్యాధిబారినండి రక్షింపబడి యీ వ్యాధిని ఎదుర్కొనుటకు చాలినంత చైతన్యశక్తికల వారవుతారు. ఇది ఎడినోయిడ్యుఅనే క్షయసంబంధమగు గ్రంధులను నివారిస్తుంది (కెంటు).

5. ట్యుబర్కులిసిం సేవించినగల తలనొప్పి ఎట్టిది ?

ఇది కాలికస్వభావముకలిగి భరించకల్యం కానంత విపరీతంగా వుంటుంది. క్రమంతప్పకుండా వారానికో లేక రెండువారాలకో ఒక మాటు వస్తూవుంటుంది తలనొప్పి. సాయశాస్త్రములక్షణాలైతే యీలాటి తలనొప్పిని ట్యుబర్కులిసిం నివారిస్తుంది. ఒకప్పుడు తలనొప్పితగ్గి రోగి

చిక్కిపోవడం, బలహీనంగావుండడం, క్షీణించడంకూడకలదు. అట్టి వారికి ట్యూబ్ రోకులినం అమోఘమగుమందు (కెంటు).

తలనొప్పి కుడికంటిపై పుట్టి ముచిగలగుంటకు పోతుంది. 'తలపోటు, తలచుట్టునా ఇనుపతీగతో బిగించినట్లుంటుంది.' (గైడింగు సింటంనునుండి) తలనొప్పిలో మనస్థిమితం ఉండదు. వినుగుదల, కోపం. నిద్రురలో అరుస్తాడు.

“తోబుట్టువు క్షయతోమరణించడంచే అంకురించే వ్యాధులను నివారిస్తుంది.” అన్న బర్నేట్టుగారు తెలిపిన హంశముపై ఆధారపడిన ఒక చికిత్స:-

నర్సాపురంలో స్థానిక కలెక్టరు కచేరీలో గుమాస్తాగా పనిచేయు చున్న ఒక నడివయస్సు యువకుడు 1938 సం॥రంలో తనకు ఆందోళనను కలిగిస్తున్న తనభార్యయొక్క అనారోగ్యస్థితినిగూర్చి సంప్రదించడానికి వచ్చాడు. ఆప్పటికే ఆమె పెక్కుమంది సంతానమును కన్నది. భర్త ఆమెస్థితినిచెప్పతూ ఆమెకు మవ్యజ్వరమనిచెప్పచు ఒక అలోపతివైద్యుడు 15 రోజులనుండి వైద్యము చేయుచున్నారనియు, కించిత్తుకూడ గుణంలేదనియు ఆమెకు యీరోగం అంకురించినతరువాత 32½ పౌనులు తగ్గినదనియును, క్రమంగా శరీరం క్షీణిస్తోందనియు నానాటికి ఓషిక, బలం తగ్గిపోతోందనియుచెప్పి గద్దదస్వరంతో “అంతా చీమా, చితుకు” పిల్లలండ్లి అని చాలదీనంగా చెప్పారు. ఆమె ప్రస్తుతం ఎలోపతివైద్యసేవలోవుంది, యిప్పుడు నేను చేయకలిగిందేమియు లేదు; అదేదోచూచుకొని మీరొక స్థిరనిర్ణయానికివస్తే నాశక్తివంచన లేకుండా తంటాలుపడుతాను. ఆమె క్షయవ్యాధితో బాధపడుతున్నట్లంది మీరుచెప్పేలక్షణాలుచూస్తే; అయినప్పటికి భయపడనక్కరలేదు” అని చెప్పివంచేశాను.

తరువాత ఒకవారంఅయ్యాక నిరుత్సాహంతో ఆయన మరల వచ్చి “అయ్యా! మీమాట నిజమేట; ఉపేక్షచెయ్యక నెంటనే శానిటోరియంకు తీసుకువెళ్ళండి” అని డాక్టరుగారు సలహాయించాడు. రోగిని లేవజేసిరి. నేను శలవుదరకాస్తుపెట్టాలి. సహాయకోసం బంధువులను పిలిపించాలి. ఏలాచూచినా పదిరోజులలోపుగా కదలగల ఆశ కనుపించదు. కాబట్టి యీలోపుగా ఉపశాంతికోసం ఏదైనా మంచివ్వండి” అని ప్రార్థించాడు. రోగిచరిత్ర ఆయన ముఖస్తావ్రాసుకున్నాను. రోగిని స్వయంగాచూచాను. ఆమె అప్పుగా 2 యేండ్లక్రితం సరిగా యీలాగే క్షయతో బాధపడి విశాఖపట్నం ఆశ్పత్రిలో మరణించింది. ఆప్రాంతంలో యీవైద్య ప్రభావము పూర్తిగా గుర్తింపనిరోజులవి. అన్నివైద్యాలుచూచి వ్యాధిముదిరియిక లాభలేదని వైద్యులు నిరాశతోపదిలిపెట్టాకా వచ్చేనాన హోమియోపతివైద్యంనిమిత్తం.

వ్యాధి ముదిరింది; అయినా భయలేదు; ఒక వారంలో కాస్త నెమ్మదిగా వుంటుంది అని ధైర్యం చెప్పి రెండు మోతాదులు ‘ల్యుబ్ కులినం’ 1 M పొటెన్సీలోయిచ్చి ఆరాత్రి ఒక మోతాదు, మరునాటి వుదయం పరగడుపున ఒక మోతాదు వేసి తిరిగి మరునాటి సాయంకాలం రోగి స్థితిని తెలుపమని చెప్పి పంపాను. మరునాటి రాత్రి రిగంటలకు కొంత కుదుటపడిన మనస్సుతో ఆశాపూరితంగా గతరాత్రి ఒళ్ళు తెలియని నిద్రపోయిందనియు, దగ్గు అంతగా లేదనియు, రోజూ సాయంకాలం వచ్చే జ్వరం నామమాత్రంగా వచ్చినదనియు రోగి రోజూకంటే ఉత్సాహంగా వుందనియు చెప్పి నిన్నయిచ్చిన మోదే మరో నాలుగు మోతాదులు యిమ్మనికోరాడు. ఒక అరడజను పొట్లాలు పాలపంచడార కట్టి రోజూ మూడు పూటలా విడువకుండా వెయ్యమని పంపాను.

ఒక వారం రోజులయ్యాక ఆయనవచ్చి తాను మదనపల్లి ప్రయాణం విరమించుకున్నట్లు, రోగి రోజురోజు కోలుకొంటున్నట్లు చెప్పి ఆమె యీ పదిరోజులలోను లోగడ కోల్పోయిన బరువును తిరిగి పొందింది. కాబట్టి పూర్తినివారణకుకూడ సన్నే మందు ఇవ్వ మన్నాడు.

బాగా పాలిచ్చే ఆవునొకదానిని కొని, రోజూ ఒకశేరు పాలను ఆమెకు యిమ్మనియు, పండ్లు, తాజాకూరలు, వెన్న, పెరుగు యివ్వాలనియు చెప్పాను. ఒక నెల తరువాత ఆమెను తూచగా 23 3/4 పౌనుల బరువు పెచ్చింది. తరువాత ఆమెకు నలుగురు పిల్లలు కలిగారు. ఆమెభర్త తహసిల్దారుగా ప్రస్తుతం పనిచేస్తున్నారు. “తోబుట్టువు క్షయతో మరణిస్తే వచ్చే వ్యాధికి ‘ట్యూబర్ కులినం’ పని చేస్తుంది” అను బర్సెట్టుగారి నిర్వచనం యదార్థమని యీ చికిత్సయే తార్కాణము.

6. “ట్యూబర్ కులినం” వాడదగు ప్రేగుల సంబంధమగు వ్యాధులేవి?

మలబద్ధము; విరోచం గట్టిగా పెద్దదిగా అవుతుంది. తరువాత నీళ్ళ విరోచనాలు. ఆసనం దురద. ఉదయం భోజనానంతరం విరోచనం ఉబ్బుకొస్తుంది. వికారం. కాలిక అతిసార విరోచనాలతో విస్తారం చమటలు పడుతాయి. (యీ లక్షణం బర్సెట్టు వెల్లడి చేసాడు).

సల్ఫరువలె యిదికూడ ఒకప్పుడు రోగిని విరోచనం నిమిత్తం లేవగొడుతుంది ఉదయాన్నే నిద్రనుండి. మలము బూడిద రంగుగా దుర్వాసనగా వుంటుంది. విరోచనం చాల ధాటిగా అవుతుంది. తింటూనే వుంటాడు శుష్కిస్తాడు. అమితనీరసం; రాత్రి విస్తారం చమటలు. ఈలాటి లక్షణాలుంటే ‘ట్యూబర్ కులినం’ అమోఘంగా పని చేస్తుంది.

7. క్షయవ్యాధిలో “ట్యూబర్ కులినం” వాడవలసిన లక్షణాలేమి ?

క్షయవ్యాధి వచ్చిన గదిలోవుంటే రోగి ట్యూబర్ కులినం తీసుకోవాలి. చల్లగాలిలో వుంటే సులువుగా ట్యూబర్ కులినం సాగుతాయి. రోగికి చల్లగాలి కావాలి; కిటికీలుపులు గాలిపోతే తేరచివుంచాలి. గదిలో కూర్చుంటే చమటలు కక్కేస్తాడు. అలా చమటతో తడవినప్పుడు గాలి పోకేనే రొంపవడుతుంది. రొంప వట్టునుగాని రోగి చల్లగాలే కావాలంటాడు. ఎడమఉపరితలపై పైభాగం వ్యాధికి కేంద్రమవుతుంది. బాధపెట్టే పొడిదగ్గు; దగ్గితే శరీరమంతా కంపిస్తుంది. చిక్కని పనుపు రంగు కంపం దగ్గుతుంటే వడుతుంది. స్త్రీలకు నెలసరి నిలచిపోయి తరచు దగ్గు వస్తుంటే “ట్యూబర్ కులినం” నివారిస్తుంది. వంశంలో క్షయవుంటే “ట్యూబర్ కులినం” వారి తత్వాలనుమార్చి భయంకరవ్యాధులు అంకురించకుండా నివారిస్తుంది “ట్యూబర్ కులినం”.

8. ‘ట్యూబర్ కులినం’ పుట్టించు చర్మవ్యాధుల స్వభావమేమి ?

శరీరమంతా గజ్జి; దుస్తులు తొలగిస్తే విపరీతమగు దురద; స్నానం పడదు. ఒళ్ళంతా పొలుసుల్లా తెల్లనిపొట్టు లేస్తుంది. చెవి వెనుక భాగమందున చర్మపు మడతలలోను, వెంట్రుకల కుదుళ్ళలోను వచ్చిగా, బాధగా వుంటుంది. సర్వదారోగి నిప్పుశగ కావాలంటాడు. దానితో కొంత ఉపశాంతి చేకూరుతుంది.

తామర, క్షయవ్యాధి రావడానికి నూచన అని బల్బెట్టు అంటారు. చర్మం జలగావుంటుంది. మిక్కిలి బాధను కలిగించు కురుపులు తట్టుతట్లుగా శరీరమంతటా పుడుతాయి.

9. ‘ట్యూబర్ కులినం, బెసిలినం’లను ఎట్లు తయారు చేయుదురు ?

ఫింకిలు స్వార్న్ గారు క్షయవ్యాధి కల్గి లేక క్షయ కురుపు లోని చీము ఒకచుక్కను తీసి తయారు చేసిరి. (ట్యూబ్ కు లి నం)

క్షయగ్రస్తమగు ఊపిరితిత్తియొక్క ముక్కను తీసి తయారు చేసిరి. (బెసిలి నం)

ఈ రెండు విధముల తయారు కాబడిన మందులుకూడ బాగు గనే పనిచేయును.

10. "ట్యూబ్ కు లి నం" పుట్టించు సాధారణలక్షణములేమి ?

అంతర్గతమునకు పోయి పనిచేసి తత్వమును మార్చగలమందు. ఇది వంటిసోరిక్, వంటిసైకొటిక్, వంటి సిఫిలిటిక్ మందు.

తరచు వ్యాధి లక్షణాలలో మార్పు: వ్యాధి ఒక కోశమునుండి వేరొక కోశమునకు మారడం దీని ప్రత్యేక లక్షణం; ఊపిరితిత్తులు, మెదడు, మూత్రపిండములు, కాలేయము - వీనిలో ఒక అవయవము నుండి వేరొక అవయవమునకు వ్యాధి మారుచుండును.

తరచు అకారణంగా రొంపపట్టుట దీని మరో ప్రముఖ లక్షణం.

యధాతథంగా తింటూ ఊచించడం గణనీయమగు లక్షణం. (ఎజ్రా)టిసం, అయోడియం, సేట్రం - మూర్) విచారం, దిగులు. బెంగ. అహంకారం, కోపం; సహజంగా అణకువ, విధేయత, వినయము గల స్వభావంమారి పైన చెప్పిన స్వభావం పొడచూపు తుంది. కాని వ్యాధి ఉన్నాదానికి దారితీస్తుందా అన్నట్లుంటాయి పరి సితులు. తాను మామూలుగా తిరిగే గడే అంతా కొత్తగా కను పిస్తుంది. అందలి వస్తువులన్నీ నూతనంగా గోచరిస్తాయి. తాను కొత్త స్థలంలో వున్నట్లు తలుస్తాడు.

మానసిక, వివేకలక్షణాలు, ఊపిరితిత్తుల సంబంధమగు లక్షణాలు ఒకటి విడచి ఒకటి మారుతుంటాయి. అనగా ఊపిరితిత్తుల బాధ ప్రకోపిస్తే మానసిక లక్షణాలలో వ్యత్యాసముండదు. ఊపిరి తిత్తుల జాధ తగ్గితే మానసికలక్షణాలు ఉద్దోషిస్తాయి. ఇది “ట్యూబర్ కులిసం” స్థితి. (కెంటు)

తలనొప్పి - కాలికంగా చాలా జాధపడుతూ వుంటాడు. కుడి కంటిపై నొప్పి పొరంభమై ముచికలగుంటకు బొడుస్తుంది. ఇనుప తాడుతో సి ర స్సు కట్టిపెట్టినట్లుంటుంది. (ఎనకార్డియం, సల్ఫర్). విద్యార్థినులకు తలనొప్పి ‘సెరిబ్రల్ మెనాంజిటిస్’కు అందలి బాధకు, అందు సీరుజేరే ప్రమాదము పొడగట్టినప్పుడు ఇది దివ్యమగు మందు నిద్రలో కేకలువేస్తూ ఉలిక్కిపడి లేస్తాడు. ఈలాటి లక్షణాలకు ఏపిస్ హిపాస్, హెల్లిబోరస్ నూచింపబడికూడ పనిచేయనప్పుడు “ట్యూబర్ కులిసం” వాడాలి.

జాధకరమగు చిన్న చిన్న కుకుపులు, మొటిమలు ముక్కుయందు మొలచి ఆకుపచ్చని రసి, చీము వాసనతోకూడి స్రవించునప్పుడు దానిని యీ మందు నివారించును. వంటిపై మంత్రంలా అయే కుకు పులను తగ్గిస్తుంది.

అతిసార విరోచనములు వృదయం పక్కమీదనుంచి లేవకుండా వుబ్బుకు వస్తాయి. దుర్వాసనతోకూడిన బూడిదరంగు నీళ్ళలా పిచికా తీతో కొట్టినట్లు రుచాడించి అవుతాయి. నెలసరి సకాలానికి ముందు గాను, వివరీతంగాను, చాలాకాలండాకాను, భరించరాని ఋతుశూల తోను అవుతుంది. సాధారణంగా యీ రోగులు క్షయ చరిత్ర కలిగివుండే యెడల యీ మందుకు సాటివచ్చు మందు మరొకటిలేదు.

చిడుము, గజ్జి, మాద - శరీరమంతటా వుంటుంది. అమితంగా దురద. తెల్లని పొలుసులవంటి పక్కలు. శరీరముపై చుండుకొలా లేస్తుంది. నిప్పుశగను ఉంటే దురద. బాధలు తగ్గుతాయి.

శరీరమందేభాగంలోనైనా సరే తామర ఉంటే 'ట్యుబ్ క్ మెన్' వాడాలని డా॥ బర్నెట్టుగారి సలహా.

ఇందు క్షయవ్యాధి అంకురం ఎడమవత్తు ఉష్ణితి పైచాగ మందలి అగ్రస్థానంలో పా)రంభిస్తుంది.

రోగి చల్లగాలిని కోరుతుంది; తలుపులు, కిటికీలు తెరిచి వుంచాలి. చలిగాలిసోకితే సూక్ష్మంగా రొంపపడుతుంది. రొంప పట్టినా రోగి చల్లగాలినే కోరుతాడు. తలుపులు వేసేస్తే ఉష్ణి ఆడక ఉక్కిరి బిక్కిరి అవుతాడు.

వంశంలో క్షయవుంటే అన్ని వ్యాధులకుకూడ వాడవచ్చు. రోగికి ఎనరై నాసరే సమబుద్ధే, చపలచిత్తం; నిలకడవుండదు. కర్వవా శ్రోత్రస్థలాలకు పోవాలని కుతూహలపడుతాడు. ప్రయాణమంటే వెలి కోసుకుంటాడు. తరచు స్థలం మారుస్తూ వుండాలి.

కొకలంటే అపరిమితమగు భయం, ఇదో ప్రముఖ సూచకం. అమిత ఆకలి. యథాతథంగా తింటూనే క్షీణిస్తాడు. చల్లని పాలంటే హితవు. వీడ్డపుట్టిన కొద్దికాలానికే ముతుమతి లభిస్తుంది. పెండ చుట్టు నాగల గ్రంథులన్నియు వాస్తాయి. "టాన్నిస్" చల్లగాలిలోను, పొయ్యిశగను, నడవడం వల్లను బాధలు తగ్గుతాయి. సంగీతం వల్లను, తేమప్రదేశంలోను, వెచ్చని గదిలోను, రాత్రికే పరుండే సమయాన్ని బాధలన్నియు ప్రకోపిస్తాయి.

11. 'బ్యూబర్ కులిసం' వాడికంతో గమనించవగు జాగ్రత్తలేమి ?

పిల్లలకు కాలిక వ్యాధులతో వాడే మందులన్నిటికంటె యిది తరచువాడాలి (హెచ్. డెన్సి ఫుస్సు). 300 లేక 200 పౌండ్స్ లను తరచు వాడాలి. 'బ్యూబర్ కులిసం' వాడితే కలుగు స్వస్థత తృప్తికరముగా లేనిచో "సిఫిలిసం" వాడితే రోగిలో వైరస్ సంపూర్ణ బాగా పని చేస్తుంది.

ఎక్కువ కాలమును వ్యాధిలో నైనా 'బ్యూబర్ కులిసం' మొదటి మోతాదు చాల ఘోరు గలది. గుండెను జాగ్రత్తతో సాకల్యంగా పరీక్షచేస్తేనేగాని యీమందును వాడకూడదు. శస్త్రచికిత్సకుడు మత్తు మందును యిచ్చేముందు రోగిని పరీక్షించినట్లే సామాన్య వైద్యుడు 'బ్యూబర్ కులిసం'ను వాడేముందు గుండె బలంగా వుందా లేదా అని చూడాలి. ముఖ్యంగా పిల్లలకు, మశిష్టిమితం లేనివారికి యిచ్చేటప్పుడు అది జాగ్రత్తగా పరీక్షించాలి. ఇట్లు పరీక్షిస్తే వైద్యునకు భయ, ఆందోళనలు వుండవు. ఒకవేళ పొరపాటుగా 'బ్యూబర్ కులిసం' వాడితే వెంటనే రోగియొక్క లక్షణసామాన్యమును ఏంటిసోరిక్ 'సల్ఫర్'ను వాడాలి. (డా॥ నెలిల్ మాంతుక్సు).

142. వెలీరియన్ (Velerian)

1. 'వెలీరియన్' యొక్క ప్రధాన స్వాభావికములేమి ?

ఇది నాటి సంబంధమును పెక్కు ఋషులలోనూ, ఆపస్తంబతత్త్వము గలవారికి ముఖ్యంగా నామల ప్రచోదం గలవారికి, ఉక్రేకపూర్ణులగు యువతృలకు, బాలలకు వుపయోగపడు ఏకైకమందు. అపరమిత మగు నిద్రముల ఉద్దిగ్గత; నాడిమండల ప్రచోదము; యీ కారణంచే

రోగి చాలపుద్రేకంతోను, ఆవేళంతోను వుంటుంది. అపస్మార సంబంధమగు యీడ్పులు, దడ, వణకు; ఆగి ఆగి దీర్ఘశ్వాసలు; నూదిపోట్ల వంటి పోట్లు. అవయవాలు బిగబడుతాయి, తడుచుతాయి. ఉలిక్కి పడుతాడు రోగి; గొంతుగలో ఉండ వున్నట్లుంటుంది. ఉదరములో నుండి ఏదోఒక ఉష్ణపదార్థము పైకి లేచుచున్నట్లు భావము. అందుచే రోగి అప్పుడప్పుడు వుక్కిరిబిక్కిరవుతాడు. ఈలా పెక్కు లక్షణాలు సరాల ప్రదోకఫలితంగా సంభవిస్తాయి.

సాధారణంగా సరాలన్నియు ఉద్దిగ్ధంగా వుంటాయి; పెక్కు లక్షణంకూడ స్థిమితం వుండదు. పెక్కుతావులతో ఏ చుచ్చుచున్నట్లు చించుచున్నట్లు, బిగబట్టుచున్నట్లు నొప్పులు, కొంకడ్లు.

గాలిలో తేలిపోతున్నట్లు భావం. (స్త్రిక్టకు కాళ్ళు మాత్రమే తేలిపోతున్నట్లు భావం). గొంతుగలోనుండి ఒక దారము క్రిందకు వ్రేలాడుచున్నట్లు భావం. ఇంద్రియాలన్నియు ప్రకోపించి సునిశితంగా వుండడం దీని ప్రధాన సైనిక లక్షణం.

2. "వెలీరియన్" నివారణచేయగల అపస్మారం (Hysteria) ఎట్టిది?

ఇది కేవలం మామూలుగావచ్చే అపస్మార యీడ్పులకు స్పృహలేకుండుటకు అంతగా ప్రవేశించదు. కాని సరములఉద్దిగ్ధతకు సాధారణ సరముల సంబంధమగు లక్షణములకు ఉపయోగపడును. మానసికంగాను, శారీరకంగాను యీ రోగి పుద్రేకంతో వుంటాడు. రోగి చాలా హుమారుగా, కులాసాగా, సంతోషంతో, చెప్పింది చెప్పుకుండా, వేగంగా, ఏకధాటిగా, తడుముకోకుండా, జంకుగొంకులు లేకుండా అమితంగా వాగేస్తాడు. పరిసరాలన్నియు వింతగా గోచరిస్తాయి తను విషమపరిస్థితులలో నున్నట్లు భావన. చలనోష్ణ, శబ్ద

దిమ్మ, ఆరాటం, ఆందోళన. రోగికి కొంచెం గూడ ఫీమితం వుండదు. కండవాలు ప్రికోపించి ఉండుటచే తరచు కదుల్తూ వుండాలి. ఈ మందును ఋజువు చేసే (Proving) సందర్భములో మెలిపెట్టుచున్నట్లు, లాగు తున్నట్లు, కుట్టుచున్నట్లు, పొడుచుచున్నట్లు, చించుతున్నట్లు - పోట్లు, నొప్పులు కలిగి, ఆ బాధలన్నియు రోగి కూర్చున్నప్పుడు వుద్రేకించి నడుచుచున్నప్పుడు ఉపశమించడం గమనించబడింది. కూర్చుంటే శరీరం నుంచి శక్తులు, పొగలు లేస్తాయి. సాయంకాల సమయంలో, రాత్రి తెల్లవాళ్లు కంజమీద కునుకుపడక ఆరాటపడుతుంది. కాని తూర్పు తెల్లవాళ్లు తుండనగా కలలతో కూడిన కునుకు వస్తుంది.

‘వెలీరియన్’ అపస్మారతత్వంగల స్త్రీలకు పనిచేస్తుంది. ఏమాత్రం పనిచేసినా తలనొప్పి. గొంతుగలో దారం వేలాడుచున్నదని కొందరు పిత్తూరీచేస్తారు. సాయంకాలం పొద్దు క్రుంకుతుంటే వంటి వెంట వేడివస్తుంది. ఏమాత్రం నొప్పికయినా శోషవస్తుంది. పొట్టలో నుండి వెచ్చగా గొంతుగలోనికి వస్తోందని, గొంతుగలో ఉండ వుందని తరచు పిత్తూరీచేస్తారు. కీళ్ళ వాతంలోవలె అవయవాలలో బాధగా వుంటే ‘వెలీరియన్’ను వాడవలసి వుంటుంది, రోగి నిలకడగా కూర్చుంటే దీని బాధలన్నియు వుద్రేకిస్తాయి; నడుస్తుంటే క్రమంగా తగ్గినట్లుంటాయి.

3. “వెలీరియన్” యొక్క మానసిక లక్షణములు ఏమి ?

రాత్రులందు ఏవో విగ్రహాలు, మృగాలు, పరాయిపురుషులు గోచరిస్తాయి. మానసికంగా వుత్సాహంగా వుంటుంది. వుద్రేకిం, ఆవేశం. చూటలాడుతూ ఒక విషయం నుంచి మరోవిషయానికి దారి తీస్తుంది. తప్పు ఆలోచనలు చాల వుడుతాయి. భ్రమలు యెక్కువ. తాను వేరే మనిషిననియు అసలువానికి తావియ్యాలనియు భావించి

చివరకు మంచంపట్టెల దగ్గరకు జరుగుతుంది. తన దగ్గర మృగములు వున్నట్లు, అవి తనను బాధపెడుతాయనియు భావించి భయపడుతుంది. అమిత విచారం, ముక్తోపం, మాంద్యంగా పడివుండడం సహజం. స్థిమితంగా, విరామంగావుంటే వుప్పన్న మంధబుద్ధులు పుట్టుకొస్తాయి. తాను చాలా తేలికై గాలిలో తేలిపోతున్నట్లు భావిస్తాడు.

4. “వెలీరియన్” కుదర్చగల తలనొప్పి యెట్టిది ?

సాయంకాలం స్థిమితముగా కూర్చుంటే తలనొప్పి వస్తుంది. కదిలినా, మెదిలినా, నడచినా సిరోవ్యధ తగ్గుతుంది. తలలో మత్తు తెచ్చే పొట్టు, సూర్యతాపానికి, వెలుగుకు తలనొప్పి వస్తుంది. కండ్లనుండి నుదురుభాగాన్ని నొప్పి. పుర్రె బిగబట్టినట్లు, లాగిపట్టినట్లు వుంటుంది. నడినెత్తిని మంచు గడ్డ పెట్టినట్లు చల్లగావుంటుంది. (వ్యతిరేకం - సల్ఫర్).

5. “వెలీరియన్” కుగల ఉదరలక్షణములేమి ?

వెరిరికలి, దానితో వికారం. కడుపు కాళీగాడంటే వ్యాధి ప్రకృతిస్తుంది. అసహ్యముగు ద్రవంచేర్చునుపొస్తుంది. తల్లికోపంలో పాలుకుడిపితే శిశువు వమనంచేసుకుంటుంది. పాలుత్రాగిన మరుక్షణంలో కడుపుఉబ్బుతుంది. రాత్రిభోజనానంతరం పొట్టలో కోస్తున్నట్లుబాధ.

మలంలో క్రిములుంటాయి. పెరుగుబిళ్ళలవలె పాలువిరిగి పల్చని నీటివిరోచినాలు. మూత్రవిసర్జననిమిత్తం బిగబడితే ఆసన కండరం దిగజారుతుంది.

6. అవయవాలపై “వెలీరియన్” ప్రభావమేమి ?

అన్ని కీళ్ళలోను నొప్పులు. ఈనొప్పులు నిలకడగా కూర్చుంటే ఉద్రేకించ నడుస్తుంటే ఉపశమిస్తాయి, అవయవాలు లాగుతాయి,

అమరుతాయి, కూర్చుంటే కండరాలు కొంకర్లుపోతాయి. అవయవాలలాగుతాయి, బరువెక్కుతాయి. అవయవాలను కదపాలని ఉండవలసినవి కదపలేదు. భుజాలలోను, చేతులలోను గునపాలతో పొడుపున్నట్లు పోట్లు. కాళ్ళలోను, పిక్కలలోను నొప్పి, వీకుడు, అవస్కార సంబంధమగు ఈడ్పులు, కొంకర్లు. ముఖ్యంగా యీ కొంకర్లు పిక్కలలోను, పాదాలలోను ఉంటాయి.

7. “వెర్రిరియస్”కుగల సయాటికా (Sciatica) లక్షణాలేమి ?

సయాటికావ్యాధిలో నిలబడినను, పాదమును నేలకానించినను విపరీతమగు బాధ (బెల్లు). కాలు సాచినను, విశ్రాంతిగానున్నను, నడుస్తున్ననూ, అలసి పనిచేసిన తర్వాతను బాధలు ఉపశమిస్తాయి.

8. “వెర్రిరియస్”కుగల సాఫారణలక్షణములను పది పంక్తులలో వ్రాయుము.

అమితమగు నాశీమండల ఉద్రేకత. అవస్కారసంబంధమగు నరముల చొర్రబృం. స్వతసిద్ధముగా తెలివిగలనై సర్గిక మేకాని నిలకడ లేని మనస్తత్వం.

ఎర్రగా ఉండవలసినభాగాలు తెల్లగాపాలిపోయి రక్తవిహీనంగా వుంటాయి.

గాలిలో తేలిపోయేటంత తేలికగాఉన్నట్లు భావం.

ఇందిరియాలన్నియు అతిసున్నితంగాఉంటాయి.

సిరస్సులో అతిసీతలంగా ఉన్నట్లుభావం (నడి నెత్తిని-సెపియా, నెరాట్రం).

గొంతుగనుండి తడవ లేక దారము వ్రేలాడుచున్నట్లుభావము (నాలుకపై-నేట్రం, సైలీషియా).

శిశువు విరిగినపాలు పెరుగుబిళ్ళల్లా కక్కుతాడు. మలంకూడా యీతీరుగానే అవుతుంది.

నిలబడి తేహెచ్చి, నడుస్తుంటే తగ్గే స్వభావంగల సయాటికా. రాత్రిళ్ళు భయం; ఉలిక్కిపడి లేస్తారు. కలుషజీవితంచే సంభవించే దుష్ఫలితాలకు దివ్యమగుమందు.

ఒంటరిగావున్నా, చీకట్లోవున్నా విపరీతమగు భయం. దృష్టి, వినికిడి, వాసన, కుచి-వీనికి సంబంధించిన విపరీతభావాలు వుడుతాయి.

గొంతుగలోనికి వెచ్చనిదేదో పైకి వుబుకుచున్నట్లు అనుపించి శ్వాస బంధిస్తుంది.

143. వేరియోలినం (Variolinum)

1. 'వేరియోలినం' అననేమి ?

ఇది మనుషాచికం కుండరసినుండి తయారుకాబడినమందు. ఇది పూర్తిగా ఋజువుచేయబడలేదు.

2. 'వేరియోలినం' ప్రధానంగా ఎందు వనిచేయును ?

మనుషాచికమను భయంకరవ్యాధి అంకురించకుండా నిరోధించుటలో అసమానమైనది; టీకాలువేయుటకుబదులు దీనిని లోనికిపుచ్చుకొనుచున్నది. టీకాలవేయుటచేబడుగు దుష్ఫలితాలు మాత్రం కలుగవు. మనుషాచికము అంకురించకుండుట... వచ్చిననూ కొద్దిపాటితో పొవుటకును, మనుషాచికమువ్యాధి వ్యాధానయమగుటకున్నూ వారు అద్వితీయమగుచుండు (హీయిరిక్). మనుషాచిక చిహారణకు, చికిత్సకు లోడ్పడు ఔషధరాజము (బ్లాక్ పుడ్). సత్యా

నేపథ్యములు, ను ప్రసిద్ధవైద్యులు మనూచికవ్యాధిలోయిదిచేయుమేలున గూర్చి అనుభవైకృతముగానొసగిన ప్రశంసలు అగణితములు. ఎంః భయానకమగు మనూచికమునైనను యిది నివారించగలను. మనూచికనిరోధము నివారణలలో దీనిశక్తి టీకాలకంటె అధికము. టీకాల వేయుటచేకలుగు తత్వదోషములకు యీమందులో తావులేదు. దీనిః పునయోగించిన- “హెచ్. సి. ఏలన్.” ముగ్గురు సుప్రసిద్ధవైద్యుః అభిప్రాయములను, దీని అనూల్యతను పాఠకుల మనస్సుకు పట్టుటక గాను విశదీకరించితిని.

3. “పేరియోలిను”యొక్క ప్రధానలక్షణములేవి ?

మనూచికము ఆంకురించకుండుటకు, యీభయంకరవ్యాధిబారి నుండి రక్షించుటకు వాడనగు నిరుపమానమగు ఔషధరాజము పేరియోలిను.

ఎంతటిభయానకము, ప్రళయము, భీభత్సము అగు మనూచిక మందైనను దీనిని వాడినచో పుద్బుతముతగ్గి త్వరితముగాను, సక్రమ ముగాను మనూచికము దిగజారి, రోగియందలి వికారచేష్టలనుతగ్గించి కటుంబములోని ఆందోళనమును తగ్గించును.

పక్కలతోకూడిన మొలకలకు (కోటన్, మెర్కురీ, రూస్ టాక్సు) మొటిమలకు పనిచేయును.

వివరీతమగు జ్వరము (ఆర్జి, బెల్, స్ట్రీమోనియం సల్ఫర్) అపరమితమగు దుర్వాసనతోకూడిన చాపటలా; వివరీతంగా చలి, కుమభు, శరీరము చల్లగానుండి చలి; వెన్న వెంట చల్లని మంచునీడు చిలకరించినట్లుంటుంది (డా. జి. రోయల్). మనూచికమున్న నిరంతరం మనస్సులోభీతి (డా. ఎ. సి. కొవరవెట్). ముంజేతిలోనొప్పులు

కాలికమగు పడిశము, ఆయానము. రక్తపూరితమగు ముద్దగానుండు కళ్ళితో కూడినదగు. ముచికలగుంటలోనొప్పి. చెముడు (డా. ఎ. సి. కొవర నెట్). చిడుము. గుంటలుపడు కురుపులు. పొంగి వుబ్బిన కను రెప్పలు (డా. జి. రోయల్). వికారము; అవయవములయందలి ఎముకలు ఆటు, పోటు; శల్యగతబాధలు; గొంతు పూడిపోయినట్లు భావము; గొంతుగయొక్క కుడిభాగంలో వుండవున్నట్లుంటుంది.

భరించలేని నడుమునొప్పి, ఆ నొప్పి రాతిగిసమయమందునను, కదలికవలనను హెచ్చి కదలక - మెదలక విశ్రాంతిగా నున్నచో శాంతించును.

4. వేరియోలినుం కల్పించగల జ్వరము ఎట్టిది ?

విపరీతమగుజ్వరం; శరీరం శగలుకక్కుతూవుంటుంది. అపర మితవాసనతో కూడిన చమటలు విరామంలేకుండా వస్తాయి. నడుం మెలేస్తోన్నట్లు భరించరాని పోటు. మణికట్టులోనొప్పి; పిక్కలపోటు. కాళ్ళులాగడం. శల్యగతపోటు, ఒళ్ళునలిగి స్థివితంలేక రోగి ఆరాట పడుతాడు. నెన్నులోనినొప్పి వుదరంలోకి మారుతుంది. ఆయానం. గొంతుగపూడినట్లుంటుంది. జగటగా చిక్కగానుండు రక్తపూరితమగు కళ్ళిదగ్గు. వికారం. కనుపొట్టలవాపు. తల ఒడ్డలై నట్లు భరించరాని తలనొప్పి. ముచికలగుంటలో బరువు. నొప్పి; అమితంగాచలిచల్లదనం.

5. మసూచికమును నిరోధించుటలో వేరియోలినుంతో సరివచ్చు యితరమందులేవి ?

1. వేక్సినేషం. 2. మెలాంజీనమ్.

వేక్సినేషం—అన్ని విధములూ వేరియోలినును పోలియుండును. (కోరింతదగ్గు-క్లారుట్) టీకాలనుంకి తయారుచేయబడిన నోసోడ్.

మెలాంక్రిన్ - చుట్టప్రక్కలలోని మైసమువంటి పదార్థమునుండి తయారుకాబడినది. మనూచికమురాకుండ నివారించుటకు ఉపయోగపడును. టీకాలువేయుటచేవచ్చు దుష్టణములకు ముఖ్యంగా చిడుముకు వాడవలసిన దివ్యోషధం.

144. వెరాట్రం ఆల్బం (Veratrum-Album)

1. వెరాట్రం ఆల్బం సేవించుటచే సాధారణంగా కలుమార్పేమి ?

ప్రధానంగా యిది ఉదరాశయంపై పనిచేయును. సాధారణంగా ఉదరమందలి “స్ప్లెన్ కేజ్” (Splanchnic nerves) నాడులపై దీనిప్రభావముమెండు. ప్రథమంలో యీనాడులు స్తంభింపబడును. అందుచే రక్తనాళములలో విస్తామము రక్తముచేరి అందలిసీరం ఉదరంలో స్రవించును. ఆకారణముచే సీరస నిస్త్రాణాలు కలిగి శరీరము చలువబారి పొట్టలో ఆరాటముపుట్టును. ఈలక్షణములు “వెరాట్రం ఆల్బం”యొక్క ప్రధాననైసర్గికములు. ఈలక్షణములన్నిటికీ నరములు శక్తిహీనమగుటే కారణము.

2. వెరాట్రం ఆల్బంయొక్క ప్రధాననైసర్గిక గుర్తింపులక్షణాలేమి ?

మదురుపై చల్లనిచమటలు; వర్షుచలువలుకమ్మటం-యీమందునకు ప్రాచీన గుర్తింపులక్షణం. జీవశక్తుల్నియు త్వరితంగా కృంగిపోతాయి. నిస్త్రాణ. కాళ్ళు, చేతులు, ముఖము చమటలుకాదుతూ చలువడి క్రమంగా చలువెక్కి కండరాలు కఠినమై తన్యశక్తిలేక రిగిరియ్యబారుతాడు.

అమితంగా విరోచినాలు, వాంతులు; కడుగులో పొట్టు; విదాహం. చల్లనిచమటగాలి. రోగికిఆరాటం. చల్లనిచమటలు,మంటలు.

3. వెరాట్రం ఆల్బుంకుగల సంఘిలక్షణములేమి ?

సంఘి విపరీతంగాను, వికృతంగాను వుంటుంది. విపరీతంగా ఆరాటం. కట్టుగుడ్డలు చించేయ్యాలని, కోసేయ్యాలని వాంఛిస్తాడు. అతివాగుడు. గట్టిగా అరుస్తాడు. దగ్గరగా ఉన్న వాళ్ళని కొట్టేస్తాడు. ఏదో ఊహించి నిర్నిమిత్తంగా భయపడుతాడు. ఒకప్పుడు శృంగార గాధలు ఏకరువుపెడుతాడు. మదోన్మత్తతను నూచించు పేలాపన. ఒకప్పుడు ఉన్నట్లేండి అకస్మాత్తుగా పక్కమీదనుండిలేచి ఉపశాంతి నిమిత్తం ఓపికఉన్న సమయంలో గది నాలుగుమూలలా తచ్చాడు తాడు. ఉదృతంలో “బెల్లు” స్ప్రిమోనియంలనుపోలి వుంటాయి లక్షణాలు. కాని వెరాట్రంలో ఒళ్ళుచలువలుకమ్మి నుదురుపై చమట బిందువులు ముత్యాల్లా వుంటాయి. కొన్ని వేళలలో ముఖం ఎర్రగా కండి, పెదవులు వూదాగావుండి ఒళ్ళంతా జలగా వుంటుంది. (ఫేరింగ్స్).

4. వెరాట్రం ఆల్బుంయొక్క మదపిచ్చ స్వభావమేమి ?

మితిమీరిన శృంగారగోష్టి; ఆత్మతతో గదిచుట్టూనా కలియ నీరుగుతుంది. ఎనరుకనుపిస్తే వారిని ముద్దుపెట్టుకోటానికి ప్రయత్నిస్తుంది. సాధారణంగా ఋతుసమయానికిముందు యీవ్యాధిలక్షణాలు ప్రకటిస్తాయి. ప్రాణాంతకమగు అబద్ధాలు అల్లేస్తుంది. ఈమదపిచ్చ సాధారణంగా తృప్తినిచ్చు సంభోగం తేనెందున లేక మానసికఉద్రేకమువలన కలుగుతుంది. (ఫోస్ఫరస్; ప్లాటినం; స్ప్రిమోనియం) తాను గర్భవతినినిన్నీ కొద్దికాలంలో తాను బిడ్డతల్లిని అవుతానని వాగుతుంది అందరితో.

5. వెరాట్రం అల్పంకుగల ధయలక్షణాలేమి ? ఈ లక్షణములున్న యితరమందులేవి ?

ఝడునుకొనుటచే శరీరంచల్లబడి చమటలుపట్టి విరోచనము అగుచున్నచో “వెరాట్రం-అల్పం” అమృతంగా పనిచేస్తుంది.

జెల్సిమియం, అర్జంటం నైట్రోజన్, ఎకొనైట్, ఓపియంలు ఝడునుకొనుటచేవచ్చు విరోచనములవ్యాధికి మందులు. కాని విరాట్రంలో ఒళ్లు చలువలుకమ్మడం, నిస్త్రాణ, సోషిల్లడం అమితంగా వుండడం గమనార్హం.

6. ఝడునుకొన్నప్పుడు వాడనగు అరడజను మందులేవి ?

1. ఎకనైట్. 2. ఓపియం. 3. వెరాట్రం-అల్పం. 4. ఇగ్నీషియా. 5. జెల్సిమియం. 6. అర్జంటం నైట్రోజన్.

7. వెరాట్రం అల్పంతో నివారించగల పిచ్చ ఎట్టిది ?

దీని పిచ్చచేష్టలు విపరీతంగాను ఘోరంగాను వుంటాయి. రోగి స్వరూపం భయభావంగా భీతికొల్పుతూవుంటుంది. కంటపడినదాన్ని ధ్వంసంచేస్తాడు. దేన్నిచూచినా చించేస్తాడు. తన కట్టుబట్టలు చింపేస్తాడు. ఎప్పుడూ ఏదోచేస్తూ స్థిమితంలేకుండా వుంటాడు. నిత్యకృత్యాని నిర్వహణలో సతమతమైపోతూ వుంటాడు. వడ్రింగిఅయితే కుర్చీమీద కుర్చీ పేరుస్తూవుంటాడు; ఏమిచేస్తున్నావని అడిగితే శవాలను పేకుస్తున్నానంటాడు. ఈలాటివనులేవియు దొరకకపోతే కట్టుగుడ్డలు చింపుకోడమో, చేతులెత్తి కంఠంచించుకొని భగవంతుణ్ణి సంతోధిస్తూ అరవడమో చేస్తుంటాడు. అంతచేని భగవద్భ్యాసం. తాను మహావిష్ణువుయొక్క అవరావతారమునని భావం. ముఖంకంది

ఒళ్లు చమట్లువట్టేటట్లు భగవంతునిగూర్చి అరుస్తాడు, పశ్చాత్తాపాన్ని నూచిస్తాడు.

మరుఘ్నియలో శృంగారగీతాలు, మదనకామరాజు కథలు లేకపోతే అన్నీ ధ్వంసం చేసే ప్రళయవృత్త్యాలు. నూతికాసంబంధమగు పిచ్చు, సిరస్సుకు విస్తారం రక్తపోటు, కొంకల్లు, యీడుపలు; ముఖం కంది నల్లబడుతుంది. మిశిగుడ్లు; పిచ్చిఅరుపులు, కేకలు, కరవడం. కొట్టడం, గుడ్డలు చించివేయడం; మాట చొరనీయకుండా అంతులేని వాగుడు.

ఏదో అవాంతరం సంభవించినట్లు ఏడ్చు, ఎంతటదార్చినాడోను కోదు. గదిలో పచాల్లుచేస్తూ గోలచేస్తుంది లేదా మోకాళ్ళపై తల పెట్టుకొని రోదనంచేస్తుంది. ఏదో అపత్తువచ్చినట్లు వెక్కి వెక్కి ఏడుస్తుంది.

పిచ్చుపిక్కుటకుముందు కొన్ని నాళ్ళు నిస్పృహ నిరుత్సాహంతో బాధపడుతుంది. తనరోగం కుదరదని నిరుత్సాహం. నిరాశ; ఆనంద ర్భంలో ఆత్మహత్యకు ప్రయత్నిస్తుంది. పిచ్చిపిక్కినవాళ్ళు నిరాశ చెందరుకాని పిచ్చుపిక్కిముందుమాత్రం నిరాశ, ఆరాటంతో బాధ పడుతుంది.

పున్నాదలలో తాముతప్ప లోకంలో అంతా పిచ్చివాళ్లుఅనే తలుస్తారు. ఋతుసమయంలో విరాట్రం ఆల్బులో స్త్రీలు చలువలు బారి మృతదేవుల్లా వుంటారు. పెదవులు నల్లబడుతాయి; కాళ్ళు చేతులు చలువలుకమ్మి నలుపెక్కుతాయి. భరింపరాని బాధలు. కృంగిపోతున్నట్లుంటుంది. అందరిని ముద్దు పెట్టుకోవాలనే మదపిచ్చు. చలువలుకమ్మడంతో కూడిన అపస్వారము. ఋతుసమయంలో వాంతులు, విరోచినాలు.

8. ప్రేగులసంబంధముగు పెట్టి యుగ్మతలకు విరాట్రం ఆల్పంవాడాలి?

అన్నివిధములగు కలరావ్యాధులకు దివ్యమగుమందు. అమితంగా విరోచినాలు, వాంతులు. విరోచినాలు నీళ్ళలా పెద్దవిగా అవుతాయి. కడుగులాగో, ఆకుపచ్చగానో తెల్లగానో అవుతాయి. ముఖ్యంగా పేగులలో నొప్పి, అవయవాలలో కొంకస్లువుంటాయి. కొన్ని వేళలలో విరోచనాలు అవడం; ద్దు. రోగి క్రమంగా నిస్తాణచెంది చలువలుకమ్మి నుదురుపై చల్లని చమటలుపోస్తాయి

9. కలరా వ్యాధిలో వెరాట్రం ఆల్పంను సూచించు లక్షణాలేమి ?

ఆరియాఖండమందలి కలరా వ్యాధికి దివ్యమగు మందని (శ్రీ) హానిమకా మహాశయులు శలవిచ్చారు.

ఏకకాలమందు విరోచనము, వాంతి, (ఆరు), ఆరాటము, మరణభీతిలేక సర్వక్షయం. కళ్ళుశుభ్రమగుతాయి; తలదిమ్మె; కళ్ళ గుంటలు పడుతాయి. ముక్కు చల్లగావుంటుంది. కంటిపాపలకు చలనం వుండదు. విదాహం; ఎంతతాగినా తృప్తివుండదు; దాహం కట్టదు. రోగి చల్లనినీరు త్రాగాలంటాడు. తరచు త్రాగుతాడు.

హెట్టలో కోస్తున్నట్లు హెట్టు నాకి మందగిస్తుంది; నెమ్మదిగా విడచి విడచి కొడుతుంది. విరోచనాలు పిచికాకీతో కొట్టివట్లు ధాటిగా అవుతాయి. విరోచనం కడుగునీళ్ళలా అవుతుంది. ఇరించరాని వాసన. నుదురుపై చల్లని చమట్లు, మాట గొణుగుపోతుంది. సర్వం క్షీణించడమే. మాట నూతిలోనుంచిలా వస్తుంది నాక పాడిఆరి, చవలేక పచ్చని ఆమంతో వుంటుంది. మూత్రం తగ్గుతుంది; క్రమముగా బిగబట్టేస్తుంది. ఉదరంలోను, కాళ్ళు - చేతులలోను కొంకస్లు, ఇట్లు ధాతువులన్నియు క్షీణించి నిస్తాణజెందుతాడు గాని మానసికంగా

అవగాహనకు లోటుండదు. క్రమంగా కండరాలు బిగిసి కొయ్యబారి ముఖం, చేతులు చలువలుకమ్మి నలుపెక్కుతాయి. ఇట్లు మృత్యు ముఖాన్నున్న రోగికి నా 'విరాట్రం ఆల్బు' సకాలంలోయిస్తే సంచీ విలా పనిచేసి రోగి ప్రాణాన్ని నిలబెడుతుంది.

ఒక్క విషయం : పొట్టలో నొప్పులులేకుండా ఉన్న కలరాలో మాత్రం 'విరాట్రం ఆల్బు' పనిచేయదు. యిచ్చినను ఉపయోగము లేదు. (ఫేరింగ్స్).

10. కలరాలో ఉపయోగించు ముఖ్యమగు మందులను అరింటిని వ్రాసి లక్షణములనుకూడ తెల్పుము

1. విరాట్రం ఆల్బు 2. కేంఫర్ 3. కుప్రింగ్ మెట్ 4. రెసిన్స్
5. జట్రోఫా 6. ఆర్సినికం ఆల్బు.

1. విరాట్రం ఆల్బు - విషరీతం వాంతులు, విరోచనాలు, అపరిమితమగు చల్లనిచమటలు. ముఖ్యంగా చమటలు నుదురుపై పడుతాయి, విదాహం; ఉదరంలో భరించరానిపోట్లు. కండరాలలో కొంకర్లు.

2. కేంఫర్ : ఒళ్ళు చలువలు కమ్మతాయి. రోగి కొయ్య బారుతాడు. దీనికి ఎక్కువగా విరోచనాలుగాని, వాంతులుగాని లేకుండానే రోగి స్పృహతప్పతాడు. ఆమీదట ఒకప్పుడు పెదవిపైకి లాక్కుపోయి పళ్లు బైటపడుతాయి. శరీరమంతా చల్లబడిపోతుంది.

కుప్రింగ్ : కేంఫర్ వల్ల గుణము కనుపించనిచో వెంటనే కుప్రింగు వాడాలి (హానిమన్).

కొంకర్లు ఉంటే కుప్రింగు మించిన మందులేదు. వాఁకులకు కూడ యిది నిరూపమానమగు మందు. ప్రధమంగా వాడుము.

కొంతర్లు తాత్ప్రేక్షలో ప్రారంభిస్తాయి. మితిమీరిన నిస్త్రీణ. కాళ్ళు చేతులు చలువలు కమ్ముతాయి. నాభిదగ్గర అమితముగా నొక్కుతున్నట్లుంటుంది. రోగి వెచ్చపనిన త్రాగి అంటాడు. మూత్రం అయితే కొద్దిగా అవుతుంది లేదా స్థంభిస్తుంది. నీరు త్రాగితే వాంతిబేధి కాస్త తగ్గుతుంది. విరోచనాలు వాయువుతో కూడి పెద్దవిగా అవుతాయి.

4. రెసిస్ట్ : ఏమూత్రంకూడ బాధ వుండదు. కడుగులాటి విరోచనాలయి, ఒళ్ళు చల్లబడి చల్లని చమటలు పడుతాయి. అమిత దాహం; గుండెలలో మంట. మాట. నాడి నీరసిస్తాయి. మూత్రం స్థంభిస్తుంది.

5. జటోభా : వాంతి విస్తారంగా వుండడం ప్రధానం. కొడి గ్రుడ్డు చొనలా తెల్లగావుంటుంది వాంతి. విరోచనాలు గొట్టముతో కొట్టినట్లు అవుతాయి. కడుపులో గుట్టు - గట్టు మంటూ ధ్వనులు. ఒళ్ళు చలువలు కమ్మి నాడి ఒకప్పుడు దొరకనేదొరకదు. చల్లని చమటలు. పిక్కలలో ఈడ్పులు. మలం గట్టిగా ముద్దలా ఉంటుంది; నీళ్ళలా పల్చగామూత్రం ఉండదు.

6. ఆర్సిస్ ఆల్బం : నిస్త్రీణ, విరోచనం, వాంతి ఒకే కాలములో అవుతాయి. ఆరాటం, గాబరా, అర్ధరాత్రి ప్రకోపం. కొద్ది కొద్దిగా తరచు నీళ్ళు త్రాగడం లేక తరచు ఆరుకుపోయే నోటిని చల్లని నీటితో తడుపుకోవడం, అమితంగా మరచిపోయి దీని ప్రధాన లక్షణాలు. ఇతరులు మాట్లాడితే రోగి ఏమూత్రం సహించలేడు. ముక్కు కుదకల్లా వాస్తుంది. దప్పితిరని దాహం, త్రాగినవెంటనే నీరు వాంతి అవుతుంది. శ్వాస మందంగా ఆరాటంతో కూడి వుంటుంది. పొట్టలో నాభివద్ద పొట్టు, మంట.

11. ఎట్టి జ్వరలక్షణములలో “వైరాట్రం ఆల్పం” వాడాలి?

విషప్రాసితముగు మన్యం జ్వరంలోను, వాపులతోకూడి రక్త ధాటితోనున్న జ్వరములలోను వాడాలి. ఒళ్ళు అమితముగా చల్లబడి విదాహంగా ఉండి, నుదురుపై విస్తారం చమటలు పడుతూ నిస్తాణగా వుండి రోగి కృంగిపోతున్నప్పుడు వాడాలి.

12. “వైరాట్రం ఆల్పం” యొక్క సాధారణ లక్షణాలను పడునైదు పంక్తులు మించకుండా వ్రాయుము.

నీర్సం, నిస్సత్తువ, క్రమంగా సామ్యస్థి, రక్తప్రసారం క్రమంగా తగ్గుతూ శరీరముతటా చమటలు పడుతాయి. ప్రధానంగా నుదురుపై ముత్యాల్లా చల్లని చమట బిందువులు పెట్టడం దీని ప్రధాన గుర్తింపు లక్షణం.

పిచ్చ : మత సంబంధంగాను, మద సంబంధంగానూ ఉంటుంది. పిచ్చలో గుడ్డలు చించెయ్యాలని, కోసెయ్యాలని ఉంటుంది. శృంగార సంబంధముగు వాగుడు; ఒకప్పుడు దేవునిగూర్చి పచ్చకేళు. ఒకప్పుడు మానంగానే ఉంటుంది. అనవసరంగా కదిపాడుగా పిచ్చతో తారాజు వ్వలా తేస్తుంది, తిడుతుంది. ఏవేనో పేర్లు పెడుతుంటే; పరసంద.

కడుగు నీటిలాటి విరోచనాలు అపారంగావెళ్లి ఒళ్ళు చమటలు కమ్మి పిక్కల్లో యీడ్పులు ప్రారంభిస్తాయి. కుండాలో తేమలో ఉండుటచే కీళ్ళనొప్పులు; రోగిని పడుకోనివ్వవు. దీనికి నొప్పిపెట్ల పిచ్చగా ఉండి సంది పేలాపనలా పేల్తాడు సాగివాలన్నీ అపారంగా అవుతాయి; వాంతులు, బేధులు, మూత్రం, లాలాజలం, చమటలు.

చుల్లటి పదార్థాలు కావాలంటాడు రోగి.

విశాసం, వాంతులు అవుతున్నా పొట్టలో నములుతున్నట్లు ఆకలి అవుతుంది కనుక. విరోధసమయ్యక పొట్టలో వెలిజిగా ఉంటుంది. రోగితో వచ్చే సడకపోయినా తినాలని వాంఛిస్తాడు. (తాగి ననీయే గొంతుకుండా పోక బయటకు పోతున్నట్లు రోగి భావిస్తాడు. (యిది-కెంటు గమించారు). శాతువులన్నీ త్రీణించి అకస్మాత్తుగా రోగి సామ్యుని వాతాడు. నడినెత్తిన మంచుగడ్డ ఉన్నట్లుభావం.

సంఘంలో తనకు ప్రచిత స్థానంలేదని నిర్బుహ, నిరుత్సాహం; కామత్మ తేక ముడిపెచ్చ.

నల్లమందు తినడంచేత, పొగాకు నచుడంచేత కలిగే దుష్ప లింకాలకు మంచిమందు. వాంతిలో కూడిన దగ్గు.

కోరింత దగ్గులో తినిన ఆన్నం దగ్గి వాంతి చేసుకొనునప్పుడు యీవందు జయప్రదంగా పనిచేసింది నా అనుభవంలో; పుబ్బరవ్యాధిలో ఊపిరందక రోగి కొలలుపడుతాడు గుండె లాగుచున్నట్లు పున్న న్నడు యీ మందును నాడాలి. యుమనుకొని కలరావచ్చు నప్పుడు నిరుపమానమగు మందు; అమితమగు తొం. చల్లని నీరుత్రాగాలనే అమితహాసం. మంచుగడ్డ తినాలనే వాంఛ.

విరోచినాసికే ముందు కడుపులో నొప్పి; కడుగు విరోచినాలు కలరాలో మూత్రం ప్తంభిస్తుంది. మలబద్ధం; విరోచినానుమానమే ఉండదు, నల్లని పెంటలలా పెద్దగా విరోచనావుతాయి.

బుటే సమయంలోను, యుమనుకున్నా, ఏమాత్రం కపిలినా, తాగినా వ్యాధిలక్షణాలు ప్రకటిస్తాయి.

145. జింకం మెటాలిక్ (Zincum Metallicum)

1. జింకం సమస్య పరిధాన కృషియేమి ?

జింకం ఆమూలాగ్రముగా ఋజువు కాబడిన ఏంటి - సోరిక్. మర్బలదేహాలకు సరముల నిస్సత్తువకు వాడేమందు. దీని స్థానము నాడీ మండలము. "రక్తమునకు లోహ మెట్టిదో సరములకు జింకం అట్టిది" అని బస్టుగాను అంటారు.

2. "జింకం" చాలా మోతాదులు వాడుటచే కలిగే విషపరిణామము లేమి ?

జింకు లవణములు విస్తారం సేవించుటచే శరీరముపై జలప్రారంభమై చీమలు పోకుచున్నట్లుండును. మధ్యనావలనను, అదిమిపట్టుట వలనను జల ఉపశమించును. ఒకప్పుడు ధూరింపు శరీరమంతటా ప్రతిధ్వనించుచున్నట్లుండును, రోగి దీనితో బాధపడుటే. గాక చూచువారలకు కూడ కనుపిస్తుంది. అది క్రమముగా ఘనీభవించి రోగి శోషించును; దారుణమగు వికారము; ఒళ్ళు తిమ్మెరలు సంభవించును. త్రాగిన నీరు ఉదరములోనికి చేరినది తడవుగా వాంతి అవుతుంది. ఈ వాంతులు ఆమ్లము లేక పులుపు ఏమాత్రము తీసికొననను శ్రోషిస్తాయి. ఈ రోగులకు వికారముగా నున్న దగదాయని నిమ్మరసము గాని, వెనిగారుగాని యిచ్చిన ఉపశమింపక పుచ్చుకేకాక ప్రోషిస్తుంది. దీనికి తోడు తల త్రిప్పు; కళ్ళు దగ్గరకు బిగ్గలాగుకు పోవుచున్నట్లుండడం. ముక్కు మొదట గట్టిగా నొక్కుచున్నట్లు భారముగా ఉంటుంది ఈ లక్షణము క్రమముగా వృద్ధిచెంది సరియగు విరుగుడు పడనిచో ఈడ్పుల మగత వచ్చి క్రమముగా రోగి ప్రియ నోటు బడును. (ఫేరింగ్)

3. “జీవకం” యొక్క విషయమును రోగిని రోగివిషయంలో తీసికొనవలసిన జాగ్రత్తలేమి ?

జంతు విషగ్రస్తుడగు రోగికి మత్తుపదార్థములుగాని, ఉదాహరణకు మేతువగు బొవధముగాని అట్లు పదార్థములుగాని యివ్వరాదు. ఇచ్చినచో జీవకంరోగి యొక్క లక్షణములు అన్నియు హెచ్చిపోవును.

4. “జీవకం” రోగిని పరీక్షించునపుడు సంవత్సరముల తరబడి పనిచేయు కార్మికులు చెందే వాధలేమి ?

నడుము నొప్పి, పట్టు తప్పిపోవును. పాదాలు అతి నున్నితం. కాళ్లు జల, తిమ్మెరలు— తాకితే చల్లగా ఉంటాయి. పొట్టచుట్టునా లేపు బిగించినట్లుంటుంది. కండరాలు యీడ్చులతో కూడి అదురుతాయి. అవయవాలు అదురుతాయి. యీ రోగి చీకట్లో నడువలేడు కండరాలు దుర్బలమై తమ కర్తవ్యాన్ని సక్రమంగా నిర్వర్తించే సున్నతాన్ని కోల్పోతాయి. అందుచే చీకట్లో నడిస్తే తొట్టుపడి నడకసాగక తూల్తాడు. కండరాలు అదురు క్రమంగా కంపవాతంలోకి దిగుతుంది. కాళ్లను సర్వదా అడిస్తుంటాడు. ఒకప్పుడు నరాలు బలహీనమై పట్టుతప్పి కాళ్లు బిగునుకుపోతాయి. క్రమముగా రక్తహీనమై పొడిగించి క్రమంగా క్షీణిస్తాడు. ఇది ప్రధానంగా నరాలపై పనిచేయుటచే నాడిమండలం యావత్తూ బలహీనమై రోగి కృంగిపోతాడు. నరాల దౌర్బల్యం వలన అన్ని వ్యాధులు అందుముఖ్యంగా చర్మవ్యాధులు లోలోపలే అణగారిపోతాయి. దీని ఫలితంగా అంతర్గతముగా ప్రధాన రోగములు భయంకర వ్యాధులకు లోనై ఆకార్యమడు కృంగి కృణిస్తాడు.

5. నరాల దౌర్బల్యంవలన కలిగే పెక్కువ్యాధులను “జంకం” ఏవిధంగా నివారించుచో నిరూపించుము.

నరాల దౌర్బల్యంచే రోగిలోని వ్యాధి సక్రమముగా వృద్ధిచెంది క్రమంగా నివారించ బడక నరములలో తగినంత బలము లేక అణచిపెట్టబడి అనేక ఘాయంకర వ్యాధులకు దారితీస్తుంది. అట్టి వారికి జంకం అమూల్యమగు మందు. ఆతరితో ‘జంకం’ నాడులకు బలమును చేర్చి అంతర్గతంగా అణగారిన వ్యాధిని బహిర్గతమొనర్చి సంపూర్ణముగా నివారించి రోగికి స్వస్థత చేకూరుస్తుంది.

ఈ నరాల దౌర్బల్యంచే మనూచికము, ఆటలమ్మ మొదలగు చర్మగత అంటువ్యాధులందు పొక్కులు సక్రమంగా పైకితేలక వ్యాధి అంతర్మూలమై మేధస్సుచెడి రోగి న్యుత్కవోట పడేస్థితిలో “జంకం” చేయు పని నిరుపమానము. నాడీ మండలానికి బలాన్ని చేర్చి వ్యాధిని చర్మగతముచేసి, వ్యాధిగ్రస్తమగు ఆంతరంగిక అమూల్యకోశాలను చెడకుండ కాపాడి రక్షిస్తుంది రోగిని.

ఋతు కాలంలో నరాల బలక్లీనంచే సక్రమంగా మైల స్రవించని కారణంచే గర్భసిండాలులో పొటు, బాధ సంభవిస్తే “జంకం” వాడకం వలన నరాలకు బలం చేకూరి మైల స్రవించి గర్భసిండాలు బాధ నివారణ మవుతుంది.

ఉబ్బరం వ్యాధిలో రోగికి తగు బలంఉంటే కళ్ళి తెగిపడి రోగి కిస్వస్థత చేకూరుతుంది. తగు బలం లేకపోతే కళ్ళి తెగిపడక రోగి చాల బాధపడుతాడు. అస్థితిలో జంకం వాడితే రోగికి బలం చేకూరి కళ్ళి తెగిపడి బాధావిముక్తుడౌతాడు.

పిల్లలకు వస్తువచ్చే సమయంలో వట్టు మొలిచేకత్తి లేక పిల్లలు అనేక భయంకర వ్యాధులకు లోనౌతారు. జింకం బలం చేకూర్చి సక్రమంగా పండ్లు మొలచి బాధలేకుండా చేస్తుంది.

యుక్తనయస్సుగల స్త్రీలకు తగు నాడీబలం లేక సకాలంలో పుష్పవతులుకారు. తత్ఫలితముగా చాలవ్యాధులకు లోనగు సమయములో జింకం ఆయువతుల నాడీమండలమును బలకరంచేసి రజస్వలను కల్పించి ఆరోగ్యాన్ని సమకూరుస్తుంది. ఒక్క మాటలో చెప్పాలంటే నరాల దుస్థులత్వంవల్ల కలిగే వ్యాధులన్నిటికీ “జింకం” పరమావధం.

6. దిద్దులకు సకాలంలో వస్తు పొటకరించకపోవుటచే వచ్చువ్యాధులలో “జింకం” నివారించగల వ్యాధులేవి ?

శిశువు గురతగా ఉంటుంది. రోగి శిశువును తలగడ క్రింద నొక్కిపెడుతుంది. అరమోము కంటితో మెల్లచూపు చూస్తున్నట్లుంటుంది. ముఖం కెల్లనై చల్లబడుతుంది. నాడీ మందంగా నీరసించి పెద్ద అల్లా నాళాలగుండా రక్తం ప్రవహిస్తుంది. మధ్యమధ్య కేకవేస్తూ శిశువు కంపిస్తుంది. ముక్కులో దురదచే వేళ్ళుముక్కులోనికి పోనిచ్చి కెలుక్కుంటుంది. ఎండిన పెదవులు గోళ్ళతో గిల్లుకుంటుంది. కొన్ని అవయవాలు నిర్నిమిత్తంగా ఆడుతాయి; ముఖ్యంగా చేతులు భుజాలు, కాళ్లను విరామం లేకుండా ఆడిస్తాడు. ఇది “జింకం” కు ప్రముఖ లక్షణం. రోగి స్పృహలోవుంటే ఆత్మతతో అంతులేని నీరు త్రాగుతుంది. తల విరామం లేకుండా తలగడపై ఇటు అటు దొర్లిస్తుంది లేక ఆడిస్తుంది. ఒకప్పుడు “కెప్పు”న కేకవేసి కొంకర్లతోపైకి లేవబోతుంది. పట్టు లేక యిగుళ్ళు కొరుకుతుంది. కళ్లు తిప్పేస్తుంది. ఈలా ఫిట్టు వచ్చేముందు రోగి “చిరు బురు”లాడుతుంది; రోపం, మంకుతనం. ఈస్థితిలో ‘జింకం’ నరాలకు బలంచేకూర్చి రోగిలో చైత

న్యం కలిగించి రోగం నివారిస్తుంది. ఈ లక్షణాలు విద్యార్థి హృదయ ఫలకముపై గాఢంగా హత్తుకొనుటకు నా అనుభవంలో నివారణకాబడిన ఒక రోగి లక్షణములను ఉదాహరిస్తున్నాను.

నరసాపురం కలెక్టరుకచేరిలో సిరద్దూరుగా పనిచేయుచున్నారోగి తండ్రి. ఈయనకు పిల్లలు లేకలేక 40వ యేట కలిగిన ముద్దుబిడ్డ యీ రోగి. 19కిరి సం॥లో నేను మధుర కారాగారాన్నుంచి విడుదలై క్రొత్తగా వృత్తిలో ప్రవేశించిన రోజులవి. ప్రథమభార్యకు పిల్లలు కలుగలేదని రెండవ పెళ్ళి చేసుకుంటే రెండవ భార్యకు వివాహమైన 10 సం॥లకు జన్మించిన గృహదీపం యీ రోగి. అల్లాసుముద్దుగా ఆనందంగా ఆకుటుంబం ఈ శిశువుతో కాలక్షేపం చేస్తున్నారు. సంవత్సరంలోపు బిడ్డ.

పళ్ళు సరిగారాక పురువాసనాలతో బాధపడుతుంటే స్థానిక ప్రభుత్వ ఆసుపత్రిలో మందిప్పించారు. బహుకష్టంపై పదిరోజులకు విరోచనాలు కట్టాయి. తరువాత ఒకరోజు సాయంకాలం పెళ్ళిసుంటూ కన్ను - మిన్ను కానకుండా జ్వరం, చలి, కుదుపు వచ్చాయి. ఆ డాక్టరుగారే జ్వరానికి మందీయగా రెండవనాడు ఉష్ణం 96°కు దిగి పోయింది. తరువాత మగత; తల ఆడించడం; ఉండి ఉండి కెవ్వుమని కేకవెయ్యడం; జ్వరం తిరిగి 102°వరకు వచ్చి కొన్ని గంటలలో 98°కు పడిపోయింది. ఒక చెయ్యి ఒక కాలు మధ్యమధ్య ఆడిస్తూవుండేది. తల్లి దండ్రుల ఆదుర్దాను, పిల్లస్థితినిచూచి డాక్టర్ - గారు ఎన్ని యింజక్షన్ లిచ్చారో లెక్కలేదు. అందుచే యీ బాధకుతోడు బిడ్డ చెయ్యి ఒక చోట వాచిపోయింది. ప్రత్యేకం దానికేళ్లు, కాపడాలు పురమాయించారు. ఇలావుండగా ఒకరాత్రి 8 గంటలకు శిశువుకు కొంకర్లు ప్రారంభమయ్యాయి. ఆదుర్దాతో తండ్రి డాక్టరుగారివద్దకు వెళ్ళగా

అయిన పెదవివీరిచి ఎన్నితంటాలుపడ్డ మాట దక్కేటట్లులేదు. (ప్రస్తుతం ఏమిచేసినా ప్రయోజనం వుండదు. ఉదయూన్నేవచ్చి చూస్తాను. హాస్యంలుకు వెళ్ళి ముందు ఎవరినైనా కలుసుపంపండి అన్నారు. (బహుశ అప్పటికి కళ్ళ అంతా ముగింపు అవుతుందని తలచివుండాలి.)

పాపం! ఆ తండ్రి కొయ్యబాపాయి తుదకు ఒక స్నేహితుని వెంటబెట్టుకొని రాత్రి 10 గంటలకు నాదగ్గరకొచ్చారు. కూడావచ్చిన వారు కాంగ్రెసువాది, నాకు పరమఅవులు రోగి తండ్రి కంటతడి పెడుతూ బిడ్డయొక్క పూర్వ ప్రస్తుత పరిస్థితులను చెప్పి ఒకమారు బిడ్డను చూడమని కోరాడు. వెళ్ళిచూసేసరికి బిడ్డ విపరీతమగు కొంకల్లుతో బాధపడుతోంది. చూపుకూడా మారిపోయింది. యిద్దరు తల్లులు చెరోప్రక్కనావీడుస్తూ కూర్చున్నారు. మందుకు ఎవరినైనా పంపమని నేను తిరిగి యింటికి వచ్చేశాను.

ఒక గ్లాసులో ఒక బొంబు నీళ్లు పోసి మూడుచుక్కలు జింకం పేసి అరగంట అరగంటకు కొంకల్లు తగ్గేవరకు ఒక మిల్లెగరిటెడు చొప్పున యివ్వమని చెప్పి అగత్యమైతే సంకోచింపక నన్ను లేపమని చెప్పాను.

తేల్లవారగట్ల 2 గంటలు చాటాక పాపం శిశువు తండ్రివచ్చి నన్నులేసి నా చెండుచేతులు పట్టుకొని శిశువుతో నాయింటిదీపం ఆరి పోతుంది. నేను జీవించిమాత్రం ఏమి ప్రయోజనం; బిడ్డకు కొంకల్లు తగ్గాయి. చూపుమాత్రం లేదు. కదలిక, మెదలిక లేదు. ఒక్కసారి వచ్చి చూడండి ప్రాణంపో వుందో లేదో అని బేరుమన్నాడు.

అయితేగానీ వెళ్ళి చూసేసరికి కొట్టేసిన సాములా పడిఉంది. మంచంమీద నాడిచూస్తే వెనుకటికంటే పుర్రెక్కింది. “జింకం” చేసిన

పనికి నాకే ఆశ్చర్యమేసింది. తెల్లవారి 7 గంటలకు బిడ్డ తెప్పరిల్లి ఏడుపు ప్రారంభించింది. తల్లితో బిడ్డకు పాలుకుడవచుని చెప్పి పిల్ల నక్కనోట్లో బెడ్డుకొట్టింది. ఏమియు భయంలేదు మందుకు ఎవరినైనా సంపండి అని చెప్పి వెళ్ళిపోయాను. ఆరాత్రి బాగానే గడిచింది. తెల్ల వారడం తడవుగా వ్యాధి అంకురంలోగల విరోచినాలు ప్రారంభించాయి. బార్లీనీళ్లు యివ్వమనిచెప్పి పాలపంచదార పోట్లాలు విరోచనం అయినప్పుడల్లా ఒకటి వెయ్యమనిచెప్పి కొన్ని పోట్లాలు యిచ్చాను. క్రమంగా విరోచనాలు తగ్గాయి. బిడ్డ క్రమంగా కోలుకొంది. మందు యివ్వని తండ్రి బలవంతపెడితే రోజుకు 3 సార్లు వేయమని 'కాశ్మీరి యాఫాన్' 6 యిచ్చాను.

సరిగా పది రోజులకల్లా చక్కగా పశ్చిమచ్చాయి. ఆకుటుంబం పొందిన ఆనందానికి అంతులేదు. పిల్లలకు పశ్చి వచ్చే సమయంలో 'జింకం' ఏవిధంగా తోడ్పడుతుందో నిరూపించే అద్భుత కేసు ఇది.

8. "మెనింజైటిస్" అనే వ్యాధిలో 'జింకం'వాడనగు విజయలక్ష్మి ?

మెదడుపైన వుండే 'మెనింజిస్' అనే పొర వ్యాధి కానికి, మెదడుకు మధ్య ప్రాసించేరుటచే పుట్టే వ్యాధిని "మెనింజైటిస్" అంటారు. సిరస్సులో బల్లెంతో పొడిచినట్లు పోట్లు. మత్తు సదాగ్న లేమాత్రము పుచ్చుకున్నా వ్యాధి లక్షణాలు హెచ్చుతాయి. మంచికలగుంటలో చీల్చుచున్నట్లు పోట్లు ప్రారంభమై కంటిలోనికి వాడుస్తాయి. ఆ పోట్లు ఒకప్పుడు పశ్చిమరకు వ్యాపిస్తాయి. అమితంగా కొంకర్లు వుంటాయి. చుక్కు-మొదట్ల నొప్పి. ఈ లక్షణాలుగల "మెనింజైటిస్"కు 'జింకం' వాడాలి.

9. చర్మగురి అండువ్యాధులలో మనూచికం, అడ్లమ్మ, పొక్కు, తేలక పుట్టు, బిరిచ్చియలకు వారినొస్తుండేవాడే ముఖ్యమగు రెండు మందు లేవి ?

1. కుప్పం మెటాలికం 2. జింకం మెటాలికం.

రోగి మర్మలంగా ఉండి నరాల దుర్బలంచే వ్యాధి చర్మగతం కాక అంతర్మర్మమై చోచి అనూల్యకేంద్రాలు వ్యాధిగ్రస్తమై తీవ్ర పరిస్థితులకు రోగిలోనై నప్పుడు 'కుప్పం, జింకం' రెండు మందులున్నూ నరాలకు శక్తి చేకూర్చి వైతస్యం కలుగజేసి వ్యాధిని కేంద్రం నుండి శరీరోపరిభాగమునకు వచ్చునట్లు చేసి రోగిని మృత్యుబారినుండి రక్షించు అనూల్యమైన ఔషధము.

కుప్పం : పొక్కు అణగారినపోయి, శరీరము నలుపెక్కినప్పుడు నాడే మందు.

జింకం : పొక్కు ఏమాత్రంకూడ చర్మగతముకాదు; అయినప్పటికీ తిరిగి అణగిపోతుంది. ఇందు నరములు చాల దుర్బలంగావుండుటచే పొక్కు అసలే తేలదు లేక సోలకపోయదు.

సోరా అవరోధమువలన పొక్కు తేలకపోతే 'సల్ఫురు' వాడాలి.

10. 'జింకం, కుప్పం'లను మనూచిక వ్యాధిలో పొక్కు తేలనప్పుడు వాడవలసిన లక్షణాలేమి ?

'జింకం రోగి' మగతలో ఉంటాడు. పొక్కులు చర్మంపై అసలే పొటబడినవి. విస్తారం జొరవల్లు, యీడ్సులు ఉంటాయి. కాళ్లు చేతులు బిగిలాట్టుపోయాయి మూత్రం బంధిస్తుంది. రోగి తలను యిటు అటు లెచుస్తాడు. పక్కం కొడుచుతాడు. కాళ్ళు విరామం లేకుండా అడిచుతాడు. మెదడుయొక్క పునాదిలో ఆటు, పోలు; ఆరాటం. దొర్లు

తాడు. సంధి లేకపోతే పుష్పహతస్థి పడివుంటాడు. చర్మం నలువెక్కి చల్లబడుతుంది, శరీరం బరు వెక్కుతుంది. నాడి దాదలగా నున్నితంగా, దుర్బలంగా, వైశాల్యం లేకుండా ఉంటుంది.

ఇట్టి భయంకర ప్రమాదస్థితిలో 'జంకం' వాడితే నాడీమండలం బలకరమైన వ్యాధిని చర్మగతంచేసి రోగిని కాపాడి రక్షిస్తుంది.

కువంగి : లో శిరోలక్షణాలన్నీ వుంటాయి. కొంకర్లు విపరీతముగా వుండి మధ్య మధ్య రోగి వెక్కిరిస్తే లేస్తాడు. ముఖ్యంగా బొటన వేలు అరచేతిలోనికి మడుచుకుపోతుంది. ఇది దీని ప్రధాన నూచక లక్షణం. తలను తలగడలోనికి దూరుస్తాడు. ముఖం ఎక్కిగా కండుతుంది లేదా ఊదాగా కమిలి ఉంటుంది. నోట్ వెంట నుచ్చలొస్తాయి. నిద్రనుండి వ్రలిక్కిపడి భయంతో లేస్తాడు; పరిసరాలలో వారిని గుర్తు పట్టలేడు. ఈ లక్షణాలన్నీ పొక్కుతేలి అణగారుటచే కలుగుతాయి. 'జంకం' లో పొక్కు తేలికపోవడంతో వుంటాయి అన్ని దుస్థణాలు. ఈ తేడా గమనించాలి.

జంకు వాడినా దుస్థణాలుపోయి రోగి కోలుకోక పట్టు చల్లబడి నాడి మందగిస్తుంటే "కేంథరు" వాడితే రోగిలో వైతన్యమువచ్చి మృత్యుముఖాన్నుండి బైటపడుతాడు. ముఖ్యంగా చల్లని చమట్లు కమ్మినప్పుడు యిది అద్భుతంగా పనిచేస్తుంది.

11. "జంకం"కు గల తలనొప్పి స్వభావము ఏమిటి ?

సరముల దౌర్బల్యముచేవుట్టే తలనొప్పికి వాడాలి. ఒక పార్శ్వములో కుడుతున్నట్లు, వీకుతున్నట్లు బాధగానుండి మత్తుపదార్థాలు సేవించుటచేతను, మధ్యాహ్నం, భోజనానంతరం బాధ హెచ్చుతుంది. విడచి విడచి వచ్చే తలనొప్పికి దివ్యమగు నుండు; అనగా ఒకప్పుడు విపరీతమగు బాధ, మరుక్షణంలో క్రమంగా తగ్గుతుంది. కాని తిరిగి

మరొక రూపముకు యథాతథంగా వచ్చేస్తుంది. నడినెత్తి నొప్పి. మనో వ్యాకులత; ఇవి వగల భోజనం చేశాక ఉద్యోగిస్తే “జింకం” పని చేస్తుంది.

12. శిశువులలో చిన్నాచి అంటే కలరావ్యాధిలో సంభవించే మేదో జలు (మైక్రోసిఫిటిస్) వ్యాధిలో ‘జింకం’ను నిరూపించు లక్షణములు ఏమి ?

శిశువు తల ఆసిస్తుంది. నిద్రలో భయంతో ఉలిక్కిపడి నిద్ర నుండి అకస్మాత్తుగా లేచి నలుమూలలా భీతావహంగా పరికిస్తాడు. ముచి కలగుంటలో వెచ్చగాను, నుదురు చల్లగాను వుంటుంది. పళ్ళు కొరుకు తుంది. నెలుతురును భరించలేదు. మిడిగుడ్లు నెల నెల బోయి ఏకాగ్రంగా చూస్తుంది. కళ్ళు గుంటలు పడుతాయి; ముఖం డోక్కుపోతుంది; ముక్కుస్రోణాలు ఎండిపోతాయి; కండరాలు అదురుతాయి నిద్రలో. దీని ప్రధాననూచకలక్షణం కాళ్ళు ఆడించడం గమనించాలి.

13. వెన్నుపై “జింకం” ప్రధానమేమి ?

వెన్ను యొక్క చివరిపూసయందు, తుంటభాగంలోను నొప్పి; యీ నొప్పి కూర్చుంటే ప్రకోపించి కదులుతుంటే అంతగావుండదు. (సెపియా. కొబాట్టు) యీనొప్పికేతోడు వెన్ను పొడుగుననూ మంట. ఈ మంట స్వక్రియంగా (Subjective) వుంటుంది. అవయవాలు వణుకుతాయి. ఛాతీ బిగబడుతుంది. అందుచే శ్వాస ఆడదు. నాడి దుర్బలముగా వుంటుంది. వగలు 11 గంటలకు పొట్టలో వెలితిగా వుంటుంది. (ఫోస్ఫరస్, నేట్రోకాల్ష్యు, నేట్రోఫాస్, సల్ఫర్, ఎనఫిటాడా, హైడ్రాస్టిస్, అయోడిన్).

14. పక్షవాతంలో 'జింకం' వాడనగు సమయమేమి?

అరికాళ్ళలో మంటలు అణచిపెట్టుటచే మేధస్సుచేడి తలతిప్పు వణకు, తిమ్మెరలు, జల - యీ లక్షణములతో కూడిన పక్షవాతము. యిందలి లక్షణములు మద్దనాచేయుటచే వుసళమించి, మత్తు కలిగించు పానీయములు సేవించుటచే హెచ్చును.

15. ఏట్టి కంటి యిగ్మలకు 'జింకం' వాడాలి ?

తలనొప్పితో కూడిన హ్రస్వ దృష్టి; ముక్కు మొదట పోటు. కంటిరెప్పల వెలుపలి కొలికలులో బాధ, పోటు. కంటిపాద మాంద్యముగా పనిచేస్తుంది. కంటి రెప్పలయందలి మొటిమలు లేక నూకల వంటి మొలకలు లేచుటకు పనిచేస్తుంది. కంటిరెప్పలు ఊదాగావుంటే 'జింకం' వాడాలి.

16. 'జింకం' వాడదగు జ్వరవ్యాధులేటివి ?

నోరు చేదు; త్రాగిననీరు వుదరకోశంలోకి చేరిందితడవుగా వమనం. గర్భవతులకు గుండెలలో మంట. కాళ్ళపై నల్లరక్తనాళాలు వుబ్బి న్నుటంగా గోచరిస్తాయి. మిట్టమధ్యాహ్నం ఆకలి. కాలేయం చేదు తుంది. గట్టి కంటిలా వుంటుంది నాభిస్థానంలో. అది ఆటు, పోటుగా వుండి కాలేయం వ్యాధిగ్రస్తమైనప్పుడు "జింకం" వాడాలి.

17. జింకంకుగల ఉదరసంబంధమగు లక్షణములేమి ?

నాభిస్థానంలో నొక్కుచున్నట్లు పోట్లు; మితిమీరిన మలబద్ధం నాభివెనుక వెన్నుతట్టుకు లాగుచున్నట్లుంటుంది. డొక్కలో పోటు, నొక్కుచున్నట్లు బాధ, మూత్రం రక్తపూరితంగా వుంటుంది. ఒకప్పుడు మూత్రంలో పసుపురంగు మకిలిచేతుతుంది. కాళ్ళు ఒకదానిపై ఒకటి మెలేస్తే నేగాని మూత్రం స్రవించదు. మూత్రకోశంపై మూత్రం వున్నా కాళ్ళు మెలివెయ్యివలసినదే.

18. 'జింకం' వలన కంటే దగ్గుయెట్టిది ?

దగ్గు విడవిడివి వస్తుంది. చాతీ దగ్గేటప్పుడు ముక్కలుముక్కలువుతుండేమో అనుచున్నది. కళ్ళిలో రక్తజీర. ముతకాలంలో స్త్రీలకు రక్తం విస్తారంగా ఉంటుంది. మధురపదార్థం నేవినే వ్యాధిలక్షణాలు ప్రకటిస్తాయి. పిల్లలుదగ్గుతూ చేతులు జననేంద్రియములపై పెట్టుకుంటే "జింకం"ను సూచిస్తుంది. ఇట్టి లక్షణములతో కూడిన దగ్గుకు 'జింకం' దివ్యావధి.

19. పురుష జననేంద్రియములపై "జింకం" ప్రభావమేమి ?

చాలాకాలముగా దురలవాట్లకు లోనైనవారి యందలి శుక్ల నష్టమునకు, దానివలన మానసికంగా నిరుత్సాహము, వ్యాకులత గల వారికి పనిచేస్తుంది. ముఖం పాలిపోయి, దోక్కుచోయి ఉంటుంది. జీవ కళ నశిస్తుంది. చీర్షములు పైకి ఎగలాగునొనివుంటాయి. మూత్ర విసర్జన కష్టముగానుండి నిలబడి విసర్జించిన సులువుగా వెడలును.

20. స్త్రీ జననేంద్రియములపై "జింకం" చేయగల పనియేమి ?

రజోదోషము. గర్భాశయ ముఖద్వారములో పుండు, ఎడమ పిండాశయములో మంట, పోటు. నెలసరిసామాన్యము క్రమముగా వెడలి నచో బాధలన్నియు తగ్గును.

21. ఇరువది పంక్తులు మించకుండా "జింకం" యొక్క సాధారణ నైజ లక్షణములను వ్రాయుము.

ఇది ప్రధానముగా పనిచేయు స్థానము నాడీమండలము. అనేక చర్మవ్యాధులలో సరాల దౌర్బల్యంవలన వ్యాధి చర్మగతంగాక ఆంతరంగిక అవయవాలుచెడి పెక్కు భయంకరవ్యాధులు ఉద్భవించునప్పుడు 'జింకం' వాడితే సరములకు బలంచేకూరి వ్యాధి చర్మగతమై రోగి

కోలుకుంటాడు, స్రావాలు కూడ నరముల శక్తిలోపంచే బహిష్కృతము కాక బాధపడుతున్నప్పుడు “జింకం” బలంచేకూర్చి కళ్ళి, కంఠం, రజస్సు ఈ మొదలగునవన్నియు బహిష్కృతముచేసి రోగి బాధలను నివారిస్తుంది.

మత్తుపదార్థాలు రోగలక్షణాలను ప్రకోపింపజేస్తాయి.

రోగి నిరంతరము కాళ్ళు అదిస్తూ ఉంటాడు. ఈ లక్షణం దీని ప్రధాన సూచకలక్షణం.

నరాలపట్టుకుదలి శరీరంయూదత్తా కంపిస్తుంది. ఒకప్పుడు పరున్న మంచంకూడ కదలడంకూడ కలదు.

ముచికలగుంటలో నిస్సత్తువుగావుండి తలను ఒకేవైపున నిలబెట్టుట కష్టసాధ్యంగా వుంటుంది. నడుము పట్టునడలుతుంది. జీవశక్తి నశిస్తుంది. మందమతి, మరపు నరాల దౌర్బల్యం. అందుచే సేదా శక్తికూడ కుంటుపడుతుంది. మరుపు; జ్ఞాపకం వుండదు.

శిశువులు నిద్రలో కేకలేస్తారు. పడుకొని తలగడపై ఇటు అటు ఆడిస్తారు.

కంఠం, కళ్ళి తెగిపడితే దగ్గు తగ్గుతుంది. నెలసరి క్రమముగా సగివిస్తే సుఖంగా వుంటుంది. శుక్లం స్కలిస్తే సుఖంగా వుంటాడు. యిలా స్రావాలు అగుటచే బాధలు తగ్గుతాయి. ‘జింకం’లో రోగికి చైతన్యశక్తిలోపిస్తుంది.

పిల్లలు చిలుకలలా ఎవరైనా అన్నమాటలు విని తిరిగి మళ్ళా అంటారు. నరాలదౌర్బల్యంచే పిల్లలకు పట్టువచ్చే వాజులలో సక్రమంగా పట్టు రాక పెక్కు రోగాలకు లోనౌతారు. ఆసమయములో “జింకం” తగు బలమునుచేకూర్చి స్వస్థత కలుగజేస్తుంది.

పన్ను కొలుకుతారు తలచేయలు అస్థియత్నంగా ఆడుతాయి. బెట్టువాతం - చర్మవ్యాధి అచిచిపెట్టుటచేతగాని లేక భయపడడం చేతగాని బెట్టువాలింపస్తే ‘జింకం’ వాడాలి.

పగలు 11 లేక 12 గంటల వేళ వివేచితంగా ఆకలి. తినేటప్పుడు ఎంతైనా తృప్తి ఉండదు. తనివితీరదు.

పరుండియే నిద్రలోకూడ కాళ్ళు ఆడిస్తాడు. కాళ్ళు, పాదాలు చమటలుపట్టి వేళ్ళు మధ్య ఒరుస్తుంది. చమటలు వాసన వేస్తాయి. చమటలను అణగారజేయుటచే కలుగు వ్యాధులు యీ మందుతో తగ్గును. వెన్ను వెంట మంట, చలిపోకులు. నడుము పోటు, నలుపు. బాధ కదలికవల్ల తగ్గుతుంది.

కండరాలు అదురుతాయి. కాళ్ళు, చేతులు వణుకుతాయి. వాతగాళ్ళ వేళ్ళు వణుకుతాయి, అందుచే వాత సాగదు.

'జంకం'కు ముందు, వెనుకల 'నక్కు, కెమోమిల్లా'లను వాడరాదు. పాక్షికవాతం పై భాగంలో ప్రారంభించి క్రిమంగా క్రిందకు దిగుతుంది. (క్రిందినుంచి పైకి ఎక్కితే ఎగారికన్, ఆర్సు, కోనియం, కాలీకార్పు, మేంగనం).

సోమనామ్లిడం : నిద్రలోలేచి తెలియకుండా వెళ్ళిపోతారు.

బహిష్టు సమయంలో దగ్గు. మైల విస్తారంగా రాత్రిభాగంలో ఆపుతుంది. ఋతుసమయంలో శరీరం బరువుగా ఉంటుంది. హృదయ స్థానంలో అదుర్లు.

వెలుతురు చూడలేకపోవడం. ద్వయదృష్టి; అనగా ఒకేవస్తువు రెండుగా కనుపిస్తుంది. తీపిపదార్థాలు తింటే దగ్గు. తియ్యని త్రేనుపులు.

పిల్లలు మర్మావయవములను తాకితే దగ్గువస్తుంది. మూత్రం బిగబడుతుంది. (కాస్టికం, ఓపియం, విరాలిం)

రాత్రి పెక్కుసార్లు సంభోగవాంఛ. ముష్టిమైధనం యెంత ఆపు కూడామన్నా ఆపుకోలేనంత ఉబాగం. కామపూరిత కలలు. అందుచే యింద్రియస్కలగం. పురుషాంగం చాలాసేపు లేచివుండి బాధపెడుతుంది. పల్నటిల్లా దీనిని అనుసరిస్తుంది.

చైతన్యముల విషయసూచిక

అహతినం 1 159 155 510

అయోజీన్ 153 231 287 485 510

అల్పామినా 16 254 305 309 392 455

ఆరంమెటాలికం 47 251 276 351

ఆర్నికామాంజేనా 141 207 242 258 356 480

ఆష్టంటం నైట్రికం 2 37 293 349 397 530

ఆర్నినికం - ఆల్బుం 7 23 43 132 165 253 252 328 354 366.
కాంయూన్ వు విరుగుడు 375 399 403 425 428 451 462
467 469 494 520 532 533

ఆష్టంటం-మెటాలికం 35 351

ఇన్నేషియా 148 165 249 272 289 298 326 346 402 530

ఇసికాక్ 154 328 329 371 408

ఎక్సైజ్ నెప్ట్యన్ 2 6 9 132 133 241 272 327 334 354 358
360 429 464 466 530

ఎఫీన్ 4, 5, 30, 73 271 312 358 518

ఎప్టియా రెసిమోసా 9 10 11 380 402 312

ఎస్క్యూలన్ హిప్ 11 (కొలింసోనియాతో పోల్చుట) 98 279

ఎథూజా నైనాపియం 13

ఎమ్మోనియా కాల్ష్య 19 184 211 248

ఎనాక్సైడ్ 20 194 272 277 285 518

ఏలియంసీపా 14 147

ఏంటిమోనియం క్లౌడం 23 201 208 250 329 344.

ఏంటిమోనియం టాస్టానికం 27 147 207 271

పరిమళం 3 8 205 271 280 283 304 320 375 392 450 580

కాశ్యపం 8 50 194 249 252 254 393 409

కాశ్యపం 8 95

కాశ్యపం పరిమళం 28 76 2 8 249 285 402 459

కాశ్యపం పరిమళం 76 146 167 205 211 246 420 328 381 393
428 436 471.

కాశ్యపం - గ్రాండ్ హిల్స్ 59 160 487

కాశ్యపం 78

కాశ్యపం కాశ్యపం 60 182 184 242 282 288 293 348 361 510

కాశ్యపం పరిమళం 64

కాశ్యపం పరిమళం 65 146 217 219 222 298 350 398 480

కాశ్యపం పరిమళం 60

కాశ్యపం పరిమళం 69

కాశ్యపం - కాశ్యపం 164 165 167 168 293 402

కాశ్యపం - కాశ్యపం 162

కాశ్యపం పరిమళం 157 158 159 160 161 163 295 279 285 463

కాశ్యపం - కాశ్యపం 174 176 177 178 179 186 217 213 220 265 489

కాశ్యపం పరిమళం 170 171 174 175 176 206 219 411

కాశ్యపం పరిమళం 158 159 185

కాశ్యపం 128 190 272 277 348

కాశ్యపం పరిమళం 70 104 450 533

కాశ్యపం 81 84 95 148 283 327 332 348 425

కాశ్యపం 74 205 320 408 425

కాశ్యపం పరిమళం 71 272 293 334

కాశ్యపం - పరిమళం 71 435

కాశ్యపం 72 345 495

నేత్రుల మూర్తిమూర్తికం 2 25 94 134 158 165 172 178 201 218 281
249 250 261 272 276 277 283 285 288
293 298 322 326 367 457 524 459 510

నేత్రుల భాగ్యము 256

నేత్రుల సమర్థత 220 260 351 468

నేత్రుల - ఏసిడ్ 281 265 269 349

నల్లబిడ్డ 15 186 279 283 294 303 324 327 328 329 334
351 360 366 395 465

నల్లబిడ్డ మూర్తికం 207 282 304 392

నల్లబిడ్డ మూర్తికం 125 283 285 293 449 489

నల్లబిడ్డ మూర్తికం 116 172 173 174 176 186 189 219 220 222 411

నల్లబిడ్డ మూర్తికం 115 134 229 362 405

నల్లబిడ్డ మూర్తికం 300 356

నల్లబిడ్డ మూర్తికం 23 338 405 489 496

నల్లబిడ్డ మూర్తికం 264 311 468

నల్లబిడ్డ మూర్తికం 134 146 248 274 286 309 352 365 371 393 395
399 402 428 429 450 461 463 467 468 529

నల్లబిడ్డ మూర్తికం 283 294 426

నల్లబిడ్డ మూర్తికం 51 288 393 419

నల్లబిడ్డ మూర్తికం 15 25 57 105 264 272 276 302 303 344 355 358
392 398 466 408

నల్లబిడ్డ మూర్తికం 50 356 450 459

నల్లబిడ్డ మూర్తికం 52 285 305 306 328 352 358 359 369 374 378 298
447 450 526

నల్లబిడ్డ మూర్తికం 53

నల్లబిడ్డ మూర్తికం 56 195

నల్లబిడ్డ మూర్తికం ఏసిడ్ 242

మెక్సికో	214	253	248
మెక్సికో	173	216	285
మెక్సికో	231	232	239
మెక్సికో	223		
మెక్సికో	241	271	
మెక్సికో	222	227	
మెక్సికో	236	276	277
మెక్సికో	125	135	230
మెక్సికో	15	159	248
మెక్సికో	22	202	
మెక్సికో	112		
మెక్సికో	113		
మెక్సికో	343		
మెక్సికో	345		
మెక్సికో	7	143	253
మెక్సికో	384	407	520
మెక్సికో	347		
మెక్సికో	350	366	377
మెక్సికో	235	364	385
మెక్సికో	350	352	
మెక్సికో	204	321	
మెక్సికో	25	196	201
మెక్సికో	408	408	508
మెక్సికో	142	206	207
మెక్సికో	158	159	194
మెక్సికో	165	167	195
మెక్సికో	398	401	419
మెక్సికో	8	70	134
మెక్సికో	105	320	520
మెక్సికో	525		
మెక్సికో	372	423	507

సల్ఫర్ 18 60 205 241 264 272 274 279 346 355 398 401
407 408 413 433 455 483 485 488 518 526

సల్ఫ్యూరిక్ - ఏసిడ్ 1-7 213 408 475

ప్రొమోనియం 8 163 207 215 445 526 529

సాం (శాం) గుణేయా 223 375 395 419 437 450 468

స్వాంజియా 3 153 351 355 393 427 428 429 436

సికేక్ కచ్చేటం 70 207 253 370 371 383 451

విక్టూరియావికోపా 93 450

సిఫ్రినం 481

సింఫేటం 145 479

స్పిజీలియా 423

సీనా 94 295 345

సెమెనా 128 245 249 265 328 334 352 395 401 408 471 524

శెనీనా 328 369

సెలీనియం 293 390 402

ట్రైఫీనగ్రియా 148 279 293 348 356 434

ట్రైఫీనియా 132 208 251 254 283 288 289 293 352 411 419 467
495 507 524

సోశినం 2 132 205 211 231 234 314 319 348 352 419 468

హయాక్యూచన్ ట్రైగ్రి 186 282 417

హిపాకోసల్ఫు 3 8 63 132 231 327 343 364 429 472 418

హెమమిల్లన్ 12 129 243

హైడ్రాక్సిన్ 134 158 284 463

హైల్లిజోకస్ట్ 130 518

హైబెరినం 133 481

— గ మ న త —

‘మందులు’ ఏ ప్రకారము వ్రాసినవి? ఇవి అన్నింటికంటే వేరైనవి. మిగతా చిన్న అమ్మి అంకెలు ఆయా మందులు ఏదో పుటల్లో ఉదహరింపబడినవి తెలియజేయును.

చికిత్సా సూచిక

THERAPEUTIC INDEX

అతిసార విరోచినాలు భయముచే (Diarrhoea) :- జల్మిమి
యం, పల్పటిల్లా, ఓపియం. నేట్రంమూర్, సైలీషియా, ఫోస్ఫారిక్
వసిడ్ 283, పెట్రోలియం 285, ఫోస్ఫారిక్ - వసిడ్ 295, పోడో
ఫిల్లం 311, తూజా 502.

ఉదయం : సల్ఫర్, కాలీబైక్ 161, నేట్రంసల్ఫు 263, పోడో
ఫిల్లం, సల్ఫర్, రుమేక్సు 264, యాలోయి 365, సల్ఫర్ బై, నేట్రం
సల్ఫు, రుమేక్సు, పోడోఫిల్లం, ఫోస్ఫారిక్, కయాస్కోరియా 468.

అడ్డగర్రలు (Buboes) :- మెర్క్యూ-కర్ 239, పెరెంట్యులా-
క్యు, కార్బో-ఎన్. లెకసిన్ 489.

అజీర్ణం (అగ్నిమాంద్యం) (Dyspepsia) :- కార్బో-వెడ్ 78,
హీవర్-సల్ఫు 134, హైడ్రాప్సిస్ 134, పల్పు, నక్సు 329, వంటి -
క్యాడ్ 329.

అతి సంభోగేచ్ఛ (అతి సంభోగం) (Sexual Excesses) : లైకో
213, ఫోస్ఫారిక్ 290, రప్టాక్సు 353; ప్రఫిసగ్రియా 439, పెరెంట్యులా-
హి. 494 కోనియం 101 ఫోస్ఫా-ఎ 296.

అల్పాచమానము లేక మూత్రకోశ వ్యాధులు (Urinary Dis-
eases) :- కాలే-ఫాస్ 66, వీన్ 33, కాలే-రియా - ఆక్సు 60,
కేంథరిన్ 72, కాప్టికం 83. కోనియం 100, డిజటాల్స్ 107,
ఫెర్రం-ఫాస్ 120, ఎకనైట్, జల్మిమియం, సైలీషియా, విరాట్యం
ఆల్బు 152, లైకో 210, మెర్క్యూ-నాల్ 234, స్లంబం 308, పెరి

బిరినా 491, కేంఫారిన్. కెరాల్స్ - 5, బెరిబెన్ 496 మెర్క్యూరి
యస్ 496.

అనుమానం (అల్పచమానానాటి) (Sensation for urination) :-
కాస్టికం 83, లైకేస్ 193, రప్టాక్స్ 363, నక్స్ 279, పల్స్ 325,
కేంఫారిన్ 72, సెపియా 403.

తెలియకుండా అగుట నిద్రాలో (Enuresis-Bed wetting) :-
కాస్టికం 83, ఛోస్టాస్ 292. సెపియా, కాస్టికం, సీనా 96, తూబా.

బంధించుట (Retention) :- కాస్టికం 83, లోసరన్ 206,
మేగ్ ఫాస్ 220, కెర్రోంఫాస్ 220, ఓపియం 280, ప్లాటినా 307,
టెరెంట్యూలా-క్యూబెన్సిస్ 490.

అణగిపోవుట (Suppression) :- వసిస్ 33. కాస్టికం 83, లో
సరన్ 206, స్ప్రిమానియం, జింజిబిర్, లైకోపోడియం, ఫల్గుట్ల 283
స్లంబం 307, స్ప్రిమానియం 453.

అల్పచమానంలో మడ్డి (Deposits) :- సెపియా 403, లైకో
పోడియం 212, సీనా 96, నైటిక్-యాసిడ్ 267.

అల్పచమానం వాసన (Offensive) :- బెంజానిక్ - వసిడ్,
నైట్రిక్-వసిడ్, సెపియా 266.

అతిమాత్రం (Polyuria) :- కాలీబైక్ 163, ఛోస్టాస్ వసిడ్
297, స్లంబం 308, నేట్రం-మూర్ 254.

మధుమేహము (Diabetes) :- ఆర్జంటం మెట్, కాలీ-బైక్ 163
కాలీఫాస్ 152, క్రియోసోట్ 191, ఛోస్టాస్ వసిడ్ 297.

అజన్మారము (Hysteria) :- టెరెంట్యూలా-హి 491 వెరీరియన్
521 ఇగ్ని 146 కాలీఫాస్ 176 నక్స్-మొ 272 పల్స్ 326 సిమిసి 10.

అపానువాయువులు (Flatul):- కాలీకాన్ 137, ఆజ్జెంటం-వి 36, లైకో 211.

అస్థిమితము (ఆరాటము) (Restless):- కమామిల్లా 85, ఆశ్వు - ఆల్బు 85, రూప్టాక్సు 85, ఎగ్జొనైట్ 85, ఆస్మికా 44, ఎగ్జొనైట్ 31, ఆశ్వు - ఆల్బు 7, రూప్టాక్సు 7, కాలీ-జైక్ 163, ఆశ్వు-ఆల్బు, రస్తాక్సు, ఎగ్జొనైట్ 354, సాంకేయ 376, స్వాంజియా 427.

అంగుడు వుండు (Diphtheria):- కాలీ-ఫాన్ 137, కేక్-కేవి నం 196, లెకెసిన్ 199, మెర్క్యూ-సాల్ 233, లైకో 209, కాలీ-వి 160, (బోమియం 55, ఫైటాలక్సా 303,

ఆయాసం (Dyspnoea):- కాలీ-కాశ్వు 166, కాలీమూర్ 183, స్వాంజియా 427, ఆశ్వు 45, కాలీ-ఫాన్ 176.

అనికాయలు (Corns):- ఎనాకార్డియం 21, వంటి-క్రూడ్ 25, ఆజ్జెంటం-నిట్టు 38, కాలీమూర్ 175, రెనేల్కులస్ బల్బు 344, వంటి-క్రూడ్ 344

ఆసనవంశరము జారుట (Prolapsus Uteri):- కాలీజైక్ 161, కాలీఫాన్ 181, మెర్కోరినం 227, పొర్మోఫిల్లం 311, సిఫిలిసం 486, వెలీరియన్ 523, సిపియా, ఇగ్నీషియా 143, రూటా 367, యలో 16.

• ఆసన (యితర) వ్యాధులు (Anus Diseases):- కాస్టికం 82, కొలింసోనియా 98, యుఫ్రేషియా 114, ఇగ్నీషియా 152, నేట్రం సల్ఫు 264, సైలీషియా 414, రెనెల్కులస్ బల్బు 346, మెర్క్యూ 237, లైకో 212, లిల్వామి 17, ఎనకా 21.

ఆకలి (Appetite) :- కాలీమూక్ 181, లైకో 210, 211, 212
ఫోస్ఫరస్ 289, వెర్షియన్ 523, (వింత ఆకలి) ఎల్కామినా 17.

ఆటలమ్మ (Chicken Pox) :- కాలీమూక్ 175, కాలీరమ్మ 186
వల్పు 334. వంటా 27 మెర్కు 230 చూస్తావు 333.

ఇండ్రియ స్కలనము (Spermatorrhoea) :- కాలీకాయ 168.
నన్న 274, చైనా 91, లైకో 213, కోని 101, ఫోస్ఫారిక్ ఏసిడ్ 297.

ఉబ్బరము (Asthama) :- కాలీ-కాయ 164, 169. కాలీఫాస్
183. లెకెసిన్ 201, మేగ్ ఫాస్ 220, మెథోడిన్ 226, నేట్రం నల్పు
261, 264, సోడియం 324, ప్రొమోనియం 453, ఆర్సు 45, ఇపి 156
యాంటా 27, హిపాక్ 133. డల్కమరా 210 తూజా 505.

ఉబ్బు వ్యాధి (Dropsy) :- ఏసిన్ 31, కాలీకాయ 31, 165,
ఫోస్ఫరస్ 31, ఎపోసిన్ 34, ఆర్సు 46, కోల్చికం 47, మెల్లిటోరస్
131. కాలీమూక్ 176, నేట్రం-నల్పు 280

ఉక్కిరిబిక్కిరగుట (ఉపిరాడక) (Asphyxia) :- వంటి-టాల్పు,
లకోసరస్ 28, బ్రోమియం 56, లెకెసిన్ 201, 203, లకోసరస్ 205.

ఉన్మాదము లేక పిచ్చి (Insanity) ఆరం-మెట్ 49, హయా
స్టోన్ 136, ప్రొమోనియం 443, వెరాట్రం ఆల్బు 430, కాలీ-
బ్రామేటం 162 కాలీ-ఫాస్ 176.

ఉపిరినొప్పి (Pleuritis) :- రెనేన్యులన్ బల్బు 344, బై 344
మెర్కు-కేలీ - కొ 164, ఫోస్ఫరస్ 281, బారా 53, సల్ఫర్.
నేట్రం - నల్పు 280.

ఋతువు (Menstruation) :- కార్బో-యా 75, కాప్టికం 81.
ఫెర్రం మెటాలికం 115, జల్మిమియం 124, గ్లైజిన్ 128, హేమా
మిలన్ 130, మేగ్-కాయ 215, మిల్లిఫోలియం 242.

ఋతువువిస్తరముగలు (Menorrhagia):- కాల్క్రియా-కా 64
లేక్ - కేవలం 195, నర్స-చాం 275, 279, కార్బా - ఏ 75,
కమా 68, కాఫి 67, కాలి-కా 168.

ఋతువు తక్కి అగుట (Scanty menses or Amenorrhoea) :-
కమామిలా 88, గ్రెగైజిన్ 123, పల్స్ 333 నేట్రం-మూర్ 251.

ఋతుహం (Dysmenorrhoea) :- బొరెక్స్ 55, డెల్వియ
యం 144, క్రియసాట్ 193 లెకెన్ 200 మేగ్ ఫాన్ 220, మెగ్ ఫో
నం 228, కాఫి 96, వైబర్నం. కల్ఫోఫిల్లం 78.

ఋద్రవాతము (Apoplexy) :- స్ట్రానెన్ 127, ఓపియం 128,
కెక్టన్ 60, ఓపియం 281. స్లబం 282, 309 ఫోస్ఫోస్, ఎల్వ్యా
మినా 309.

ఎముకలు విరుగుట (Fracture) :- సింఫేటం 145, 480 కాల్క్రి
యాఫాన్ 145, కాల్క్రియా ఫాన్ 480, హైపిరికం 481.

ఎముకల వ్యాధులు (Bone diseases or Caries): కాల్క్రియా
ఫాన్ 68, రూటా 143, కాల్క్రి-కా 61 ఆరం మె. 48.

ఎండవెట్ట (Sun Stroke) :- నేట్రం-మూర్ 250 252 సెల్సి
యం 39 నేట్రం-కా 247 స్ట్రానెన్ 125 లెకెన్ 201 యాంజి-హ్య
201, 25 బ్రియో 25.

ఎండు (మష్కించుట) (Marasmus) :- మేగ్ కాడ్బ్ 315
సెఫిలిసం, ఎబ్జోజిసం. అయిడిన్ 495 టెరెంట్యులా 495 ఎబ్జోజి
సం, కోనియం, అయోడిన్, నేట్రం-మూర్, బ్యూబర్ కులీసం 510
కాల్క్రి-కా 61 కాల్క్రి-ఫాన్ 68 నాదన, బ్రియాట 61 లెకెన్
20. యాంజి-హ్య 201 బ్రియో 26.

ఎక్సెల్సు (Hiccough) :- లరోసరన్ 206 మేగ్‌పాస్ 219
కెనెక్టుంట్-బి 315 కెటెన్సియా 316 సికూటా 94 మెగ్నీషియా
ఫాస్ 219.

బరుపులు [Sore] :- బ్రూటా - కాన్సు 52. మెర్కు 230
సెపియా 410.

కండరముల అదుర్లు [Chorea or Twitchings] :- లరోసరన్
206 కెగ్నీషియా 149 జింకం, ఎగారి, నన్ను, హయో, కుప్రం.
మెగ్నీ-పాస్ 316.

కడుపునొప్పి లేక తొల [Colic or Gastralgia] :- ఖాలిన్
సోనియా 93 ఖాలోసింత్ 99 పెట్రోలియం. చెలివోనియం, ఎన
కార్డియం 235 కుప్రి 105 కాలీ-బైక్ 155, 183 కాలీసల్సు, స్లంబం
304 ఎల్బ్యామినా, స్టాటినా, ఓపియం, నన్నునాం, ఖాలోసింత్, జింకం-
మెట్, జెల్ 306 రూ అం. 313 స్టేవం 435.

కడుపులో పుండు [Gastric ulcer] :- కాలీ-బైక్ 161 క్రియ
సోట్ 193 ఏంటి - కూ 24 ఆర్జెం - ని 36.

కముకు చెట్టలు [Contusions] :- హెమామిలిన్, సిక్కు 96
అర్మికా 142 రూటా 143 రెడం 207 సల్ఫూ - యా 479.

కపాలం [Vertex] :- కేనలిక్-ఇంక్షికా 17 నేట్రం-సల్సు 263
లెకెన్ 148 గ్లూక్సె 126 కేక్స్ 59.

కలరా [Cholera] :- ఏంటి - టా 23 కుప్రి-మెట్, కేంఫర్
విరాట్రం-ఆల్బు 114 సికేర్ 383 కుప్రి 387 విరాట్రం - ఆల్బు
531 ఆల్బు 532 విరాట్రం-ఆ, కేంఫర్, కుప్రం-మెరెసిటన్, పెట్రోఫా
అర్సు 383.

శలరా ఇన్ఫెంటం (బాలవినుచి) [Cholera Infantum] : క్రియ
సోట్ 190, 192 లరోసరస్ 206 సోఱినం 319 చూ అం. 349, 13
పల్లు 329 కాలేక్ - కా 63 ఇపికా 155 సికేల్, పోడో 311
కాంఫర్ 70 విరాట్రం - ఆ

కడుపు ఉబ్బు [Flatulence] :- కోల్చికం 97 కాలీ-కార్పు 164
167 వైనా, లైకో, కార్బో-వెజ్ 167 లెకసిస్ 199 లైకో 210
కార్బో-వెజ్, వైనా, లైకో 211 మేగ్ ఫాస్ 217 నక్కు-మోసాచ్చట
270 పెరివింతినా 497.

కత్తికాలులు - నరకులు [Cuts] :- పై ఫి సా గ్రి యా 143
కెలెండులూ 144.

కాట్లు [Stings] :- ఎక్సిషియా, లీడంపాల్ 207 హైవ 141
నేట్రం-మూర్ 255.

కాలేయము (రుగ్గుతలు) [Liver] :- బెలహోనా 88 ఘెర్గిం
ఫాస్ 120 లైకో 212 నేట్రంసల్పు 265 నైట్రక్ - ఏసిడ్ 268
ఫోడోఫిల్లం 313 సెలీనియం 393 మెర్కు 231 వైనా 90 బెల
హోనా 88.

కాలములు [Seasons] :- వర్ష కాలము. డల్క-మేరా 110
నేట్రం-సల్పు 261.

సీతకాలం : ఎకనైట్ 110 హీవర్-సల్పు 132 పెట్రోలియం 284

వేసవికాలం : ఏంటి కూడ్, నేట్రం-మూర్ 8, 201 జల్పి
మియం, స్లొవెన్, లెకసిస్ 201, లెకసిస్, నేట్రం-కార్పు, నేట్రం-
మూర్ 250 ఏంటికూడ్, స్లొవెన్ 250 బ్రయో 58.

కాకిచిమ్మలు [Epilepsy] :- కాలేకియా ఆర్పు 60 కుప్రం
105 కాలీమూర్ 175 మేగ్ ఫాస్ 221 ప్లంబం 306 సెలీషియా 422

స్టేసిం 427 వాయూ 133 లెకెసిన్ 201 కాస్టికం 91 బొమి 163.
 కాల్చుస్ [Burns] :- కాలిమూర్ 171 కేంథారిన్ 73 కాస్టికం 81
 కాల్చుస్ [Jaundice] :- డిజిటాల్ 107 నేట్రంసల్సు 265
 డెబిల్, క్రోటా 100.

కింకవాయువు [Croup] :- ఎగొనైట్ 31 హీవర్, స్పాంజియా 31
 హీవర్-3 133 అయోడిన్ 153 కాలీసల్సు 188 లెకెసిన్ 201
 ఎగొనైట్, హీవర్, స్పాంజియా ఫోస్ఫరిస్ 429.

క్రిములు [Worms] : సిక్యూటా 94 మెర్క్యు-సా 233 రెటె
 స్పియా 346, 348 స్పిజిలియా 424, 427 పైన్సు 433 రెరిబింతినా
 496 సీనా 95.

వలికపాములు [Tape worms] :- సీనా 95 సెపియా 400.

కీళ్ళ వాపులు, నొప్పులు [Rheumatism] :- కార్బో - 5 76
 కార్బోఫిల్లం 79 కెమోమిల్లా 95 కొల్చింక 97 కోనియం 101
 ఫెర్రంఫాస్ 120 కాలి-మూర్ 175 కాలి-ఫాస్ 184 కాలి-సల్సు 189
 లెడం 205 కాలి-మూర్ 206 లెడంసాల్ 208, 209 (మోకాలు)
 మేగ్ ఫాస్ 221 మెర్కోరినం 223 పెట్రోలియం, కాస్టికం 283 పైటో
 లక్కా 303 రోడోడండ్రస్ 351, 352 రూప్టాక్సు 353 సాంగుసేరియా
 382 ఫెర్రం 382 సింఫిటం 430 పల్సు, బ్రయో 58 వంటి-క్యా 23
 ఎగొనైట్ 7 వక్టీయా 9 కేక్టస్ 59 డల్క 110.

కురుపులు [Boils] :- (చర్మవ్యాధులు) వజిన్ 32 ఆర్సు 47
 బారేక్సు 55 కాలేజియా ల్సు 69 కేంథారిన్ 73 సిక్యూటా 94
 డ్రొసెరా 109 డెక్కుమారా 110 ఎగ్నీషియా 111 గ్రిఫైటిస్ 127
 హీవర్ సల్సు 133 మెర్క్యుసాల్ 230 మెజిరి 241.

కుసుమ [Leucorrhoea] :- ఎమ్మెల్ 12 ఎల్యూమినా 18 బోరేక్స్ 54 కార్బోఫిల్లం 79 శాష్టికం 81 కెమోమిల్లా 86 కాఫియా 96 క్రియోసాట్ 193 మెక్కుసాల్ 233 మిల్క్ ఫోలియం 242 కాలేరియా-కాఫ్ 242 సెపియా 406 సిఫిలిస్, ఎల్యూమినా 485 వల్ 337 వై నా 50 కాలీ - చి 158 ఎమ్మె 11.

పుష్కరము [Cancer] :- కాలీబైక్ 161 కాలీసల్పు 187 క్రియోసాట్ 193 మెక్కుసాల్ 222, 223 ఫోస్ఫరస్ 291 ఆపు 47 కార్బో-ఎస్ 75 హైడ్రోజన్ 134.

కోపము [Anger] :- ఎమ్మెల్ 13 ఎనకార్డియం 20 పంటి-క్యాట్ 23 కెమోమిల్లా 35 ఎక్సానైట్ 85 కొలోసింట్ 99 హీపర్ సల్పు 132 ఇన్స్ మియా 153 కాలేరియా-ఫా 153 లైకో 209 మెక్కుసాల్ 225 వై లిమియా 412 పైఫింగ్రియా 439 సల్ఫర్ 458 సల్ఫూరిక్ - ఎస్. 476 హైయోసి 153.

కోరింతవద్దు [Whooping Cough] :- బ్రోమియం 56 కుప్రిం 104, 105 డ్రోసెరా 109 కాలీమూర్ 174 మేగ్ ఫాస్ 221.

కొంకర్లు [Cramps] :- కెమోమిల్లా 86 సిక్యూటా 93 కుప్రిం 104, 105 ఇన్స్ మియా 148 జింకం 151 ఎనారికస్, నక్కు-నాం, హయాఫ్యుమస్, కుప్రిం 151 కాలీ-బైక్ 163 మేగ్ ఫాస్ 216, 219 సెకేల్ 335, 337 ఎక్స్ మియా 111 హీపర్ సల్పు 133.

గజ్జి - చురద [Itch] :- ఎల్యూమినా 17 పెట్రోలియం ఎలోస్, ఎల్యూమినా, సోరసం 284 ల్యుబ్ కలివం 519.

గర్భనాశము (Abortion) :- ఎక్స్ మియా-రె 11 కల్లోఫిల్లం 79 బెల్లెహోనా, సబీనా 369 కాలీకాక్సు 168 స్లంబం 305 సోరినం 318 బెల్లెహోనా. సబీనా 369, 370.

గర్భాశయము (Uterus) :- క్రియోసోప్ 193 (రక్తసా)వం
ఇసికాక్, మిల్లిఫోలియం, సి కేట్, ఫోస్ఫరస్ 371.

గయట్రిక్ (Goitre) :- స్పాంజియా 431 అయోడిన్.

గర్భవతులు, చుగ్గుతలు (Ailments during Pregnancy) :- ఎఫో
సిసం-కె 315 ఆర్జంటం-మె 316 హయోశ్యమస్ 133 నక్కు-మో 273
సోరిసం 313 కాల్క్-ఫా 65 కొనిన్ 93 కోనియం 100.

గిలక (Hernia) :- నక్కు-వాం 276 వ్లంబం 310 లైకోహా 211

గవజలు (Mumps) :- ఎమోనియా - కాళ్ళు, యాష్టాక్కు 20
మెర్కు-సాల్ 233 పల్కు 315 ఎగ్జనైట్ 21 బ్రయాటా 51 బెల్లు
52 బోమి 55 ఫెర్రం-ఫాస్ 117 తూజా.

గనేరియా (Gonorrhoea) :- ఆర్జంటం-మెట్ 315, 318 మెర్క్యు-
కర్ 233 కాల్-స 71 కేథా 72 నేట్రం-స 263 కేప్సికం 74
కేసబిన్-ఇండి 77 కోల్చికం 97 మెడారి 223.

ఆమవాతము (Gout) :- మెడోరిసం 223 రూలం. 349
లీడం 206 మెర్క్యు 234 పల్కు 314 కొల్చికం. 97

గ్రంధులు (Glands) :- యాంత్రాసిసం 23 బోమియం,
కార్బోవినిమిన్, పెరెంబ్యులా 23 బరీటాకార్బు 51 బోమియం 56
కాల్క్-ఫాస్ 64 కాల్క్రియా సల్ఫు 76 కార్బోవినిమిన్ 75, 76
కోనియం 100 కాల్ - ఫాస్ 177 మెర్క్యు 233 అయోడిన్ 153
ఫయిటలక్కా 302.

గిహణి, జగట విరేచనములు (Dysentery) :- కేథారిన్ 73
కేప్సికం 75 ఫెర్రిఫాస్ 173 మెగ్నీషియా-ఫాస్ 173 మెర్క్యు-కార్
237 కేథారిన్ 73 కొల్చికం 97 డల్కూమూరా 110 ఇసికాక్ 155.

మేగ్ ఫాస్ 219 మెర్క్యూసాల్ 233, 267 నక్కువాం, నైట్రిక్-వసిడ్
267 నక్కువాం, మెర్క్యూరియస్ 276 పెట్రోలియం 284

గాల్ స్టోన్-కాలిక్ (Gall Stone): చెలివోనియం 88 బెలివోనా
89 నేట్రంసల్ఫు 89, 263 చెలివోనియం.

గాయములు (Wounds) :- మేకులు వగైరా గ్రుచ్చుకొనుటచే
లెడం 207 హైపరికం.

గుండెవ్యాధులు (Heart diseases) : ఎకనైట్ 9 ఎమోనియా-
కా 19 ఆర్జెంటం-మెట్ 36 ఆర్పినికం ఆల్బు 48 ఆరం 49 కాక్టస్-
గ్రాండి 59 కొలిన్ ఫోనియా 98 డిజటాలిన్ 107 జల్నిమియం 123
లెకెసిన్ 197 నాజా 245 సోనినం 321 వైరొజిన్ 340 ఎకనైట్,
కాల్షియా, కేక్టస్, పల్కు, సిమిసి-ప్యూగా 360 స్పిజీలియా 424, 436
స్పాంజియా 427, 430 టెరెంట్యూ-హి 492.

గుండెనొప్పి (Angina Pectoris) :- ఎక్టియా-రె 11 ఆర్కు 46
ఫోస్ఫరస్ 291 వైటాలిక్ 301.

గుండె నీరసము (Heart Weakness) :- కార్బో-నె, ఫోస్ఫో
రిక్-వ, స్పాంజియా, సల్ఫర్ 346.

గేంగ్రిక్ (Gangrene) :- లెకెసిన్ 199 సికేల్ 389 ఆర్కు-
ఆల్బు.

గొంతు పడితము (Catarrh) హీపర్-న 133 మెర్క్యూసాల్
235 మెర్క్యూ-కర్ 237.

గొంతుగ బొంగురు (Aphonia) :- ఆర్జెంటం-మెట్ 36 ఆర్జెం
టం-నిట్ 39 కాలీ-మూర్ 174 సెలీనియం 393,

గొంతుగ జీర : (Hoarseness) :- ఆర్జెంటం-నిట్ 39 కేప్సికం
75 కాప్సికం 81 హీపర్ 133 సెలీనియం 393.

నొంతు నొప్పి (Sore Throat) :- కాన్సికం 81 లేక్-కేనిసం 196 లెకెస్ 1.9 అయోడిన్ 203 మెన్టోలెం 227, 228 నైటిక్-పి 237 స్వాంజియా 431 సల్ఫూరిక్-ఏసిడ్ 477.

నొంతుగ వ్యాధులు (Throat Affections) :- ఆరం-ట్రైఫిలిసం స్వాంజియా, కాన్సికం, కాన్సో-కెజి, ఫోస్ఫరస్, సెలీనియం 393 సల్ఫూరిక్-ఏసిడ్ 477.

నోరుచుట్టు (Felon) :- యాం(తాసిసం 231 సైలీషియా 414 టెరెంట్యులా-క్యూ 439.

నోళ్ళు (Nails) చికిత్స :- వీక్ 26 ఏంటిమో-క్రూడ్, గ్రైఫైట్ 128.

చనుకుమరు (Mastitis) :- కాలీమూర్ 174 కాలీఫాన్ 182 పైటాలక్కా 301 బ్రయోనియా, లేక్-కేనిసం, గ్రోటా - జిన్, సైలీషియా 423 ఏసిన్.

చనుమొనలు (Nipples) :- పైటాలక్కా 302, గ్రైఫైట్ 128. 346 రెటెనియా 343.

స్తనములు (Mammary Glands) :- కోనియం, సైలీషియా 100 గ్రోటా-జిన్ 103 అయోడిన్ 153 క్రియోసోట్ 193 లేక్-కేనిసం 196 లెకెస్ 200 గ్రైఫైట్ 302.

చిక్కిపోవుట (Marasmus) :- అబ్రోలనం 1 అయోడిన్ 2 నేట్రోమూర్ 2 ఆర్జంటం-ఏట్ 2, 37 లైసో, సోడియం 2 ఆర్జంటం-మెట్ 35 సెనిక్యులా, ల్యుబ్రికేటింగ్ 2.

చూలంత - దగ్గు :- కోనియం 100.

చిగుళ్ళు వాపు (Gum boil) :- లెకెస్ 199 మెర్క్యూసాల్ 234

చెమటలు (Sweats) :- కార్బో-కా 61 కార్బో-వ 70 సోనియం 102 శాంబుస్, 110, 202 లెకాన్ 202 టైకో, మేగ్ ఫాస్ 218 మెడోరినం 230 మెర్కు-నాల్ 231 నేట్రంమూర్, సోరినం, విరాట్రం-ఆ 231 మెర్కు - నాల్ 234 మా అం. కార్బో-కా 348 శాంబుస్ 372 కోనియం, తూజా, బెల్లెజోనా, పల్స్ 374 సైలీషియా 413 తూజా 507 సైలీషియా. శాంబుస్ 507.

చెమట మచ్చలు (Sweat Spots) :- మెర్కు - నాల్ 231 కార్బో వీడమలిస్.

చెవి - చెముడు (Ear - Deafness) :- మేగ్ - కార్బో 215 మెడోరినం 216 ఫోస్ఫోస్ 239 కాప్టికం, హీపార్, హైడ్రాప్టిస్.

చెవి - పోటు (Otitis) :- కేప్టికం 75 హైడ్రోల్లా, కెమో మిల్లా, స్ట్రోటో 332.

చెవి చీము (Otorrhoea) :- కేప్టికం 75 కాలీమూర్, హీపార్, సోరినం.

చెవి బుగ్గతలు (Ear affections) :- ఆర్జంటం-మెట్ 36 కేప్టికం 75 కాప్టికం 82 ఫెర్రంఫాస్ 120 గ్రైఫెట్ 129 హైడ్రాప్టిస్ 135

చైతన్యము (Reaction) :- కేప్టికం 74 కుప్పిం 105 సల్ఫర్, కార్బోవెజ్, లోసెరిన్, వెలేడినా, అంబ్రాగ్రిసియా, సోరినం 165 లోసెరిన్, కేప్టికం, ఓపియం. కార్బోవెజ్, వెలేరియన్, అంబ్రాగ్రిసియా, సల్ఫర్, సోరినం, లోసెరిన్ 205 సోరినం, చైనా, లోసెరిన్, కేప్టికం, ఓపియం, వెలేరియన్, కార్బోవెజ్ 319.

హంక (Salivation) :- నేట్రంమూర్ 172 బోరాక్సు.

జలోదరం (Hydrothorax) :- కొల్చికం 97 కాలీ - కార్బో 166 అబ్రాటినం 1.

జఠరాశయం (Abdomen) :- ఇపికాక్ 154 పల్పుటిల్లా, వంటి కూర్చి 155

జఠరశూల (Gastritis) :- కెమోమిల్లా 89 ఎనాకార్డియం, పెట్రోలీయం, గ్రొఫైటిస్ 89 కొల్పికం 97.

జ్వరములు (Fever - Ordinary) :- ఎకొనైట్ 4 ఏపిస్, జల్మి మియం 4 బెల్జో, నక్కు-వాం 6 ఫెర్రింఫాన్ 176 మెగ్నీషియా ఫాస్, ఫెర్రింఫాన్ 222 ఏపిస్ 34 ఆర్పికా 43 కువం 105 జల్మిమియం 122 ఇగ్నీషియా 15? నేగ్-కార్బు 214 మెర్క్యూసాల్ 235 వక్కు-వాం 277 సోసిం 321 పైరోజన్ 339 ఎకనైట్ 464 సల్ఫర్ 464 వెరియోలిన్ 527 బై) 5 కాల్షీ-కా 61 పల్పు 333

చలిజ్వరం, విడుపుజ్వరం, మలేరియా (Malaria) :- చైనా, కేప్సికం, యుపిటోరియం, ఇపికాక్, సెపియా, 92 యుపిటోరియం 112 జల్మిమియం 123 ఇపికాక్ 156 నేట్రమాల్ 256 నేట్రంసల్పు 264 నక్కు-వాం 275 రహ్మత్, చైనా, బై), సబడిల్లా, సల్ఫర్ 355 సెపియా, ఇపికాక్, ఆర్పు, సల్ఫర్, కాల్షీరియా-కా 408 టెరెంట్యులా-హి 49 ట్యుబర్కులిన్ 511 వెరాట్రం-ఆ 535.

జఠర జ్వరము (Gastric Fever) :- వంటి-కూర్చి 24 జల్మిమియం 122 నక్కు 277.

క్రిమి జ్వరం (Worm Fever) :- సీనా 95 నేట్రం-ఫాస్.

వాపు జ్వరం (Inflammatory fever) :- ఏపిస్ 34 బెల్లు 52 నక్కు-వా 277 మెర్క్యూ 235 ఎకొ 3 ఫెర్రింఫాన్ 119.

విషపడిత జ్వరం (మ్యూమోనియా) (Pneumonia) :- జల్మిమియం 123 హయోస్కన్ 136 సాంగునేరియా 380 బై), ఎకనైట్,

సల్ఫర్ 466 ఆప్సివికం, ఫోస్ఫరస్ 457, 291 రెకెమ్యుక్స్
బల్బు 344

విష జ్వరం (Septic Fever) :- యాంక్రాసిస్ 23 ఆప్సివికం
23 పైరోజన్ 23 కొటాలస్ 102 కుప్రిం 105 ఎగ్నీషియా 111, 46

సన్నిపాత జ్వరం (Typhoid) :- ఆర్సికా 43 బాప్టిషియా 50
కొటాలస్ 102 ఎగ్నీషియా 111 జల్పిమియం 125 హెమామిలన్
130 హయాశ్యమన్ 137 లెకెసిన్ 202 మూరియా:- ఏసిడ్ 243
కార్బో-వెజ 242 ఫోస్ఫరస్ 294 రస్టాక్సు 355 కార్బో-వె 77 కొటా
లిస్ 102 ఆర్సు 46 నక్సు-మో 271 విరాట్రం-ఆ 535 ఎల్యూమినా
10 నైట్రిక్-ఏసిడ్ 269.

నూతికా జ్వరం (Puerperal Fever) :- ఎగ్నీషియా 111 కాలి-
కార్బు 165 ఫెర్రంఫాస్ 174 పైరోజన్ 340 సల్ఫర్, లైకో, పైరో
జన్, ఫెర్రిం, పల్సు 465 ఇగ్నీషియా 151 స్ట్రెన్ 125 కాలి-
ఫాస్ 184.

జీర్ణావయవములు (Digestive organs) :- బ్రహ్మనియా 57
కాల్కేనియా-కా 62 కాస్టికం 69 ఫెర్రం-మెట్ 115 హీపర్-
సల్ఫు 134.

టాన్నిలిటిస్ :- లెకెసిన్ 199 మెర్క్యూసాల్ 233.

టీకాలు (Vaccination) :- కొటాలస్ 103 ఎగ్నీషియా 112
మెలెండిక్ 222 మెజీరియం 241 పైలీషియా 416 తూజా 503
పైలీషియా 503.

తలతిప్ప (Vertigo) :- కోనియం 99 జల్పిమియం 122 తూజా,
లెకెసిన్ 508 నక్సు 277 పల్సు 331 బై) 58 ఆడైంటం-వి 38
నేట్రం-కార్బు 246 కాలిఫాస్ 277

తలనొప్పి (Headache) :- ఎస్కులస్ 12 కాల్-బైక్ 159
 కాల్-మూర్ 171 కాల్-ఫాస్ 179 లెకెన్ 197, 198 లైకో 210
 మేన్-ఫాస్ 238 మెజో-డినం 226 మూడియాటిక్-వ 244 నేట్రీ
 మూర్ 152 సక్కు-వాం 278 ఫోస్ఫారిక్-వ 297 నేట్రీ-మూర్,
 కాల్క్రియా-ఫాస్ 298 వాజో-ఫిల్లం 312 సోరినం 317 సాంగు
 నేరియా 376 బెల్లడోనా, మెలితోటస్, స్ట్రానెస్, సాంగునేరియా,
 అయిడిస్ 378 సైలీషియా, లైకో, జెల్సిమియం, సాంగునేరియా,
 నల్కర్ 419 స్పిజీలియా 424, 425 టైన్నం 436 కార్మియా, కేట్స్,
 నేట్రీ-మూర్, సాంగునేరియా 437 . నల్కర్ 459 సిఫిలిన్ 483
 తూజా 505 బ్యుబర్కులిన్ 512 వెలియన్ 523.

పార్శ్వం నొప్పి (Hemicrania) :- ఆంట్టంటం-మెట్ 38 సెపి
 యా 398 శాంగునేరియా, అయిడిస్, పల్కు, సక్కు-వాం, ఫోస్ఫరస్
 398 నేట్రీ-మూర్ 252 పల్కు 325 స్పిజీలియా 425 టైన్నం 436.

ముచికలగుంటలో నొప్పి (Occipital Pain) :- మేన్-ఫాస్ 218
 మెజో-డినం 226 ఫోస్ఫారిక్-వసిడ్ 298 చూప్టాక్కు-358 జెల్సిమియం
 122 శాంగునేరియా 378 సైలీషియా 413 స్పిజిలి 435 కార్బో - వె,
 ఎమో-కా 9 ఫోస్ఫరస్ 288 నేట్రీ-మూర్ 252

తల వెంట్రుకలు, తలపై చుండు (Hairs & Dandruff) :-
 కాల్క్రియా-ఫాస్ 66 ఆరె-మె 49 బోరేక్సు 551 సెపియా.

తామర Ring-Worm (Herpes) :- సెపియా, కాల్క్రియా-కా,
 బరీటా-కా, టెల్యూసిన్ 398 బ్యుబర్కులిన్ 516 నేట్రీ-
 మూర్ 252.

తిమ్మెరలు (Numbness) :- కెమోమిల్లా 84 లైకో 210
 కాల్క్రియా-ఫాస్ 66 ఆర్సెన్ 45 చూప్టాక్కు 360.

జగ్గు (Cough) :- కాష్టికం 89 కోటన్-టి 103 డ్రోసెరా 109 అయోడిన్ 153 కాలీబైక్ 151, 163 లెకెసిన్ 201, 203 లవో సరస్ 205 మేగ్ ఫాస్ 221 మెమోరినం 223 మెర్క్యూ-సాల్ 232 నేట్రోసల్ఫు 263 యు మెర్క్యూ 365 శాంబకన్ 373 సెపియా 408 సాంజియా 432 ప్లేన్నం 435, 436.

కోకింతజగ్గు (Whooping Cough) :- మేగ్ ఫాస్ 221 ఏంటా 27 బోమి 56 సీనా 94 కుప్రం 104 డ్రోసెరా 107 హీపార్-స 133 ఇపికాక్ 154 కాలీ-ఫాస్ 176.

దాహం (Thirst) :- మెర్క్యూ-సా 231, 232, 234 మెర్క్యూ-కార్ 237 నక్కు-మో 271 పల్పు 237 ఆర్పు 43 బ్రై 57.

దురదలు (Itch) :- ఎల్యూమినా 17 ఎనాకర్డియం 21 సల్ఫర్ , సోరినం 315 మెజీరినం 240 గ్రోటన్-టి 103 డ్రోసెరా 109 గ్రైఫై 128 కాలీఫాస్ 177.

దూరదృష్టి (Presbyopia) :- ఆర్జంటం-నిట్ 39.

దృష్టిలోపము (Amblyopia) :- ఆరం-మెట్ 49 బరైటా-కా 52 కేంథారిన్ 72 నేట్రం-మూర్ 158 కాలీబైక్ 158 కోనియం 101 ఎనకా 21 కాస్టీ 82 జెల్ని 122 మెర్క్యూ 233 ఫోస్ఫరస్ 88 ఫో-వ 297.

దెబ్బలు (Contusions) :- ఆర్నికా 40 హైపరికం 138 ఆర్నికా 141 లెడం-సా 142, 208.

ధనుర్వాతము (Tetanus) :- సిక్యూటా-వి 93 హైపరికం 139 మెగ్ని-ఫాస్.

సమము నొప్పి (Lumbago) :- వమ్మూన్ 11 కాల్ఫ్-ఫ్లో 35
కాల్-కా 164, 166 మెహోరిన్ 229. నక్కు-వాం 278 సల్ఫర్ 273
రూన్టాక్కు 279 కోబాల్టు, హ్యూ, జింకం, వమ్మూలస్, పైఫినా
గ్రియా, ఫోస్ఫోస్ 292 డైటాలక్కా 303 జింకం, కోబాల్టు,
సెపియా, కెనాబిస్-ఇండికా, ఎగాకరస్, బెరిబరస్, రూన్టాక్కు,
వల్క్ 334 రూన్టాక్కు 353, సెపియా 406 వెరియోలిన్ 427.

నత్తి (Stammering) :- కాల్-బొ 163 ప్రొమోనియం 163
మెగ్నెషియం 213 స్పిజ్టిలియా 424.

నపుంసకత్వం (Impotency) :- ఆర్జెంటం-నిట్ 40 జల్మిమియం
123 లైకో 210, 213 ఫోస్ఫోస్ 290 బ్రూటా-కా 52 కోనియం
101 ఇన్ని 151 కాల్-బైకో 158.

నమకలు (Cuts) :- కాల్-మూర్ 176 కెలెండుల్ 144 ప్రఫి
నాగ్రియా.

నరముల చౌప్పల్యం (Neurasthenia) :- జల్మిమియం 121.122
బొరాక్కు 53 కెమో 84 కాఫి 95 కాల్-కా 164 కాల్-ఫాస్ 176
ఎనాకార్డియం 120 ఆర్జెంటం-ని 37 కాల్క్-ఫాస్ 66 చైనా 90
నేట్రం-మూర్ 252 ఫోస్ఫోరస్ 286 ఫోస్ఫోరిక్-ఎసిడ్ 246 నేట్రం-
కాక్కు 246.

నరముల పోటు, నరములకు దెబ్బలు (Neuritis) లెడం-పాల్
142 హైపరికం 140.

నాళిక (Tongue) :- కెర్రెంఫాస్ 172 గ్రోటాలస్, పైరొ
జెన్, టెరిబిండినా 496, 497 ఏంటి-క్రూడ్ 53.

నిద్ర (Sleep) :- ఆర్జెంటం - నిట్ 40 కూప్రం 105
నక్కు-వాం, కాక్యులస్ 105 కాల్-బైక్ 163 లోసరస్ 205 జాలప్

సోరినం 211 మేగ్ ఫాన్ 215 నేట్రం-సల్పు 264 నక్కు - మో 270
నక్కు-హం 274 పల్పు 3134

నీర్వము, నిస్తాగ్రణ, నిస్సత్తువ (Debility) :- సెలినియం 390
టైన్నం 484 సల్ఫూరిక్ ఏసిడ్ 476 పెరెంబ్యులా - క్యు. ఆర్కు.
వైరొజన్, లెకసిన్, కాలీఫాన్ 489 కాప్టికం 80 కార్బో-వె 77
వైనా 80 కొల్చికం 97 క్షేరం-మెటా 113 కాలీఫాన్ 178 ఫోస్ఫో
రిక్-ఎ 294 సోరినం 319 సెపియా.

నేత్ర వ్యాధులు (Eye Diseases) :- ఏమ్మలన్ 13 ఎల్యూ
మినా 17 ఆర్జంటం-మెట్ 38 ఆర్జంటం - నిట్ 38, 39 ఆరం 49
కాప్టికం 82 సీనా 95 కోనియం 101 యుఫ్రేషియా 113 జల్మిమి
యం 122 హెమామిలిన్ 130 కాలీబైక్ 162 కాలీ-ఫాన్ 180
లైకో 214 మేగ్ ఫాన్ 218 కాలీఫాన్ 218 మెక్కుకర్ 236
ఆర్జంటం-నిట్, నేట్రం-మూర్. అనాస్కోడియం. రూబా 367 స్పిజీ
లియా, తూజా 425.

మేహపటలము (Cataract):- కాలీసల్పు 187 సికేల్ 386
సెపియా 399 కాలీ-ఫ్లో, బియాటా 51 కాప్టికం 82 కాలీ-
రియా-ఫ్లో 64.

రేచీకటి (Night Blindness) :- లైకో 214.

మొటిమలి - రెప్పలపై (Styes) :- రష్టాక్కు 359 తూజా 508.

కంటి రెప్పలు (Lids) :- కోనియం 100 జల్మిమియం 100
కాప్టికం 100 సెపియా 100 ఆర్జెం-మె 36 ఆర్జెం-ని 39 బరియా-
కా 52 బొరాక్కు 54 కలోఫి 79 కాప్టికం 82 యుఫ్రే 113 కాలీ.వి
162 కాలీ-ఫాన్ 180.

పంటిచూపు (Sight) :- సీనా 95 కోనియం 100 కాలీసల్సు
187 లహోసరస్ 206 మేన్ ఘాస్ 218 (నగలు చూపు ఆనదు) రెనే
సుక్రొన్ బల్సు 314 చూటా 367.

పంటికిపెట్టు (Contusion to Eye) :- లెడంపాట్ 207 ఆర్మికా
207 నక్సు-వాం 207 సింఫిటం, ఆర్మికా 480

కండ్ల కలక (Ophthalmia) :- యుక్లేషియా 118 కాలీసల్సు
187 ఆర్మికా-నై 39 మెక్కు-సా 234 గ్రీనై 39 డ్రైఫి 39 బొరాక్సు
39 కాలీ-మూర్ 172.

అంధత్వము (Blind) :- కాలీ-ఫాస్ 180 జెల్మి.

నిద్రలో ఉలికిపాలు - కేకలు (Nightmare) :- కాలీ-బ్రామ్
163 నేట్రం-రల్సు 264 స్ట్రీషియా 414 సల్ఫూరిక్-వ, కేలీ-
ఫాస్ 178.

కలరా (Cholera) :- విరాట్రం ఆల్బం 533 కేంఫర్, కుప్రం,
రెసిన్ 534 జెట్రోఫా, ఆస్పిరికం-ఆల్బం 534.

నొప్పి (Pain) :- ఎక్సానైట్ 8 కెమామిల్లా కాఫియా 8
కాఫియా, ఎక్సానైట్, కెమామిల్లా 96 వల్సు 158 కాలీసల్సు, కాలీ
బైక్ 158, 159 లోకేనినం, మంగనం-వసిటికం 158 కాలీ-కార్కు
165 బై 165 వల్సుటిల్లా, కెమామిల్లా, హిఫార్ సల్సు, తూజా విరా
ట్రం-ఆల్బం, రూస్-టూ, ఎక్సానైట్ 327.

నోటిపూత (Apathae or Stomatities) :- బొరాక్సు, లెకెసిన్
199 మెక్కు-క 237 నైట్రో-యా 267 నేట్రంమూర్ 253 కేలిమూర్
172 సల్ఫూ-యా, ట్యుబర్ కుళినం.

ఇడిశము (Catarrh) :- ఏములస్ 12 ఎమోనియాకాక్సు 20
నోడాస్టిస్ 135 మెర్కుసాల్ 231, 232 ఏలియం సీసా 14 కాలీ
బైక్ 159, 161 కాలీకాక్సు 165 మేగ్ కాక్సు 215 ఎఫోనైట్, జల్మి
మియం 334.

పక్షవాతము (Paralysis) :- ఎఫోనైట్ 9 ఆర్మికా 42 కాస్టి
కం 81 కాలీ-కా 164 కాలీఫాస్ 180, 183 లెకెస్ 200, 201, 214
లైకో, స్లంబం 305 ప్రఫిసా, ఫోస్ఫరస్ 257 జెల్మి 37 ఆర్డెంటంబిట్
121.

పంటహోటు (Tooth Ache - Odontalgia) :- కాలీ-సల్ఫు 187
మేగ్-కాక్సు 214 మేగ్పాస్ 219 కాలేరియా ఫాస్ 219 ఫెర్రం
ఫాస్ 219 మెర్కుసాల్ 232 రెటెన్సియా 346 సైలీషియా 420
స్పిజీలియా 424 ప్రఫిసా 444 పల్స, కెమామిల్లా 86 కాఫియా 96
ఎఫోనైట్ 8 జెల్ 52 కెమామిల్లా 85 కాఫియా 96 కోలో 96 క్రిసా
190 మెర్కు 232 పల్స 327.

పళ్ళువచ్చు కాలము (పిల్లలకు) లోవచ్చు వ్యాధులు Teething
disorders :- ఎథూజా 13 కాలేరియా-ఫాస్ 66 కెమామిల్లా 86
రూటం 348, 249.

పగుళ్ళు (Erythema) :- కాస్టికం 81 గ్రిఫైటిస్ 128 పెటోలి
284 కాలేస్టోర్ 64 నేట్రం-మూర్ 255 బొరా 54
పండ్లవ్యాధులు (Affections of teeth) :- కాలేరియా - ఫా 66
కార్బో-వెజ్ 77 మెర్కుసాల్ 232 మిజీరియం 232

పార్శ్వ నొప్పి (Hemicrania) :- సెరియా 398 సేంగ్యు నేరియా
అయిరిస్ 398 పల్నెటిల్లా, నక్సవామికా, ఆస్సు, ఫోస్ఫరస్ 398
సేంగ్యు నేరియా 376.

ప్రసవసంబంధమున పిచ్చ (Puerperal - Mania) :- వక్టీయా-
రెసిమోసా 10 జల్సిమియం 144 కాలీఫాస్ 182, 178 విరాట్రీం -
ఆల్బం 529 జెల్లు 53 హయా 157 ప్రిమో 448

ప్రసవసేదన (Labor Pains) :- ఆర్సికా 43 కెమోమిల్లా 87
జల్సిమియం 144 కాలీకార్బు 168 మేగ్నఫాస్ 220 కాలీఫాస్ 220 పల్న
జిల్లా 333 సికేల్ 335 కాలీఫాస్ 182 నక్సునాం 279 కెమోమిల్లా 87
కలోఫిలం 79.

ప్రసవానంతర నొప్పులు (After Pains) మూత్రం బంధించుట :-
టసియం, హయాశ్యమస్, కాప్టికం, ఆర్సెనికం-ఆల్బు, సెబీనా 371
కలోఫిలం 79.

పాండురోగం (Anemia) :- ఎల్యూమినా 18 కాలీకార్బు 164
కాలీమూర్ 176 కాలె-ఫా, ఫెర్రం-ఫాస్ 116 నేట్రం-మూర్ 256
కార్బో-నె 77 ఫెర్రం-మె 115 కార్బోనెడ్ 77 ఫెర్రం-మె 115
నేట్రం-మూర్ 225 కాలి-బో 163 ఫోస్ఫరస్ 286.

పాలరుగ్గుతలు (Milk - diseases) :- కాలేరీయా-ఫాస్ 66
మెర్క్యూసల్ 232 సైలి 411 వసిడ్-ఫాస్ 294

పాలు పడకుండుట (Agalactea) :- సికేల్ 335 కాలె-రి-క
8) కాలె-ఫా 67 ఫోస్ఫా-ఎ 294 పోస్ఫర 286 పల్న 324.

పాదములు, అరికాళ్లు (Soles) పోల్చి వాయుట :- సైల్
మియా, వంటిక్రాడ్ 208 సైలిమియా 418 బరియాటాకార్బు, గ్రై
టిస్, సోరినం, సెనెక్యూలా 419 మెడారిసం, లైకో.

పాదములకు చుమ్ము (Foot Sweats) :- సిలికా, బరియాటా-
కా, గ్రైఫైటిస్, సోరినం, సెనెక్యూలా 419.

ఫీనస్ (Polypus) :- వలియం - నీచా 15 కాల్చైక్ 160 ఛో
సఫర 286 సోకినం 323.

పుండ్లు (Ulcers) :- కాల్చై-సల్ఫు 69 హిపాక్-సల్ఫు 69 మెర్క్యు
సాల్ 233, 235 కాల్చైక్ 235 మెర్క్యురీ 236 సిలికా 418 ఆర్సెన్
46 లెకసి 203 హైడ్రా).

పుర్రె - తిమ్మెరలు [Numbness of Scalp] :- కోయం 101
మాద: మెజీరియం 240 సోకినం 323.

పురిటిమైల [Lochia] :- వక్టీయా - రె 11 క్రియసోట్ 193
బ్రెయూ 59 కలోఫిలం 79 సల్ఫర్ 455.

పురుష జననావయవములు [Male Genitals] :- జల్మిమి
యం 124

పులిపిరికాయలు [Warts] :- ఎనకార్డియం 21 ఆర్జంటం - నై
38 కాస్టికం 80 రూటా, నేట్రంకార్బు, నేట్రం-మూర్, డల్ కెమరా,
ప్రెఫిరగ్రియా 443 తూజా 502, 505.

పెదవులు [Lips] :- మెర్క్యురీ 233 సల్ఫర్ 456 సిఫిలినం
434 నేట్రం - మూర్ 250 పల్పు 333 నేట్రం-కా 246 వంజి-
క్రూ 78 ఆర్సెన్ 43 గ్రై 127 ఛోస్ 291.

పొంగు (Measles) :- యుఫ్రేషియా 113 కాలీమూర్ 175
పల్పు 333 ఎకిస్ 30 బెల్లు 52.

బెట్టువాతము (Chorea) :- మేగ్ ఫాస్ 217, 211 టెరెంట్యులా
హె 493 కువొం 105 ఇగ్ని 149 కాస్టికం 80.

బెణుకులు (Sprains) :- కాలీమూర్ 176 నేట్రంకార్బు 248
రస్టాక్సు 331 కాల్చై-సియాకార్బు 361 కాలీమూర్ 176 రూటా 368.

భయం (Fear affects of) :- ఇగ్నీషియా 149 ఎగొనైట్ 15.
 ఓపియం, విరాట్యం-ఆ 151 లైకో 209 ఓపియం 282 కాత్మేరియా.
 కా 232 ఎగొనైట్ 3 ఓపియం, ఇగ్నీషియా, వెరాట్యం - ఆల్బు;
 ఆర్జెంటం-నైట్రికం 38 స్వాంజియా 427 (రాతి) ఆర్సినిక్, లైకో
 సాంబుకస్, లెకసిస్, ఫోస్ఫోస్, కార్బోనెజ్జి, స్వాంజియా 428 వెరా
 ట్యం ఆల్బు, జల్మిమియం, ఆర్జెంటం-నైట్రికం, ఎగొనైట్, ఓపియం
 ఇగ్నీషియా 530.

భుజము [Shoulder] :- షెరంమెట్ 115 షెరింసాన్ 126
 శ్యాంగ్యు 375.

మలబద్ధం Constipation :- కాస్టికం 83 గ్రఫైటిస్ 128
 హైడ్రాస్టిస్ 135 లైకో 211, 212 బై 276 నక్సు-వాం 276 ఓపి
 యం 280 స్లబం 306 రెటెన్షియా 346 సెలీనియం, ఓపియం,
 స్లబం, ఎల్యూమినా, బ్రీమోనియా 392 సైలీషియా 413 సిఫిలి
 సం 436 రెంబ్యూలా-హీ 492 తూజా 509 ట్యుబర్కులిసం 515.

మలబద్ధం, అతిసారం ఒకటి విడచి మరొకటి (Alternate Con-
 stipation and diarrhoea) :- అబ్రాటిసం 1 ఎంటి-క్రా 25 చెల
 డోని 88 నక్సు-వా 275 పొడోఫి 316.

మచ్చలు (Spots) :- కాస్టికం 81 సైలీషియా, లైకోపోడియం
 నక్సువాం, సల్ఫర్, సెపియా 398 తూజా 508, 509 ఆర్సు 47
 నైట్రిక్-యాసిడ్ 269.

మళూచికం Small-Pox (Variola) :- హైడ్రాస్టిస్ 135 కాలీ
 సలాఫ్ 186 మెలెండ్రన్ 222 వేరియోలిసం 525 ఎంటీటార్టు 27
 మెర్క్యూ-సా 225 హెమామి 129.

మరుపు (Loss of Memory) :- ఎనకార్డియం 22, 194 కాస్టి
 కం, లేకోకేనిసం 194 మెథోరిసం 225 నక్సు - మోస్పాటా 270

కేంఫర్, కేనబిన్-ఇండికా, లెకెసిన్, నక్కు-మోస్సా 272 ఎనకార్డియం, లైకో. బ్రై, సుబర్, నేట్రో-మూర్, నక్కు-మో 272 సల్ఫర్ 459 సిఫిలిస్ 453 లైకో 210 ఎతూజా 14 ఎల్యూమి 17 కోని 101 కాలీ-బ్రా 163 కాలీ-ఫాస్ 178 ఫోస్ఫోస్ 293 సెలిని 391 జింక-మె 540 ఏసిడ్-ఫాస్ 298.

మగత (Sleepy) :- ఓపియం 29 నక్కు - మో 29 ఎతూజా 29 లైకో 214 నక్కు-మోశ్చాటా 270 ఓపియం, వంటి-టాట్టు, నక్కు-మో, ఏసిన్ 27 ఓపియం 280 స్లంబం 307.

మదపిచ్చ (Nymphomania or Erotomania) :- కాలీఫాస్ 178 ఫోస్ఫోస్ 29 స్ప్రిమోనియం 453 వెరాట్రోం ఆల్బు 529 పెరెంట్యూ-హి 491 హయోసి 137 కాలే-ఫాస్ 65 ఫోస్ఫోస్ 287.

ముఖము (Face) :- స్పిజీలియా, కొల్పికం, ఆర్కు, ప్లాటినా, కెమోమిల్లా, కేప్సికం, వెర్వేసికం 425 స్పిలిస్ 484.

ముఖముపై వెంట్రుకలు (Fuzz or Hairs on face) :- సోరినం 322 నేట్రో-మూర్, సల్ఫర్, కాలే-కా 322.

ముక్కు చిబ్బడ (Snuffles) :- ఎమోనియం-కార్బు 19 కెమోమిల్లా 35, 36 యుప్రేషియా 114 కాలీబైక్ 160 లైకో 211 ఎమోనియం-కార్బు 211 నక్కువాం 211 సెంబుకస్ 211 లైకో 213 శెంబుకస్ 372.

ముట్టు (Menstruation) :- బ్రయోనియా 59 కాలేరియా-కార్బు 64 కాలేరియా-ఫా 68 కాలీమూర్ 174 కాలీఫాస్ 174 మెర్క్యు-సాల్ 232 ఫోస్ఫోస్ 291 పొడోఫిల్లం, ఏసిన్, లెకెసిన్, సిమిసిఫ్యూగా 312 సోరినం 318 రొడెడండ్రీన్, బెల్, గ్రైటెన్,

ఫోస్ఫరస్, సెపియా 332 సికేట్, పైక్లమన్, కోక్స్, సెబీనా 370
సాంగునేరియా 332 సెరాటం-ఆల్బు 531.

ముట్టు కుట్టు (Dysmenorrhoea) :- కలోఫిల్లం
78 సక్కు-మోసాన్ 273 కాఫియా 96 కుడ్రం 104 మెగ్ని-ఫాస్ 220
బోమి 56 పల్కు 333.

ముట్టు ఉడుగు కాలము :- న్యాధులు (Menopause) :- సాంగు
నేరియా 379 సెబీనా 370 గ్లోనెన్, ఎమిల్ నిట్ట, లెకెసిన్, సల్ఫర్,
ఏసిడ్-రల్ఫు, కాలీబైక్, సాంగునేరియా 463 సల్ఫూరిక్ ఏసిడ్ 477
గ్లోనెన్ 126 లెకెసిన్ 197. 200.

ముష్టిమైదనము (Onanism or self-abuse) :- లైకో 213,
300 పైఫిసాగ్రియా 439 ఎనాకార్డియం 20 కాలీ-బో 162 ఫోస్ఫా-
ఏసిడ్ 294 కాల్క్-కా 60 కాలీఫాస్ 7.

ముక్కుముగ్ధతలు (Affections of Nose) :- హైడ్రాప్టిస్ 135
కాలీకాయ్ 165 నేట్రం-మూర్ 165 సిఫిలిసం 484.

ముక్కుకంఠ (Haemorrhoids) :- ఏనులన్ 12 ఎనకార్డియం
21 కొలికాసోనియా 93 హెమామిక్స్ 130 లెకెసిన్ 200 లైకో
212 మేగ్ఫాస్ 220 మిల్లిఫోలియం 242 మూరియాటిక్ యాసిడ్
243 సక్కువాం 279 రెటెన్సియా 346 సల్ఫర్ 346.

మేధో పొర వాపు (Meningitis) :- ఏసిన్ 34 జింకం 34
హెలిబోరస్ 34 కుప్రిం 34 సిక్యూటా 93 కుప్రిం 104.

మెదడు (Brain) :- కాలీఫాస్ 178.

మేధోజలము (Hydrocephalus) :- ఏసిన్ 33 ఆర్నికా 42
హెలిబోరస్ వైగర్ 130 కాలీఫాస్ 18 ఆర్జెంటం-నిట్ 7.

మేహపటలము (Cataract) :- ఎమోనియా - కార్పు 19
 ఫోస్ఫరస్, వైటిషియా, బరియాటా కార్పు, కోనియం, సి కేట్, నేట్రిం-
 మూర్, కాల్కేరియా-కార్పు, మెగ్నీషియా-కా 283 కాలెక్టెడ్
 64 కొల్పికం 97.

యోనినందు గాలి (Physometra) :- లైకో 195 బోమియం
 195 లేక్-కేనినం 195 ఫోస్ఫా - వసిజ్.

రక్తధాటి (Blood pressure):- స్ట్రెస్ 125 ఓపియం 127
 బెల్, మెలిటోలస్ 127 ఫోస్ఫరస్ 283.

రక్త స్రావము (Haemorrhage) :- ఎమోనియా - కార్పు 19
 వైనా 90 కొటాలస్ 102 ఫెర్రింఫాస్ 119 హెమామిలిన్ 129
 ఇపికాక్ 156 కాలి-కార్పు 163 క్రియోసోట్ 190, 193 లెకెస్ 197
 200, 203 మిల్లి ఫోలియం 241 ఎకనైట్ 241 అర్సికా 242
 హెమామిలిన్ 242 ఫోస్ఫరస్ 287 సి కేట్ 384 పెరిలింజినా 496
 పల్పు 330 వైటి-వపి 266 ఫెర్రింఫాస్ 120 ఎల్యూమినా 18.

రక్తదోషము (Blood impurities) :- ఎక్స్మియా 111.

రజస్వల (First menstruation) :- లైకో 211 కాలే-ఫాస్ 65

రాచకురుపు (Carbuncle) :- యాంత్రాసినిం 22 ఎగ్నీషియా
 111 రస్టాక్సు 361 పెరెంట్యులా-క్య 489 క్రిసోట్ 195 కార్బో-వని
 75 లెకెస్ 203.

రోగము ఒకటి పోయి మరొకటి వచ్చుట (Metastasis) :-
 అబ్జాటినిం 1, 159 యాలోస్ 159.

లాలాజలము (Salivation - Ptyalism) :- మెర్క్యు-సాల్ 233
 ఆరమ్ 49 అయో 153, 154 ఇపికా 154 నేట్రిం-మూర్ 255.

పంశ్యత్వము (Sterility) :- బలైటాకాన్సు 52 బారాక్సు 55 గ్రై 123 అయోడిన్ 153 నేట్రం-మూర్ 255 మెడారి 228.

వర్బీజము (Hydrocele) :- నేట్రంసల్పు 263 (పిల్లలకు) పల్పు 332 రొడెండ్రన్ 351, 352 ఎబ్రోటిసం 1 ఆర్నికా 41 ఆరం 48

వాసన (Smell) :- మేగ్ ఫాస్ 218 మెడోరిసం 226

వికారం, వాంతులు (Nausea and Vomiting) :- ఎతూజా 13 వంటి-టార్టు 27 హైడ్రాస్టీస్ 136 ఇపికాక్ 154 లెకెసిన్ 202 లీడం 206, 207 ఫెర్రం-ఫాస్, కాలీ-మూర్, సైలీషియా 411 కాలీబైక్ 160 చెలిహ్ 83 విరాట్రం ఆల్బం 532 వంటి-క్రూడం 24 బై 54 కాత్మ-కా 62 కాత్మే-ఫా 67.

వాపులు (Swellings) :- లెకెసిన్ 202 లెడంపాల్ 206, 207 ఫెర్రంఫాస్, కాలీమూర్, సైలీషియా 411.

విరోచనములు (Diarrhoea) :- యాల్ 15 వక్సిన్ 32 కాస్టికం 81 చైనా 90 ఫెర్రంమెట్, ఆర్సు, వసిడ్ ఫాస్ 91 ఒలెండర్, అయిరిస్, ఫోడ్ ఫిల్లం 91 కొలోసింతు 99 కొటకటిగ్ 103 డల్కూ మారా 110 గ్రైటెస్ 128 ఇపికాక్ 155, కాలీబైక్ 161 మేగ్ కార్సు 215 ఫోస్ఫరస్ 290 నేట్రం-సల్పు 263 బై 59 వంటి-క్రూ 24 సల్ఫర్ 468 కాత్మ-కా 62 కాత్మే-ఫాస్ 67 కెమోమిల్లా 87 వసిడ్-నైట్రేట్ 266 ఆర్జంటం-నిట్ 37 ఫెర్రం-మె 116 నక్సు-మో 271 యా-అం 349.

విష జంతువుల కాట్టు (Bites of Venamious creatures) :- ఎక్సీషియా 111 లెడం 207 సైపరికం 138.

విస్తారం ఆకలి (Voracious Hunger) :- ఎక్సీస్ 30 అయోడిన్ చెలిహ్ నియం, పెట్రోలియం. ఎనాకార్డియం, చైనా, ఫోస్ఫరస్ 289.

విష పక్షిణము (Influenza or Lagrippe) :- అబ్రాటిసం 1, యువటోరియం 112 కాలీమూర్ 174 లైకో 213 రూస్టాక్కు 361 జెల్పిమి 123 కాప్టికం 82 ఫెరం-ఫాస్ 119 కాలీఫాస్ 136.

విషసర్పి (Erysipelas) :- ఎనకార్డియం 21 యాంత్రాసిసం 23 ఏపిస్ 32, కేంథారిస్ 73 కాలీమూర్ 175 కాలీసల్పు 186 రూస్టాక్కు 358 ఏపిస్ 358 తకసిస్ 196 గ్రఫైటిస్ 128 ఎమోనియా-కార్బు 19 బెల్లు 52.

బెంగ, విచారము (Hypochondriasis) :- ఎల్వ్యామినా 17 ఇగ్నీషియా 149 కాలీబైక్ 163 పెపియా 410 సల్ఫూరిక్ ఏసిడ్ 476 నక్కు-వా 274 ఆర్జెం-ని 37 చెలడో 88 నేట్రం మూర్ 252 పైఫినాగ్రియా 489.

విద్యార్థులు (Students) :- కొల్చికం 98 ఎనకార్డియం 20 మనస్సు కేంక్రీకరించి చదువలేకుండుట : ఎతూజా 14 లేక్ కేనిసం 194.

పరీక్షలన్న భీతి, అధైర్యం : ఎనకార్డియం 20 వంటిమో-క్రూడం 24.

సభా పిరికితనం : ఆర్బెం-ని 37 జెల్పిమియం 122.

రాత్రి విస్తారం చదవడంచే నీర్సం : కొల్చికం 98 నక్కు-వా, ఏసిడ్-ఫాస్ 297.

విద్యార్థులందు తల నొప్పి : ఏసిడ్-ఫా 297 నేట్రం-మూర్ 254 కాలే-ఫా 66

మదపు : లైకో 210 ఎనకార్డియం 22 మెడోరిసం 225 నక్కు-మో 270 కాలీ-ఫాస్ 178 లేక్ కేనిసం 125.

అశుభ్రత : సబ్ 457.

మితిమీరిన కేషములు : ఆర్పినిక్ 463.

విద్యార్థినుల తలనొప్పి, సిరోజములు ఊడుట : నేట్రం-
మూర్ 252.

వృషణములు (Testicles) :- ఆర్జంటం-మెట్ 36 ఆరం 49
హెమామిలన్ 129 రొడేండ్రన్ 351 క్లమేటిస్, పల్కు, ఆర్జంటం-
మెట్, స్పాంజియా, ఆరం మెట్ 351 బ్రోమియం 56 కేప్సికం 74
కాలీ-కార్బు 168.

వరిబీజం (Orchitis) :- అబ్జాటిసం 1 కోట్రిన్ - టి 103
స్పాంజియా 392 హెమామిలన్ 129 పల్కు 332 స్పాంజియా 433
(క్లిమేటిస్) కెమోమిల్లా.

వెంట్రుకలూడుట (Alopecia) :- ఘోస్పరస్ 288 సెలీనియం
392 ఎమో-కా 19 బొరాక్సు 55 కాల్క్-ఫా 66 నేట్రం-మూర్
252 సెపియా 308 వసిక్-ఫా 299 ఆరం-మెటా 49.

వెరికోస్ వెయిన్స్ (నీలి రక్తనాళములు) (Vericose Veins) :-
వస్కులస్ 13 పల్కు 337 హెమామిలన్ 119 ఫెర్రి-ఫా 119
లెకెసిన్ 197

వేచిళ్ళు (Morning Sickness) :- కాలీ-కార్బు 168 క్రియ
సోట్ 192 మెర్క్యూ-సాల్ 233 పల్కు, నక్కు, ఇసికా, పెట్రోలియం
(సింథోరా-కార్బున్ రెసిమా 200).

శగ [Gonorrhoea] :- కెనాబిస్ 71 కెనాబిస్-చలీవా 71 కాలీ
మూర్ 174 కాలీసల్ఫు 188 మెర్క్యూ-సాల్ 344 నేట్రం సల్ఫు 262

సెపియా, కేప్సికం 406 తూజా 505 కేంథారిస్ 72 కేప్సికం 74
డిజిటా 108 పల్కు 352 మెడారి 233 (స్క్రిమేటిస్, కోపైరా, వ్యువివా
పెట్రోసెలినం) మెర్కురీ-కర్ 238.

శ్వాసకోశముల వాపు [Bronchitis] :- వంటి-టార్డు 27 ఆర్కు
45 కాల్కే-కార్కు 62 హయాశ్యుస్ 136 కార్పొ-వె 77 ఎకో
నైట్ 9 కాలీ-బైకోం 160 కేంథా 72 విరాటం-ఆ, యుపిటా 112
స్పాజి 432 ఏలియం-సీసా 15, 36.

శ్వాస ఆడకుండుట (ఉక్కిరిబిక్కిరి) (Asphyxia) :- వంటి-
టా 28 లకోసరస్ 29. శ్వాస విడువలేకపోవుట : శాంబుకస్ 373,
374 లెకెసిస్,

శుక్లసప్తము (Spermatorrhoea) :- ఆర్జంటం - మెట్ 26
మెర్కు-సాల్ 233 సెలీనియం 394 నక్కు-వా 278 పైఫినాగ్రియా
279, 440 కేంథారిస్ 72 వైనా 90 డిజిటా 107 నేట్రం-మూర్
257 కార్కే-ఫాన్ 65 ఫోస్ఫా-ఏసిడ్ 294 ఆర్జెం-ని 37 కాలీఫాన్
176 లైకో 209 ఫోస్ఫ 288.

శ్వేతధాతువు (Albuminuria) :- కార్కేరియా - ఆర్కు 60
కార్కేరియా-ఫాన్ 66 ఏపిస్ 301 మెర్కు-సాల్ 233 మెర్కు-
కర్ 231 టెరిబెం 495 కేంథా 495 కేనబిస్-పతీవా 495 బెరిబె
రిస్ 495.

పేంకర్ (సవాయిపుండు) (Chancre) :- మెర్కు-కర్ 238
నైట్రిక్-ఏసిడ్ 269 ఆర్కు, లెకెసిస్ 203 క్రియోసోలు 190.

సవాయి (Syphilis) :- ఫయిటలక్కా 303 మెజీరినం 241
కాలీ బైకోమి 161 ఆర్జంటం-మెట్ 48 కాలీ-పల్కు 188 సిఫిలి

60 482 అర్జం-మెట్ 48 మెయ్ 235 నైటిక్ వసిడ్ 235, 268
కాలీమూర్ 175.

సంధి [Delerium] :- హయోశ్యమన్ 136 ప్రామోనియం
145 బెల్లు 53 కాలీఫాస్ 178 నేట్రంమూర్ 178 లెకెస్ 198
నేట్రం-మూర్ 251 స్లంబం. బెల్లు 305 బెల్లడోనా, హయోశ్య
మన్, ప్రామోనియం 447 వెరాట్రం ఆల్బు 529.

సంభోగావయవములు [Genitals] :- అర్జంటం-నిట్ 40 కోని
యం 100, 101 నేట్రంకార్బు 148 సెలీనియం 391 394 లైగో
పోడియం 213 ఎగ్నానైట్ 7.

స్వప్నములు [Dreams] :- అర్జంటం-నిట్ 40 ఆర్నికా 42
కాలీబైక్ 163 సోరినం 322 నేట్రంమూర్ 322 ఫోస్ఫరస్ 293
బెల్లు 53 హయోసి 137 విరాట్రం ఆల్బు 529 స్లంబం 306.

స్వరపేటి [Laryngitis] వ్యాధులు :- అర్జంటం - మెట్ 35
అర్జంటం-నిట్ 38 ఏపిట్ 30 కాప్టికం 80, 82 హీపార్ 133 స్పాంజి
యా 432 ఎసెక్యూ-హీ 12 పల్సు 327 స్లంబం 304.

నిరలు [Veins] వాపు :- హెమామిలిన్ 129.

నీలమండ [Heel] వాపు :- లెడం 207 కార్బోవనిమెన్, లెడం
208 నేట్రంకార్బు 247 సల్ఫూరిక్ వసిడ్, కాప్టికం, నేట్రం
మూర్, సల్ఫర్, లెడం 249 రూప్టాక్సు 353 కొల్చి 97.

నీతగాలి [Winter air] :- ఎగ్నానైట్, ఆర్కు, కాలేరియా,
నక్కు-వా, హీపార్, సోరినం, ట్యుబర్కులిన్ 132.

పురిపిరికాయలు [Warts] :- బరైటాకార్బు 52 తూజా 505
నైటిక్-వ 269 కాలీమూర్ 175 నేట్రంమూర్ 255 సెపియా,
ప్రెసిస్కాగ్రియా 408 కాప్టికం 80.

నూతికాద్యం [Stiching Pains] :- బై 165 కాలికాయ 165 మెరుక్ 165.

నూతికాద్యం [Puerperal] :- జల్మిమయం 124 కాలిఫాన్ 182 కాలి-కా 168 ఆమ్మికా 41 ఎఫ్ నైట్ 51 ఆర్సు 44 బేప్టిమి 51 బెల్లు 52 యెక్సీ 111 మెరుక్-క 237 పల్స్ 327 పై రోజన్ 139 రూప్టా 254 సికేల్ 385 సెపియా 406 కాలి - మూక్ 170 ఇగ్నీషియా 148 స్ట్రానెన్ 126.

సైటికా [Sciatica] :- కాస్టికం 81 కొలోసింతు 99 మేగ్ ఫాన్ 221 మెడోరినం 228 రూటా 368 సెపియా 408 సిఫిలిస్ 486 తూజా 499 వెరీరియన్ 524 ఫైటలక్కా 300 (సెఫిలియం, ఎమోనియా మూక్).

సోమనాంబులిజం [Somnambulism] :- కాలిబైక్ 163 కాలిఫాన్ 179 జింకం-మె 539.

గిలక (Hernia) :- లైకో 111 నక్కునామికా 273.

హృద్రోగము (Heart disease) :- కాక్టస్-గ్రాండి 59 డిజిటాలిస్ 107 ఎఫ్ నైట్ 9 బై, ఆర్సు 48 స్పిజిలియా, కాక్టస్ 59 బెల్లు 53 డిజిటాలిస్ 108 ఏక్వియా-రెసి 11 ఫోస్ఫరస్ 286 బరియాటా-కా 51 నక్కునా 273 ఆరంమెట్ 49.

హైడ్రోఫోబియం (పిచ్చి కుక్క కాటుచే కలుగు లక్షణములు) (Hydrophobia) :- స్ట్రోమానియం 451 బెల్లు, హయో, కేంథారిస్, లెకెసిస్.

క్షయ (Tuberculosis - Consumption) :- కోనియం 100 డ్రోసెర్నా 110 ఫోస్ఫరస్ 292 (క్షయ అంత్యస్థితిలో) రుమేక్కు,

పల్కు, సెనిగా ఆక్సు, నక్కువాం, తేరెంట్యూలా-క్యూ కి66 సాంగ్సు, నేరియా కి80 కాల్-అయోడ్, టైన్నం, కార్బోవెజ్, సల్ఫర్ 46 ట్యూబర్ కులినం 516.

క్ష్మీణత (Atrophy or emaciation) "ఎండు" చూచేది :- అర్జుటం-మెట్ కి5 అబ్రాటిసం 1 స్లంబం.

వ్యాధిపీడిత భాగములు (Diseased parts) :- లెడం 207 గ్రేటిన్ 207 స్లంబం 207.

హిపెరితిత్తుల వ్యాధులలో రోగ స్థానములను సూచించు మందులు.

హిపెరితిత్తులు

పై భాగము

(ఎడమ)

(కుడి)

సల్ఫర్, తెరిడియాన్

స్పాంజియా

ట్యూబర్కులి

కాల్ - బైక్రింగ్

కాల్క్ - కా

బొరాక్సు, నైట్రి-వసిడ్

ఆక్సు, కేంగ్యూ

క్రింది భాగము

కాల్ - ఫాన్

నేట్రింగ్ - సల్ఫు

కాల్క్-ఫాన్

మెర్కు, కాల్ - కా

చెలిడోనియం.

పాలు త్రాగునపుడు స్థానములనుండి వెనుక తట్టుకు పోటు కోటన్-టెక్.

ఎడమ స్థానములో నున్నితమగు పోట్లు : రెనెన్ బల్బు

